Gheorghe COMAN

PSIHOLOGIE ŞI TEORIE CUANTICĂ

Înfrânt nu eşti atunci când sângeri,
Şi nici când ochii-n lacrimi ți-s,
Adevăratele înfrângeri,
Sunt renunțările la vis !
Radu Gyr

EDITURA PIM
Iaşi, 2012

EDITURA PIM

Acreditată de CNCSIS, 66/2010

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
COMAN, GHEORGHE
Psihologie şi teorie cuantică / Gheorghe Coman. - Iaşi : PIM, 2012
Bibliogr.
ISBN 978-606-13-0775-3

159.9

INTRODUCERE

Psihologia este o disciplină fundamentală pentru pregătirea celor care se dedică activității îngrijirii sănătății umane. Ea s-a născut pe meleaguri elene la şcoala din Crotone, în Sudul Italiei, fondată de celebrul Pytagora, a cărui elev a fost şi fondatorul spiritualității strămoşilor noştri daci, Zalmoxis.

Un salt mare realizat de contribuția elenă la tratarea acestui subiect, al psihologiei, a fost făcut de Aristotel prin lucrarea „Despre suflet". În continuare, psihologia a fost considerată o ramură a filosofiei şi tratată ca atare. În secolul al XIX-lea a devenit o ştiință independentă, iar în secolul al XX-lea s-a dezvoltat în pas cu progresul ştiințifico-tehnic general.

Acum, la început de mileniu III creştin, psihologia s-a diversificat ca obiect de studiu fiind pătrunsă şi ea de curentul general din ştiința modernă, de descoperirile fizico-tehnice din cunoaşterea omului. Mecanica cuantică a devenit un instrument metodic de abordare ştiințifică şi a psihologiei. Aceasta a făcut ca psihologia să fie abordată de cercetători din domeniul ştiințelor exacte, ale fizicii sau ingineriei, fiind gratulată cu adjective corespunzătoare de psihologie cuantică, energetică sau sinergetică.

În paradigma newtoniană, fizica clasică se bazează pe cinci teorii de bază despre natura realității, ele privesc: realitatea, localizarea, cauzalitatea, continuitatea, determinismul.

Aceste teorii au fost elaborate în condițiile unui spațiu şi a unui timp absolut fixe. S-a considerat, de asemenea, ca de la sine înțeles, faptul că descrierile matematice ale proceselor fizice corespundeau comportamentului real al evenimentelor obiective. Care este conținutul celor cinci concepte ?

Realitatea se referă la ideea că lumea fizică este în mod obiectiv reală.

Localizarea se referă la ideea că unicul mod în care pot fi influențate obiectele între ele este prin contact direct.

Cauzalitatea presupune că săgeata timpului este orientată într-o singură direcție şi, prin urmare, secvențele cauză-efect sunt absolut fixe.

Continuitatea presupune că nu există neregularități în natură, adică materia care alcătuieşte spațiul şi timpul este „netedă".

Determinismul presupune că lucrurile progresează într-un mod ordonat şi previzibil. Conform determinismului putem prezice, în principiu, viitorul complet dacă avem cunoştință despre toate condițiile de pornire şi legături cauzale.

Rezultatele cercetărilor moderne din domeniul fenomenelor fizico - tehnice influențează însă atât de mult gândirea noastră încât nu se poate să nu fie încorporate în concepția nouă despre lume, despre viață, despre mentalitatea umană, comportament etc.

În paradigma cuantică apar noi concepte care definesc realitatea fizică. Această eră nouă în fizică începe la 1900 când fizicianul german Max Planck a introdus noțiunea de cuantă dând astfel noua denumire pentru o „era nouă" în fizică. Ce este cuanta ? Etimologic, cuanta provine dintr-un cuvânt latinesc care înseamnă cantitate, însă, fizicianul Max Planck, care a introdus pentru prima dată această noțiune în fizică, într-o lucrare fundamentală apărută în anul 1900, i-a atribuit un sens uşor diferit. Pentru Planck şi pentru fizica cuantică, cuvântul „cuantă" înseamnă cantitate „discretă". De exemplu, o cuantă

de lumină, numită foton, este un fascicul discret de energie ce nu mai poate fi descompus. Principalele concepte ale mecanicii cuantice ne învață că noi suntem una cu Universul şi că suntem inextricabil conectați între noi printr-o energie misterioasă numită *Câmpul Energetic al Punctului Zero*. Noua paradigmă în fizică se caracterizează prin: teoria relativității şi teoria cuantică**.**

Teoria relativității. În fizică, termenul „relativitate” trimite la două teorii distincte, dar legate între ele: teoria relativității restrânse şi cea a relativității generalizate. Ele au în comun faptul că sunt teorii ale spațiului-timp sau structuri cinematice care guvernează comportamentul tuturor particulelor sau câmpurilor presupuse a exista în spațiul-timp. Cele mai cunoscute două legi din teoria relativității sunt *echivalența masei şi energiei*, exprimată de faimoasa ecuație de echivalență $E=m.c^2$ (**E** este energia, **m** este masa, iar **c** este viteza luminii în vid şi anume trei sute de milioane de metri pe secundă) şi legea că nici un corp (cu masă) nu se poate deplasa mai repede decât viteza luminii şi nici nu poate atinge această viteză. Relația $E=m.c^2$ poate fi folosită pentru a calcula câtă energie s-ar produce dacă o cantitate de materie ar fi convertită în radiație (care transportă energia) electromagnetică. Spre exemplu, masa materiei convertită în energie în cazul bombei de la Hiroşima a fost mai mică decât 30 grame. (Conform relației de echivalență, energia unui gram de materie este de 10^{14} Joule). Nu trebuie, însă, să confundăm masa cu materia. Din punctul de vedere al fizicii, *materia* este sub formă de substanță (caracterizată prin masă) sau câmp (caracterizat prin energie). Trăsăturile caracteristice care definesc materia sunt: *masa*, *necesarul de spațiu*, *structura internă* şi *energia termică internă* a materiei. Masa se defineşte drept acea mărime măsurabilă ce determină cantitatea de substanță conținută într-un corp sau particulă, determinabilă la nivel macroscopic şi măsurată, de asemenea, macroscopic. Referindu-se la teoria relativității, Max Born (1882–1970), laureat al Premiului Nobel pentru fizică în 1954 scria: “**Principiul relativității restrânse nu a fost o descoperire a unui singur om. Albert Einstein (1879–1955) a pus ultima cărămidă la construcția pe care au zidit-o Hendrik Antoon Lorentz (1853–1928), Jules Henri Poincaré (1854–1912) şi alții, şi pe temelia căreia şi-a ridicat clădirea Hermann Minkowski (1864–1909). Găsesc că nu este drept ca toți aceşti oameni să fie uitați, aşa cum se întâmplă în multe cărți**”[1]. De asemenea menționează că formula $E=m.c^2$ era cunoscută anterior dintr-o lucrare publicată în 1904 a fizicianului austriac Friedrich Hasenöhrl (1874-1915).

Teoria cuantică este o teorie fizică, care descrie comportamentul materiei la nivelul atomic şi subatomic, fenomene pe care fizica newtoniană şi electromagnetismul clasic nu le pot explica. Mecanica cuantică este unul dintre pilonii fizicii moderne şi formează baza pentru multe dintre domeniile sale, cum ar fi fizica atomică, fizica stării solide, fizica nucleară şi fizica particulelor elementare, dar şi ramuri înrudite precum chimia cuantică.

Fondatorii mecanicii cuantice au fost: Max Planck (1858–1947), Louis-Victor-Pierre-Raymond, al 7-lea duce de Broglie (1892–1987), Erwin Schrödinger (1887–1961), Werner von Heisenberg (1901–1976). Contribuții

---

[1] Max Born, Fizica în concepția generației mele, Bucureşti, Editura Ştiințifică, 1969, p.242

importante au adus Max Born (1882–1970), Pascual Jordan (1902-1980), Niels Bohr (1885–1962), Paul Dirac (1902–1984). Aceste concepte de bază ale mecanicii cuantice au fost elaborate între 1926 şi 1935.

Esenţa mecanicii cuantice este formalismul matematic, care descrie fenomenele fizice prin intermediul vectorilor şi operatorilor spaţiului Hilbert[2]. Pentru a descrie relaţia dintre formalismul matematic şi caracteristicile observabile ale obiectelor fizice au fost dezvoltate o serie de interpretări. Mai ales procesul de măsurare este un aspect central şi controversat până în ziua de azi. Printre interpretările cele mai populare se numără, pe lângă Interpretarea de la Copenhaga, teoria funcţiei de undă universală, teoria de Broglie-Bohm. Un principiu important în mecanica cuantică este principiul de incertitudine a lui Werner Heisenberg care afirmă că nu putem afla simultan, cu precizie oricât de bună atât poziţia cât şi impulsul unei particule. Explicaţia simplă este că încercarea de a măsura sau restrânge poziţia unei particule afectează impulsul ei şi viceversa.

Orice sistem fizic este un sistem cuantic, însă în mod practic, se poate considera că în cazul obiectelor macroscopice proprietăţile fizice sunt consecinţa unei medieri statistice pe un număr imens de subsisteme, ceea ce face ca parametrii care descriu sistemele macroscopice să varieze aparent continuu. Există câteva excepţii notabile de la această regulă: supraconductoarele, superfluidele şi câmpurile electromagnetice.

Teoria cuantica porneşte de la câteva idei esențiale, pe care le vom prezenta pe scurt:

1. În primul rând, fizica cuantică consideră că toate sistemele materiale poseda o caracteristică principală: dualitatea undă-particulă. Astfel, electronii - care în fizica clasică, newtoniană acționau ca particule, pot în condiții speciale să se comporte ca unde, respectând legile electromagneticii şi nu cele ale mecanicii.

2. În al doilea rând, toate acțiunile care au loc în fizică pot fi măsurate, iar cele mai mici unități energetice, care nu mai pot fi subdivizate sunt "cuantele" (de aici şi denumirea de fizică cuantică). De exemplu, un atom poate face un salt de la o stare la alta, fără a trece prin stadiile intermediare, cu emisia unei cantități cuantice de energie luminoasă. Când particulele interacționează, este ca şi cum ele ar fi conectate prin legături invizibile la un întreg. Pe scară largă, aceste conexiuni invizibile sunt atât de multe încât analiza lor devine probabilistă.

3. În al treilea rând, există o proprietate stranie de "ne-localizare" cuantică. Aceasta înseamnă că particule aflate la distanțe macroscopice unele de altele pot sa interacționeze unele cu altele într-un mod ciudat, ca şi cum ar fi inter-conectate, însă legătura dintre ele este necunoscută.

Apariția mecanicii cuantice, teorie care reprezintă baza fizicii moderne a particulelor, produce o criză de proporții privind limbajul şi conceptele fizicii clasice. Astfel, continuitatea, trăsătură evidentă a lumii macroscopice, sesizată ca atare prin simțiri, este înlocuită în lumea cuantică de discontinuitate, de cuantă, de discret. Dar la această diferențiere a conceptului de continuitate cu

[2] Viorel Barbu, Matematica şi cunoaşterea ştiințifică, Iaşi, Institutul European, 2011, p.23.

discontinuitate, pe orizontală, se produce o diferenţiere şi pe verticală, prin introducerea de mai multe niveluri sau trepte de mărime. Se disting, în principiu, trei trepte sau niveluri de mărime: nivelul microscopic – care corespunde unei scări de mărime la nivelul microparticulelor, nivelul macroscopic – care corespunde scării de magnitudine a omului, nivelul macrocosmic – nivelul de funcţionare a universului la scara corpurilor cereşti.

Referindu-se la definirea nivelurilor de realitate, Basarab Nicolescu scrie: „**Trebuie să înţelegem prin niveluri de Realitate un ansamblu de sisteme aflate mereu sub acţiunea unui număr de legi generale: de pildă, entităţile cuantice supuse legilor cuantice, care sunt radical diferite de legile lumii macrofizice. Înseamnă că două niveluri de realitate sunt diferite dacă, trecând de la unul la altul, există o ruptură a legilor şi o ruptură a conceptelor fundamentale**”[3].

Realitatea în noua paradigmă cuantică este cea pe care ne-o dă *starea cuantică*, adică cea menţionată de un observator. Din punct de vedere clasic, o particulă este determinată de poziţia sa în spaţiu, iar pentru a şti ce se va petrece cu ea în continuare va trebui să ştim şi viteza sa (sau, în mod echivalent, impulsul său). În mecanica cuantică, fiecare din poziţiile pe care le-ar putea avea o particulă este doar o „alternativă” posibilă. Toate alternativele trebuie să fie combinate împreună într-un fel sau altul, cu aceste ponderi formate din numere complexe. Acest ansamblu de ponderi complexe descrie starea cuantică a unei particule. În mecanica cuantică, se foloseşte pentru acest ansamblu de ponderi litera grecească Ψ (pronunţată „psi”) considerată ca o funcţie complexă de poziţie – numită *funcţie de undă* a particulei. Această funcţie de undă are o valoare caracteristică pentru fiecare poziţie **x**, notată **Ψ(x)**, care este amplitudinea ca particula să fie în punctul **x**. „**Una din legile fundamentale ale fizicii cuantice afirmă că un eveniment în lumea subatomică există în toate stările posibile, până când actul observării sau al măsurării îl «îngheaţă» sau îl ţintuieşte într-o stare unică. Procesul este cunoscut din punct de vedere tehnic drept «colapsul» funcţiei de undă, în care «funcţia de undă» înseamnă starea tuturor posibilităţilor**”[4]. Teoria cuantică ne vorbeşte despre cunoaşterea realităţii de către observator; observatorul şi ceea ce este observat fiind considerate părţi ale aceluiaşi sistem. Actul observării creează la propriu o realitate fizică. Această interpretare afirmă că starea de bază fundamentală a realităţii o reprezintă conştienţa, care este mai subtilă decât materia sau energia. „**Fizica cuantică spune că fiecare dintre noi este un Observator, că observăm un câmp de potenţiale infinite şi că apoi colapsăm realitatea care se potriveşte cu gândurile şi cu convingerile noastre**”[5]. Acum ştim că proprietăţile fundamentale ale lumii nu sunt determinate înainte de a fi observate. Aceasta nu înseamnă că realitatea nu există, ci mai degrabă că realitatea neobservată este radical diferită cea cu care suntem noi familiarizaţi. Efectul observatorului sugerează faptul că realitatea apare din supa

---

[3] Basarab Nicolescu, Noi, particula şi lumea, Iaşi, Editura Polirom, 2002, p.102.

[4] Lynne McTaggart, Câmpul. Căutarea forţei secrete a universului, Braşov, Editura Adevăr Divin, 2009, p.180.

[5] Greg Simmons, Toate acestea le vei face şi tu… şi chiar mai multe. Fizica schimbării, Bucureşti, Editura Prestige, 2010, p.237.

primordială a Câmpului Energetic al Punctului Zero doar odată cu implicarea conştienţei vii. Concluzia logică este că lumea fizică ar exista în starea ei concretă numai dacă noi suntem implicaţi în ea. „**Un efect cuantic înrudit […] este posibilitatea nonlocalizării sau a acţiunii la distanţă: teoria conform căreia două particule subatomice, aflate odată în imediata apropiere, par să comunice la orice distanţă, după ce au fost separate**”[6].

Începând cu paradigma cuantică, cunoaşterea devine prin excelenţă intervenţie asupra realităţii. Mutaţia, în raport cu paradigma newtoniană, constă în faptul că, prin actul cunoaşterii, subiectul intervine în mod necesar asupra obiectului cunoaşterii, modificându-l. Realitatea nu mai constituie o existenţă în sine, ci mai curând o realitate de intervenţie sau de interfaţă.

În cercetarea fizică întâlnim şi conceptul de **real** definit ca cel care desemnează lucrurile, şi nu ideile, cuvintele, numele. Este ceea ce poate constitui obiect de cunoaştere. Este ceea ce produce efecte, fiind opus aparentului, fictivului. Este ceea ce există acum, fiind opus posibilului. Este cel care ţine de concret, opus deci abstractului. Contrariile realului sunt aparentul, himericul, fabulosul, fictivul, imaginarul, inexistentul, irealul, virtualul, idealul, visul. Pe de altă parte, **prin realitate înţelegem caracterul a ceea ce este real**, **a ceea ce nu este doar un concept, ci un lucru, un fapt**. Dialectica real-realitate este pusă în valoare în diferitele evaluări ale gestului ştiinţific. Basarab Nicolescu face următoarele precizări: „**Eu înţeleg prin Realitate (cu majuscule) mai întâi ceea ce rezistă la experienţele, reprezentările, descrierile, imaginile sau formalizările noastre matematice. […] Realitatea nu este numai o construcţie socială, consensul unei colectivităţi, un acord intersubiectiv. Ea are de asemenea o dimensiune transsubiectivă, în măsura în care un singur fapt experimental poate dărâma şi cea mai frumoasă teorie ştiinţifică**”[7].

Nonlocalizarea. Savantul francez Jacques Benveniste (1935–2004), prin cercetările medicale efectuate „**a demonstrat decisiv că celulele nu se bazează pe întâmplarea ciocnirii dintre ele, ci pe semnătura lor electromagnetică prin unde electromagnetice de frecvenţă joasă (sub 20 de kilohertzi). Frecvenţele electromagnetice pe care Benveniste le-a studiat corespund cu frecvenţele din gama radio, chiar dacă ele nu emit nici un zgomot efectiv pe care să-l putem detecta […] două molecule se acordă una cu alta, chiar dacă se află la mare distanţă, şi rezonează la aceeaşi frecvenţă. Aceste două molecule care rezonează creează apoi o altă frecvenţă şi rezonează cu următoarea moleculă sau cu următorul grup de molecule, în stadiul următor al reacţiei biologice… Atât moleculele specifice, cât şi legăturile intermoleculare emit frecvenţe specifice, care pot fi detectate la miliarde de ani lumină distanţă cu ajutorul celor mai sensibile telescoape moderne. Aceste frecvenţe au fost acceptate de către fizicieni, însă, nimeni din comunitatea biologică**”[8]. Concluzia inevitabilă este că moleculele vorbesc unele cu altele prin frecvenţe electromagnetice. Se pare că,

---

[6] Lynne McTaggart, Câmpul. Căutarea forţei secrete a universului, Braşov, Editura Adevăr Divin, 2009, p.183.
[7] Basarab Nicolescu, Noi, particula şi lumea, Iaşi, Editura Polirom, 2002, p.102.
[8] Lynne McTaggart, Ibidem, p.137.

de fapt, Câmpul Energetic al Punctului Zero creează un mediu care permite moleculelor să vorbească unele cu altele non-local şi virtual instantaneu.

„Noua” realitate a înlocuit teoria localizării cu conceptul de nonlocalizare. În realitatea cuantică, acțiunea directă de la distanță este obligatorie. Noua realitate are o cauzalitate dizolvată, întrucât teoria relativității a relevat faptul că săgeata fixă a timpului este o iluzie, o înțelegere greşită susținută de teoriile clasice cu privire la spațiu şi un timp absolut. Acum ştim că momentul în care evenimentele par să se întâmple depinde de perspectivă (practic, cadrul de referință al observatorilor). Noua realitate a abandonat teoria continuității, deoarece materia realității cuantice este discontinuă; la scară redusă, spațiul şi timpul nu prezintă nici uniformitate, nici continuitate. Astfel, în cele din urmă, determinismul absolut nu a fost contrazis, întrucât el se bazează pe teoriile de cauzalitate, realitate şi certitudine şi niciuna dintre acestea nu mai poate fi definită în termeni absoluți. Anularea teoriilor clasice a condus, de asemenea, la contrazicerea unei abordări elementare a modului în care ştiința înțelege lumea, o abordare cunoscută ca reducționism. Oamenii de ştiință au presupus de mult că cel mai bun mod, şi poate unicul, de a înțelege ceva este de a vedea cum se potrivesc piesele sale componente. În cercetarea medicală, atenția este focalizată asupra înțelegerii „mecanismului de acțiune” al tratamentului. Presupunerea care a decurs de aici este aceea că „modul în care funcționează lucrurile” implică anumite procese mecanice, cum ar fi motoarele conectate.

Multe procese par cu siguranță explicabile în termeni mecanicişti, reducționişti. Dar, pe măsură ce fizicienii pătrund mai adânc în natura realității, descoperă că aceasta nu poate fi înțeleasă în termeni mecanicişti. Mecanicismul presupune existența unor obiecte separate care interacționează în moduri determinate, cauzale. Dar nu aceasta este realitatea în care trăim. Realitatea cuantică este holistică şi o astfel de încercare de a-i studia părțile individuale va furniza o imagine incompletă.

Cauzalitate şi Determinism în paradigma cuantică. „Termenul «determinism» desemnează determinarea, intercondiționarea, legătura universal multilaterală a fenomenelor lumii materiale; termenul «cauzalitate» semnifică o anumită parte a legăturii universale”[9].

Cauzalitatea este categoria filosofică destinată pentru exprimarea legăturii necesare pe parcursul desfăşurării în timp a fenomenelor. **Dacă în condiții date, neschimbate, fenomenul A generează, determină (în acest context ambele noțiuni sunt identice), un alt fenomen B, atunci legătura dintre A şi B este o legătură de cauzalitate, în cadrul căreia fenomenul A este cauza, iar fenomenul B – efectul**. Categoriile de cauză şi efect au semnificația ce le este proprie numai dacă sunt aplicate unor fenomene care în condiții date sunt considerate independent de fenomenele înconjurătoare, astfel încât constituie, în acest sens, un sistem izolat. **Principiul cauzalității constă aşa dar în următoarele: un fenomen, în condiții bine determinate (cauza), generează un alt fenomen (efectul)**. Se face abstracție de legătura cu restul lumii, considerându-le independente de această lume. **Determinismul se**

---

[9] M.E. Omleanovski, Dialectica în fizica modernă, Bucureşti, Editura Politică, 1982, p.200.

produce atunci când fenomenul A (cauză) caracterizat de aceleaşi condiții inițiale date, produce aceleaşi caracteristici evaluative la fenomenul B (efect). **Determinismul constituie fundamentul teoriei conexiunii universale a fenomenelor, conexiune care îşi dezvăluie noile sale laturi în cadrul procesului infinit al cunoaşterii sale**.

În cursul secolului al XIX-lea, oamenii de ştiință au continuat să dezvolte modelul newtonian al universului în fizică, chimie, biologie, psihologie şi ştiințe sociale. Aceasta s-a făcut pe fondul considerațiilor că: „**Viziunea mecanicistă asupra naturii este strâns legată de un determinism riguros, gigantica maşină cosmică fiind complet cauzală şi deterministă**”[10]. În acelaşi timp, noi descoperiri şi noi moduri de gândire au scos în evidență limitările modelului newtonian şi au pregătit calea pentru revoluția ştiințifică a secolului al XX-lea. La finele secolului al XIX-lea, mecanica newtoniană şi-a pierdut rolul de teorie fundamentală a fenomenelor naturale; începe o nouă eră în fizică, prin mecanica cuantică, cu influență globală în ştiința secolului al XX-lea. Însă, existența relației de incertitudine, cu rol fundamental în definirea mecanicii cuantice, face ca unii comentatori ai acesteia să considere că fizica cuantică este indeterministă. Dar, relația de incertitudine exprimă legătura dintre anumite mărimi cuantice şi, ca atare, confirmă determinismul. Când se afirmă însă că relația de incertitudine este în dezacord cu determinismul, este subînțeleasă nu această latură a relației de incertitudine, ci cu totul altceva, şi anime, că relația de incertitudine transformă determinismul laplacean într-un nonsens.

„**Mecanica cuantică este o teorie deterministă, numai că determinismul său nu se identifică cu determinismul laplacean şi, în general, cu determinismul fizicii clasice. Specificul legilor şi formulelor mecanicii cuantice rezultă nu din faptul că comportarea microobiectelor exclude determinismul şi cauzalitatea, ci din natura duală corpuscular-ondulatorie a microobiectelor**”[11].

Complementaritatea. Interpretarea mecanicii cuantice pe baza ecuației lui Erwin Scrodinger şi relația de incertitudine a lui Werner Heisenberg a stârnit multe controverse care se mențin şi astăzi. A rămas viabilă celebra interpretare de la Copenhaga datorată lui Niels Bohr. Complementaritatea este „**O trăsătură cheie a filosofiei lui Niels Bohr. Ideea este că un sistem poate fi probat în diferite modalități complementare şi că proprietățile care rezultă în urma acțiunii diferitelor probări, deşi sunt toate esențiale în mod egal pentru o caracterizare completă a cunoaşterii accesibile cu referire la sistem, ele nu pot fi reprezentabile ca proprietăți simultane ale sistemului: acțiunea de probare poate fi o parte esențială din determinarea unei proprietăți**”[12]. **Interpretarea de la Copenhaga a lui Niles Bohr se sprijină pe trei idei de bază: interpretarea funcției de undă a lui Schrodinger ca probabilitate; principiul incertitudinii a lui Heisenberg; Complementaritatea**. „**Bor a introdus pentru cele două aspecte de reprezentare, corpuscular şi ondulatoriu, denumirea de «complementare». După cum toate culorile**

---

[10] Fritjof Capra, Momentul adevărului, Bucureşti, Editura Tehnică, 2004, p.61
[11] M.E. Omleanovski, Dialectica în fizica modernă, Bucureşti, Editura Politică, 1982, p.215-216.
[12] Henry P. Stapp, Rațiune, materie şi mecanică cuantică, Bucureşti, Editura Tehnică, 1998, p.301.

vizibile pot fi rânduite în perechi de culori complementare, care dau laolaltă culoarea albă, tot astfel, toate procesele fizice pot fi considerate din două puncte de vedere, dintre care unul corespunde aspectului corpuscular, iar al doilea celui ondulatoriu, şi care niciodată nu ajung să se contrazică reciproc, dar amândouă sunt pentru înțelegerea deplină a proceselor din natură”[13]. Bohr privea complementaritatea ca pe un concept mult mai general decât simpla descriere a naturii electronilor. El considera că acest atribut al complementarității era comun conştiinței umane şi modului în care funcționează mintea omului. Până în secolul al XX-lea ştiința operase în limitele impuse de certitudinile logicii aristoteliene: „Un lucru este A sau non-A”. Se intra acum într-o zonă în care ceva putea fi „atât A, cât şi non-A”. Mai degrabă decât a formula descrieri exhaustive ale lumii ori a schița o hartă unică care să corespundă din toate punctele de vedere lumii exterioare, ştiința trebuia să genereze o serie de reprezentări care să înfățişeze trăsături distincte ale realității, hărți care în fapt nu se suprapun complet niciodată.

În fond, **interpretarea de la Copenhaga** afirmă că teoria cuantică ne **spune, în final, că putem cunoaşte aspecte ale realității, dar nu realitatea însăşi; conceptul de complementaritate exprimă nemijlocit poziția noastră în problema reflectării proprietăților fundamentale ale materiei, care erau considerate că se pretează descrierii fizice clasice, însă s-au dovedit a fi în afara limitelor de aplicabilitate ale acesteia.**. Logica cuantică, exprimată pe interpretarea de la Copenhaga, cere ca un foton să fie ori undă, ori particulă, dar nu şi amândouă simultan pentru că experimentele ne arată că fotonii se comportă în acest mod, logica sau-sau a rațiunii nu mai stă în picioare în lumea cuantică. ”**Una din tezele de bază ale fizicii cuantice, propuse prima dată de Louis de Broglie, este că entitățile subatomice pot să se comporte fie ca particule (obiecte concrete, cu localizare bine stabilită în spațiu), fie ca unde (zone de influență difuze sau graniță, care pot curge prin sau pot interfera cu alte unde)**”[14].

În sprijinul acestei interpretări vine şi teorema lui Bell. În anul 1964, fizicianul irlandez **John Bell a dovedit matematic că nici o teorie a variabilelor locale ascunse (luate în considerare de unele interpretări) nu poate fi compatibilă cu teoria cuantică**. Concluziile teoremei lui Bell sunt uimitoare din acest punct de vedere; fie trebuie să abandonăm în totalitate filosofia realistă a majorității oamenilor de ştiință actuali, fie ei trebuie să-şi revizuiască în mod dramatic conceptul spațiu-timp. Teorema arată că este imposibil de a pune în acord valabilitatea generală a predicțiilor statistice date de teoria cuantică cu ideea conform căreia rezultatele observate de fiecare experimentator ar putea fi în principiu independente de aparent libera alegere a condițiilor impuse în regiunea separată spațial de celălalt experimentator: valabilitatea generală a predicțiilor teoriei cuantice pare a impune puternice conexiuni nelocale care se extind la distanțe macroscopice. Pe baza acestei teoreme pot fi interpretate rezultatele obținute în investigațiile efectuate, în medicina cuantică, de diverşi investigatori astfel încât tratamentul recomandat din

[13] Max Born, Fizica în concepția generației mele, Bucureşti, Editura Ştiinşifică, 1969, p.70.
[14] Lynne McTaggart, Câmpul. Căutarea forței secrete a Universului, Braşov, Editura Adevăr Divin, 2009, p.205.

medicina cuantică să fie cel adecvat pentru pacient. „**În biologie, însuşi conceptul de viață conduce de la bun început la o alternativă complementară: analiza fizico-chimică a unui organism viu nu este compatibilă cu funcționarea sa liberă – aplicată – şi duce, în extremis, la moarte. În filozofie există o alternativă asemănătoare în problema centrală a libertății voinței. Orice decizie poate fi privită, pe de o parte, ca un proces spontan care se petrece în conştiință, dar pe de altă parte, ca un rezultat al unor motive care au fost asimilate în trecut sau în prezent prin contactul cu lumea exterioară**”[15].

Pe baza progreselor înregistrate de ştiința şi tehnica moderne, lumea medicală, de asemenea, este pusă în fața unor instrumente ajutătoare de investigație a organismului uman şi de tratament benefic sau distructiv pentru viață încât este supralicitată psihic când vede apariția mijloacelor de control mintal, de operații chirurgicale dificile, de război psihotronic, citirea gândurilor, provocarea de boli cum ar fi generatoare de unde electromagnetice de o anumită frecvență provocatoare de cancer, provocare de fenomene naturale distructive pentru natură şi altele. Rezultatele cercetărilor ştiințifico-tehnice sunt prea complexe şi prea dificile, astfel încât un filosof neformat la şcoala ştiințelor naturii nu ar putea să le asimileze şi să le stăpânească ca efect asupra personalității umane. Un gânditor care prezintă, într-o imagine de ansamblu, consecințele revoluției ştiințifico-tehnice moderne în domeniul medical, nu va mai izbuti de bună seamă să o facă dacă nu posedă cunoştințe adecvate.

Ştiința modernă demonstrează că materia reprezintă rezultatul condensării unui strat de energie subtilă universală şi oscilantă, care reprezintă starea virtuală cunoscută şi ca energie a câmpului energetic al punctului zero. În producerea materiei, energia câmpului energetic al punctului zero pur şi simplu se condensează în energie tahionică, aceasta este apoi transformată în frecvențe de către CESO (Câmpuri Energetice Subtile de Organizare), creându-se toate varietățile de forme.

Energia Punctului Zero (EPZ) este un fenomen natural, universal, de o mare importanță a cărui studiere a început odată cu dezvoltarea de-a lungul istoriei a ideilor despre vid. În secolul al 17-lea s-a crezut că se poate obține un volum complet vid de spațiu prin simpla eliminare a tuturor gazelor. Acesta a fost primul concept general acceptat al noțiunii de vid. Mai târziu, în secolul al 19-lea, a devenit evident că regiunea golită de gaze conține încă radiație termică. În consecință, pentru gânditorii vremii a apărut ideea că eliminarea acestei radiații termice s-ar putea obține prin răcire. Aşa s-a ajuns la un al doilea concept pentru obținerea vidului absolut: răcirea până la zero absolut a zonei din spațiu din care au fost eliminate gazele. Obținerea unei temperaturi zero absolut (-273ºC) era mult peste posibilitățile vremii, aşa că problema părea nerezolvată. În secolul 20, atât teoria cât şi practica au arătat că există o radiație non-termică care persistă în vid chiar dacă temperatura poate fi coborâtă până la zero absolut. Acest concept clasic explică numele de “**radiație a punctului zero**”.

În 1891, cel mai mare savant în domeniul energiei electrice, cu o remarcabilă gândire vizionară, savantul de origine română **Nicolae Tesla**

---

[15] Max Born, Fizica în concepția generației mele, Bucureşti, Editura Ştiințifică, 1969, p.144-145.

declara: „**Peste tot în spaţiu este energie. Această energie este statică sau cinetică? Dacă este statică, speranţele noastre sunt în van; dacă este cinetică – şi noi ştim cu siguranţă că este – este doar o chestiune de timp până când omul va reuşi să-şi conecteze maşinăriile la energiile Naturii. Vor trece multe generaţii până atunci, dar până la urmă maşinăriile noastre vor fi puse în mişcare de o energie disponibilă în orice punct din Univers”**.

„Energia Punctului Zero este cea care dă două proprietăţi ale masei: inerţia şi gravitaţia[…] Multe din proprietăţile stranii ale lumii cuantice, cum ar fi incertitudinea sau interconectarea cuantică, ar putea fi explicate dacă luăm în considerare interacţiunea permanentă a tuturor particulelor cuantice cu Câmpul Punctului Zero. Interacţiunea permanentă a particulelor cuantice cu Câmpul Punctului Zero ar putea să fie mecanismul care stă la baza efectelor non-locale dintre particule şi permite unei particule să se afle în contact cu toate celelalte particule, în orice clipă. Dacă toată materia din Univers interacţionează cu Câmpul Punctului Zero, asta ar însemna, pur şi simplu, că toată materia este interconectată şi probabil că reţeaua se întinde prin tot Cosmosul, prin unde cuantice. Iar dacă noi şi tot spaţiul gol suntem o masă de interconectări, înseamnă că stabilim conexiuni invizibile cu lucrurile care se află la distanţă de noi”[16].

Conceptul de energie a punctului zero se referă, de fapt, la nivelul minim de energie pe care un sistem fizic din mecanica cuantică îl poate avea, fiind vorba de energia stării fundamentale a universului.

Toate sistemele mecanicii cuantice manifestă fluctuaţii, chiar în starea fundamentală şi au asociată această energie a punctului zero, datorată interacţiunilor provocate de natura de undă, în conformitate cu principiul incertitudinii al lui Werner Heisenberg, care dictează prezenţa acestei energii chiar şi în apropierea temperaturii de zero absolut.

Conceptul a fost dezvoltat în Germania pe baza unei formule imaginate de Max Planck la 1900, termenul în sine provenind din germanul "Nullpunktsenergie". Cumulat, se poate vorbi despre o energie a stării vidului, care este rezultatul însumării energiei punctului zero a tuturor câmpurilor din spaţiu: electromagnetice, gravitaţionale, fermionice, ale forţelor nucleare tari sau slabe etc.

Transformată matematic în unităţi de masă, plecând de la valoarea de 10 la puterea 10^7 joule/cm cub, folosind formula $\mathbf{E = mc^2}$, obţinem o valoare aproximativă a densităţii vidului, la nivelul unui punct de lungime Planck, de 10 la puterea 96 kilograme/cm cub - o valoare enormă ce este pomenită şi de Nassim Haramein în conferinţa sa, *Crossing the event horizon*, ce ne duce cu gândul la infinit şi pe care el o foloseşte ca argument, spunând că este, de fapt, masa unei singularităţi.

În concluzie, noţiunea de energie a punctului zero înlătură acuzele de perpetuum mobile, aduse de comunitatea galonaţilor academici dispozitivelor producătoare de energie liberă, ce sunt concepute, de fapt, în

---

[16] Lynne McTaggart, Experimentul intenţie, Braşov, Editura Adevăr Divin, p.36-37.

sistem deschis şi nu închis, surplusul aparent de energie generată provenind din extragerea şi canalizarea energiei acelui punct.

Există trei caracteristici ale energiei punctului zero: 1 - energia punctului zero conține toate posibilitățile, adică există tot ce este necesar pentru a crea forme perfecte; 2 - caracteristica energiei punctului zero constă în faptul că nu are formă şi e nemanifestată; 3 - este omniprezentă, în cantitate nelimitată în Univers şi conține întregul potențial al formei perfecte.

Ființa umană rezonează în permanență cu această energie a punctului zero şi prin intermediul ei rezonăm cu alte ființe umane. Rezonanța devine parte integrantă din această cunoaştere conştientă a fenomenelor spirituale în care mințile noastre se contopesc şi se unesc cu această conştientizare ca fiind adevărul şi realitatea imuabile ale existenței noastre. Rezonanța devine parte din această cunoaştere conştientă ajungându-se astfel la o conştientizare continuă şi o acordare permanentă la energia cosmică.

În această lume modernă fiecare dintre noi ne dorim o vitalitate superioară. Vitalitatea reală este fizică, emoțională şi spirituală. Pentru a avea vitalitate trebuie să înțelegem cea mai importantă sursă naturală – energia. Trebuie să aflăm cum să căpătăm acces la propria sursă energetică, să ştim cum putem elimina blocajele pentru a reuşi să facem această legătură şi cum să controlăm fluxul energetic astfel încât să ne putem exprima întregul potențial. În abordarea problemelor energetice ale organismului plecăm de la axioma că **orice formă de viață este energie**. Ştiința modernă chiar a ajuns la una din concluzii în care **câmpul energetic al punctului zero înseamnă Divinitatea. Aici este izvorul începutului existenței Universului şi tot de aici migrează energia care menține starea de existență în funcțiune a Universului**.

Trebuie să avem cunoaştere despre aceste probleme vitale ale noastre. Dar, ce este cunoaşterea ? Cunoaşterea înseamnă să fii capabil să răspunzi la cele patru mari întrebări şi să ştii că tu eşti Observatorul într-un câmp de potențiale infinite – şi că tot ce observi devine peisajul şi experiența vieții tale. Care sunt cele patru mari întrebări ? Cine sunt eu ? De unde am venit ? Care e destinul meu ? Cum împlinesc acel destin ? Pentru a răspunde la aceste întrebări este nevoie de cineva care a câştigat dreptul să răspundă la ele, prin experiență directă. În a răspunde la aceste întrebări, cei prezenți se împart, de obicei, în două categorii: în subiecte umane şi obiecte umane. Permanent cei din categoria obiectelor umane se străduiesc să treacă în subiecte umane. În acest scop sunt ajutați de familie şi societatea umană prin sistemul de învățământ. Dar, în conformitate cu mitul eternei reîntoarceri şi cei din categoria subiectelor umane mai revin, cel puțin temporar, în categoria obiectelor umane. Viața impune acest fapt prin progresul continuu al bazei materiale sociale şi spirituale a comunității umane. De fapt permanent trecem cu toții printr-o oscilație continuă subiect-obiect-subiect.

Ca să devii subiect, ai nevoie de cunoaştere de la un profesor sau dintr-un document de adevăr păstrat, în combinație cu un mediu care poate să ofere exerciții sau discipline pentru experimentarea directă a acelei cunoaşteri.

În Banchetul lui Xenofon se spune că fiecare din convivi trebuia să aducă o laudă lucrului de care e cel mai mândru. Unul dintre ei, Nikeratos, a menționat că se mândreşte cu faptul ca ştie pe dinafară toată Iliada şi Odiseea.

- Şi rapsozii îl cunosc pe Homer pe dinafară, îi răspunde Antisthene, ceea ce nu-i împiedică să fie oamenii cei mai proşti din lume.

- Aceasta deoarece nu cunosc sensurile ascunse a mențiunilor din versuri, precizează Socrate. Dar, tu Nikeratos, ai dat mulți bani lui Stesimbrotos, lui Anaximandros şi multor altora, încât nimic din ceea ce are preț în versurile lui Homer nu-ți este necunoscut.

Se observă, aşa dar, că şi Socrate atribuia un rol deosebit profesorului în pregătire învățăceilor şi, în acelaşi timp, învățarea costă, fie asigurată individual, fie public .

Cunoaşterea este ingredientul cel mai important pentru a putea avea opțiuni în ceea ce priveşte calitatea vieții noastre. Fără cunoaştere, oamenii sunt reduşi la aptitudinile pe care le au – şi nu pot să îşi imagineze mai mult de atât cu o cunoaştere limitată.

Începând cu fizica secolului douăzeci, cunoaşterea devine, prin excelență, intervenție asupra realității. Mutația față de fizica clasică, newtoniană, constă în faptul că, prin actul cunoaşterii, subiectul intervine în mod necesar asupra obiectului cunoaşterii, modificându-l. Realitatea nu mai constituie o existență în sine, ci mai curând o realitate de interacție sau interfață. O interfață care exprimă şi se exprimă prin raționalitate. Apariția mecanicii cuantice, teorie care constituie baza fizicii moderne a particulelor, produce o criză de proporții propovăduind limbajul şi conceptele fizicii clasice. Astfel, continuitatea, trăsătură evidentă a lumii macroscopice, sesizată ca atare prin simțiri, este înlocuită în lumea cuantică de discontinuitate, de cuantă, de discret.

În fizica clasică se consideră că există o lume obiectivă în afara noastră, independentă de cea pe care o cunoaştem din experiența noastră de toate zilele. Această lume evoluează într-un mod clar şi determinist, fiind guvernată de ecuații matematice formulate precis. Se consideră că realitatea fizică există independent de noi, iar modul exact în care lumea clasică este, nu poate fi influențată de felul în care am putea noi alege să o privim. De altfel, şi corpul nostru şi creierul nostru fac parte din această lume.

Fizica cuantică – această construcție teoretică fundamentală dar incomodă a lucrurilor - a luat naştere în primul sfert al secolului douăzeci ca urmare a observării unor nepotriviri între comportarea lumii înconjurătoare şi descrierile fizicii clasice.

La baza multor fenomene fizice, la scară obişnuită, stau efecte cuantice. Pentru a explica existența corpurilor solide, rezistența şi proprietățile fizice ale materialelor, natura fenomenelor chimice, culorile substanțelor, fenomenele de înghețare şi fierbere, acestea şi încă multe alte proprietăți familiare, este necesară fizica cuantică.

Fizica cuantică nu înseamnă o eludare a realității sensibile ci un alt fel de abordare a ei. Observatorul nu propune doar o imagine proprie asupra lumii, pe care încearcă să o impună prin diferite demonstrații matematice, ci porneşte de la concretul unor fenomene fizice reale ce nu corespund legilor fizicii clasice şi elaborează, într-o mai mare unitate cu obiectul destinat cercetării, o nouă teorie. Modelarea fenomenului studiat presupune utilizarea unui instrument matematic foarte abstract. Atât teoria relativității, cât şi teoria cuantică au avut un impact deosebit de puternic în ceea ce priveşte schimbarea mentalității din activitatea de cercetare a lumii fizice.

În cunoaşterea lumii oferite de fizica cuantică, implicarea observatorului în elaborarea modelelor teoretice şi relația dintre observator şi fenomenul observat sunt decisive. Nu se poate obține o cunoaştere în sine, neutră şi bazată numai pe măsurători detaşate de observator. Măsurătorile nu sunt criterii în sine, cu ele evidențiază interacțiunea dintre subiectul cercetător şi fenomenele fizice studiate. Rezultatele oferite de epistemologia ştiințifică fundamentată pe fizica cuantică nu au relevanță decât prin cineva care este purtătorul unui for de interacțiune şi interpretare personal, dimensiune practic echivalentă cu noțiunea de conştiință. În afara conştiinței cercetarea nu are relevanță.

Rezultă deci că una dintre implicațiile majore ale fizicii cuantice este accentul pe care aceasta îl pune asupra prezenței observatorului uman, ceea ce este specific schimbării de paradigmă în ştiința actuală. Nu se mai poate considera, după cum scria Pierre-Simon, Marchiz de Laplace (1749 -1827) că universul funcționează după nişte legi precis determinate, ca un mecanism cu autoreglare. Fundamentul filosofic al acestui determinism riguros e constituit de divizarea carteziană eu-lume. S-a ajuns în consecință la ideea că lumea poate fi descrisă obiectiv, fără a se ține seama de factorul uman, iar ştiința şi-a fixat ca ideal descrierea obiectivă a naturii. Rezultatul cercetărilor sale s-a constituit într-o operă remarcabilă în cinci volume, *Mecanica Cerească*, în care Lapalace a reuşit să explice mişcările planetelor, ale lunii şi cometelor, mareelor şi alte fenomene legate de gravitație în cele mai mici detalii. În cartea sa, Pierre-Simon de Laplace menționa: „**O inteligență care, la un moment dat, ar cunoaşte toate forțele de care este însuflețită natura, precum şi starea corpurilor care o compun, ar îmbrățişa în această formulă – dacă ar fi destul de vastă ca să supună aceste date analizei – mişcările celor mai mari corpuri ale universului, ca şi cele ale celor mai uşori atomi: nimic n-ar fi incert pentru o astfel de inteligență, iar viitorul, ca şi trecutul ar fi prezent în ochii săi**". Se spune că atunci când Laplace i-a prezentat lui Napolion prima ediție a lucrării sale, împăratul a făcut următoarea remarcă: „D-le Laplace, mi s-a spus că ați scris această carte despre sistemul solar fără să-L menționați pe Creatorul său". La aceasta Laplace a replicat ferm: „Sire, n-am avut nevoie de această ipoteză". Această interpretare a realității fizice bazate pe paradigma newtoniană îşi are în continuare „admiratorii" săi întrucât reuşeşte să explice o gamă largă de fenomene mecanice, de la nave spațiale la automobile, de la sateliți la dispozitive casnice rudimentare; şi totuşi, la fel cum tabloul abstract cuantic a demonstrat în cele din urmă că acest peisaj newtonian este alcătuit din puncte ce par a fi dispuse întâmplător (cuante), există încă mulți oameni care cred că există un tip de ordine mecanică obiectivă care stă la baza tuturor lucrurilor, chiar şi a punctelor cuantice.

Se spune că atunci când a vizitat Palatul de la Versailles, matematicianul şi filosoful francez Rene Decartes (1596 –1650), a fost încântat de numărul imens de maşinării din grădina palatului. Acționate de mecanisme nevăzute, apa curgea, muzica cânta, nimfe se jucau, iar puternicul Neptun se ivea din adâncurile apei.

Uitându-se la această privelişte, probabil lui Decartes i-a venit ideea că lumea ar putea fi astfel asemănată cu o maşinărie şi a elaborat faimoasa lui filozofie a dualismului care împarte lumea într-o sferă obiectivă a materiei (domeniul ştiinței) şi o sferă subiectivă a minții (domeniul religiei). „**În**

conformitate cu concepțiile clasice, singurele componente ale universului fizic sunt particulele şi câmpurile locale, iar orice sistem fizic este descris complet prin specificarea distribuției în spațiu şi timp a acestor elemente localizabile”[17].

Însă, acum, în condițiile paradigmei cuantice, nu se mai poate considera că universul este o simplă maşină care funcționează după nişte legi precis determinate. Natura nu mai este un uriaş angrenaj în care oamenii sunt nişte simple rotițe. Dar atunci care este rolul nostru într-un univers pe care ştiința îl afirmă ca fiind nedeterminat ? Poate ştiința actuală să depăşească un cadru restrictiv într-un cosmos în care s-a găsit taina existenței ? Se poate trece de la ştiință la conştiință ? Trimite ştiința contemporană la valori consacrate, la aspirații interioare care au caracterizat omenirea dintotdeauna? Sunt întrebări tulburătoare care îl obligă pe savant să apeleze la metafizică, la morală, la teologie. În acelaşi timp, teologul trebuie să-şi asume un demers care să răspundă exigențelor lumii de azi. Dar, care sunt exigențele lumii de azi ? Să facem iarăşi o incursiune în trecut. Biserica Catolică l-a condamnat pe Galilei pentru opera sa. Galilei şi-a retractat ideile cu remarca că Biblia este adevărată dar nu poate cuprinde toate adevărurile particulare ale universului. De aceea, Dumnezeu l-a dotat pe om cu capacitatea de a cerceta adevărurile naturii în completare şi când adevărurile din Biblie vor coincide cu cele din cercetarea umană, vom ajunge la adevărul absolut. Este timpul a se face eforturi conjugate din cele două direcții, care au fost opuse până acum, pentru a se ajunge la un numitor comun. Vom vedea că prin unele situații ale medicinii umane s-a ajuns la acest adevăr comun.

Noua fizică, prin mecanica cuantică şi teoria relativității, postulează că „**universul fizic descris de legile fizice este o structură a tendințelor din universul mintal**”[18]. Această înseamnă o unificare a abordării cuantice a proceselor din natura materială cu cele mintale. „**Mintea este identificată cu procesul de creație. Orice lucru care există este creat de acest proces care constă dintr-o secvență bine ordonată de acte creative denumite evenimente. Orice eveniment este anterior tuturor celor care îi urmează în această secvență şi este următor tuturor celor care au apărut înaintea lui în această secvență. Fiecare act creativ se constituie ca o cuprindere sau o înțelegere a tot ce a fost creat de acte anterioare într-o manieră nouă dar unitară**”[19].

În partea doua a secolului al XIX-lea, **fizica clasică considera că lumea se compune din particule şi, de asemenea, din câmpuri**. Câmpurile sunt entități ce variază continuu în spațiu, precum câmpurile electric şi magnetic. Dar, **fizica nouă, a teoriei relativității şi teoriei cuantice, consideră că lumea nu este altceva decât o rețea a relațiilor în evoluție**.

În fizica newtoniană, spațiul este considerat ca ceva ce există independent de orice relații a cărei imagine este numită perspectivă absolută. De asemenea şi timpul are o semnificație absolută; el curge, de la trecutul infinit către viitorul infinit, acelaşi în tot universul, fără vreo legătură

[17] Henry P. Stapp, Rațiune, materie şi mecanică cuantică, Bucureşti, Editura Tehnică, 1998, p.62.
[18] Henry P. Stapp, Ibidem, p.128.
[19] Henry P. Stapp, Ibidem, p.129.

cu ceea ce se petrece de fapt. Schimbările se măsoară în unităţi de timp, dar timpul se presupune a avea o semnificaţie şi o existenţă care transcend orice proces particular de schimbare în univers.

În noua paradigmă cuantică, această perspectivă asupra timpului este la fel de incorectă precum imaginea newtoniană asupra spaţiului. În noua fizică, timpul nu are o semnificaţie absolută. Nu există timp în afara schimbării. „**Timpul este descris numai în termenii modificărilor în reţeaua de relaţii care descriu spaţiul. Aceasta înseamnă că în relativitatea generală e absurd să vorbim despre un univers în care nu se întâmplă nimic. Timpul nu este altceva decât o măsură a schimbării – nu are alt înţeles. Nici spaţiul, nici timpul nu au vreo existenţă în afara sistemului de relaţii în evoluţie care cuprinde universul**”[20].

Paradigma newtoniană presupune că spaţiul şi timpul sunt continue. Însă, lumea nu este neapărat astfel alcătuită. Cealaltă posibilitate este ca timpul să se scurgă discontinuu, în segmente numărabile.

Dacă spaţiul şi timpul constau din evenimente, iar evenimentele sunt entităţi discontinue care pot fi numărate, atunci însăşi spaţiul şi timpul nu sunt continue. Dacă aşa stau lucrurile, nu se va putea diviza timpul indefinit. Se va ajunge în cele din urmă la evenimente elementare, care nu pot fi divizate mai departe şi care sunt deci cele mai simple lucruri ce se pot întâmpla. Exact aşa cum materia este alcătuită din atomi, care pot fi număraţi, istoria universului este construită dintr-un număr imens de evenimente elementare. Dar, aceasta presupune a stabili unităţile elementare pentru măsurare a timpului, precum şi a spaţiului. Cum se stabilesc aceste unităţi? S-a stabilit pentru ele aşa zisa scară Planck pentru care se pleacă de la principiile fundamentale cunoscute.

Scara Planck se calculează prin combinarea potrivită a constantelor ce intervin în legile fundamentale. Acestea sunt: constanta lui Planck din mecanica cuantică; viteza luminii, din relativitatea specială; constanta gravitaţională, din legea gravitaţiei a lui Newton.

Ca urmare **unitatea de lungime în scara Planck este 10^{-33} centimetri. Timpul PLanck este 10^{-43} secunde**.

Dar ce a adus nou în psihologie noua paradigmă cuantică ? După cum subliniază dr. Amit Goswami[21], **paradigma cuantică a pus sub semnul întrebării curentul ştiinţific materialist dominant oficial în paradigma newtoniană pe care s-a clădit psihologia clasică şi a propus o schimbare de paradigmă în tratarea conţinutului psihologiei, bazată pe primatul conştiinţei**, **inspirată desigur de fizica cuantică şi, în parte, de ideile filozofice rezultate din miturile orientale şi teozofie**, pe care el le consideră nu numai "bază a religiilor de pretutindeni", ci, de asemenea, interpretarea filozofică corectă a ştiinţei moderne. În anul 1931, Max Planck spunea: „**Conştiinţa, eu o privesc ca fundamentală. Eu consider materia ca derivată din conştiinţă. Dincolo de conştiinţă nu mai putem merge**”, iar David Bohm susţinea în 1987 că: „**mecanica cuantică ne dezvăluie un**

---

[20] Lee Smolin, Spaţiu, timp, univers, Bucureşti, Editura Humanitas, 2002, p.25.
[21] Amit Goswami, Universul conştient de sine. Conştiinţa creează lumea materială, Bucureşti, Editura Orfeu 2000, 2008.

univers în a cărui ordine este surprinsă inextricabil şi conştiinţa". Pe această linie se înscriu şi noile apariţii ale psihologiei sub denumirea de **Psihologia sinergetică[22], Psihologia energetică[23], Ingineria conştiinţei umane[24], Psihologie cognitivă. Psihologie transpersonală** şi altele.

Dr. Amit Goswami consideră că **problema ştiinţei a fost întotdeauna faptul că majoritatea savanţilor cred că ştiinţa trebuie practicată într-un cadru monistic diferit, unul bazat pe primordialitatea materiei; fizica cuantică însă ne-a demonstrat că trebuie să schimbăm acea prejudecată mioapă a savanţilor, altminteri nu vom fi capabili să înţelegem fizica cuantică**. Deci, **acum, avem ştiinţă în interiorul conştiinţei, o nouă paradigmă a ştiinţei bazată pe primatul conştiinţei, care înlocuieşte gradual vechea ştiinţă materialistă. Noua ştiinţă rezolvă multe paradoxuri ale vechii paradigme şi explică multe date contradictorii**.

„Interpretarea de la Copenhaga", ne spune să regândim noţiunile fundamentale ce stau la baza existenţei noastre şi a realităţii, cu o forţă şi o hotărâre demnă de sacrificiul unui alt mistic celebru, Erwin Schrödinger, care a refuzat să se ascundă în spatele cortinei materialiste, îmbrăţişând integral spiritualitatea revelată de fizica cuantică.

Dar, care ar fi mesajele transformatoare ale fizicii cuantice ?

În primul rând, conştiinţa este fundamentul întregii existenţe şi toate obiectele şi experienţele noastre (simţuri, gândire, sentimente şi intuiţie) sunt doar posibilităţi cuantice dintre care conştiinţa poate alege, transformându-le în realităţi palpabile. Conştiinţa este expresie a activităţii ansamblului de funcţii, stări şi procese psihice senzoriale, intelective şi reglatorii în unitatea lor funcţională; o sinteza integratoare de fenomene psihice ce permit subiectului (individul uman) să fie capabil să aibă percepţia imediată şi continuă a existenţei sale, a actelor sale comportamentale şi a consecinţelor lor în lumea exterioară. Prin conştiinţă datele şi informaţiile din simţuri şi memorie sunt organizate astfel încât ne autopercepem ca situare în spaţiu şi timp, să avem cunoştinţă de starea prezentă şi să ne raportăm la lumea percepută**,** direct şi imediat. Conştiinţa este fără interioritate şi exterioritate, pentru că ea se raportează la lumea percepută şi nu există decât „acum si aici"; este condiţionată decisiv de *starea specifică de conştiinţă* (vigilenţă şi atenţie), opusă celei de somn şi inconştientului. Etimologic, noţiunea –„conştiinţă"- evidenţiază faptul că actul conştient este expresia unei cunoaşteri („ştiinţă") sociale („con"- cu alţii) şi este un raport / relaţie informaţională mijlocită de cunoştinţe şi experienţă anterioară de care subiectul dispune deja. Altfel, la baza conştiinţei stau memoria selectivă, starea de vigilenţă şi atenţie, iar sub raport energetic conştiinţa este susţinută de motive şi emoţii. Sunt prezente intenţia si voinţa care orientează câmpul conştiinţei spre scopuri ce impun efort voluntar în situaţii dificile, iar imaginaţia extinde câmpul de conştiinţă (rezultantă a suprapunerii peste câmpul perceptiv a unui câmp

---

[22] Ion Mânzat, Psihologia sinergetică. În căutarea umanismului pierdut. Bucureşti, Editura Univers enciclopedic,2010.

[23] David Feinstein, Donna Eden, Gary Craig, Psihologie energetică, Iaşi, Editura Polirom, 2011.

[24] Jim Keith, Controlul maselor. Ingineria conştiinţei umane, Piteşti, Editura infinit, 2011

semantic caracterizat de semnificații acordate percepțiilor) ce asigură conştiinței o tematică globală, dar şi una selectivă, cu anumite dominante şi focalizări. Tot ce devine conştientizat dobândeşte un nume şi are o semnificație, proces în care se produc salturi sau efecte specifice proprii diferitelor stări de conştiință (stare de „iluminare" prin apariția unei corelații noi între fenomenele percepute şi semnificația lor; integrare verbală şi recorelare a imaginilor cu semnificația lor pentru subiect; înțelegere şi coordonare de semnificații, altfel spus re-semnificarea lumii). Având caracter procesual, conştiința există în diferite **grade** şi **nivele de conştiență.** Se consideră şapte nivele de conştiență rezultat al activității creierului în diferite stări de frecvență**.** Cel mai înalt corespunde *hiperrectivității creierului* (vigilență excesivă asociată cu emoții puternice), iar cel mai de jos *stării de comă*, în care excitațiile senzoriale nu provoacă decât foarte slabe reacții motrice. Între aceste extreme se situează vigilența atentă, vigilența difuză, reveria sau „semi-adormirea", somnul uşor şi somnul profund. Ceea ce numim de obicei „conştiență" se situează deasupra nivelului ce precede somnul.

În al doilea rând, dacă alegem din ceea ce este cunoscut deja sau, altfel spus, din ceea ce a fost condiționat în noi prin experiențele anterioare, alegem, de fapt, din aşa-numita conştiență a ego-ului, dar dacă alegem din necunoscut, din ceva ce nu s-a manifestat în experiențele noastre anterioare, atunci alegem din ceea ce tradițiile spirituale numesc Conştiința Divină (sau cum este numită în limbaj ştiințific, conştiința cuantică).

Să alegi din Conştiința Divină presupune să accepți efectuarea unui salt cuantic (o deplasare din punctul A în punctul B, fără a trece prin etape intermediare, aşa cum electronul sare de pe o orbită atomică pe alta, trecând parcă printr-o gaură de vierme subatomică), să accepți nonlocalizarea (comunicarea în absența oricăror semnale) şi, de asemenea, să respingi aşa-zisa ierarhie confuză (relațiile cauzale explicate în context circular).

În al treilea rând, mesajul fizicii cuantice reprezintă evoluția conştienței, care ne va conduce la o capacitate tot mai sporită de procesare a sensurilor vieților noastre şi ale lumii înconjurătoare.

O gândire corectă constă în înțelegerea şi acceptarea acestei schimbări de paradigmă şi în ajutarea tuturor celor aflați în jurul nostru, cu care putem şi trebuie să interacționăm, fireşte, pentru ca să procedeze identic.

O gândire corectă determină o conduită corectă care constă în a urma preceptele teoretice pe care le susții, în manifestarea înțelegerii noastre în modul în care trăim, în a deveni ghizi şi exemple de urmat pentru alții, oricât de convențional şi rigid ar putea suna o astfel de formulare, fiindcă asta înseamnă să faci o mulțime de salturi cuantice, să te deschizi către existența unei Conştiențe Divine nelocalizate, care inspiră faptele diurne ale conştienței ego-ului şi dorința de a schimba relațiile ierarhice sociale, cu unele holistice, integrate.

O conduită corectă implică necesitatea câştigării traiului zilnic printr-o modalitate congruentă cu modul nostru nou de a gândi, trăind şi ajutând constant întreaga societate pentru a atinge aceeaşi congruență.

O gândire corectă conduce la constatarea că lumea pe care o cunoaştem este construită pentru a se vedea pe sine, însă pentru a face acest lucru, trebuie mai întâi să se împartă cel puțin într-o stare care să vadă şi cel puțin o stare care să fie văzută. „**Mecanismele pentru această diviziune**

subiect-obiect sunt iluziile duble ale ierarhiei încurcate şi ale identității sinelui cu locul experiențelor noastre trecute, pe care îl numim ego"[25].

Paradigma newtoniană bazată pe diviziune între minte şi materie a dus la o viziune a Universului ca sistem mecanic constând din obiecte separate care, la rândul lor, au fost reduse la elemente materiale fundamentale, ale căror proprietăți şi interacțiuni se considerau că determină complet toate fenomenele naturale. Această viziune carteziană asupra materiei a fost extinsă şi la organismele vii, care au fost privite ca nişte maşini construite din piese separate. Paradigma newtoniană care se schimbă acum şi care a dominat cultura umană timp de câteva secole, influențând comunitatea umană în modelarea cunoaşterii, se caracterizează prin trei sisteme fundamentale de valori: cel senzorial, cel ideatic şi cel idealist. **Sistemul de valori senzoriale** consideră că materia este realitatea finală, iar fenomenele spirituale sunt doar o manifestare a materiei. **Sistemul de valori ideatice** este profund diferit; el consideră că realitatea adevărată se află dincolo de lumea materială, în sfera spirituală şi se poate ajunge la cunoaştere prin experiență interioară. Ritmurile ciclice de interacțiune între **expresiile senzoriale şi ideatice ale culturii umane produc o fază intermediară, de sinteză – cea idealistă – care reprezintă combinația lor armonioasă**.

În noua paradigmă, cuantică, Universul nu mai este privit ca o maşină compusă din numeroase obiecte separate, ci apare ca un întreg armonios şi indivizibil: o rețea de relații dinamice, care includ observatorul uman şi conştiința sa într-un mod esențial.

Mecanica cuantică a cărei baze s-au pus în primele trei decenii ale secolului XX a impus schimbări profunde în conceptele de spațiu, timp, materie, obiect, cauză şi efect. Din aceste schimbări revoluționare în conceptele noastre despre realitate, aduse de fizica modernă, apare acum o viziune coerentă asupra lumii.

În contrast cu viziunea carteziană asupra lumii, viziunea ce reiese din fizica modernă poate fi caracterizată prin termenii de organică, holistică şi ecologică. Universul nu mai este privit ca o maşină, compusă dintr-o multitudine de obiecte, ci trebuie imaginat ca un întreg indivizibil, dinamic, ale cărui părți sunt legate în mod esențial şi pot fi înțelese doar ca modele ale unui proces cosmic.

De fapt, de multă vreme oamenii au sesizat unitatea holistică dintre trup şi suflet atunci când au dat o utilitate curentă dictonului: *„Men sana in corpore sano"* (**O minte sănătoasă într-un corp sănătos**), dictonul aparținând lui Juvenal. Omul cu adevărat înțelept – spune poetul în *Satire (X,536)* – nu cere cerului decât sănătatea spiritului împreună cu sănătatea corpului. Odată cu dezvoltarea sporturilor, cuvintele lui Juvenal au căpătat şi o altă interpretare, sănătatea trupească condiționează şi asigură pe cea a minții. Marțial (*Epigrame, VI,60*) a mers mai departe şi a pus semnul egalității între viață şi sănătate: *„Non este vivere, sed valere, vita"* (**Nu-i totul să trăieşti, ci să fii sănătos**). Dar, tot în acea vreme Dacii, prin Zalmoxis, se conduceau după dictonul: ***„Nu poate exista corp sănătos fără minte sănătoasă"***,

---

[25] Amit Goswami, Universul conştient de sine. Conştiința creează lumea materială, Bucureşti, Editura Orfeu 2000, 2008, p.209.

elaborând un întreg sistem filozofic, mult apreciat de şcoala lui Socrate, după cum mărturiseşte Platon în Dialogurile sale.

De asemenea, noua paradigmă a ştiinţei bazată pe primatul conştiinţei, „**a evidenţiat deficienţele, la nivel conceptual, ale realismului materialist – metafizica întreţinută de medicina convenţională**[26]. Această schimbare de paradigmă a căpătat o nouă direcţie şi devine evident nu doar faptul că noua fizică este importantă pentru fizica şi chimia tradiţionale, ci şi faptul că mesajul acesteia trebuie aplicat şi ştiinţelor biologice. Noua paradigmă conduce la o convergenţă între modelele diferite pe care le propun medicina convenţională şi cea alternativă. Fizica cuantică a dezvoltat un nou mod de a face ştiinţă, numit de Dr. Goswani ştiinţă în interiorul conştiinţei. Este o ştiinţă bazată pe întâietatea conştiinţei; conştiinţa reprezintă fundamentul întregii existenţe, iar toate paradoxurile cuantice cu care ne confruntăm dispar atunci când fizica cuantică este definită în interiorul acestei metafizici. „**Noua paradigmă a medicinei, numită Medicină Integrală, arată limpede cum se produce vindecarea minte-corp, cum funcţionează sistemele medicale din China şi India, cum funcţionează homeopatia**”[27].

Contribuţiile teoriei cuantice aduse realizării actului medical şi psihologiei lucrătorilor din sistem se pot concretiza în următoarele consideraţiuni:

1. Permite a se integra toate principiile distincte a diverselor şcoli de medicină;

2. Gândirea cuantică ajută la formularea taxonomiei specifică aprecierii îmbolnăvirii şi vindecării;

3. În concordanţă cu salturile cuantice către conştiinţa unificatoare şi sinele cuantic, permite realizarea unei opţiuni între îmbolnăvire şi vindecare.

4. Ajută la înţelegerea fenomenelor aşa zis inexplicabile ale medicinei, precum şi vindecarea spontană ca manifestare a creativităţii cuantice, vindecare cu ajutorul rugăciunii de la distanţă, ca urmare nonlocalităţii cuantice, precum şi autovindecarea şi vindecarea spirituală, ca urmare legii de manifestare a cauzalităţii descendente cu intenţie pură;

5. Clarifică şi rolul medicinei alopate în procesul de vindecare integrală;

6. Oferă principii călăuzitoare clare pentru relaţia medic-pacient. Justifică necesitatea credinţei reciproce în leacurile adoptate şi în personalităţile lor. Se pleacă de la menţiunile din Biblia creştină care menţionează miracolele şi minunile Lui Iisus Hristos. El a creat pur şi simplu toate acele lucruri despre care se spune că le-a creat. El a făcut acele miracole prin creaţie. Dar întrebarea este: cum a fost posibil ?. Ei bine, în acele vremuri, când oamenii credeau în El ca fiind un Creator, atunci toţi credeau în unul şi acelaşi lucru. Aşa că ei ofereau puterea lor lui Iisus şi spuneau creează tu pentru ca noi să putem crede şi să fim de acord. Aşa că toţi erau în aceeaşi linie, toţi credeau în faptul că El putea face miracole şi bineînţeles El le făcea. **Dar lucrul interesant pe care îl mai prezintă Biblia**

---

[26] Amit Goswani, Doctorul cuantic. Ghidul unui fizician pentru sănătate şi vindecare, Bucureşti, Editura Orfeu 2000, 2007, p.8

[27] Amit Goswani, Doctorul cuantic. Ghidul unui fizician pentru sănătate şi vindecare, Bucureşti, Editura Orfeu 2000, 2007, p.9.

este acela că exista un singur loc în care Iisus nu putea face miracole. Este vorba de oraşul său natal. Atunci când s-a întors acolo, a încercat să realizeze un miracol, dar localnicii îl cunoşteau, în mintea lor, ca fiind doar fiul unui dulgher, şi nu puteau crede că el ar putea face miracole. Problema este că atunci când o mulțime de oameni într-un oraş NU CRED că cineva anume poate face miracole, atunci s-a aflat că Iisus nu a putut face nici un miracol în oraşul său natal;

7. Clarifică şi explică numeroase aspecte, inexplicabile până acum, ale medicinei orientale (indiene şi chineze), ale chakrelor, ale homeopatiei şi ale medicinei minte-corp pe principiul că atât trupul, cât şi mintea, sunt posibilități cuantice ale conştiinței.

8. Permite generalizarea principiului incertitudinii din domeniul material cuantic în domeniul spiritual. Astfel, David Bohm, plecând de la principiul incertitudinii formulat în modul următor în domeniul material: în cazul unui obiect material cuantic, putem măsura cu maximă acuratețe, fie poziția, fie momentul mecanic, dar nu ambele simultan, extinde acest principiu al incertitudinii pentru mişcarea gândului. În ce priveşte gândul, putem determina fie conținutul (caracteristica), fie direcția gândului (asocierea). Focalizarea asupra unuia dintre aceste aspecte afectează irevocabil măsurarea celuilalt. Dacă ne concentrăm asupra conținutului (ca atunci când repetăm acelaşi lucru în minte, ca pe o mantra), pierdem direcția spre care era îndreptat gândul. Dacă asociem liber, mai târziu nu ne vom putea aminti conținutul gândului. În mod clar pshiatri ar trebui să aibă cunoştințe despre principiul incertitudinii aplicat gândurilor. În cazul gândurilor, conținutul şi asocierea sunt variabile complementare ce satisfac un principiu al incertitudinii. Acest fapt indică o dinamică cuantică legată de originea gândului. Gândurile sunt percepute nemijlocit, fără ajutorul vreunui instrument, însă pentru aceasta plătim un preț. În primul rând, faptul că o persoană percepe un obiect al gândului afectează obiectul gândului, în virtutea principiului incertitudinii, astfel încât este imposibil (în mod firesc) ca o altă persoană să perceapă în acelaşi fel acelaşi obiect al gândului. Gândurile sunt personale, de aceea sunt percepute în conştiință ca fiind interioare.

I. UNELE CONSIDERAȚII PRIVIND SCHIMBAREA PERMANENTĂ A VIEȚII SOCIAL-ECONOMICE

1. Dinamica schimbărilor în viața social-economică contemporană

Schimbarea este o permanență în viața social-economică. Însă, ceea ce este caracteristic contemporaneității este dinamica din ce în ce mai accentuată a schimbărilor.

John Fitzgerald Kennedy, într-un discurs adresat națiunii americane, spunea: "**Schimbarea este legea vieții. Acei care privesc numai în trecut sau în prezent, în mod sigur vor pierde viitorul**".

Dacă luăm în considerare diverse domenii ale vieții social-economice ajungem la constatări uimitoare privind dinamica dezvoltării acestora. În domeniul tehnico-economic viteza de schimbare a surprins chiar şi pe actorii care au dat impuls respectivelor schimbări.

În 1977, Ken Olson, fondatorul Digital Equipment Corp., companie producătoare a vechilor sisteme Mainframe, spunea că „**nu există nici un motiv pentru care cineva şi-ar dori un computer acasă**". Este inutil să mai spunem ce reprezintă un computer în viața omului modern. În urmă cu câțiva ani, deținătorul Microsoft, Bill Gates, a prezis că „**nu vom putea face niciodată un sistem de operare de 32 de biți**". În prezent, sistemele de operare pe 64 de biți sunt deja comune. În 1943, la scurt timp după inventarea primului computer, Thomas Watson spunea: „**Cred că există o piață mondială de desfacere pentru aproximativ cinci computere**". Şase ani mai târziu, în 1949, specialiştii revistei Popular Mechanics scriau: „**Calculatoarele viitorului vor cântări în jur de 1,5 tone**". Predicția lor a fost însă infirmată, prin inventarea microcipurilor şi a tranzistoarelor. Un alt domeniu, la fel de fascinant, dar în care au fost făcute multe previziuni infirmate ulterior, este cel al călătoriilor în spațiu. De exemplu, în 1936, ziarul New York Times scria că „**o rachetă nu va putea niciodată să părăsească atmosfera pământului**". În 1957, a fost lansat în spațiu primul satelit artificial din lume, numit Sputnik. Această operațiune a contrazis şi previziunea lui Sir Harold Spencer Jones, astronom al Royal Society, care, cu câteva săptămâni înainte de lansare spunea: „**Călătoria în spațiu mi se pare o prostie**".

De la televiziune şi internet, la comunism şi energie atomică, multe previziuni care la vremea respectivă păreau legitime, s-au dovedit a fi greşite. În anul 1932, Albert Einstein spunea că „**nu avem nici cel mai mic indiciu că energia nucleară va putea fi obținută. Asta ar însemna că atomul ar putea fi spart după bunul-plac al omului**".Şase ani mai târziu, în 1938, Otto Hahn şi Fritz Straßmann au realizat prima fisiune a nucleului de uraniu, prin bombardarea acestuia cu neutroni, cu toate că scopul inițial al experimentului nu a fost acesta. Şi pentru a rămâne în temă, trebuie menționată şi declarația amiralului William Leahy, care, atunci când i-a fost cerută părerea despre bomba atomică, a spus: „**Acea bombă nu va**

funcționa niciodată. Şi vorbesc în calitate de specialist în explozibil“. Faptul că această bombă a funcționat este bine ştiut, fiind suficient să amintim de sutele de mii de victime de la Hiroshima sau Nagasaki. La rândul său, un alt fizician de marcă, Thomas Edison, spunea în 1889: „**Să te joci aiurea cu curentul alternativ este doar o pierdere de timp. Nimeni nu-l va folosi vreodată**“. Este inutil să mai precizăm că în prezent curentul alternativ are o largă întrebuințare în electrotehnică datorită faptului că poate fi produs, transmis şi utilizat în condiții mult mai avantajoase decât curentul continuu.

În 1966, revista Time a lansat o previziune curajoasă: „**Cumpărăturile la distanță, deşi fezabile, vor eşua, pentru că femeilor le place să iasă din casă, să vadă marfa şi să aibă ocazia să se răzgândească cu privire la ce vor**.*”*

Producătorul de televiziune Darryl Zanuck, câștigător a trei premii Oscar, nu şi-a putut imagina în 1946 că televiziunea va câştiga popularitate. El a prezis că televizorul nu va fi bine-primit pe piață mai mult de şase luni şi că “**Oamenii se vor plictisi curând să se holbeze la o cutie în fiecare noapte**.”

În 1939 New York Times a publicat un articol care spunea că „**Problema televizorului este că oamenii trebuie să-şi lipească ochii de un ecran, iar americanul de rând n-are timp de aşa ceva**”*.* Dar americanul are timp. Conform unui studiu din 2010 făcut de compania A. C. Nielsen, s-a descoperit că americanul de rând se uită la televizor aproape cinci ore pe zi şi că în multe case există mai mult de un aparat, pentru ca fiecare membru să-şi urmărească liniştit programul preferat.

Schimbările pe plan economico-social s-au manifestat şi în schimbări corespunzătoare în plan spiritual uman studiate şi cercetate de psihologie.

Ce este psihologia ? Enciclopedia Universală Britanica (12p.301) precizează: „**Psihologia: (Disciplină ce studiază procesele mintale şi comportamentul oamenilor**…”, gr. psyche – suflet şi logos – ştiință) – ştiință care studiază legile generale ale integrării şi funcționării proceselor, fenomenelor, însuşirilor şi stărilor psihice. Prima prezentare sistematică a conținutului disciplinei psihologie a fost făcută de Aristotel în lucrarea „Despre suflet”. Secole de-a rândul psihologia s-a dezvoltat în cadrul filosofiei, formându-se ca ştiință autonomă abia în secolul al XIX-lea, odată cu extinderea metodelor experimentale în studierea fenomenelor psihice. **Obiectul psihologiei îl constituie procesele psihice cognitive (percepție, gândire, memorie etc.), afective (emoții, sentimente etc.) şi volitive (voință), însuşirile psihice temperamentale (instabilitate, emotivitate etc.), însuşirile psihice caracteriale (modestie, sinceritate etc.), aptitudinile şi atitudinile relațiile psihologice interumane etc**.

Ce este mintea ? În Dicționar Ilustrat al Limbii Române (6p.306) se precizează: „**Minte: Facultate de a cugeta, de a înțelege, de a judeca; rațiune; intelect; ansamblul calităților intelectuale; mod corect de a raționa şi evalua; înțelepciune; chibzuință; inteligență; istețime; iscusință**…”.

Desigur, aceste definiții se referă la trăsături caracteristice umane. Dar, **ce înseamnă Om** ? În Enciclopedia Universală Britanica (11p.233) se precizează că: **„«Om» simbolizează în mod mistic esența Universului**”. Dar, ca entitate, aşa cum scrie Constantin Rădulescu-Motru „**omul este trup**

şi suflet; dar nu trup pe de o parte şi suflet pe de altă parte; ci unitate nedespărţită de trup şi suflet”[1].

Cercetările antropologice moderne au condus la constatarea unei mari complexităţi a structurii fiinţei umane şi acţiunii acestuia fapt ce a determinat apariţia unor domenii noi de investigaţii psihologice concretizate în culoare ştiinţifice specifice prezentate sub denumirea: psihologia copilului, psihologia educaţiei, psihologia învăţării, psihologia muncii, psihologie pedagogică, psihologie socială, psihologie sinergetică, psihologie energetică, psihologie consonantistă, psihologie cuantică, psihologie transpersonală şi altele.

În acelaşi timp, cercetări moderne asupra organismelor vii au stabilit că orice organism biologic este înconjurat de un câmp electromagnetic slab, fapt valabil inclusiv pentru componentele acestuia, respectiv organe etc., mergând până la cea mai mică structură atomică. Ca urmare „**Orice organ, orice ţesut, orice celulă şi orice structură vie are propriul său câmp electromagnetic asociat […], acest câmp este cel care determină forma organului (ţesutului etc.), precum şi calităţile şi caracteristicile pe care le manifestă acesta**”[2].

Ceea ce au evidenţiat cercetările moderne este faptul că: „**La nivelul cel mai elementar, noi nu suntem o reacţie chimică, ci o sarcină electrică. Fiinţele umane şi toate fiinţele vii sunt o alcătuire energetică într-un câmp de energie conectat la fiecare lucru existent în această lume. Acest câmp pulsatoriu de energie este motorul central al fiinţei şi al conştiinţei noastre, alfa şi omega existenţei noastre**”[3].

Întrucât şcoala noastră este orientată spre o specializare bine conturată – asistenţi medicali generalişti – vom orienta şi conţinutul disciplinei spre aspectele psihologice cu tentă de control a maselor, manipularea mediatică etc.

2. Dinamica schimbărilor privind cercetarea şi interpretarea spiritualităţii umane

Dezvoltarea cercetărilor în planul spiritualităţii umane au condus la domenii ştiinţifice noi concretizate şi în apariţia unor manuale şi tratate ştiinţifice care cuprind aspectele de bază ale acestora: Psihologie energetică, Psihologie sinergetică, Inteligenţă emoţională, Inteligenţă spirituală, Ingineria conştiinţei umane şi altele.

„**Psihologia energetică este o sinteză de practici menite să modifice în mod deliberat moleculele emoţiei. Aceste practici au trei avantaje distincte faţă de medicamentele utilizate în psihiatrie: sunt neinvazive, foarte specifice şi nu au efecte secundare. Intervenţiile energetice au un impact major asupra complicatului sistem electrochimic al organismului, precum şi asupra energiilor mai subtile**”[4].

---

[1] Constantin Rădulescu-Motru, Etnicul românesc. Naţionalismul, Bucureşti, Editura Albatros,1996,p.5.
[2] Richard Bartlett, Matricea energetică, Braşov, Editura Adevăr Divin, 2010, p.31.
[3] Lynne McTaggart, Câmpul. Căutarea forţei secrete a Universului, Braşov, Editura Adevăr Divin, 2009, p.15-16.
[4] David Feinstein, Donna Eden, Gary Craig, Psihologie energetică, Iaşi, Editura Polirom, 2011, p.15.

„**Psihologia sinergetică îşi are sursele şi premisele în psihologia complementarităţii…**”[5].

Dar, ce urmăresc cercetările psihologice ? Crearea unui om ideal. Ce înseamnă omul ideal ? **Omul ideal este oarecum sinteza însuşirilor pe care aprobarea generală, şi deci succesul, le consacră şi pe care toţi cei ce aspiră la un rol de conducere ar dori să le aibă**.

Fiecare epocă îşi are omul ideal care-i rezumă concepţia de viaţă şi pe care societatea îl prezintă membrilor săi ca un model spre care trebuie să tindă. Astfel, Renaşterea care a fost înainte de toate o reacţiune contra ascetismului medieval şi-a format idealul său de om în opoziţie cu idealul de om al Evului mediu. Omului care nu se consideră decât ca „o umbră trecătoare de la pământ la cer”, schivnicului cufundat în contemplarea neantului acestei vieţi, acestei văi a plângerii, Renaşterea i-a opus idealul omului integral, care, considerând viaţa aceasta ca bunul suprem, vrea s-o trăiască din plin, cât mai intens şi cât mai liber. Întrebuinţarea totală a tuturor facultăţilor, savurarea frenetică a tuturor plăcerilor, libera expansiune a întregii fiinţe morale şi fizice, într-o pornire fără altă sancţiune decât succesul şi în vederea unei voluptăţi fără altă preocupare decât durata – iată principiul călăuzitor, lozinca întregii epoci.

În Franţa, omul ideal al epocii lui Ludovic al XIV-lea, epocă de disciplină absolută, a Regelui Soare, de ierarhie fixă, de etichetă rituală şi de măsură în toate – a fost omul de salon, cunoscător desăvârşit al convenienţelor de tot felul, stăpân pe sine fără efort, prevenitor fără ostentaţie, galant fără indiscreţie, spiritual fără sarcasm, primind orice adversitate cu surâsul pe buze şi făcându-şi o lege din obiceiul de-a nu se lăsa deconcertat de nimic.

Dar, **care este omul ideal al epocii noastre ?** E greu de definit întrucât viaţa este de o mare complexitate, cum nu a mai fost până acum. La aceasta se mai adaugă şi faptul că şi moda se schimbă foarte rapid, de la o zi la alta. Însă, putem conchide că şi în epoca noastră **omul ideal trebuie să exprime esenţa epocii în care trăim** ori, este o epocă universal capitalistă pe glob şi omul ideal **trebuie să exprime idealul capitalist al acestei epoci**. Care este idealul epocii noastre ? El este exprimat foarte sintetic de marele om de cultură care a fost Ioan Petru Culianu. „**Esenţa capitalismului modern constă într-un interes aproape exclusiv pentru mijlocul de schimb, pentru bani, ceea ce înseamnă că unica realitate care subzistă în adevărata ideologie a capitalismului este cea a comerţului. E vorba despre comerţul în sine, mai presus de figura însăşi a comerciantului, care îşi vede puterea sporindu-se în măsura în care reuşeşte să argumenteze cantitatea mijloacelor de schimb de care dispune**”. Ca urmare „**Viaţa e un pur accident comercial, care serveşte sau nu, în măsura în care ea reuşeşte mai mult sau mai puţin să dezvolte comerţul**”[6]. Aceste considerente trebuie să stea la definirea omului ideal al epocii contemporane.

---

[5] Ion Mânzat, Psihologia sinergetică. În căutarea umanismului pierdut. Bucureşti, Editura Univers enciclopedic,2010, p.20

[6] Ioan Petru Culianu, Religie şi Putere, Bucureşti, Editura Nemira, 1996, p.216-217.

II. PROBLEMA INDIVIDUALITĂȚII BIOLOGICE ŞI SPIRITUALE A OMULUI

1. Faptul individualității

O individualitate biologică şi spirituală reprezintă rezultanta unei încrucişări unice de condiționări, că această individualitate e unică în univers şi că dispariția ei nu poate fi înlocuită prin nimic echivalent.

Toți cercetătorii care au deprinderea observației amănunțite, fie a faptelor biologice, fie a vieții spirituale, vor ajunge la concluzia specificității individualității. Dacă mecanismul funcțiunilor este acelaşi la toți indivizii aparținând aceleiaşi specii şi dacă, în limitele sale mari şi schematice, el este asemănător de la o speță la alta pe întreaga scară a vieții, integrarea acestor funcțiuni este unică, determinând o formă de viață specifică pentru fiecare individ. Specificitatea şi unicitatea individualității biologice şi spirituale ne apare deci ca fapte care trebuie acceptate ca atare.

Natura este mai bogată în forme decât spiritul nostru în clasificări, iar tendința noastră de a încadra multiplicitatea flotantă a vieții în limite fixe este respinsă din capul locului la neizbutire.

Deci **individualitatea este unitatea biologică şi spirituală fundamentală**. Varietatea şi nesfârşita bogăție de forme şi structuri ale vieții se întrupează în individualități profund diferențiate unele de altele, deşi ascultând de aceleaşi legi generale de organizare şi funcțiune.

Individul este datul esențial al vieții, forma sub care se constituie şi dăinuie materia organizată.

Etimologic, individul se defineşte prin caracterul său de individualitate. Caracterul cel mai izbitor al individualității este unitatea morfologică. Individul presupune deci o unitate de formă, căreia trebuie să-i corespundă o convergență de funcțiuni.

Individualitatea realizează structura unității în multiplicitate. Această unitate este rezultatul unei convergențe funcționale a părților. O individualitate vie presupune o solidaritate structurală, o articulație a părților, în raport cu structura generală a blocului granitic; modificarea unei părți din acest bloc nu se repercutează funcțional asupra întregului, individualitatea organismului are însă o structură care se integrează totului, într-o organizare strictă, în aşa fel încât întregul condiționează părțile, iar o modificare a unei părți atrage după sine o schimbare a întregii complexiuni a organismului. Un individ este o unitate morfologică.

Organismul este un tot structural în care forma din afară e condiționată de texturile de adâncime, în care planurile de mărime ale structurilor, începând de la elementele atomice şi coloidale şi până la structura țesuturilor, se află într-o strânsă interdependență şi subordonare.

Toate aceste structuri diferențiate, pe care microscopul le arată în diversitatea lor nesfârşită, sunt subordonate unității centrale a individualității. Căci la început a fost această forță de organizare, de integrare, acest *principium individuations*. Întregul preexistă părților, cărora le dă vitalitate şi dăinuire în linia aceleiaşi continuități vitale.

Această concepţie organică şi sintetică a individualităţii a fost cunoscută de la început de naturalişti; importanţa jucată de celule în arhitectonica organismului, ca şi o analogie de suprafaţă cu fenomenele mecanice, au făcut pe primii cercetători în domeniu să considere organismul viu ca un agregat de celule, de „organisme elementare” ascultând de legi fizico-chimice, după stringenţele fenomenelor naturii neanimate.

Orice fiinţă organizată formează un tot, un sistem unic şi închis ale cărei părţi îşi corespund mutual şi concură la aceeaşi acţiune definitivă printr-o reacţiune reciprocă. Nici una din aceste părţi nu se poate schimba fără ca celelalte să se schimbe de asemenea, prin urmare, fiecare din ele luate separat indică şi pe toate celelalte.

2.Unitate în diversitate sau diversitate în unitate

Unitatea anatomică nu defineşte exclusiv fiinţa individualităţii. Relativa independenţă a organelor se află subsumată unităţii totale a organismului, care are o unitate calitativ eterogenă; această unitate morfologică îşi găseşte un corespondent în sinergiile funcţionale, care se unesc în armonia fiziologică a fiinţei. **Unitatea anatomică se întregeşte prin convergenţa funcţiunilor organice**.

Caracterul dominant al structurii individualităţii este subsumarea riguroasă a funcţiunilor disparate unităţii superioare a organismului, coordonarea tuturor fenomenelor vieţii într-un mănunchi unitar, explicând aspectul de «unitate în varietate» şi diversitate ale individului biologic.

Se poate spune, în general, că individualitatea umană reprezintă un tot circumscris, în care părţile sunt solidare între ele, în care funcţiunile se îmbină unele cu altele în sinergii armonioase şi în care totul, forme, organe, funcţiuni, se află într-o dependenţă strânsă, aşa încât o modificare fiziologică a unui sistem sau aparat aduce după sine o adaptare corelativă a tuturor celorlalte părţi a organismului, până la obţinerea unui nou echilibru.

Organismul uman e compus din celule foarte diferenţiate grupate în organe, având structuri deosebite unele de altele. Fiecare din aceste celule, considerate în unitatea lor, şi fiecare din aceste organe au o activitate şi un chimism proprii, o anumită cadenţă şi o formulă specifică de viaţă. Aceste nenumărate ritmuri vitale disparate se îmbină printr-o stringenţă superioară într-o funcţiune de ansamblu a întregului organism; celulele şi organele îşi subordonează cadenţa şi specificitatea de structură unei unităţi superioare, contribuind la activitatea unitară a organismului. În această activitate armonioasă, în care se contopesc şi se integrează nenumăratele forme de activităţi elementare, individualitatea se prezintă ca un întreg, nu numai sub raportul ei intern de viaţă. Specificul şi disparitatea părţilor alcătuitoare al organismului dispar, contopindu-se sub diriguirea unor forţe coordonatoare, unităţii centrale a totului.

Acest echilibru funcţional care se creează în organism nu are nimic rigid în ele, ca să spunem mecanic. El nu rămâne permanent acelaşi, ci prezintă o mare supleţe de adaptare la diferitele împrejurări fiziologice. **Schimbarea condiţiilor de interacţiune cu mediul produce o adaptare**

funcţională a organismului la noile condiţii de coexistenţă cu mediul înconjurător.

Unitatea şi coeziunea funcţională a organismului este rezultatul unor adaptări continue la condiţiile de impact cu mediul înconjurător.

Viaţa se manifestă mai ales sub aspectul unui sistem de echilibre funcţionale; sistem excesiv de complicat în care echilibrele îmbinate unele în altele, sub o strânsă dependenţă reciprocă, nu se manifestă decât cu colaborarea unui număr imens de factori.

3.Relativitatea caracterului de unitate şi unicitate ale individualităţii

Organismul nu are o viaţă izolată. El nu este un sistem închis în funcţiuni, care îşi este suficient sie-şi, şi care nu are nici o comunicare cu exteriorul. Adaptarea internă a funcţiunilor unele la altele este întregită cu o adaptare a întregului organism la condiţiile exterioare ale mediului. Nu trebuie să privim însă această corelaţie în sensul ei strict, ci în semnificaţia ei cea mai largă. Prin relaţia cu exteriorul, nu trebuie să înţelegem numai raporturile directe la care omul sau animalul răspunde prin atitudini, reflexe şi adaptări de totalitate a organismului, activităţi la care participă organele de simţuri, sistemul nervos şi muscular.

La schimbările mediului, organismul răspunde cu modificări de adâncime corelative, destinate să menţină un echilibru între energetica internă şi mediul exterior. Organismul ne apare astfel un sistem energetic în permanentă adaptare la ambianţa fizică. Între modul energiilor din afară şi funcţiunile dinăuntru se menţin în fiecare moment o rezonanţă armonică menită să chezăşuiască dăinuirea vieţii.

Ca urmare, **individualitatea nu trebuie să fie considerată o realitate biologică şi spirituală rigidă, invariabilă, şi nici ca un cerc închis fără corelaţii sau prelungiri în mediul exterior cosmic sau social**.

Individualitatea e devenire. Cuprinderea ei în actualitate nu adânceşte decât una din nesfârşitele metamorfoze vitale pe care le îmbracă în cursul existenţei. Marile etape ale vieţii creează individului forme vitale adesea profund deosebite între ele. Variabilitatea individualităţii introduce în noţiunea unităţii şi fixităţii individului o întinsă relativitate. Individualitatea este în acelaşi timp în strânsă dependenţă cu restul indivizilor aparţinând aceleiaşi speţe şi chiar a întregii sfere a formelor vitale, a totalităţii biocosmice.

Participarea individului la ambianţa cosmică şi biologică se întregeşte în cazul individului uman cu o participare tot aşa de strânsă la viaţa socială. **Omul este o fiinţă socială**, individul uman schimbă valori cu mediul social la care participă intim şi originar, **formaţiunea sa psihologică este în funcţie de valorile pe care le primeşte pasiv încă din primii ani ai copilăriei**; integrarea individului în viaţa socială este desăvârşită, diferenţierile lui de masa socială, prin afirmarea coeficientului său de originalitate, fiind în genere redus. **Individualitatea umană participă nu numai biologic dar şi psihologic la o realitate supraindividuală, de la care primeşte valori**.

Dar, **conturul individualității este imprecis**. Nu se poate trasa o frontieră bine delimitată indicând marginile individualității; formele exterioare nu indică în realitate întinderea organismului, izolându-l monadic de restul lumii. Prin participările lui de ordin biologic, social şi sufletesc, individul îşi trimite nesfârşite prelungiri de antene în mediul înconjurător, după cum acesta din urmă îşi trimite prelungirile înrâuririlor în adâncul structurii individuale. Schimburile şi conexiunile dintre individ şi mediu ştirbesc unitatea ideală a izolării individuale.

Dar nici structura interioară însăşi a individualității nu prezintă o respectare absolută a principiului unității. La organismele inferioare, faptul că o amputare accidentală poate reface două sau mai multe individualități asemănătoare, dovedeşte că unitatea individualității nu e absolută, iar la individul uman, dacă unitatea biologică a corpului e realizată, în schimb disocierile şi opozițiile sufleteşti, vor ştirbi iarăşi principiul unității ființei.

Ne aflăm aşadar în fața a două ordine de fapte care trebuiesc considerate amănunțit pentru a putea înțelege complexitatea noțiunii de individualitate, pe de o parte, ***tendința de proprie depăşire a individualității***, prin participare la mediu, iar de alta, ***lipsa unei stricte unități interne a individualității***, prin caracterul relativ pe care îl are principiul coeziunii lăuntrice a organismului.

Această alăturare de fapte contrastante pune problema individualității umane în adevărata ei perspectivă. Cercetătorul se află în fața a două serii de procese neaderente, dar care, prin coexistența lor, dau individualității omeneşti adevărata ei situare față de realitățile exterioare. Această îmbinare disparată de fapte poate fi formulată astfel: ***paralel cu participarea la o realitate transindividuală, indicând o tendință de autodepăşire, individualitatea umană prezintă o integrare neîndestulătoare în unitatea proprie a structurii sale personale***. Cu alte cuvinte, individul participă larg la o realitate supraindividuală, deşi el însuşi nu este integrat sufleteşte într-o formă statornică şi prezentând în structura lui lăuntrică o unificare şovăielnică, flotantă. Problema individualității consistă tocmai în această îmbinare aparent paradoxală de date, conducându-ne la o concepție esențial relativistă a noțiunii de individ.

III. OMUL, FIINȚĂ SPIRITUALĂ

1. Considerații preliminare

În împlinirea individualității deosebim **două linii evolutive distincte**, însă care îşi încrucişează acțiunea în formațiunea individului uman: **o linie biologică, filogenetică, ereditară, legând pe individ de ascendenți şi o linie istorică, culturală**, situând pe om în mediul social din care face parte. Prima linie explică devenirea biologică, formația corpului, prezența aptitudinilor şi potențialităților înnăscute, viața corpului, a individualității somatice; a doua linie cuprinde datele sociale, morale şi culturale ale mediului, principiile educative inoculate omului încă în copilărie, corpul valorilor spirituale sub semnul cărora s-a format viața sufletească. Prima linie ne conduce înapoi la formele biologice parcurse în trecut, a doua la desfăşurarea istorică a vieții sociale, cărora individul le este deopotrivă tributar.

Considerată ca o realitate în permanentă formație şi devenire, **individualitatea umană va trebui să fie legată de aceste două ordine de fapte evolutive, pentru a fi înțeleasă în esența ei**; sub raport biologic, individul uman va trebui să fie legat de strămoşi prin linie ereditară şi, în acelaşi timp, va trebui să fie înțeles ca o devenire în timp, parcurgând diferite etape de evoluție biologică, copilărie, tinerețe, maturitate, bătrânețe; sub raport istoric, individul uman se integrează deopotrivă evoluției trecute a umanității pe plan istorico-cultural, ca şi influențelor educative, sau a condițiilor culturale generale, în mijlocul cărora i se dezvoltă viața spirituală.

Dar ce este spirit şi spiritualitate ? În Dicționar universal ilustrat al limbii române (10p.228;229) se menționează: **spirit – principiu imaterial, neperceptibil, considerat de esență divină şi nemuritoare**; suflet. **Spiritualitate – calitatea, caracterul a ceea ce este spiritual; idealitate, imaterialitate**. **Spiritualitatea sufletului – creație a spiritului; sumă a realităților spirituale**.

Nichifor Crainic menționează că „**Spiritualitate e un termen mult întrebuințat în cultura românească de după război, mai ales de către publiciştii din generația tânără, în perioada anilor 1925-1929**. **Termenul e echivoc. El înseamnă exact: stare de spirit**. **Echivocitatea lui se datorează diversității înțelesurilor cuvântului «spirit», din care derivă**. **Multiplele lui întrebuințări pot fi grupate în trei accepții principale: 1.viață interioară; 2.cultură; 3.viață duhovnicească**. **În primul sens, spiritualitatea înseamnă: trăire intensă a clipei, indiferent de valoarea calitativă a conținutului sufletesc trăit,… În al doilea sens, spiritualitate însemnează: trăire cu sens, trăire pentru un ideal, pentru o valoare… În al treilea sens, spiritualitatea însemnează: viață veşnică, trăire în universalitatea absolută, în Duhul Sfânt; asceză şi viață mistică”**[7]…

Prin structura sa anatomică şi funcțiile sale vitale, omul aparține lumii animale. Acelaşi plan general de organizare somatică, aceleaşi procese

[7] Nichifor Crainic, Cursurile de mistică: I.Teologie mistică; II.Mistică germană, Sibiu, Deisis, 2010, p.157-158.

fizico-chimice şi fiziologice, aceleaşi imperative biologice le vor defini deopotrivă. În această privinţă, omul se integrează vieţii animale. Dar, alături de aceste analogii de structură şi identitate de plan general de organizare, apar diferenţe importante care creează omului o poziţie deosebită pe scara biologică. Fiecare din aceste diferenţe anatomice condiţionează sau este condiţionată de un număr atât de mare de factori corelativi, încât ele reprezintă în totalitatea lor o schimbare fundamentală a vieţii omeneşti în raport cu cea strict animală.

Funcţiilor biologice, de dăinuire a vieţii şi de orientare în lume, s-a adăugat la om o realitate sufletească diferenţiată, dependentă de viaţa în societate şi de dezvoltarea sistemului nervos central. **Realităţii somatice i se adaugă o realitate spirituală**.

În prezent, asistăm la forma echilibrată, armonioasă, a fiinţei umane desprinsă de animalitate şi întrunind în sine două zone de viaţă: o primă pătură, ancestrală, animalică, reprezentată prin corp şi funcţii vitale propriu zise, avându-şi un centru de convergenţă şi reglementare centrală în formaţiuni nervoase primitive şi exprimate printr-o viaţă sufletească rudimentară, şi o pătură diferenţiată, de origine recentă, reprezentată prin viaţa spirituală, raţiune aptitudini sufleteşti diverse, limbaj şi simţ dezvoltat al sociabilităţii, zonă ce-şi are o corespondenţă în formaţiunile nervoase centrale ale creierului mare. Ajungem astfel la concepţia straturilor personalităţii, care fără să opună cele două zone de viaţă, le întrunesc într-o sinteză funcţională armonioasă, stabilindu-le totuşi diferenţierea şi originea. Se ajunge la **diferenţa esenţială dintre om şi animal care consistă în faptul că orientarea de totalitate a vieţii animale este exclusiv biologică, în timp ce la om viaţa interioară, plecând de la structura şi comandamentele biologice, a luat o dezvoltare într-o direcţie nouă, distinctă de biologie, sub influenţa vieţii sociale**.

2. Temperament, caracter, personalitate

O privire retrospectivă asupra evoluţiei fiinţei umane, presupune o întoarcere către origini şi o surprindere în viaţa individualităţii a datelor ei primitive. Această regresiune în timpuri, ne conduce către o sinteză a datelor fundamentale, care să ne îngăduie o înaintare în structura personalităţii, grupând toate aceste date biologice sub termenul de temperament. **Ce este temperamentul ?**

Vom înţelege prin temperament complexitatea biologică a individualităţii, particularităţile ei constituţionale. Se grupează deci sub această denumire toate diferenţele organice constituţionale care disting unele individualităţi de altele: excitabilitate la împrejurări exterioare, rapiditate, intensitate şi durată reacţională, direcţia acestor reacţii, inhibiţii, ritm organic, tonalitate vitală. Se va înţelege aşadar prin **temperament: un mod reacţional obişnuit al organismului în împrejurările exterioare şi un ritm particular al vieţii sale vegetative**.

Noţiunea de temperament corespunde prin urmare unei realităţi biologice; ea îşi are punctul de plecare în structurile organice, esenţial

diverse, după formula individuală; ea nu este o simplă vedere convențională, o comoditate a limbajului.

Rădăcinile organice ale temperamentului sunt multiple. Adevărata rădăcină a diferențierii organice temperamentale trebuie văzută în linia filogenetică, ereditară, depărtată, ca şi în termenii ei mai apropiați, adică, în constituția parentală. **Temperamentul este, în ultimă analiză, o expresie a unei constituții primite ereditar, deci genotipică, pe care anumite împrejurări exterioare au modificat-o, dându-i anumite particularități fenotipice**.

Temperamentul exprimă viața organică, realitatea trupească, în laturile ei principale. Fiecare individ are un timbru vital specific şi un registru de variații propriu, în jurul sentimentului vital fundamental.

Temperamentul se referă la dimensiunea energetico-dinamică a personalității şi se exprimă în particularități ale activității intelectuale şi a afectivității, cât şi în comportamentul exterior: limbaj şi motricitate, în conduită.

Temperamentul, ca subsistem al personalității, se referă la o serie de particularități şi trăsături înnăscute care sunt importante în procesul devenirii socio-morale a ființei umane.

Trăsăturile temperamentale sunt foarte uşor de observat şi identificat şi în opinia majorității specialiştilor în domeniu sunt legate de aspectele biologice ale persoanei respective, în special de sistemul nervos şi cel endocrin. Psihologul roman Nicolae Mărgineanu a considerat că temperamentul caracterizează forma manifestărilor noastre şi, de aceea, l-a definit drept aspectul formal al afectivității şi reactivității motorii specifice unei persoane.

Există mai multe tipologii ale temperamentului, această problemă fiind o preocupare constantă de-a lungul istoriei şi evoluției ştiinței.

Tipologia lui Hipocrate. Prima încercare de identificare şi explicare a tipurilor temperamentale o datorăm medicilor Antichității, Hipocrate (400 î.e.n.) şi Galenus (150 e.n.). În concordanță cu filosofia epocii, care considera că întreaga natură este compusă din patru elemente fundamentale - aer, pământ, foc şi apă - aceştia au socotit că predominanța în organism a uneia dintre cele patru „umori" (hormones): sânge, flegmă, bila neagră şi bila galbenă, determină temperamentul. Pe aceasta bază se stabilesc cele **patru tipuri clasice de temperament: coleric, sangvinic, flegmatic, melancolic**.

Colericul este energic, neliniştit, impetuos, irascibil, uneori impulsiv şi îşi risipeşte energia. El este inegal în manifestări. Stările afective se succed cu rapiditate. Oscilează între entuziasm şi decepție, care tendință de exagerare în tot ceea ce face. Este o persoană foarte expresivă, uşor „de citit", gândurile şi emoțiile i se succed cu repeziciune. Are tendința de dominare în grup şi se dăruieşte cu pasiune unei idei sau cauze.

Sangvinicul se caracterizează prin ritmicitate şi echilibru. Este vioi, vesel, optimist şi se adaptează cu uşurință la orice situație. Fire activă, schimbă activitățile foarte des deoarece simte permanent nevoia de ceva nou. Trăirile afective sunt intense, dar sentimentele sunt superficiale şi instabile. Trece cu uşurință peste eşecuri sau decepții sentimentale şi stabileşte uşor contacte cu alte persoane.

Flegmaticul este liniştit, calm, imperturbabil, cugetat în tot ceea ce face, pare a dispune de o răbdare fără margini. Are o putere de muncă

deosebită poate obține performanțe deosebite mai ales în muncile de lungă durată şi este foarte tenace, meticulos în tot ceea ce face. Fire închisă, greu adaptabilă, puțin comunicativă, preferă activitățile individuale.

Melancolicul este la fel de lent şi inexpresiv ca flegmaticul, dar îi lipseşte forța şi vigoarea acestuia, emotiv şi sensibil, are o viață interioară agitată datorită unor exagerate exigențe față de sine şi a unei neîncrederi în forțele proprii. Este puțin rezistent la eforturi îndelungate. Puțin comunicativ, închis în sine, melancolicul are dificultăți de adaptare socială. Debitul verbal este scăzut, gesticulația redusă.

Tipologia lui Pavlov. Explicarea diferențelor temperamentale ține, în concepția filozofului rus Ivan Petrovici Pavlov (1849–1936), de caracteristicile sistemului nervos central şi de raporturile dintre ele:

Forța sau energia este capacitatea de lucru a sistemului nervos şi se exprimă prin rezistența mai mare sau mai mică la excitanți puternici sau la eventualele situații conflictuale. Din acest punct de vedere se poate vorbi despre sistem nervos puternic şi sistem nervos slab;

Mobilitatea desemnează uşurința cu care se trece de la excitație la inhibiție şi invers, în funcție de solicitările externe. Dacă trecerea se realizează rapid, sistemul nervos este mobil, iar daca trecerea este greoaie se poate vorbi despre sistem nervos inert;

Echilibrul sistemului nervos se referă la repartiția forței celor două procese (excitația şi inhibiția). Dacă ele au forțe aproximativ egale, se poate vorbi despre sistem nervos echilibrat. Există şi un sistem nervos neechilibrat la care predominantă este excitația.

Tipologia şcolii franco – olandeze: Heymans-Wiersma - Le Senne. Psihologii olandezi G. Heymans si E. D. Wiersma propun o tipologie a temperamentelor mult mai nuanțată care va fi reluată şi precizată de psihologii francezi Rene Le Senne şi Gaston Berger.

Pentru Le Senne prin temperament, se înțelege „**ansamblul dispozițiilor înnăscute, care formează scheletul mintal al individului**”. El consideră trei factori fundamentali: emotivitatea, activitatea şi „răsunetul” (ecoul).

Emotivitatea exprimă reacțiile afective ale persoanelor în fața diferitelor evenimente. Emotivii au tendința de a se tulbura puternic chiar şi pentru lucruri mărunte. Dimpotrivă, non-emotivii sunt aceia care se emoționează greu şi ale căror emoții nu sunt prea violente.

Activitatea desemnează dispoziția spre acțiune a unei persoane. Persoanele active au o continuă dispoziție spre acțiune, nu pot sta locului. Cele non-active acționează parcă împotriva voinței lor, cu efort şi plângându-se continuu.

Răsunetul se referă la „ecoul” pe care îl au asupra noastră diferite evenimente, impresii.

Persoanele care trăiesc puternic prezentul, extraversive sunt numite persoane primare. Persoanele care au tendința de a rămâne sub influența impresiilor trecute, introversive sunt numite persoane secundare.

Prin combinarea factorilor fundamentali menționați se obțin opt tipuri de temperamente şi anume: **pasionații** (emotivi, activi, secundari), **colericii** (emotivi, activi, primari), **sentimentalii** (emotivi, non-activi, secundari), **nervoşii** (emotivi, non-activi, primari), **flegmaticii** (non-emotivi,

activi, secundari), **sangvinicii** (non-emotivi, activi, primari), **apaticii** (non-emotivi, non-activi, secundari), **amorfii** (non-emotivi, non-activi, primari). Principalele trăsături ale celor opt tipuri sunt:

Pasionații - ambițioşi care realizează tensiune extremă a întregii personalități; activitate concentrată pentru un scop unic; dominatori, apți pentru a conduce. Ştiu să-şi stăpânească şi să utilizeze violența. Serviabili, onorabili, iubesc societatea. Având simț profund al grandorii, ştiu să-şi reducă nevoile organice, merg uneori pana la ascetism. **Valoare dominantă: opera de înfăptuit**.

Colericii - generoşi, cordiali, plini de vitalitate, şi exuberanță, optimişti; în general excitabili, adesea fără gust şi măsură. Activitatea lor e intensă, febrilă, şi multiplă. Se interesează de politică, iubesc poporul, cred în progres, sunt revoluționari. Dotați cu aptitudini oratorice, plini de impetuozitate, antrenează oamenii. **Valoare dominantă: acțiunea**.

Sentimentalii. - ambițioşi ce rămân mereu în stadiul de aspirație. Meditativi, introvertiți, schizotimi. Adesea melancolici şi nemulțumiți de ei înşişi; timizi, vulnerabili, scrupuloşi; îşi alimentează viața interioară prin luminația trecutului. Nu ştiu prea bine să intre în relații cu oamenii, şi cad uşor în mizantropie. Neabili, se resemnează dinainte cu ceea ce puteau totuşi să evite. Individualişti, au un sentiment viu al naturii. **Valoare dominantă: intimitatea**.

Nervoşii - cu dispoziție variabilă vor să epateze şi să atragă atenția. Indiferenți la obiectivitate, simt nevoia de a înfrumuseța realitatea (ajungând de la minciună la ficțiune poetică). Au un gust pronunțat bizar, oribil, macabru. Muncesc neregulat şi numai ce le place. Au nevoie de excitații pentru a se smulge inactivității şi plictiselii. Inconstanți în afecțiunile lor: repede seduşi, repede consolați. **Valoare dominantă: divertismentul**.

Flegmaticii - oamenii obişnuințelor, respectă principiile, punctuali, obiectivi, demni de credință, ponderați, cu dispoziție afectivă egală. În general impasibili, răbdători, tenaci, lipsiți de orice afectare. Civismul lor e profund, religia lor are caracter mai ales moral. Agreează sistemele abstracte. **Valoarea dominantă: legea**.

Sangvinicii - extrovertiți, pot face observații exacte şi dovedesc un remarcabil simț practic. Le place lumea, unde se comportă politicos, sunt spirituali, ironici, sceptici. Ştiu să manevreze oamenii, sunt abili diplomați. Liberali si talentați în politică, au puțin respect pentru marile sisteme şi pun accent pe experiență. Probează inițiativă şi o mare suplețe de spirit. Oportunişti. **Valoare dominantă: succesul social**.

Apaticii - închişi, secretoşi, repliați în ei înşişi, dar fără viață interioară fremătătoare. Sumbri şi taciturni, râd rareori. Sclavi ai obişnuințelor, conservatori. Tenaci în aversiunile lor, sunt dificil de reconciliat. Cei mai puțin vorbăreți dintre oameni, le place singurătatea. Deşi indiferenți la viața socială, ei sunt în general cinstiți, iubesc adevărul, onorabili. **Valoare dominanta: liniştea**.

Amorfii - disponibili, concilianți, toleranți prin indiferență, dau adesea dovadă de o încăpățânare pasivă tenace. În ansamblu au “caracter bun”. Neglijenți, leneşi, nepunctuali. Indiferenți față de trecut mai mult decât

față de viitor. Au adesea aptitudini către muzică (executanți) şi teatru. **Valoare dominantă: plăcerea**.

Pe baza acestor tipologii de temperament Gaston Berger (1896–1960) a elaborat un chestionar uşor de utilizat pentru a încadra o persoană în cele opt tipuri temperamentale. Acest chestionar poate fi aplicat şi în cazul elevilor, deoarece pentru educator cunoaşterea temperamentului elevilor este importantă. Astfel se poate stabili dacă un copil este emotiv sau nu, este activ sau nu. Dacă un copil este activ el poate fi harnic, energic, indiferent de gradul de emotivitate, iar dacă este inactiv, ar putea fi lent, leneş, fără inițiativă. Dacă este emotiv poate avea reacții emotive foarte puternice, va fi implicat afectiv în tot ceea ce face, iar dacă este non-emotiv, astfel de manifestări vor fi minime.

Dar nu este de ajuns pentru un educator identificarea acestor caracteristici, ci ei pot şi trebuie să ia măsuri necesare stimulării sau controlării acestora după caz. Copii activi trebuie orientați spre activități utile şi temperarea tendinței de a lua hotărâri pripite, iar cei inactivi au nevoie de o stimulare constantă şi de un program de lucru strict supravegheat. Le Gall subliniază valoarea muncii în grup pentru cei neemotivi şi inactivi. Pentru alte tipuri, de exemplu pentru sentimentali rolul muncii în echipă este discutabil, deoarece sentimentalul poate avea probleme de integrare în grup, preferând singurătatea.

Conviețuirea socială contribuie la desăvârşirea psihismului, la apariția conştiinței ca factor de adaptare la o realitate complexă, la apariția limbajului articulat, la formarea persoanei morale, prin postularea unor valori spirituale.

Individul uman nu este numai o individualitate biologică opunându-se şi adaptându-se universului fizic, condițiilor mediului; nu este numai o unitate de viață dominată exclusiv de imperativele vieții vegetative şi biologice; este, în afară de aceasta, o persoană integrată vieții sociale şi respectând un mănunchi de valori. Din acest moment, vom distinge în individualitatea umană, alături de pătura somatică, vegetativă, o structură spirituală, o ființă viețuind pe plan social şi în lumea valorilor: soma şi nus; corp şi suflet.

La această treaptă omul s-a ridicat prin mijlocirea mai multor condiții exterioare şi lăuntrice. Vom menționa, fără să putem stărui, importanța hotărâtoare pe care au avut-o în această dezvoltare limbajul articulat şi deprinderea muncii. Prima activitate conduce la elaborarea abstracțiilor şi deştărmurirea omului din actualitate şi mediul imediat, a doua îi creează imagini kinestezice şi-i organizează anumite statornicii lăuntrice şi discipline riguroase. Amândouă activitățile sunt condiționate de viața socială.

Între fondul temperamental şi funcțiunile superioare se articulează prin urmare o legătură, din care rezultă felul de a fi al individului. Fiecare om va avea în conduita lui socială un fel propriu de a răspunde condițiilor înconjurătoare, de a se purta şi de a-şi stabili un ideal de viață. Modul de reacție a individului la solicitările mediului social se numeşte caracter al individului respectiv.

Vom numi caracter, modul obişnuit de a reacționa al unui individ la împrejurările vieții sociale.

Distincția dintre temperament şi caracter constă în faptul că temperamentul exprimă viața corporală şi poziția individului față de mediul fizic, în timp ce caracterul, care conține fondul temperamental, depăşindu-l, exprimă existența morală şi poziția omului în ambianța socială. De aceea caracterul se vădeşte şi se formează în viața socială, prin experiențe şi acțiuni repetate.

Caracterul este o sinteză a individualității în care se integrează deopotrivă înclinațiile şi dispozițiile somatice ca şi orientările sufleteşti. Ca atare, caracterul este o creație a fiecărui individ, un rezultat al unui efort individual, dirijat conştient. Rezultat al constituției organice, al educației primite pasiv, la adaptări la viața socială, cât şi a formației deliberate în vederea atingerii unui ideal moral, caracterul este o expresie a unei vieți individuale, în ceea ce aceasta are ca unic. Fiecare caracter are o formulă particulară, alcătuieşte o lume proprie de valori, străduințe şi valori. Principiul unicității se afirmă şi mai hotărât în formarea caracterului, care e o realitate nouă şi proprie pentru fiecare om. Caracterul nu este ereditar, el nu se imită, nu se împrumută; fiecare o îşi creează prin adâncire a vieții proprii, prin reflexie şi mai cu seamă prin experiențele trăite, un caracter propriu.

Caracterul înseamnă conjugarea armonioasă a tendințelor şi valorilor pe care se bazează adaptarea, conservarea şi dezvoltarea ființei noastre în raport cu lumea şi societatea. Fiind un rezultat de totalitate a unor dispoziții temperamentale ereditare şi a unor factori sociali şi spirituali, a unei educații inoculate de alții, ca şi a unui efort personal de dominare şi formație interioară, caracterul este deopotrivă moştenit şi dobândit.

Temperamentul şi caracterul sunt două noțiuni diferite care nu trebuiesc confundate. **În timp ce temperamentul se referă la însuşiri ereditare ale individului, caracterul vizează suprastructura morală a personalității, calitatea de ființă socială a omului**. În opinia lui Allport de câte ori vorbim despre caracter emitem o judecată de valoare şi implicăm un standard moral.

Etimologic, termenul de caracter provine din greaca veche şi înseamnă tipar, pecete şi cu referire la om, sisteme de trăsături, stil de viață. Caracterul de fapt înseamnă o structură profundă a personalității, care se manifestă prin comportament, care pot fi uşor de prevăzut.

Pentru a cunoaşte caracterul cuiva trebuie să încercăm să răspundem la întrebarea fundamentală „De ce”, să ne întrebăm în legătură cu motivele, şi valorile ce fundamentează comportamentul cuiva.

Caracterul este deci un subsistem relațional-valoric şi de autoreglaj al personalității care se exprimă printr-un ansamblu de atitudini-valori. **În structura caracterului se disting trei grupe fundamentale de atitudini**:

- **atitudinea față de sine însuşi**: modestie, orgoliu, demnitate, sentiment de inferioritate, culpabilitate,
- **atitudinea față de ceilalți**, față de societate: umanism, patriotism, atitudini politice,
- **atitudinea față de muncă**.

Atitudinea exprimă o modalitate de raportare faţă de anumite aspecte ale realităţii şi implică reacţii afective, cognitive şi comportamentale.

Conchidem că termenii problemei, individualizaţi, se definesc: **temperamentul alcătuieşte substratul biologic, ereditar şi genotipic, variabil în limite desigur restrânse la cursul vieţii individuale, ceea ce nu exclude modificarea lui prin împrejurările sociale exterioare, în primul rând prin educaţie**. Dar acest fond ereditar şi constituţional, deşi susceptibil de variaţii şi modificări în cursul vieţii individuale, se transmite ereditar la generaţiile următoare fără aceste modificări dobândite; **caracterul, rezultat al formaţiei, vieţii, voinţei şi experienţelor individuale, este în ultimă analiză fenotipic, este esenţial individual**; ca atare, el nu se transmite ereditar, urmând ca fiecare individ să se străduiască singur pentru a ajunge la formaţia morală a caracterului.

Ca ins biologic, individul trăieşte în actualitatea imediată, sub imperiul necesităţilor organice şi dominat de viaţa vegetativă; ca membru al unei societăţi organizate, el depăşeşte actualitatea şi mediul fizic imediat, punându-se în contact cu valori de gând şi acceptând norme generale de conduită; prin viaţa interioară şi răsfrângere asupra lui însuşi, îşi câştigă autonomie spirituală, o desprindere de contingenţe şi îşi afirmă valoarea unicităţii sale în cosmos.

Progresul formaţiei personale înregistrat în devenirea vieţii individuale, prin trecerea de la stadiul animalic la viaţa cotidiană omul apare ca personalitate umană, liberată parţial de imperativele biologice şi integrându-se în valorile sociale, îşi află plenitudinea în climatul cotidian prin gândire proprie a valorilor de origine socială.

Realităţile originare nu pot fi totuşi niciodată cu desăvârşire negate. Structura temperamentală, corespunzătoare fazei animalice, cât şi omul social, nu sunt anulate de viaţa personalităţii, ci integrate într-o nouă structură.

Conceptul de personalitate. În viaţa de zi cu zi de multe ori sunt folosiţi termenii de persoană şi personalitate, sensul comun al acestuia din urmă fiind o însuşire sau calitate pe care cineva o poate avea sau nu. Dar utilizarea lor ca termeni psihologici necesită o definire mai exactă a personalităţii.

Se pune întrebarea **Ce este personalitatea**?. Înainte de a defini personalitatea trebuie să definim persoana. „**Persoană se numeşte acel subiect al cărui acţiuni sunt responsabile. Personalitatea morală nu este altceva decât libertatea unei fiinţe raţionale sub legi morale (cea psihologică, însă, este facultatea prin care eul devine propriei fiinţe), de unde rezultă că o persoană nu se supune altor legi decât acelora pe care le dă ea însăşi (fie singură, fie împreună cu alte persoane)**”[8]. Deci, **persoana înseamnă individul uman concret. Personalitatea este o construcţie teoretică elaborată de psihologie**, în scopul înţelegerii şi explicării modalităţilor de fiinţare şi funcţionare ce caracterizează organismul psihofiziologic pe care îl numim persoana umană.

Din numeroasele definiţii ale personalităţii se desprind câteva caracteristici ale acesteia, care evidenţiază faptul că personalitatea este o structură.

---

[8] Immanuel Kant, Scrieri moral-politice, Bucureşti, Editura Ştiinţifică, 1991, p.181.

Personalitatea poate fi abordată din perspective şi din direcţii variate. Există numeroase teorii ale personalităţii, dintre care amintim: biologistă, experimentalistă, psihometrică, socio-culturală şi antropologică. Orientarea biologistă pune accent pe întreaga organizare psihocomportamentală a omului, accentuează rolul motivelor biologice şi al experienţei timpurii – pre- şi postnatală – în formarea personalităţii. Dependenţa, agresivitatea, sexualitatea sunt considerate trăsături primare. Există şi contra-opinii. De exemplu americanii văd războiul, agresivitatea şi competiţia ca fiind umane prin naştere.

Orientarea psihometrică înseamnă studiul trăsăturilor exprimabile sub forma unor liste de atribute ce caracterizează persoana în cadrul unei situaţii. Au fost dezvoltate un număr mare de tehnici şi instrumente de măsură: scale, chestionare etc.

Orientarea socio-culturală şi antropologică se bazează pe ideea că personalitatea poate fi înţeleasă numai luând în considerare şi contextul social în care trăieşte individul, şi numai comparând indivizii aparţinând unor populaţii şi culturi diferite. Procesul de socializare e un proces social prin care individul uman, om, membru activ al societăţii, parcurge transformări succesive. Este un proces social continuu de iteracţiune care dă unei fiinţe potenţial sociale posibilitatea să-şi dezvolte o identitate, un ansamblu de idei o gamă de deprinderi. Esenţa acestui proces este că societatea încearcă să transforme individul (viitor actor al societăţii) după chipul său, astfel încât să răspundă normelor, valorilor societăţii. Potrivit teoriei rolurilor fiecare dintre noi avem un status social şi jucăm diferite roluri în funcţie de cerinţele, aşteptările societăţii în general.

Stadiul personalităţii, prilejuit de interiorizarea şi adâncirea vieţii umane, prin trăirea omului cu sine însuşi, în singurătate, reprezintă o etapă hotărâtoare în devenirea istorică. Omului biologic şi omului social i se adaugă omul trăind în climatul valorilor spirituale, a vieţii conştiente de menirea şi obligaţiile ei. **Omul biologic este o expresie a raportului individualităţii cu ambianţa; caracterul este rezultatul convieţuirii sociale; personalitatea înfăţişează momentul în care omul conştient de locul lui în lume şi societate înţelege să contribuie efectiv la modificarea mediului spiritual prin contribuţia personală a valorilor spirituale cărora viaţa lui lăuntrică le dă expresie**.

Ce este conştiinţa ? Nu este o definiţie exhaustivă a ei. Iată câteva definiţii formulate lapidar în raport cu unele laturi ale existenţei umane: **Conştiinţa este**: **Sentiment, intuiţie pe care fiinţa umană o are despre propria existenţă**; **Cunoaştere intuitivă sau reflexivă pe care o are fiecare despre propria existenţă şi despre lucrurile din jurul său; Sentiment al responsabilităţii morale faţă de propria sa conduită; Formă de reflectare psihică a realităţii, proprie oamenilor, produs al activităţii creierului uman; Forma cea mai înaltă, proprie omului, de reflectare a realităţii obiective, produs al materiei superior organizate - creierul uman - şi al vieţii sociale; Ansamblu de procese psihice variate, complexe, cuprinzând senzaţii, percepţii, reprezentări, noţiuni, judecăţi, raţionamente, inclusiv procese afective şi voliţionale; Sentiment pe care omul îl are asupra moralităţii acţiunilor sale**.

În budismul zen, conştiința este definită ca esență a tuturor lucrurilor, existența unificată care străjuie dincolo de toate conceptele. Conştiința constituie totodată esența noastră. Este sursa oricărei forme de activitate sau acțiune. Este „fundalul" gândurilor, locul din care se înalță acesta.

Din termenul conştiinţă a derivat termenul conştient, - ă sau conştientă însemnând: Care are conştiinţa trează, care îşi dă seama de realitatea unui fapt, a unui lucru; Care îşi dă seama de posibilităţile proprii, de rolul care îi revine în societate; Categorie care exprimă ceea ce omul înfăptuieşte în conformitate cu un anumit scop; Conştienţa desemnează o stare corticală particulară, caracterizată printr-o sensibilitate specială, individuală, la stimuli interni sau externi, marcând o conştientizare a persoanei proprii şi a mediului ambiant; Conştienţa reprezintă un aspect al funcţionării creierului, este deci un fenomen nervos, propriu organismelor posesoare de sistem nervos central bine dezvoltat, devenind progresiv mai complexă pe măsura dezvoltării filogenetice şi atingând gradul maxim la om odată cu apariţia limbajului – fenomen esenţial, care a contribuit la dezvoltarea ei.

Noile experimente din fizica cuantică încep să dovedească existența unui nou tip de relație reciprocă între oricare două corpuri materiale. La nivel infinitezimal, părem să influențăm mediul înconjurător şi să fim influențați de acesta în moduri pe care fizicienii de astăzi nu pot decât să le întrezărească.

3. NLP – Programarea Neuro Lingvistică

Condițiile care au favorizat formarea personalității umane şi a viețuirii în spirit şi conştiință de sine au fost multiple. În primul rând, a fost nevoie de un anumit nivel de civilizație, de bună stare socială, care să pună pe om la adăpost de exigențele vieții organice. Numai o atare liberare de nevoi organice, poate îndrepta gândul înspre gratuitatea visului şi înspre preocupări intelectuale. Animalul şi omul robit nevoilor vieții îşi concentrează întreaga lor atenție şi forță în lupta pentru existență şi pentru obținerea hranei, sau în general pentru îndestularea nevoilor biologice. Toate disponibilitățile ființei sunt orientate în sens practic. Numai viața socială punând pe individ la adăpost de atari nevoi, îi va îngădui răgazul contemplației şi a adunării în sine însuşi. Într-o societate organizată, eforturile pentru asigurarea vieții corporale vor fi mai reduse pentru individ, iar timpul pe care îl va consacra acestei activități va fi deci din ce în ce mai restrâns. Rezultă o descătuşare treptată de nevoile vieții elementare şi putința adâncirii interioare prin reflecție şi răgazuri.

Personalitatea nu mai reprezintă o integrare purtătoare de valori, ci rezervor creator de valori. Simplificând şi reducând procesele la dominantele lor generale, se poate spune că în timp ce caracterul e mai mult un rol al efortului adaptiv al omului la viața socială, personalitatea este esențial creatoare. Caracterul normal păstrează şi transmite valorile, este oarecum un element de constanță, în vreme ce personalitatea primeşte prin inovație şi creație devenirea culturii. Existența personalității se evidențiază prin formarea conştiinței de sine. Dar, formarea conştiinței de sine a dus şi la elaborarea unor metode şi tehnici noi

care să asigure progresul continuu în creşterea calităţii personalităţii umane, în concordanţă cu progresul ştiinţific general. Aşa a apărut ceea ce este cunoscut sub denumirea de NLP.

Ce este NLP-ul ? Este o tehnică psihologică aplicată pentru manipulare. NLP vine de la **N**euro - **L**inguistics **P**rogramming adică Programare Neuro Lingvistică. Dacă vom căuta definiţia manipulării în DEX vom găsi următoarele sensuri figurative pentru sinonimul său „a manevra“: a face uz de diverse mijloace (incorecte) pentru a atinge un anumit scop; mijloc de a acţiona în vederea atingerii cu orice preţ a unui scop; uneltire, intrigă, maşinaţie.

Iată cum descriu nlp-iştii, NLP-ul: Programarea neuro - lingvistică (NLP) este o metoda de eficientizare a comunicării şi de modificare a comportamentului, ale cărei principii se bazează pe cunoştinţe din domeniile programării, teoriei informaţiei şi teoriei comunicării, cât şi pe cunoştinţele de psihologie normală şi clinică, având la bază ceea ce autorii numesc modalităţi sau submodalităţi senzoriale, care nu sunt altceva decât sisteme bazate pe reprezentări. Există trei modalităţi senzoriale principale: vizuală, auditivă si kinestezică, în cadrul acestora funcţionând mai multe submodalităţi care nu sunt altceva decât forme prin intermediul cărora creierul uman precizează informaţiile. Esenţa metodei este de a-i lăsa subiectului posibilitatea de a acţiona voluntar asupra acestor sisteme de procesare psihică.

Sistemul NLP a fost elaborat de Richard Bandler (matematician şi student în terapia gestalt) şi John Grinder (lingvist) în 1976 dovedindu-se util pentru optimizarea comportamentului (la sportivi, artişti, astronauţi) pentru perfecţionarea învăţării, medierea conflictelor, în domeniul comunicării interpersonale şi intrapersonale, ca şi în rezolvarea comportamentelor indezirabile. Practic, sunt foarte puţine domenii în care NLP sa nu-şi fi adus o contribuţie considerabilă. În cadrul programării neuro-lingvistice sunt prezentate tehnici simple de autoreglare şi autoconducere ale creierului şi ale stărilor psihice, având ca obiectiv modificarea voluntară a experienţelor de care nu suntem mulţumiţi. Principiile fiind foarte simple, tehnicile NLP pot fi aplicate de orice persoană, sistemul fiind perfectibil, prin adăugarea unor inovaţii. Observând modul în care funcţionează oamenii şi calculatoarele, Richard Bandler ajunge la concluzia că oamenii funcţionează perfect, chiar dacă acest lucru nu le este lor sau altora pe plac. Ei execută perfect ceea ce s-a programat, cu mijloace lingvistice, pe creier. După opinia sa, tulburările în comportament sunt deficitare în programarea mentală.

Deşi aparent nevinovată şi cu obiective frumoase, NLP-ul reprezintă o colecţie de tehnici de manipulare a celorlalţi şi de modificare a propriului comportament asemănătoare unei cutii de chibrituri date în mâna unui copil mic. Dat în mâna unei persoane cinice şi fără morală, va genera sigur probleme. Pentru a defini esenţa tehnicii NLP, vom defini termenii conceptuali ai denumirii şi anume**: Programare -** Cum ordonam acţiunile noastre pentru a ne atinge scopurile**; Neuro -** Mintea şi cum gândim**; Lingvistică -** Cum utilizăm limbajul şi cum ne afectează acesta**.**

NLP este o ştiinţă a comportamentului uman cu următoarele aspecte: **1**. ca epistemologie ea deţine un sistem de cunoştinţe şi valori; **2**. ca metodologie

oferă procese şi proceduri pentru aplicarea cunoştinţelor şi a valorilor; **3**. ca tehnologie oferă tehnici de aplicare a cunoştinţelor şi a valorilor.

Axiomele NLP. Sunt presupoziţii care stau la baza programării neuro-lingvistice. Aceste presupuneri reprezintă filozofia din spatele modelelor şi tehnicilor NLP, constituind substanţa sau temelia acestui sistem complex. Axiomele NLP reprezintă o tehnologie de tip „cum anume să" în procesele de analiză şi dezvoltare personală.

Ele au fost dezvoltate pe baza unor ample cercetări din diverse domenii precum semantica generală, gramatica transformaţională, teoria sistemelor, cibernetica, pragmatismul şi fenomenologia. Psihologul Grigore Cristian de la Spitalul Universitar de Psihiatrie „Socola" din Iaşi le comentează în felul următor.

1. Harta nu este totuna cu teritoriul. Aceasta afirmaţie a fost emisă de matematicianul Alfred Korzybski, fondatorul semanticii generale şi stă la baza întregii munci de cercetare a NLP. Prima presupoziţie consideră că în faţa aceleiaşi situaţii, fiecare reacţionează în modalităţi diferite în funcţie de propriile reprezentări sau hărţi mentale. Ideea este că reprezentările noastre interioare nu sunt o redare exactă a unui eveniment, nu se află la acelaşi nivel neurologic. Cu toate că realitatea este una singură, noi o percepem şi o reprezentăm în moduri diferite. Conform teoriei cuantice, fiecare persoană este un observator şi deci fiecare „fixează" realitatea în felul său.

2. Mintea si corpul reprezintă părţi ale aceluiaşi sistem cibernetic. Mintea şi corpul se află într-o strânsă relaţie de inter-dependenţă, de influenţare reciprocă. Starea în care ne aflăm se datorează acestor două componente. Schimbările survenite într-o parte a acestui sistem se răsfrâng asupra celeilalte parţi. Modul în care gândim influenţează instantaneu tensiunea musculară, felul în care respirăm, postura, emoţiile, nivelul general al funcţionării biochimice. Când suntem trişti şi deprimaţi, corpul devine încordat, adoptă o postură încovoiată, iar gândirea devine ineficientă. Această axiomă surprinde efectul placebo, cum anume corpul se poate vindeca cu ajutorul minţii.

3. Nu exista eşec, ci numai feedback. Acest postulat consideră că din orice eşec se poate învăţa ceva şi poate fi utilizat ca mecanism de autoreglaj şi autocorecţie. Presupune centrarea pe soluţii şi nu pe probleme. Cu toţii ne-am împotmolit la unele examene, am suferit în dragoste, am clădit unele planuri care s-au distrus neaşteptat. Aceste rezultate nu pot fi considerate eşecuri cu toate că educaţia şi cultura şi-au pus amprenta pe acest nume, ci experienţe din care avem întotdeauna de învăţat iar obiectivele nu se pot realiza prin ce s-a încercat pană atunci. Ceea ce numim eşec este pur şi simplu un rezultat care diferă de expectaţiile noastre.

4. Dacă cineva poate face un lucru, oricine poate sa-l facă. Considerăm că această presupoziţie se bazează pe principiul modelării conform căreia dacă însuşim harta mentală a unei persoane de succes putem atinge cu certitudine acelaşi obiectiv. Partea nevăzută a aisbergului este compusă din sistemele de convingeri şi valori, respectul de sine, factorii motivaţionali intrinseci şi extrinseci, creativitatea, etc. Programarea neuro-lingvistică precizează că avem cu toţii aceeaşi înzestrare neurologică, astfel încât dacă cineva poate ceva pe lumea asta, la fel putem şi noi.

5. Oamenii dețin toate resursele de care au nevoie. Este perfect adevărat. Noi deținem o uriaşă bază de resurse. Problema este că singuri o limităm, nu o valorificăm. Credințele noastre despre ceea ce putem şi ceea ce nu putem realiza sunt esențiale. Cu alte cuvinte, în realitate nu există limite decât în mintea noastră.

6. Legea varietății necesare. Flexibilitatea reprezintă cheia eficienței. Dacă facem mereu acelaşi lucru, vom obține de fiecare dată acelaşi rezultat. Încercând alte variante există posibilitatea obținerii altor rezultate.

7. Nu putem să nu comunicăm. Această supoziție consideră că noi comunicăm întotdeauna, nu numai prin intermediul cuvintelor care constituie partea mai puțin însemnată ci cu precădere prin limbajul corporal şi vocal. Un zâmbet, un oftat, o privire, un gest, o clipire reprezintă modalități de comunicare.

8. Valoarea comunicării este dată de răspunsul primit. Semnificația comunicării constă în răspunsul primit în urma comunicării şi nu în intenția (ideea) ce se vrea a fi transmisă. Receptarea diferită a mesajului conduce la un răspuns neaşteptat. Ceea ce trebuie să facem e să găsim noi modalități de comunicare pentru a primi răspunsul dorit. Fiind un proces dinamic şi complex desfăşurat pe multiple canale, există posibilitatea ca mesajul comunicat să fie recepționat diferit de ceea ce intenționăm noi să transmitem, datorită filtrelor activate în acele clipe.

9. La un nivel mai profund toate comportamentele au o intenție pozitivă. Altfel spus, la originea oricărui comportament există o intenție inconştientă pozitivă. Orice comportament, chiar agresiv şi violent a avut o intenție inițială pozitivă, a găsit cea mai bună opțiune disponibilă în acele momente. NLP separă intenția din spatele oricărei acțiuni cu acțiunea în sine. Şi simptomele psihice reprezintă cea mai bună soluție găsită de inconştient pentru a evita un conflict interior major, cu intenția de a proteja integritatea Eu-lui.

NLP a început prin a studia pe cei mai buni comunicatori şi a ajuns la studiul sistematic al comunicării umane. A evoluat adăugând instrumente practice si metode generate prin modelarea atributelor unor persoane de excepție. Aceste instrumente sunt folosite pe scară internațională în sport, afaceri, formare, vânzări, justiție şi educație. Cu toate acestea, **NLP** este mai mult decât o simplă colecție de tehnici. Este şi o metodă de gândire, o viziune bazată pe curiozitate, explorare şi chiar amuzament.

NLP studiază calitatea şi, în general, tot ce este excepțional – cum fac indivizii remarcabili şi organizațiile să aibă rezultate excepționale. Metodele pot fi predate şi altora, astfel încât şi aceştia din urmă să obțină rezultate similare. Acest proces este numit „modelare".

Pentru a modela, **NLP** studiază felul în care ne structurăm experiența subiectivă – ce gândim despre valorile şi credințele noastre şi cum ne creăm stările emoționale – ca şi felul în care ne construim lumea interioară pornind de la experiențe cărora le dam un sens. Niciun eveniment nu are un înțeles în sine, noi îi oferim o semnificație, iar diverse persoane pot da aceluiaşi eveniment interpretări diferite. Aşadar, NLP studiază experiența din interior.

Anual, această metodologie NLP şi tehnicile sale ce conduc spre "modelarea excelenței umane" se regăseşte în noua atitudine a mii de oameni care reuşesc să îşi îmbunătățească performanțele şi să atingă succesul dorit. NLP-ul se dovedeşte astfel a fi **un instrument extrem de util şi uşor de folosit pentru cei care se preocupă de dezvoltare şi schimbare personală la un nivel înalt şi avansat**. Eficacitatea acestui nou model de viață şi de gândire provine din faptul că poate să fie adoptat şi utilizat de orice persoană, fără ca aceasta să aibă cunoştințe de psihologie, cum se presupune, în majoritatea metodelor utilizează concepte şi tehnici ale "simțului comun".

Cu ajutorul NLP-ului: îmbunătățeşti relațiile tale personale şi profesionale; îți descoperi abilitățile şi zonele de excelență; întăreşti stima de sine şi încrederea personală; înveți să comunici; înveți să îți gestionezi stările şi comportamentele; elimini stresul, frustrările şi gândurile negative; împlineşti în cel mai scurt timp obiectivele importante pentru tine; creezi viața pe care ai visat-o dintotdeauna.

Iată câteva remarci lapidare ale unor mari personalități preocupate de NLP: **NLP** se ocupă cu studiul experienței subiective." ***John Grinder***; **NLP** este o strategie de învățare accelerată care se referă la detectarea şi utilizarea modelelor din lumea înconjurătoare." ***John Grinder***; „**NLP** este de fapt epistemologia reîntoarcerii la ceea ce am pierdut **–** o stare de grație." ***John Grinder***; „**NLP** este orice are funcționalitate." ***Robert Dilt***; „**NLP** este o atitudine şi o metodologie care lasă în urmă un şir de tehnici." ***Richard Bandler***; „**NLP** este influența limbajului asupra minții noastre şi asupra comportamentului nostru ulterior." ***Alix Von Uhde***; „**NLP** este studiul sistematic al comunicării umane." ***Alix Von Uhde***; „**NLP** este o metodă de modelare a excelenței în orice domeniu, astfel încât aceasta să poată fi reprodusa oriunde." Pentru noi Românii, putem spune că NLP este zicala noastră din străbuni: **Vorba dulce mult aduce**.

IV.TOMOGRAFIA SCHIMBULUI BIOENERGETIC

1.Anatomia corpului energetic

Corpul fizic uman reprezintă aspectul exterior al organismului considerat ca un întreg anatomic şi funcţional. Corpul fizic trebuie preţuit întrucât este suportul spiritului. Nu se poate evolua spiritual fără a avea o bază materială sigură. Cele două merg mână în mână. Uneori, din cauza educaţiei religioase se înţelege greşit că Spiritul este bun, iar corpul fizic nu, fiind o „închisoare" a spiritului. În realitate, atât partea spirituală, cât şi cea materială, în starea lor cea mai înaltă, sunt menite să reprezinte o reflecţie a divinului. Termenul materie provine de la cuvântul latin *mater*, care înseamnă „mamă". Lumea fizică este mama, pentru că materia este potirul în care coboară spiritul. Ea îi permite Spiritului să se exprime pe el însuşi. Adevărata spiritualitate nu înseamnă a renunţa la lumea fizică întrucât şi lumea fizică emană tot de la divinitate. Lumea fizică şi cea spirituală formează un tot unitar, completându-se una pe cealaltă.

Corpul energetic reprezintă câmpul energetic al fiinţei umane întrepătruns cu corpul fizic şi se caracterizează prin fluiditate şi mobilitate întrucât este animat de curenţi permanenţi care sunt organizaţi după o topografie specială.

Ştim de la fizică şi chimie faptul că un electron în mişcare creează în jurul lui un câmp electromagnetic. Fiecare atom conţine un număr mai mare sau mai mic de electroni în mişcare, deci fiecare atom are un câmp electromagnetic propriu. Cum corpurile sunt formate dintr-o multitudine de atomi legaţi între ei, în diferite moduri, este evident că toate au câmpuri proprii, cu intensităţi diferite.

După cum anatomia corpului fizic are la bază descrierea părţilor sale componente cu anumite funcţii, tot aşa şi corpul energetic – care întrepătrunde corpul fizic – are propria sa „anatomie". Anatomia corpului energetic include mai multe sisteme energetice interconectate (cum ar fi aura, chakrele şi meridianele), iar aceste energii au anumite funcţii. De exemplu, meridianele au funcţii diferite faţă de chakre, iar meridianul inimii are funcţii diferite faţă de meridianul plămânilor.

Din perspectiva medicinii energetice, corpul fizic se „sprijină" pe un „schelet" de energie activă, întrucât nu există viaţă fără energie. Structura fizică este construită şi animată de fundaţia corpului energetic prin traseele meridianelor, centrele chakrelor, aură şi alte sisteme energetice discrete. Având în vedere complexitatea corpului fizic, nu este surprinzător faptul că suprastructura energetică include la rândul ei mai multe tipuri de energii. Nu există doar un câmp electromagnetic inclus şi nediferenţiat. De fapt, oamenii care „văd energia" pot descrie, cu o anumită precizie, anatomia corpului energetic, iar descrierile lor tind să se sprijine unele pe altele. Energia este o forţă magică, invizibilă. Denumirea ei depinde de felul în care se manifestă. Ea poate fi „energie telurică", „energie a dragostei" şi „energie de lucru". Totul în spaţiu este alcătuit din materie, materia fiind o formă de existenţă a energiei care se găseşte sub diverse aspecte, diverse forme, în vibraţii cu frecvenţă variabilă. Cosmosul

este saturat cu această forță originară, de dinainte de creație, care se concentrează şi se manifestă pe deplin în ființa umană.

Energia trece în om prin diferiți conductori. În acest caz reprezintă energia acțiunii, forța existenței, vitalitatea – toate sunt manifestări eterice. Puterea sentimentelor este manifestarea astrală, energia gândului reprezintă manifestarea mentală, iar forța superioară a iubirii şi a credinței – manifestarea spirituală.

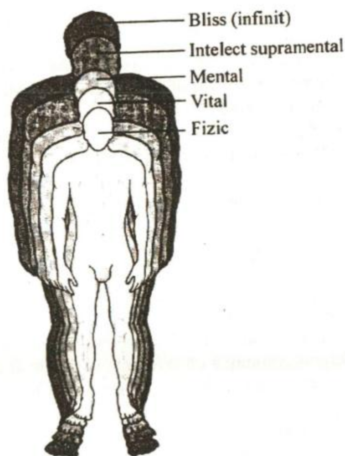
Aşa cum s-a specificat anterior, corpul energetic se întrepătrunde cu corpul fizic în cele mai mici amănunte ale compoziției acestora. Desigur, înțelegem mult mai mult corpul fizic decât energiile care îl animează. Bineînțeles, cunoaşterea celulelor şi a organelor este una din marile realizări ale ştiinței. Înainte de explicarea anatomiei şi fiziologiei umane prin disecția cadavrelor şi mai târziu prin chirurgie, radiografiere, rezonanță magnetică şi alte tehnici imagistice, funcționarea internă a corpului uman era un mister învăluit de superstiție. În zilele noastre se petrece cam la fel cu „energia corpului”.

Un argument simplu, la îndemâna fiecăruia dintre noi constă în faptul că nu există viață fără existența energiei, orice semn de existență a vieții într-un organism pleacă de la existența energiei întrucât orice mişcare, oricât de mică, este însoțită de o transformare de energie liberă în energie legată sau, cum se spune curent, „consum de energie” (în inginerie se înțelege că această formulare are la bază o economie de cuvinte, este un consum de energie liberă, altfel am eluda legea conservării energiei). De asemenea, un alt argument este că în urma unei operații de amputare a unui organ din organismul uman, un picior, o mână, un deget etc., pacientul spune că simte încă dureri în zona respectivă. Aceasta se întâmplă întrucât dublul membrului fizic lipsă, cel energetic, încă se mai menține, este încă conectat la sistemul nervos. Singurul remediu pentru îndepărtarea durerii constă în îndepărtarea aerului cu mâna din zona în care a fost membrul respectiv. De asemenea, durerea în urma unei loviri, într-o zonă oarecare a organismului, poate fi redusă sau eliminată prin tratament bioenergetic întrucât acesta are rolul de refacere a formei câmpului energetic deformat la lovire.

În abordarea problemelor de fond între corp fizic şi corp energetic trebuie plecat de la principiul complementarității al lui Niels Bohr. Conform acestui principiu: „**în mecanica cuantică conceptele de corpuscular şi de ondulatoriu îşi pierd caracterul absolut care le este propriu în teoria clasică; aceste noțiuni devin relative, ele sunt acum aspecte, laturi ale conceptului mult mai larg (decât cel clasic) de particulă, având anumite caracteristici invariante, concept care se aplică obiectelor atomice**”[1]. Acest principiu se extinde în toate fenomenele fizicii contemporane. Corpul fizic şi corpul energetic sunt două manifestări complementare a organismului uman. Organismul uman viu nu poate exista decât prin întrepătrunderea celor două aspecte de corp fizic şi corp energetic care pentru ilustrarea unor comportamente anumite îl studiem ca fiind fie corp fizic, fie corp energetic.

[1] M.E. Omeleanovski, Dialectica în fizica modernă, Bucureşti, Editura Politică, 1982, p.47.

Sunt manifestări analitice care dau primat corpului energetic, prin spiritualitate, în raport cu corpul fizic. Examinând critic acest mod de analiză ştiinţifică a organismului uman, Max Born a afirmat: „**Cel care crede că singura realitate importantă este imperiul ideii, al spiritului, n-ar trebui să se ocupe de ştiinţele naturii**”[2]. Desigur, această observaţie vizează atât medicina, cât şi psihologia; ea nu numai justifică, dar chiar impune a se apela la metode alternative de tratament medical. Teza fizicianului german Carl Friedrich Freiherr von Weizsäcker (1912–2007): „**Natura a existat înaintea omului, dar omul a preexistat ştiinţelor naturii**” a fost însuşită de alt fizician german Werner Karl Heisenberg (1901–1976), laureat al Premiului Nobel pentru Fizică în anul 1932, astfel: “**Prima jumătate a acestei afirmaţii justifică fizica clasică, cu idealurile sale de obiectivitate totală. Cea de-a doua jumătate explică motivul pentru care noi nu ne putem dispensa (elibera) de paradoxurile cuantice şi de folosirea inevitabilă a conceptelor clasice**”. Dintr-un astfel punct de vedere, ajungem la concluzia că saltul făcut de ştiinţă prin trecerea de la fizica clasică la fizica cuantică în loc să lege şi mai mult pe om de ştiinţele naturii, mai mult l-a îndepărtat. Putem spune că aceste afirmaţii confirmă faptul că greu se trece la noul mod de gândire din paradigma cuantică, de la gândirea formată anterior în paradigma newtoniană.

Dr. Amit Goswami (doctor în fizica cuantică) consideră că **paradigma cuantică „integrează fizica, psihologia şi spiritualitatea. Ştiinţa convenţională este o ştiinţă a obiectelor; dezvoltă teorii ale obiectelor în funcţie de alte obiecte, mai importante. Aşadar, exclude conştiinţa, deoarece conştiinţa constă atât din obiecte, cât şi din subiecte. Noua paradigmă pune în raport de egalitate subiectele şi obiectele, spiritul şi materia**”[3].

În figura alăturată se prezintă structura organismului uman luată în considerare de Dr. Amit Goswami. Se observă că există corpul fizic şi corpul energetic structurat, la rândul său, în corpul vital, corpul mintal, corpul intelect supramental şi bliss (bliss, termen din limba engleză denotă o stare psihică particulară, caracterizată printr-o trăire afectivă atât de intensă, încât persoana în cauză pare a fi în afara lumii reale cu care nu mai comunică, sentimentele sale extatice nemaiputând fi exprimate – în limba română, termeni echivalenţi ar putea fi fericire, beatitudine, extaz. În contextul folosit,

[2] Max Born, Fizica în concepţia generaţiei mele, Bucureşti, Editura Ştiinţifică, 1969, p.144.
[3] Amit Goswami, Doctorul cuantic. Ghidul unui fizician pentru sănătate şi vindecare, Bucureşti, Editura Orfeu 2000, 2007, p.25.

bliss exprimă ideea de bucurie spirituală, de stare a conştiinței pure, în care individul îşi transcede propriile simțuri, minte şi intelect, pentru a exprima realitatea sufletului. Corpul extatic este cunoscut în filosofia Vedanta sub numele Anandamayakossha, al cincilea nivel al conştienței. Când se realizează conectarea deplină cu acest corp persoana îşi realizează adevărata natură).

Meridianele. Meridianele sunt canale energetice, pe care vi le puteți imagina ca pe un păienjeniş luminos, a căror structură este paralelă cu cea a vaselor de sânge. Prin această rețea circulă energia captată de chakre. Există douăsprezece meridiane principale şi două extraordinare: cel conceptor şi cel guvernor care formează micul circuit ceresc. Meridianele formează sistemul circulator energetic al organismului similar sistemului circulator al sângelui. Sistemul de meridiane aduce vitalitate şi echilibru, îndepărtează blocajele, îndreaptă metabolismul, determină chiar viteza şi forma schimbărilor celulare. Fluxul energiei meridianelor este la fel de important ca şi circuitul sângelui; **fără energie nu există viață**.

Viața, ca parte a universului, este alcătuită din energie şi materie. Viețuitoarele dețin numeroase forme de energie, cele comune oricăror particule de materie (energia cuprinsă în masa materiei conform formulei, $\mathbf{E=m.c^2}$, energiile de legătură între electroni şi nucleul atomului etc.) şi cele responsabile cu susținerea vieții, denumite **Qi** în filozofia orientală. La om energiile **Qi** au evoluat şi dezvoltat forme superioare, responsabile cu susținerea conştiinței şi funcțiilor psihice. Puține dintre energiile **Qi** sunt cât de cât evidente iar nivelul actual al tehnologiilor nu permite detectarea sau măsurarea acestora.

Energiile responsabile cu susținerea vieții guvernează materia vie. În absența energiilor responsabile cu susținerea vieții, funcțiile vitale cedează, se instalează moartea iar materia se descompune.

Energiile responsabile cu susținerea vieții sunt diverse; există energii ale întregului organism (energia constructivă, energia de apărare etc.), energii specifice fiecărui organ şi energii specifice fiecărei funcții fiziologice. Cele mai cunoscute energii responsabile cu susținerea vieții sunt: energia de alimentație, energia constructivă, energia de apărare şi energia curgătoare prin meridiane.

Energia de alimentație este cea mai evidentă şi importantă dintre energiile responsabile cu susținerea vieții, hrana constituind resursa vitală pentru toate viețuitoarele.

Energia constructivă participă la creşterea, refacerea şi reconstrucția tuturor țesuturilor; se ştie, de exemplu, că oasele omului se schimbă complet la nivel molecular la fiecare opt ani, schimbarea fiind coordonată de această energie; energia constructiva devine perceptibilă în procesul de vindecare a rănilor când țesuturile se refac "văzând cu ochii" în scurt timp.

Energia de apărare sau defensivă se află în strânsă legătura cu pielea, plămânii şi energia din plămâni pentru că plămânii sunt principala cale de pătrundere a agenților patogeni.

Energiile responsabile cu susținerea conştiinței şi funcțiilor psihice se află la un nivel superior energiilor responsabile cu susținerea

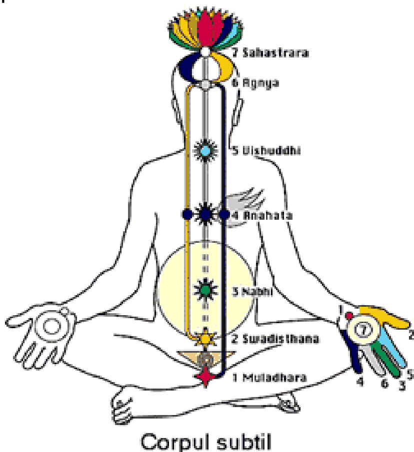
vieții, dependente de acestea dar subtile şi mult mai greu de identificat. Gândirea activă, recunoscută ca energie psihologică conştientă, este probabil singura formă evidentă situată la acest nivel. Energiile psihologice conştiente, subconştiente, moştenite, dobândite precum şi energiile ce susțin conştiința sunt greu de descifrat fără cunoştințe suficiente despre energiile din care provin, cele responsabile cu susținerea vieții. Medicina tradițională chineză surprinde prin profunzimea analizei psihicului, prin noțiuni cu corespondențe evidente în noțiunile moderne şi, mai mult decât atât, cu anumite concepte psihologice reprezentate prin ideograme ce sunt insuficient înțelese şi au parte de traduceri aproximative. Cert este că o parte din energiile superioare responsabile cu susținerea conştiinței şi funcțiilor psihice sunt cunoscute şi valorificate de mii de ani de medicina tradițională chineză, inclusiv în *procesele Placebo* cuprinse în procedurile pe meridiane.

Tot energii sunt agresiunile factorilor nocivi (agenții patogeni, frigul, umezeala etc.), doar că acestea sunt *energii dăunătoare*.

Energia curgătoare prin meridiane realizează conexiuni esențiale între organele interne, sistemul locomotor, activitatea hormonală, activitatea neurală şi activitatea psiho-emoțională. Energia curgătoare prin meridiane este energia cu cea mai mare viteză de "curgere" prin corpul uman, motiv pentru care deține cele mai bune proprietăți curative. Curgerea normală a energiei prin meridiane asigură funcționarea organelor, susținerea funcțiilor fiziologice şi integrarea organismului in mediu.

Proprietățile curative şi interacțiunea cu celelalte energii **Qi** stau la baza principiului de baza al procedurilor pe meridiane: procedurile normalizează curgerea energiei în meridiane iar energia din meridiane normalizează toate energiile **Qi** din corpul uman.

Chakrele. Cuvântul *chakra* vine din sanscrită şi înseamnă *disc, vortex* sau *roată*. Chakrele sunt centre de energie subtilă. Aceste centre sunt în număr de şapte, distribuite de-a lungul coloanei vertebrale şi se prezintă sub forma unor roti sau flori care vibrează continuu, creând un soi de petale şi vârtejuri colorate în cele mai diverse nuanțe.

Corpul subtil

Cele **7** chakre sunt: **1 - Chakra de bază (Muladhara)** Situată la baza coloanei vertebrale, culoarea roşu închis, stacojiu. **2 - Chakra sacrală (Swadisthana),** situată în regiunea organelor genitale (la nivelul celor cinci vertebre sacrale), culoare portocalie. **3 - Chakra plexului solar (Manipura),** situată în regiunea buricului (cam un deget mai jos), culoare galbenă. **4- Chakra inimii (Anahata),** situată în dreptul inimii, culoare verde luminos. **5 - Chakra gâtului (Vishuddhi)**, situată în zona gâtului, culoare albastru deschis ca cerul. **6 - Chakra frunții - al**

treilea ochi (Ajna), situată la rădăcina nasului, în mijlocul frunții, între sprâncene, culoare indigo. **7 - Chakra creştetului capului-coroana (Sahasrara)**, situată în creştetul capului, culoare violet si auriu. De observat variația culorilor de la culoarea roşu închis la culoare violet si auriu, în sensul creşterii frecvenței spectrului acestora. Chakrele sunt centri energetici adormiți la marea majoritate a oamenilor. Chakrele activate conduc spre iluminare. Chakrele se deschid şi se activează de la sine atunci când ființa umană este destul de pură şi detaşată, fiind pregătită în mod natural şi firesc spre evoluție.

Sistemul de chakre poate fi văzut ca o matrice energetica splendid colorată, care înconjoară fiecare centru de energie. Chakrele, sau centrii majori de energie, permit corpului nostru în transformare, să se integreze în corpul spiritual şi să funcționeze corect. Pentru a îndeplini aceste proceduri complexe, **Ierarhiile Spirituale** ne vor dota în curând cu 4 chakre în plus. Aceste 4 chakre ne vor permite să ne descurcăm în imensitatea de informații multidimensionale care ne vor înconjura în noua realitate fizică de după intrarea în Centura Fotonică.

În plus, celelalte 7 chakre vor fi transformate în vederea preluării mai multor responsabilități.

Primul nou centru este in dreptul diafragmei, unde este localizat sistemul memoriei emoționale a corpului. Al doilea nou centru este situat în dreptul timusului, de unde este reglat sistemul imunitar al organismului. Următorii doi centrii de află în cap. Unul se află în partea din spate a capului, chiar deasupra formațiunii "medulla oblongata". El reglează conexiunea pe care o are conştientul cu informațiile din dimensiunile mai înalte. Cealaltă chakră este localizată aproape de glanda piuitară, şi este denumită ca şi ea. În locul vechiului sistem de 7 chakre, noul corp va avea 11. Această rețea de 11 chakre mai cuprinde încă 2 centri în plus, localizați deasupra capului, centri eterici, interdimensionali. Ei sunt numiți "Femeia Galactică" şi " Bărbatul Galactic". Deci, în total, vor exista 13 chakre principale - 2 eterice si 11 care fac parte din corp. Vom prezenta explicarea acestui nou sistem de chakre.

1. Prima chakră, centrul rădăcinii, (Muladhara), este localizată la baza cavității abdominale. Atributele ei sunt în schimbare. Acest centru permite Mamei Terra să ne acordeze vibrațiile cu ale ei.

2. A doua chakră, centrul sexului (Swadishtana), este localizată aproape de organele sexuale, şi este legată de prima chakra. Scopul ei primordial este să vitalizeze corpul prin practici sexuale speciale sau discipline cum ar fi Tantra înalt spiritualizată. Acest proces permite ca energia vibrantă să penetreze întregul corp, dar şi prima chakra.

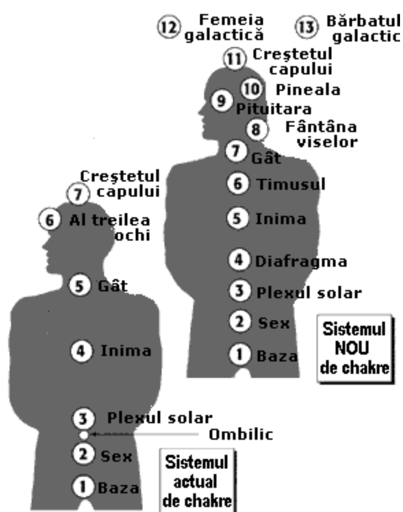
3. A treia chakră, centrul plexului solar, (Manipura), este localizată în dreptul plexului solar şi este sediul celui de-al doilea punct de conectare la Sinele Total. Energia vieții intră prin chakra a 7-a din creştetul capului (Sahashrara, Coarda de Aur) şi prin plexul solar (Manipura, Coarda de Argint). Centrul inimii (Anahata), reglează aceste energii.

4. Chakra a 4-a, cea nou formată, se găseşte la baza cavității toracice, şi acum are rolul de a stoca energia emoțiilor negative. În viitorul apropiat va avea capacitatea să anihileze stressul şi să întărească energiile

voinței, stocate în Plexul solar. Această chakră este centrul unde se stochează energia obținută prin respirație – PRANA - cu scopul de a revitaliza, reîntineri, şi purifica corpul.

5. A 5-a chakră, centrul inimii (Anahata), se găseşte în dreptul inimii. Reprezintă o legătură vitală cu Energiile Angelice ale Gândurilor Pure, şi Energia Sacră a Iubirii Totale, eliberată de orice simț de posesiune, sentimentalism, etc. Această Iubire Pură este cea care face corpul să funcționeze eficient.

6. A 6-a chakră, centrul Timus, este de asemenea nou formată, aşezată în dreptul glandei timus. În viitoarea realitate pe care o vom trăi, corpul va fi doar o pură formă-gând. Sistemul său imunitar va fi puternic şi viabil. În componența corpului Omului Nou, timusul îşi va recăpăta mărimea originară, care este cam o treime din mărimea inimii unui adult. Acest lucru va însemna că Timusul va lucra încontinuu, de-a lungul întregii vieți, nu numai în copilărie ca acum. Corpul uman va atinge uşor capacitatea de a anihila orice boală sau dezordine potențială. Datorită înaltelor nivele ale radiației de bază ale Terrei şi a multor şi de mult uitatelor războaie care au sfâşiat atmosfera în bucăți, timusul îşi începe deteriorarea gradată imediat după naştere. Până la maturitate se strânge de la mărimea unei inimi de copil, până la cea a unui mic bob de mazăre.

7. A 7-a chakră, centrul gâtului (Vishuddha), este localizată în gâtlej şi ajută la colectarea energiei pranice care ne înviorează şi ne purifică corpurile. Acționează de asemenea ca un culoar de comunicație pentru Conştiință, şi coordonează energiile corpului cu energiile capului.

8. A 8-a chakră, Izvorul Visurilor, este actualmente doar o rămăşiță atavică şi se găseşte în zona lobului occipital, la baza craniului, direct deasupra gâtului. Unele persoane, mai ales acelea care au abilități psihice, au dureri de cap de la informațiile "sugrumate" care creează un disconfort în acestă regiune. Inactivitatea acestei chakre, oglindeşte prezentul nostru statut de Ființe Adormite, în amnezie, cu o conştiință limitată. În realitatea actuală, oamenii cu abilități psihice dezvoltate, pot utiliza legături cu Sistemul Cerebral Limbic, reprezentat de Ajna Chakra, în scopul de a-i controla mental pe alții. Este important faptul de a înconjura această chakră cu o perdea spirituală de protecție. În noul sistem de conştiință deplină, acest centru energetic va deveni extrem de important, prin reglarea energiilor psihice, şi prevenirea controlului psihic aplicat asupra noastră.

9. A 9-a chakră, este localizată în zona glandei pituitare. Fiind apropiată de centrul capului, permite corpului să reacţioneze la Lumină şi radiaţie, şi prin utilizarea acestei reacţii să întinerească structura moleculară a corpului. În noul corp, a şasea, a opta şi a noua chakră interacţionează intensiv cu celelalte, permiţându-ne să folosim în mod benefic şi imediat orice informaţie vitală şi interdimensională.

10. A 10-a chakră, centrul pineal (Ajna), este localizată în centrul frunţii, deasupra nasului, şi lângă glanda pineală. Ea prelucrează frecvenţe ale Luminii, şi este cunoscută ca Centrul Clarviziunii, sau Al Treilea Ochi. Ambele chakre, a opta şi a zecea, ne permit să recepţionăm şi să interpretăm viziuni şi alte mesaje cheie, din Planurile de Vibraţie superioare.

11. Chakra a 11-a, Centrul Coroanei (Sahashrara), este localizată în partea din spate a creştetului capului. În acest loc are loc conectarea dintre energiile Sinelui Superior din Sursa Universală, şi cele 2 noi chakre eterice.

12. A 12-a chakră, Femeia Universală, este situată chiar deasupra capului. Ea controlează partea stângă a corpului şi reglează toate talentele şi abilităţile noastre creative. Tot aici îşi au originea dorinţa internă de Iubire de Sine, precum şi dorinţa externă de Iubire şi Compasiune pentru tot ce ne înconjoară.

13. A 13-a chakră, Bărbatul Universal, se găseşte deasupra capului şi coordonează partea dreaptă a corpului. De asemenea domină percepţia realităţii şi capacitatea de a materializa un plan conceput mental. Această chakră este izvorul dorinţei noastre de Armonie internă şi înconjurătoare.

Sa ne reamintim că suntem Fiinţe de Energie şi Lumină. Structurile noastre celulare şi tot ceea ce ne înconjoară este Lumină. Lumina există ca manifestare a multor şi diferitelor frecvenţe vibraţionale. Există Lumină Vizibilă şi Lumină Invizibilă sau hiperdimensională (hiperspaţială). Există multe nivele, planuri, în Lumină. Ea cuprinde totul. Toată Creaţia este făcută din Lumină. Din acest unic motiv, fiecare zonă din corpul nostru este extrem de sensibilă la Lumină. Este foarte important să înţelegem acest lucru. Cu toţii suntem Fiinţe de Lumină. Putem spune că chiar acum nu suntem decât nişte Fiinţe de Lumină care experimentează a fi OM. Din acest punct de vedere suntem capabili să vedem cum funcţionează fiecare chakră.

Pentru început să examinăm modul în care chakrele capului se conectează cu cele două noi chakre formate, a 12-a si a 13-a. Dacă vizualizăm zona din jurul capului. vom observa că se formează un triunghi de Lumină, şi nu ovalul Aurei binecunoscute. Aici este foarte important să facem legătura cu binecunoscutele picturi de pe icoanele bisericilor, care îl prezintă toate, pe Dumnezeu Tatăl, cu o aură triunghiulară, şi nu rotundă, circulară, ovală, ca la sfinţi. Din acest triunghi emană un curcubeu de culori care vibrează şi clipesc, formând pachete de energie informaţională. Triunghiul energetic face legătura între chakrele a 12-a, a 13-a şi a 11-a. O altă linie leagă a 11-a cu a 9-a, cu a 8-a, cu a 10-a chakră, şi în final se reîntoarce la chakra a 11-a (Sahashrara).

Acum să încercăm să vizualizăm două forme circulare care se ating în chakră Coroanei, pentru a crea un transformator de unde scalare care se roteşte. Undele scalare sunt forme de unde interdimensionale. Capul

triunghiular al antenei care se roteşte, permite unei persoane să radieze energia informațională a Vieții ei, şi altora. Amândouă chakrele, atât cea de jos, cât şi cea de sus, sunt astfel capabile să comunice între ele în moduri care actualmente nu ne sunt accesibile.

De fapt, Omul Terestru, are o primă (exterioară) vedere şi o completă (interioară) vedere.

Capacitățile psihice ca telepatia, telekinezia, clar-vederea, claraudiția şi psihometria, vor deveni naturale şi fireşti tuturora.

Chakra a 11-a, a Coroanei, aduce Lumina (Viața şi Energia Informațională), şi o canalizează spre chakra a 8-a si a 6-a. Aşa cum am văzut mai sus, cele 2 chakre, a 8-a si a 6-a interactionează, fiind amândouă sensibile la Lumină. Concentrate în acest mod, multe dintre frecvențele Luminii Divine, produc o Iubire Armonioasă. Această concentrare produce energie care face ca chakrele a 8-a si a 6-a sa intre în rezonanta cu a 5-a. Ca şi chakra a 8-a, a 6-a şi a 5-a, rezonează una cu alta, radiază energie ce permite chakrei a 7-a, să primească energie pranică. Apoi acestă prana coboară spre chakra a 4-a, pentru a fi distribuită şi a înviora şi curăța toate celulele corpului.

Energia luminoasă care emană din fiecare centru apare ca nişte flashuri ca de foc, dintr-o lumină foarte strălucitoare. Ele încontinuu fac schimb de energie şi informație. Acest proces creează un feed-back natural, care se reglează singur şi care face ca sistemul energetic al organismului să pară că se roteşte şi pulsează. Tot aşa cum chakrele licăresc, lumina lor creează o armonie muzicală. Se creează un efect similar cu al unui sintetizator legat la un computer care poate converti secvențele de culori în compoziții muzicale. Uneori ecourile corpului formează un minunat cor angelic. Deşi aceste frecvențe sunt prea înalte pentru a fi percepute de urechile umane, acesta este un mijloc prin care corpul îşi semnalează intențiile şi invocațiile spre Îngerii Păzitori şi Ființele de Lumină.

Dacă cercetăm zona Plexului solar, vedem conexiunile spre Coarda de Argint. Această coardă aduce Energie Creatoare Universală de la Sursa Divină, şi leagă corpul fizic de dublul său eteric. Cheia acestui proces implică relații între chakra a 3-a si a 6-a. Chakra a 6-a este un receptor special de energie, care o absoarbe pentru a o transforma pentru imunitate.

Energiile Creației Universale curg prin chakra a 3-a şi Coarda de Argint, făcând să strălucească şi să pulseze Coarda, ca o ploaie de culori care spală diafragma. Chakra a 4-a transmute energiile într-o formă a lor mai uşor utilizabilă şi o distribuie spre fiecare celulă. De asemenea foloseşte aceste energii pentru a transforma multe forme-gând negative şi limitatoare.

Energia Informațională coboară din chakra a 11-a spre chakra a 3-a, în timp ce Energia Vieții urcă din prima chakră spre a 3-a. În interiorul chakrei a 3-a, aceste energii se întâlnesc şi interacționează, urcând apoi din nou spre chakra a 11-a. Astfel se completează un mare circuit, prin legarea chakrelor de jos de cele de sus.

Daca examinăm Lumina care pleacă spre cap, observăm că această energie uimitoare se mişcă prima dată prin chakrele 12 si 13. În acest fel corpul îşi menține feminitatea (partea stângă) şi masculinitatea

(partea dreapta). Sistemul nervos, circulator şi al conştiinței corpului, toate arată energiile duale, masculine-feminine.

Din toate aceste observații ne dăm seama ca Noua ființă Umană cu conştiința deplină, este capabilă să reîntinerescă, să trăiască într-o lume interdimensională, şi poate vedea energii spirituale. Poate transcede moartea şi poate produce forme-gând extrem de puternice. Acesta Ființă doreşte să îşi descopere viețile trecute şi viitoare, şi să folosească toate informațiile în această căutare. Pe scurt, aceasta dorință creează în toate ființele existente fizic, baza unui Nou Contract Colectiv, stăpânind construirea unei întregi noi realități.

Fiecare dintre noi este un Punct Uman de Lumină, care interacționează cu altele, şi produce astfel o uriaşă pânză de energie focalizată. Suntem Îngeri fizici. De aceea este imperativ necesar să fim pregătiți pentru Marile Transformări ce vin.

Aura energetică a corpului uman. Aura este un înveliş energetic cu mai multe straturi care emană din corp şi care interacționează cu energiile din mediu. Pentru a înțelege cât mai bine conceptul de „Aură" vom face o scurtă introducere în biomagnetismul uman.

La nivelul corpului uman, creierul are rolul unei baterii electrice care este încărcată de traiectul digestiv, conductorii de energie electrică fiind nervii, meridianele şi canalele energetice. Prin absorbția hranei, la nivelul tubului digestiv, se introduc în organism minerale, care datorită proceselor de electroliză chimică produc curent electric în creier. Acesta din urmă, o disipează prin sistemul nervos pentru a realiza coordonarea tuturor funcțiilor organismului. Pentru că energia circulă prin traiecte nervoase, în jurul corpului apare şi se dezvoltă un câmp electromagnetic. Dacă organele implicate în acest circuit complex nu funcționează la capacitatea lor optimă, atunci potențialul electric al creierului scade, având consecințe asupra biocâmpului uman.

Datorită faptului că la nivelul corpului fizic canalele energetice primare sunt traiectele nervoase, sanguine, coloana vertebrală şi meridianele, iar canalele bioenergetice subtile merg paralel, corelat şi cu faptul că magnetismul se dezvoltă perpendicular pe distanța transmiterii impulsurilor energetice, impulsurile se induc şi se potențează reciproc. Rezultatul acestei acțiuni este mărirea şi întărirea câmpului bioelectromagnetic propriu. Este absolut necesar ca aceşti curenți de energie să se afle în fază şi în armonie pentru ca procesul de inducție şi potențare să poată fi menținut.

Aura reprezintă învelişul corpului uman în plan subtil şi este compusă din mai multe straturi de energie subtilă. Aura este de fapt produsă de mişcarea continuă a chakrelor, luminozitatea şi acuratețea ei descriind starea de sănătate a corpurilor care o compun.

Straturile care compun aura sunt: corpul fizic care reprezintă miezul aurei; corpul eteric care este un strat de 5 aure în jurul corpului (corpul afectiv este stratul perceput în culori; corpul mental care este vizibil în jurul capului şi al umerilor; corpul spiritual este stratul care face o persoană carismatică sau strălucitoare).

Intensitatea gândurilor şi a sentimentelor, starea psihică şi de sănătate, determină mărimea aurei, claritatea culorilor şi uniformitatea acesteia. Aura umană se poate contracta sau dilata în funcție şi de influențele mediului ambiant. În cazurile de boală, de frică şi şoc emoțional, aura se strânge în jurul corpului. Aura se poate extinde în situații favorabile.

Aura energetică poate fi interpretată după multitudinea de culori vizualizată (şi nu numai după culori). Ca orice fenomen care se manifestă, aura umana este supusă procesului evolutiv. Ea se formează în jurul fătului în viața intrauterină şi culorile sale sunt strălucitoare în momentul naşterii. Aceasta se modifică în funcție de evoluția spirituală a ființei umane. În general, aura poate fi strălucitoare sau ternă, mai îngustă sau mai largă, multicoloră sau unicoloră, perturbată sau calmă, maculată sau pură.

Culorile întâlnite în aură sunt culorile de bază primare: roşu, galben şi albastru. Din combinațiile lor se obțin alte nuanțe spectrale numite culori secundare: roşu + galben = portocaliu; galben + albastru = verde; albastru + roşu = violet.

Culorile complementare sunt: roşu-verde; galben-violet; albastru-portocaliu.

Culorile calde sunt: roşu, portocaliu şi galben.

Culorile reci sunt: albastru, indigo şi violet.

Culoarea neutră: verde.

Interpretări ale culorii de bază a aurei: **Roşu aprins** = agresivitate, supărare, tendințe spre suicid, probleme sentimentale, blocaje energetice; **Roşu pal** = epuizare excesivă, depresie; **Galben închis** = tiranie, tendințe de posesivitate şi gelozie, dezechilibru; **Galben deschis** = persoana evoluată spiritual cu sănătate foarte bună, corp echilibrat energetic; **Albastru deschis** = creativitate, logică, comunicare bună, intuiție; **Albastru închis** = înțelept, karmă deosebită, intelect deosebit; **Verde deschis** = caracter deschis, evlavios, bunăvoință, milă; **Verde închis** = persoană cu capacități mari de a vindeca pe ceilalți; **Mov deschis** = nervos, fantezie, iritabil uşor, schimbător, evoluție spectaculoasă, boli de stomac; **Indigo** = spiritualitate şi putere; **Alb** = caracter drept, puternic, nu acceptă compromisul, curățenie spirituală deosebită; **Gri** = tristețe, depresie psihică, tendințe de suicid, nefericire, boală. „**În anul 1939, Semyon Davidovich Kirilian era un inginer care descoperise că, prin fotografierea ființelor vii care au fost expuse unui câmp magnetic pulsatoriu, se surprindea ceea ce mulți numiseră «aura» ființei omeneşti. Atunci când se pune orice obiect conductor (cum ar fi un țesut viu) pe o plăcuță făcută din material izolant, cum ar fi sticla, şi este expus unui curent electric de intensitate şi frecvență ridicată, rezultă un curent scăzut, care creează o descărcare în formă de coroană, un halo de lumină colorată în jurul obiectului, care poate fi captat pe peliculă. Kirilian susținea că starea aurei reflecta starea de sănătate a persoanei; schimbările la nivelul aurei erau dovezi de boală sau de tulburare mentală**”[4].

Câmp auric pozitiv sau negativ? Culorile închise în aură denotă energie slăbită. Culori cum ar fi gri sau maro în aură nu sunt pozitive. Dar

---

[4] Linne McTaggart, Experimentul intenție, Braşov, Ed. Ade4văr Divin, 2010, p.96.

fiecare culoare are atât efecte pozitive cât şi negative. Nici o culoare nu este mai bună decât alta, este doar diferită!

Cât de des se schimbă aura? Aura se schimbă la fel de des ca persoana însăşi. De exemplu: o persoană care studiază şi acumulează foarte multe date, are mult galben în aură. Lucrează cu intelectul şi cu puterea logicii şi nu are timp pentru alte lucruri, astfel că va avea aura stabilă o anumită perioadă de timp, săptămâni sau poate chiar luni. Dacă o persoană are violet la baza aurei, aceasta înseamnă că este foarte sensibilă şi legată de sentimentele ei interioare. Dacă nu îşi găseşte sinele interior, aura acesteia se poate schimba dramatic în doar câteva ore.

De asemenea, pot fi mari diferențe între aura de dinainte şi cea de după meditație sau tratament.

Cum se poate schimba sau echilibra aura? Schimbarea aurei nu este aşa simplă cum s-ar crede, dar nu este imposibilă. Aura oamenilor este într-o schimbare continuă, putând sa fie asemănată mai mult cu apa sau gazul. Echilibrarea aurei înseamnă a-ți face din câmpul auric un singur câmp armonios şi curat şi a-l păstra astfel o lungă perioadă de timp. Nu contează ce culoare are câmpul ci puritatea lui, care înseamnă cunoaşterea posibilităților şi a planurilor de viitor ale cuiva, şi dă armonie şi echilibru între minte, trup şi spirit.

Îți poți echilibra câmpul auric purtând haine de culoarea aurei tale sau/şi a unui cristal de culoarea câmpului tău energetic. Meditația are un puternic efect asupra tuturor celor şapte chakre, mai ales dacă e combinată cu exerciții de respirație. Îți poți încheia exercițiul imaginându-ți un cristal alb în jurul tău, dar poți de asemenea să vizualizezi propria ta culoare sau cea de care simți că ai nevoie. Puteți pune de asemenea un cristal pe cel de-al treilea ochi (ajna chakra, în mijlocul frunții) şi să stați o perioadă culcați pe spate. Aceste tehnici vă pot aduce un somn adânc şi liniştitor. Şi nu în ultimul rând, nu uitați că fiecare culoare are atât efecte pozitive cât şi negative!

Chimia corpului fizic este importantă la fel cum este componenta hardware a unui calculator. Dar, importante sunt şi mişcările corelate ale corpului vital, colapsate de conştiință, împreună cu reprezentările corpului fizic şi funcțiile acestora.

Conştiința nu este minte; conştiința este fundamentul întregii existențe, fundamentul materiei, dar şi al minții. Materia şi mintea sunt, deopotrivă, posibilități ale conştiinței. Atunci când conştiința transformă, prin colaps, aceste posibilități într-un eveniment al actualității, unele posibilități sunt reprezentate în planul fizic, iar altele în cel mintal. Conştiința este astfel, evident, mediatorul interacțiunii dintre minte şi trup. Putem acum vorbi despre vindecarea minte-corp, în care conştiința (agentul cauzal în cauzalitatea descendentă) şi mintea (de unde vin înțelesurile) dețin un rol important în relația cu corpul fizic şi vindecarea acestuia. În înțelegerea acestor fenomene, gândirea cuantică ne este de mare ajutor în depăşirea dificultăților paradigmei newtoniene. Cine mediază interacțiunea dintre minte şi trup ? Conştiința. Cine menține funcționarea paralelă a minții şi a creierului ? Conştiința. Aşadar, din perspectivă cuantică, putem înțelege cu uşurință importanța minții şi a înțelesului în medicină.

Fizica cuantică ne oferă o fereastră vizionară. Dacă privim prin această fereastră, trebuie să ne schimbăm total concepția materialistă. Vedem prin masca materialității-realității senzații fizice, sentimente vitale, gânduri mentale, intuiție supramentală şi integritate spirituală – ca pe diferite niveluri prin care conştiința se percepe pe sine. Aceste niveluri sunt incluse unul în celălalt, sunt întrepătrunse, ca în figura alăturată.

Corpul fizic este nivelul cel mai grosier, cel vital este un tip superior, cel mintal un tip superior celui vital, iar apoi urmează supramentalul. Ideea existenței celor cinci „corpuri” ale conştiinței este foarte veche.

Pentru corpul fizic, unic pentru fiecare organism, descrierea unei boli poate fi uşor înțeleasă fiind vorba, pur şi simplu, de funcționarea fizică necorespunzătoare a organismului. La nivel fizic avem reprezentările corpului fizic, supuse legilor fizice şi chimice obişnuite. Se prezintă simptomele de manifestare a bolii. Cauzele pot fi externe, cât şi interne. Exemplu de cauze externe: microbii, viruşii şi vătămările fizice. Cauzele interne ale unei boli fizice sunt mai subtile, însă una este evidentă: un defect genetic.

La nivel vital avem planuri ale organismului – câmpurile morfogenetice. Corpul vital al unei persoane este, de asemenea, unic, dar din alte considerente – datorită condiționării. Anumite planuri vitale sunt utilizate mai mult decât altele, formând un set de înclinații care devin ulterior un model de personalitate funcțională. Mediul fizic influențează organele corpului fizic, dar acesta din urmă se află în relație cu „planurile” din corpul vital, aşa încât efectul se propagă. Desigur, conştiința realizează conexiunile ultime. În mod similar, planul mintal influențează creierul, cu care se află în legătură. Creierul comunică cu diferitele organe ale corpului fizic prin intermediul sistemului nervos şi al conexiunilor psihoneuroimunologice, recent evidențiate. Din nou, conştiința este cea care mediază aceste legături.

2. Biosistemele ca structuri disipative

În analiza biotermodinamică, organismul uman este considerat ca sistem biotermodinamic deschis, adică face schimb cu mediul înconjurător atât cu materie prin corpul fizic, cât şi prin energie prin toate corpurile menționate. Din punct de vedere energetic, diferențierea dintre componente se face prin vibrațiile caracteristice, frecvența acestora crescând de la corpul fizic spre bliss.

Formularea de către Jean-Baptiste Joseph Fourier (1768-1830) a legii ce guvernează propagarea căldurii a constituit prima descriere cantitativă a unui lucru neconceput în dinamică, un proces ireversibil. Această lege a pus bazele ştiinței căldurii, a cărei dezvoltare ulterioară a dat naştere la prima ştiință “ne-clasică” – ***termodinamica***.

Termodinamica s-a dezvoltat în forma sa clasică în secolul al XIX-lea, considerat a fi secolul evoluției: studiul biologiei, geologiei, sociologiei au subliniat procesele de devenire, de creştere a complexității.

Actualmente se cunoaşte că termodinamica se bazează în mod precis pe două tipuri de procese: procese reversibile, care sunt independente de direcția timpului şi procese ireversibile, care depind de direcția timpului. Tocmai pentru a face distincția dintre aceste două tipuri de

procese s-a introdus conceptul entropiei, o mărime care creşte numai datorită proceselor ireversibile.

Însă, dat fiind nivelul general de dezvoltare a ştiinței în secolul al XIX-lea, pentru crearea eşafodajului teoretico-cantitativ al termodinamicii, s-au luat în considerare numai starea finală de evoluție a termodinamici. Aceasta constă în termodinamica de echilibru. În acest eşafodaj teoretic, procesele ireversibile erau considerate ca fiind o anomalie, un subiect ce nu merită a fi studiat.

În timpurile noastre situația s-a schimbat complet. Ştim că toate procesele din natură sunt ireversibile. Chiar şi cele studiate de mecanica clasică sunt procese ireversibile. Mişcarea pendulului dă impresia unui proces reversibil, cu deplasarea continuă a acestuia între două limite, însă, pe seama deplasării gravitaționale continue a unei greutăți şi pe seama uzurii continue a elementelor mecanismului respectiv.

Transformările reversibile țin de ştiința clasică, în sensul că definesc posibilitatea de a acționa asupra unui sistem, de a-l controla. Obiectul dinamic era controlabil prin intermediul condițiilor sale inițiale. O pregătire adecvată a sistemului antrenează o evoluție dorită spre cutare sau cutare stare predominantă. Obiectul termodinamic definit în termenii transformărilor sale reversibile este controlabil prin condițiile sale la limită: *un sistem la echilibru termodinamic căruia i se schimbă progresiv fie temperatura, fie volumul, fie presiunea, trece printr-o serie de stări de echilibru şi inversiunea manipulării antrenează, în mod ideal, reîntoarcerea la starea inițială*. Caracterul reversibil al evoluției şi controlul prin condițiile de limită sunt în întregime interdependente. În acest cadru al termodinamicii secolului al XIX-lea, ireversibilitatea este definită negativ, ea nu apare decât ca o evoluție “necontrolată” care se produce de fiecare dată când sistemul scapă de sub control. Acest punct de vedere poate fi însă inversat, în procesele ireversibile, care determină scăderea randamentului, se poate vedea ultimul semn care mai persistă din activitatea spontană şi intrinsecă a materiei într-o situație în care manipulările experimentale reuşesc s-o cumuleze. Diferența dintre randamentul ideal şi randamentul real indică în acest caz, în mod negativ, o proprietate care diferențiază esențialmente sistemele dinamicii clasice de sistemele termodinamicii, obiectul termodinamic, contrar obiectului dinamic, nu este controlat decât parțial, i se poate întâmpla “să scape” într-o evoluție spontană, deoarece pentru acest sistem evoluțiile nu sunt echivalente.

Dar, aşa cum s-a specificat, procesele reale sunt ireversibile întrucât entropia sistemului nu este o mărime conservativă, ea măsoară însăşi transformarea energiei libere în energie legată, cu un anumit randament, totdeauna subunitar. Numai în cazul unui ciclu ideal variația de entropie **dS**, într-un timp infinitezimal **dt** poate fi definită printr-o relație de echivalență între această variație şi schimbările cu mediul care o provoacă în timpul **dt**. Şi în acest caz o inversiune a sensului schimbărilor dintre sistem şi mediu se traduce printr-o inversiune de semn a variației entropiei.

În cazul unor procese reale, neideale, numai o parte din **dS**, care se va nota cu $\mathbf{d_eS}$ posedă aceste proprietăți; $\mathbf{d_eS}$ descrie “fluxul” de entropie între mediu şi sistem, ansamblul transformărilor sistemului determinate de fluxuri de schimb cu mediul, putând fi anulate printr-o inversare a acestor fluxuri.

Însă, schimburile cu mediul provoacă în interiorul sistemului alte transformări care, de data aceasta sunt ireversibile; este vorba de acelea care antrenează o scădere de randament în sistem, adică fluxuri ce nu pot fi readuse la sursa caldă printr-o inversiune a sensului de funcționare a ciclului. Termenul **d_iS** este întotdeauna pozitiv sau cel puțin egal cu zero; o inversiune a schimburilor cu mediul nu-i schimbă semnul. ***Variația entropiei dS este, aşadar, suma celor doi termeni: $d_eS + d_iS$, cu proprietăți diferite; primul este independent de direcția timpului, deoarece semnul său depinde numai de sensul schimbărilor cu mediul; cel de al doilea nu poate decât să sporească entropia în cursul timpului sau să o lase constantă***.

Într-un sistem izolat, fără schimburi cu mediul, fluxul de entropie este prin definiție nul. Nu rămâne decât termenul de “producere” de entropie, şi, din acel moment, entropia sistemului nu poate decât să crească sau să rămână constantă. Aici nu mai este vorba de transformări ireversibile, ca aproximații a unor transformări reversibile; creşterea entropiei indică o evoluție spontană a sistemului. Entropia devine astfel un “indicator de evoluție” şi exprimă existența unei “săgeți a timpului”; pentru orice sistem izolat, viitorul este direcția în care creşte entropia. Pentru un sistem izolat echilibrul apare ca o adevărată “stare de atracție” a stărilor de non-echilibru. În cazul sistemelor neizolate, procesele ireversibile caracterizate de relația:

$$dS = d_eS + d_iS$$

care semnifică că evoluția spontană spre echilibru este de altă natură decât evoluția determinată şi controlată printr-o alterare a condițiilor la limită (precum temperatura ambiantă).

Următoarea problemă ce trebuie rezolvată era de a crea o legătură între dimensiunile macroscopice ale sistemelor termodinamice şi structura microscopică a acestora. Problema trecerii între nivelele macroscopice a fost făcută de Ludwig Boltzmann (1844-1906), prin definirea probabilistă a entropiei. Prin relația:

$$S = k \cdot \ln w$$

Boltzmann a atras atenția că se putea interpreta creşterea ireversibilă a entropiei ca expresie a creşterii dezordinii moleculare, a “uitării” progresive a oricărei disimetrii inițiale. Prin această relație, Boltzmann face din evoluția termodinamică ireversibilă o evoluție spre stări de probabilitate crescândă şi din “starea de atracție”, starea macroscopică realizată de aproape totalitatea stărilor microscopice în care se află sistemul.

Însă, **$dS = d_eS + d_iS$** şi întrucât **d_eS <,=,> 0**, trebuie precizată care este tendința de deplasare entropică a sistemului. Prin **d_iS** sistemul arată că are o “producție” de entropie. În acelaşi timp, dacă **$d_eS < 0$**, se poate spune că tinde spre **$dS < 0$** ? Nu, întrucât s-a demonstrat că totdeauna **$dS > 0$**. “Producția” de entropie satisface teorema fundamentală a minimului “producției” de entropie. Această teoremă afirmă că **stările apropiate de starea de echilibru tind spre starea stabilă de neechilibru staționar, în care producția de entropie ia valoarea minimă** (Ilya Prigogine).

Creşterea entropiei **d_iS**, datorită ireversibilității proceselor, capătă o interpretare intuitivă în cadrul concepției atomiste asupra structurii materiei. Ideea de bază a acestei interpretări este destul de simplă. Sistemele

evoluează de la stări mai puțin probabile spre stări mai probabile; în acelaşi timp însă, conform principiului al doilea, sistemele evoluează de la stările cu entropie mai mică spre stările cu entropie mai mare. Este clar, aşadar, că între entropia unei stări şi probabilitatea de realizare a acestei stări există o legătură strânsă. Iar interpretarea microscopică dă posibilitatea caracterizării probabilității de realizare a stării printr-o mărime fizică. Se observă astfel că o stare macroscopică dată – numită pe scurt macrostare – definită de parametrii termodinamici, este compatibilă cu un număr foarte mare de stări microscopice – denumite pe scurt microstări – definite de valorile individuale ale parametrilor particulelor microscopice, întrucât unei valori medii îi poate corespunde un mare număr de combinări de valori individuale. Boltzmann postulează că numărul de microstări compatibile cu o macrostare dată, număr denumit pondere statistică sau probabilitate termodinamică de stare **w**, este măsura probabilității de realizare a macrostării. Probabilitatea termodinamică de stare este cu atât mai mare, cu cât acea stare este mai dezordonată.

Pentru a se putea aprecia semnificația fizică a celui de al doilea principiu, este necesară o descriere amănunțită a diferitelor fenomene ireversibile implicate în “producerea” de entropie d_iS sau în “producerea” de entropie în unitatea de timp: $P = d_iS/dt$. În acest scop, reacțiile chimice prezintă o semnificație specială, ele formează chiar prototipul proceselor ireversibile. Procesele chimice joacă un rol fundamental în biologie. Celula vie are o activitate metabolică continuă. Acolo au loc simultan mii de reacții chimice pentru a transforma materialul cu care se hrăneşte celula, a sintetiza biomoleculele fundamentale şi a elimina produsele inutile.

Dar, în funcție de viteza fluxului de producere a entropiei, $P = d_iS/dt$, ***procesele ireversibile se divid în două: procese aproape-de-echilibru, unde forțele termodinamice sunt slabe, iar vitezele de producere a entropiei sunt funcții liniare de forțe şi procese departe-de-echilibru, caracterizate de forțe termodinamice mari şi cu vitezele de producere a entropiei ca fiind funcții neliniare de forțe***.

Ca urmare celor de mai sus, se poate spune că termodinamica clasică, creată în secolul al XIX-lea, considerată şi termodinamica de echilibru, stabileşte starea de echilibru prin entropia **S** pentru sistemele izolate şi energia liberă $F = U - T.S$ pentru sistemele neizolate, la o temperatură dată.

Fluxul de căldură sau de materie ce provine din mediul înconjurător duce spre un flux negativ de entropie d_eS care este, totuşi, legat de producerea de entropie d_iS înseamnă că sistemul transferă entropie mediului. De aceea, în starea staționară particulară, către care tinde sistemul, este aceea în care acest transfer de entropie către mediu este atât de mic încât este incompatibil cu condițiile de limită impuse. În acest context, starea de echilibru corespunde cazului special când condițiile la limită permit producerea de entropie egală cu zero. Cu alte cuvinte, teorema producerii minime de entropie exprimă un gen de “inerție”. Când condițiile la limită împiedică sistemul să ajungă în starea de echilibru acesta face următorul şi cel mai bun lucru posibil: se îndreaptă spre o stare de producere de minimă entropie, adică, spre o stare “cât mai” aproape de echilibru.

Se observă aşadar că în termodinamica liniară a lui “aproape-de-echilibru”, ca şi în termodinamica echilibrului, clasică, se poate descrie, în funcție de un potențial, o stare staționară, de producere minimă de entropie. Se observă că în domeniul liniar, rolul jucat de procesele ireversibile este în esență acelaşi cu cel din starea de echilibru. Deşi producerea de entropie nu este nulă, ea nu împiedică, totuşi, schimbarea ireversibilă de a fi o evoluție către o stare care se poate deduce în întregime din legile generale.

S-a căutat să se stabilească o lege asemănătoare şi pentru procesele termodinamice în care fluxurile nu sunt funcții liniare de forțe, adică pentru termodinamica neliniară sau fenomene departe-de-echilibru. S-a constatat că la departe-de-echilibru, sistemul poate încă evolua către o stare staționară, dar această stare nu mai poate fi caracterizată în funcție de un potențial potrivit ales (cum ar fi producerea entropiei pentru stările aproape-de-echilibru). S-a constatat că atunci când forțele termodinamice ce acționează asupra unui sistem ating valori care depăşesc regimul liniar, stabilitatea stării staționare sau independența ei față de fluctuațiile din sistem nu mai poate fi garantată.

Ideea genială a lui Ilya Prigogine când a analizat astfel de sisteme a fost să abandoneze *“gândirea clasică”* şi să mărească forțele de instabilitate. A observat astfel că sistemul evolua către un nou regim care poate fi calitativ nou, destul de diferit de stările staționare corespunzătoare producerii minime de entropie. Pentru analiză, aceste sisteme trebuie să se găsească departe-de-echilibru. În fiecare caz în care instabilitatea este posibilă trebuie stabilit punctul de plecare, distanța față de echilibru, de unde fluctuațiile pot conduce către un nou comportament fundamental diferit de comportamentul stabil “normal”, caracteristic sistemelor de echilibru sau sistemelor aproape-de-echilibru.

“În secolul al XIX-lea se lua în considerare doar starea finală a evoluției termodinamice. Aceasta constă în termodinamica de echilibru. Procesele ireversibile erau considerate ca fiind o anomalie, un subiect ce nu merită studiat. Această situație s-a schimbat în întregime în ziua de astăzi. Ştim cum că la departe-de-echilibru pot apărea spontan noi tipuri de structuri. La departe-de-echilibru putem avea transformări de la starea de dezordine, de la haos, la starea de ordine. Pot apărea stări dinamice noi ale materiei, ceea ce reflectă interacțiunea unui sistem dat cu mediul său. Am numit aceste structuri noi **structuri disipative** pentru a accentua rolul proceselor disipative în formarea lor, în mod paradoxal în contrast cu imaginea peiorativă tradițională a acestor procese”***. În structurile disipative:*** “A apărut un nou tip de ordine. Putem vorbi de o nouă coerență, de un mecanism de «comunicare» între molecule. Dar acest tip de comunicare poate lua naştere doar la condiții departe-de-echilibru… acest tip de comunicare pare a fi o regulă în lumea biologiei. Ea poate sta la însăşi baza definiției unui sistem biologic” ***(Ilya Prigogine).***

Putem face acum următoarele precizări: Ce sunt structurile disipative ? Sunt structurile formate la departe-de-echilibru. Dar ce înseamnă departe-de-echilibru ? Înseamnă fenomene termodinamice analizate nu prin termodinamica liniară, ci prin termodinamica neliniară, la trecerea la o autoorganizare şi deci trecerea ca inoperantă a relației lui Boltzmann***. “***Al doilea principiu al termodinamicii, care constituie punctul nodal al acestei noi teorii, se află la intersecția unei întregi serii de conotații. El trimite, bineînțeles, la uitarea

condițiilor inițiale, la săgeata timpului cu ruperea de simetrie pe care aceasta o implică şi, mai presus de toate, la noțiunea de spontaneitate. Fenomenele de creştere a entropiei marchează limitarea puterii noastre". ***(Ilya Prigogine).***

În anul 1970 Jaques Lucien Monod (1910-1976), Premiul Nobel pentru fiziologie şi medicină în 1965, scria: ***"…structura unei ființe vii rezultă dintr-un proces totalmente diferit prin aceea că el nu datorează nimic acțiunii unor forțe exterioare, însă datorează totul, de la forma generală şi până la cel mai mic amănunt, unor interacțiuni «morfogenetice», interioare obiectului însuşi. Este de o structură care demonstrează, deci, un determinism autonom, precis, riguros, implicând o «libertate» cvasitotală față de agenți sau factori exteriori, capabile, desigur, să tulbure această dezvoltare, dar nu să o dirijeze, să-i impună obiectului viu organizarea lui. Prin caracterul autonom şi spontan al proceselor morfogenetice care construiesc structura macroscopică a ființelor vii, acestea se disting în mod absolut de artefacte (în sensul propriu: produse ale meşteşugului, ale industriei), ca şi, de altfel, de majoritatea obiectelor naturale, a căror morfologie macroscopică rezultă în mare măsură din acțiunea unor agenți exteriori. Cu o excepție: din nou cristalele, a căror geometrie caracteristică reflectă interacțiunile microscopice interne ale obiectului însuşi"***[5]. Se observă că deşi, în aparență Jaques Monod face o distincție clară între ***"ființele vii"*** şi mediul fizic, introducând expresia ***"majoritatea obiectelor naturale"*** şi apoi excepția ***"din nou cristalele"*** nu este consecvent sau nu este complet convins de această distincție dintre om şi natură.

În anul 1976, un alt Laureat al Premiului Nobel din 1966, dar pentru fizică, Alfred Kastler (1902-1984) scria: ***"…sunt convins că taina vieții poate fi înțeleasă plecând de la legile fizicii, dar cu condiția să gândeşti aceste legi în totalitatea lor şi să introduci şi în biologie conceptul de complementaritate"***. Dar, rolul ştiințelor fizice şi al fizicienilor în progresul ştiințelor biologice datează de mai multă vreme, prin transfer de cunoştințe din domeniul fizicii în domeniul biologiei.

Primele contribuții de marcă în acest domeniu se datorează celebrului fizician austriac Erwin Scrödinger (1887-1961), laureat al Premiului Nobel pentru fizică în 1933 care, în februarie 1943, a ținut un ciclu de conferințe sub titlul generic ***Ce este viața ? Aspectul fizic al celulei vii***[6] la Trinity College din Dublin. Iată ce spunea el atunci:

"Un organism pare enigmatic tocmai prin evitarea decăderii rapide în starea inertă de «echilibru»; atât de enigmatic încât din cele mai vechi timpuri ale gândirii omeneşti s-a pretins, iar în unele cercuri se mai pretinde şi acum, că în organism acționează o forță non-fizică specială sau supranaturală (vis viva, entelehia).

Cum evită dezintegrarea organismul viu ? Răspunsul evident este: prin mâncare, băutură, respirație şi (în cazul plantelor) asimilare. Termenul tehnic este metabolism. Acest cuvânt grecesc înseamnă schimbare sau schimb. Schimb de ce ? Fără îndoială că inițial, ideea fundamentală este de

---

[5] Jaques Monod, *Hazard şi necesitate*, Bucureşti, Ed. Humanitas, 1991

[6] Erwin Schrödinger, *Ce este viața ? şi Spirit şi materie*, Ed. Politică, Bucureşti, 1980

schimb de materie… Este absurd ca schimbul de materie să fie esenţial. Orice atom concret de azot, oxigen, sulf etc., este la fel de bun ca toţi ceilalţi atomi de azot, oxigen, sulf etc.; ce s-ar putea obţine prin schimbarea lor ? În trecut, curiozitatea noastră a fost un timp redusă la tăcere, spunându-ni-se că ne hrănim cu energie… Este inutil să spun că, luat ad litteram, lucrul este absurd. Într-un organism adult conţinutul de energie este la fel de staţionar ca şi conţinutul de materie…

Prin urmare, ce este acel pretins ceva din mâncarea noastră care ne păzeşte de moarte ? La aceasta se poate răspunde uşor. Orice proces, eveniment, întâmplare, numiţi-o cum doriţi; într-un cuvânt, tot ce se petrece în Natură înseamnă o creştere a entropiei acelei părţi a lumii. Deci, un organism îşi măreşte permanent entropia sau, aţi putea spune, produce entropie pozitivă şi astfel se apropie de periculoasa stare de entropie maximă, moartea. Poate să o ţină la distanţă, adică să fie viu, doar dacă extrage din mediul său înconjurător entropie negativă, care este ceva foarte pozitiv… Organismul se hrăneşte cu entropie negativă. Sau, ca să folosim un mod de exprimare mai puţin paradoxal, lucrul esenţial este că organismul reuşeşte să se elibereze de entropia pe care nu poate să nu o producă atât timp cât trăieşte” ***şi mai departe:*** “Cum am putea numi în termenii teoriei statistice minunata facultate a organismului prin care acesta îşi amână prăbuşirea în echilibrul termodinamic (moartea) ? Am spus mai înainte «se hrăneşte cu entropie negativă»; deci organismul atrage, ca să spunem aşa, un torent de entropie negativă asupra sa pentru a compensa creşterea entropiei pe care o produce prin vieţuire şi pentru a se menţine astfel la un nivel de entropie staţionar şi suficient de redus.

Dacă D este o măsură a dezordinii, inversul lui, 1/D, poate fi socotit o măsură directă a ordinii. Deoarece logaritmul lui 1/D, este minusul logaritmului lui D, ecuaţia lui Boltzmann o putem scrie astfel:

$$- (\text{entropie}) = K.\ln(1/D)$$

Deci expresia stângace de «entropie negativă» poate fi înlocuită cu alta mai bună: entropia luată cu semn negativ care este o măsură a ordinii. Astfel, mecanismul prin care un organism se menţine staţionar la un nivel destul de ridicat de ordonare (= nivel destul de redus de entropie) constă de fapt, în «absorbţia» continuă a ordinii din mediul său înconjurător”.

Cercetări aprofundate în acest domeniu a făcut un alt laureat al Premiului Nobel, pentru chimie, în 1977, profesorul Ilya Prigogine, de la Universitatea liberă din Bruxelles, care prin teoria sa asupra structurilor disipative, a reuşit să argumenteze, într-un limbaj deopotrivă al chimiei şi al matematicii, că biologicul şi socialul se asociază în mod organic şi că omul este o parte a naturii tot aşa cum natura este o parte a omului, opunându-se astfel determinismului biological al lui Jaques Monod.

Folosind o metodologie matematică adecvată, Ilya Prigogine demonstrează că principiul al doilea al termodinamici, valid pentru Univers în ansamblu, nu este respectat în unele locuri şi, la o depărtare suficientă de starea de echilibru, efectul fluctuaţiilor întâmplătoare pot fi considerabil amplificate, generând forme ale unei noi complexităţi. Configuraţiile care rezultă prin comportament au fost denumite structuri disipative întrucât ele interacţionează cu mediul local, consumând energie liberă (entropie joasă) a acestuia şi eliminând

înapoi în mediul înconjurător produsele reziduale ale utilizării, ca energie legată (entropie înaltă). În acest fel Ilya Prigogine avertizează că materia nu este inertă, ci vie şi activă, iar viaţa se schimbă mereu prin adaptarea la condiţiile de non-echilibru.

Fluxul de energie (entropie) din cadrul unei structuri disipative poate determina perturbaţii sau fluctuaţii care, dacă iau amploare, pot conduce la schimbări importante. Cu cât este o structură mai complexă, cu atât mai mare este fluxul de energie (entropie joasă) necesar pentru supravieţuirea sa, iar perturbaţia internă care rezultă este şi ea corespunzătoare. Iată deci că complexitatea crescândă generează nevoia unui consum crescând de energie din mediul ambiant, ceea ce conduce la o fragilitate crescândă, dar tocmai această trăsătură a structurii disipative este la baza evoluţiei ei ulterioare spre o complexitate mai mare. Explicaţia se află în faptul că, dacă perturbaţia este suficient de mare, sistemul poate trece printr-o bruscă reorganizare, reuşind să se menţină numai cu preţul unei complexităţi mai mari. Cu alte cuvinte, unde nu e perturbare nu e schimbare.

După această incursiune în caracteristicile structurilor disipative devine logică întrebarea: cum se manifestă biosistemele ca structuri disipative ?

Desigur, răspunsul va fi cât mai concis, avându-se în vedere obiectul disciplinei noastre, în care rolul termodinamicii este de instrument ştiinţific şi nu obiect de studiu. În formularea răspunsului vom avea în vedere un fapt bine cunoscut, palpabil pentru oricine că orice sistem biotic (biosistem) prezintă o dublă determinare; aceea a condiţiei sale terestre (în ecosistem) şi aceea a condiţiei sale cosmice (factori mai mult sau mai puţin îndepărtaţi, care îl ajută să devină o prezenţă cosmică, universală, capabilă să comunice cu diverse forme de energie şi să primească de la acesta informaţii încorporabile în metabolism şi în codul genetic).

Biosistemele posedă aptitudinea de a se concentra asupra unor stimuli, neglijând pe ceilalţi, comportându-se ca sisteme termodinamice semideschise, triând, deci, în mod automat, reflex, haosul înconjurător şi alegând acele elemente regulate, ascunse în dezordinea predominantă. Selecţionând informaţiile, biosistemele le supun unui program special să-i asigure cele mai bune şanse de supravieţuire şi le ordonează astfel încât să devină, la rândul lor, o sursă de materie primă şi de informaţie pentru o altă creatură vie din ecosistem. Biosistemele acţionează la fel ca un ordinator. Iată de ce nu trebuie să pară surprinzător că dezvoltarea recentă a sistemelor de ordinatoare a fost însoţită de un evident progres în înţelegerea vieţii. Ordinatoarele operează pe baza unei informaţii programate, furnizată conform unei teorii care defineşte informaţia ca o funcţie a improbabilităţii. De asemenea, este justificat şi transferul metodologic din domeniul ştiinţelor exacte, tehnice mai ales, în toate domeniile ştiinţei umane care se face odată cu punerea la dispoziţie a instrumentarului de investigaţie experimentală.

Formele şi mecanismele vieţii pe Terra sunt legate, deci, direct sau indirect, de Cosmos. Acţiunea factorilor acestuia sub forma fluctuaţiilor corpusculare sau a radiaţiei ondulatorii exercită o influenţă nemijlocită asupra desfăşurării tuturor proceselor care au loc în sistemele vii pe Pământ. Dar, în toate aceste procese, biosistemele, pe de o parte absorb entropie joasă din mediu şi "disipează" entropie înaltă în acelaşi mediu, iar pe de altă parte

selectează calitativ formele de entropie joasă pe care le utilizează pentru conservarea vieții, manifestându-se ca sisteme termodinamice semideschise (de exemplu, folosesc ciupercile comestibile nu pe cele otrăvitoare).

Pentru a face o comparație între un biosistem şi un sistem fizic, nu cu ordinea statică a cristalelor trebuie făcută comparația, ci cu ordinea dinamică a unui sistem fizic disipativ, ale cărui atribute le are pe toate. Biosistemul primeşte entropie joasă din mediul exterior, respirând şi alimentându-se, realizând şi menținând în interiorul său o “stare de ordine” şi dă mediului exterior căldură şi deşeuri, care măresc entripia mediului. Reciproc, funcționarea unui laser se poate caracteriza reluând textual termenii prin care Jaques Monod caracteriza o ființă vie şi care au fost menționați mai sus: fotonii stimulatori impun fotonilor a căror emisie o provoacă, direcția lor, polarizarea lor, coerența lor de fază, astfel încât fascicolul emis datorează totul unor interacțiuni “morfogenetice” interioare obiectului însuşi. Aportul exterior se mulțumeşte, ca şi la ființa vie, să pună la dispoziția sistemului energia liberă necesară pentru a asigura această geneză de ordine.

Pe baza teoriilor lui Ilya Prigogine, privind structurile disipative, se produce o unificare a viului şi neviului, a umanului cu non-umanul. Se conturează o nouă viziune a omului în Univers. Însăşi Ilya Prigogine[7] sublinia într-un interviu al său: “***Existența unei săgeți a timpului, comună şi omului şi sistemelor fizice, este, poate, faptul care exprimă în maniera cea mai frapantă unitatea universului; este fără îndoială elementul prin excelență unificator al viziunii moderne asupra naturii”***.

Nicholas Georgescu-Roegen (1906-1994) scria: ***“…baza materială a vieții este un proces entropic… Ştim că oamenii pot trăi chiar dacă sunt lipsiți de vedere, ori de auz, ori de simțul mirosului sau al gustului. Dar nu ştim pe cineva care să poată trăi fără simțul curgerii entropiei, adică simțul care sub diverse forme reglează activitățile legate direct de menținerea organismului fizic. În cazul mamiferelor acest simț include nu numai senzațiile de frig şi de cald, ci şi chinul foamei şi satisfacția dată de mâncare, senzația de oboseală ori de odihnă şi multe altele în acelaşi fel. În prezent nimeni nu mai neagă că economia proceselor biologice este guvernată de Legea Entropiei, nu de legile mecanicii”***. Iată de ce visul alchimiştilor chinezi nu era să se realizeze transmutarea metalelor în aur, ci să acționeze asupra timpului, să atingă nemurirea printr-o încetinire radicală a proceselor de descompunere naturală, de creştere a entropiei sistemelor biotice sau abiotice.

Dar de ce la aprecierea termodinamică a biosistemelor se foloseşte funcția entropie şi nu altă funcție termodinamică ? Iată ce scrie Erwin Scrödinger: ***“Considerațiile mele asupra entropiei negative au fost întâmpinate de colegii mei fizicieni cu îndoială şi opoziție. Permiteți-mi să vă spun că, dacă aş fi căutat ca ele să le placă doar lor, aş fi concentrat discuția mai degrabă asupra energiei libere. Ea este noțiunea cea mai familiară în acest context. Dar, fiind un termen foarte tehnic, mi s-a părut***

[7] Ilya Prigogine, *Le monde*, 9 mai 1982

a fi din punct de vedere lingvistic prea apropiat de energie pentru a-l sensibiliza pe cititorul obişnuit la deosebirea dintre cele două noţiuni. Este posibil să considerăm termenul liberă ca fiind mai mult sau mai puţin un epitet ornat, fără multă importanţă, cu toate că, de fapt, este un concept foarte complex, a cărui relaţie cu principiul ordine-dezordine al lui Boltzmann este mai greu de înfăţişat decât pentru entropie şi «entropia cu semn negativ», care, printre altele, nu este invenţia mea. Este exact lucrul la care trimite argumentarea personală a lui Boltzmann.

În concluzie se poate reaminti că viaţa consumă în mod necesar energie liberă, chir şi în timpul celei mai profunde hibernări. Această energie dă posibilitatea construirii de structuri care sunt foarte îndepărtate de echilibru. După Ilya Prigogine, asemenea structuri se numesc disipative, adică structuri care consumă energie liberă (a disipa, din lat. *dissipare*: a distribui, a împrăştia). Principiul fizical al structurilor disipative poate fi demonstrat în cadrul sistemelor simple. Un exemplu chimic pentru o structură disipativă este aşa numit „reacţie Belusoff-Zabotinski”, oxidarea unui acid organic (acidul malic) cu bromură de potasiu în prezenţa unui catalizator.

3. Materie, Energie, Informaţie

Existenţa materiei în paradigma newtoniană nu se pune la îndoială întrucât întregul edificiu ştiinţific newtonian este materialist.

Paradigma cuantică începe la 1900 cu descoperirea de către Max Planck a faptului că radiaţia termică nu e emisă în mod continuu, ci sub formă de pachete de undă, de energie, pe care le-a numit cuante. În 1905, Albert Einstein preia acest raţionament pentru interpretarea teoriei luminii, postulând faptul că lumina, ca de altfel orice formă de energie electromagnetică se prezintă nu numai ca undă, dar şi sub forma acestor cuante. Cuantele de lumină au fost acceptate ca drept particule şi acum sunt numite fotoni. Ele sunt particule de tip special „nu au masă şi se deplasează cu viteza luminii”.

Aparenta contradicţie dintre cele două aspecte, corpuscular şi ondulatoriu, a fost eliminată într-un mod neaşteptat care a pus în discuţie chiar ideea ce stă la baza concepţiei clasice despre lumină – aceea de realitate a lumii materiale. La nivel subatomic materia nu este o certitudine într-un anumit loc, ci mai degrabă prezintă „tendinţa de a exista”, iar evenimentele nu se desfăşoară în mod cert la momente de timp bine definite şi în moduri clar precizate, ci prezintă „tendinţa de a se produce”. În formalismul teoriei cuantice aceste tendinţe sunt denumite probabilităţi şi sunt asociate unor mărimi matematice care descriu comportări ondulatorii. De aceea, particulele sunt în acelaşi timp şi unde. Nu unde „reale”, tridimensionale ca undele sonore sau ca cele formate pe suprafaţa apei. Ele sunt „unde de probabilitate”, mărimi matematice abstracte care prezintă toate caracteristicile undelor şi sunt corelate cu probabilităţile de a găsi particulele în anumite puncte din spaţiu şi la anumite momente de timp. Toate legile fizicii atomice sunt exprimate în termeni probabilistici. Un eveniment care se desfăşoară la nivel atomic nu poate fi niciodată prevăzut cu certitudine; nu i se poate stabili decât probabilitatea de apariţie.

Analiza atentă a proceselor de observare în fizica atomică a condus la concluzia că particulele subatomice nu au sens ca entități izolate, ci numai ca intercorelări între procesele de pregătire a experimentului şi măsurătorile propriu-zise. Iată că **teoria cuantică a relevat unitatea Universului arătând că lumea nu poate fi compusă din entități independente între ele**. **Pe măsură ce coborâm la nivele submicroscopice, natura nu ne mai înfățişează „cărămizi solide, dure”, ci ne apare mai curând ca un sistem de relații care leagă între ele diversele părți ale întregului**. Observatorul este întotdeauna inclus în acest sistem.

Fizica modernă priveşte aşadar Universul ca pe un întreg dinamic, indivizibil şi de care observatorul nu se poate separa. Noțiunile tradiționale de spațiu, timp, obiect izolat, cauză şi efect îşi pierd sensul.

Prin expresia de echivalență $\mathbf{E = m.c^2}$, constatăm că în noua paradigmă cuantică proprietățile fizice ale entităților şi cele energetice se întrepătrund, se suprapun, în conformitate cu principiul complementarității. Corpul uman este, aşa cum s-a specificat anterior, corp fizic dar şi corp energetic (cu câmp vibrațional, pulsatoriu) având o aparență fizică datorită frecvențelor joase la care el există.

Corpurile noastre funcționează atât la energii joase cât şi la energii înalte, suntem ființe multidimensionale – de noi depinde în cursul vieții la ce nivel procentual al energiilor ne situăm, de eforturile noastre de spiritualizare şi purificare morală, pentru că toate bolile apar mai întâi la nivel spiritual, cauzal, mental, emoțional şi apoi în plan fizic.

La ora actuală câmpul de energie universală încă nu poate fi observat şi detectat direct aşa cum o cer ştiințele exacte, dar el poate fi pus în evidență prin efectele folosirii lui în diverse tehnici şi terapii care folosesc energia universală cunoscute generic sub numele de bioenergoterapia care au puterea de a produce schimbări fizice şi psihice ducând la ameliorări şi vindecări.

Întrucât suntem parte din energia universală (suntem sisteme de energie individualizate interconectate la tot ce ne înconjoară) atunci când din varii motive ne îmbolnăvim, tot energia universală, dar nu numai, are posibilitatea de a ne ajuta, important e să aflăm, să ştim a o folosi în fiecare caz de suferință deoarece fiecare ființă este în felul ei unică în univers. Corpul uman este el însuşi un univers în miniatură. În esența sa el este un corp energetic care pare material pentru că îl percepem cu cele cinci simțuri ale noastre (auz, văz, miros, gust, pipăit) şi deşi suntem un corp energetic în totalitatea lui, corpul nostru datorită naturii sale funcționează la energii relativ joase - de aici aparența de corp fizic, iar **energia universală care ne înconjoară este sursa noastră care ne susține în toate structurile ființei noastre – fizic, emoțional, mental, cauzal şi spiritual**.

Deoarece **suntem un câmp energetic vibratoriu individualizat**, alcătuit din mai multe tipuri şi feluri de vibrații, noi percepem energia universală ca fiind în afara noastră, însă de fapt noi facem parte din ea. **Corpul fizic este format din vibrații relativ joase ale energiei universale iar celelalte corpuri – emoțional, mental, cauzal, spiritual formate din câmpuri cu vibrații din ce în ce mai înalte**. Toate se hrănesc şi supraviețuiesc datorită energiei vitale (denumită chi în chineză, ki în japoneză, prana în sanscrită, lumină la creştini) produsă de vibrațiile înalte

ale energiei universale care poate produce schimbări cauzale, mentale, emoționale şi în final fizice. Forța gândului nostru poate canaliza direct energia universală spre noi, fiind aspațială şi atemporală şi aceasta pentru că toate lucrurile sunt conectate între ele în afara spațiului şi timpului şi se pot influența unele pe altele la orice distanță şi chiar în timp pentru că efectiv noi facem parte din energia universală. Această conectare dincolo de spațiu şi timp este în afara percepției noastre tridimensionale. Conştiința noastră poate crea prin focalizarea atenției, intenții şi efecte aparente. De aceea atunci când rezonăm cu anumite energii, noi putem prin intenție să facem ca energia universală care conține o anumită informație să curgă preferențial spre o anumită direcție. Spunem că: energia respectivă merge acolo unde o duce gândul nostru, intenția noastră, cu o densitate mărită funcție de puterea noastră de focalizare cât şi de experiența noastră în domeniu. Chiar şi numai intenția de a ne echilibra energetic face ca transferul de lumină, de energia vitală să se ducă acolo unde este nevoie mai multă de ea.

Toate formele de energie vibratorie din univers poartă în ele însele anumite informații. Energia universală cu tot ce implică ea este baza întregii noastre existențe la orice nivel vibratoriu ne-am referi, situațional sau existent.

Ceea ce dă putere corpului fizic să trăiască înțelegând prin aceasta de tot ce are nevoie pentru sănătate, supraviețuire la orice nivel de civilizație am fi ajuns este energia vitală ce dă posibilitatea corpului fizic să se susțină singur. Sunt cazuri când din diverse motive consumăm prea multă energie vitală (eforturi fizice şi intelectuale, stres) sau receptăm fără să ştim, fără să vrem energii care ne sunt dăunătoare (din subconştientul colectiv al planetei), şi care ne pot îmbolnăvi corpul energetic iar în final cel fizic. Dintre energiile dăunătoare putem aminti de exemplu pe acelea cu care intrăm în rezonanță dacă nu avem o viață morală sănătoasă susținută de iubire şi tărie de caracter, dacă nu avem un corp emoțional echilibrat sau pur şi simplu dacă avem duşmani care ne urăsc foarte tare şi care se pricep sau apelează la anumite persoane să ni le trimită sub forma atacurilor psihice, magiei negre şi împotriva cărora nu suntem totdeauna suficient de pregătiți pentru a le percepe la timp şi a le respinge de la bun început prin propria noastră voință.

Societatea umană ne supune permanent sub aspect fizic şi energetic la o presiune informatică deosebită prin cantitate şi intensitate a acesteia.

Dinamica actuală a fenomenului privind vehicularea informației precizează că, capacitatea genetică umană de încorporare a informației este de circa $\mathbf{10^9}$ biți, gravați în diferite gene, iar spiritul uman global produce pe an circa $\mathbf{10^{18}}$ biți de informație, care sunt înmagazinați în discursuri, biblioteci, reviste sau memorii magnetice. Rezultă că într-un an se produce informație de aproximativ un miliard de ori mai multă decât putem înmagazina prin propriul nostru dispozitiv ereditar şi o transmitem generațiilor următoare[8]. Şi chiar dacă din această producție anuală de informație spirituală ar fi „importantă” doar un procent de 1%, ea ar rămâne încă de zece milioane de ori mai mare decât cea genetică individuală. Aceasta

---

[8] Frank J. Tipler, Fizica nemuririi. Dumnezeu, cosmologie modernă şi învierea morților, Bucureşti, Editura Tehnică, 2008, p.26-30,274

înseamnă că evoluția spirituală i-a luat-o înainte celei biologice; cea din urmă fiind deja desăvârşită pentru noi. Ca atare nu are sens să fie manipulată partea biologică a existenței noastre, genele, când la dispoziție avem diversitatea posibilităților tehnice de „inteligență artificială”.

Fiind expresia neuniformității distribuției substanței şi energiei în spațiu şi timp, informația nu poate fi despărțită de substanța şi de energia care o generează şi o transportă. Dar, cu toate acestea, informația nu poate fi totuşi confundată cu ele, întrucât, fiind partea cea mai comunicabilă a realității, poate trece foarte uşor de pe o substanță pe alta, ceea ce face posibil ca substanțe diferite să poată aduce informații diferite. Deşi este indisolubil legată de substanța şi de energia care o generează şi o transportă, informația reprezintă un alt aspect al materiei, care are alte legi de transformare şi de conservare.

Astfel, informația generată de modificările din mediu sau de erorile produse se deosebeşte de aspectul lor substanțial-energetic. De exemplu, în timp ce aspectul substanțial-energetic al variațiilor glicemiei se referă la o anumită cantitate de substanța şi de energie, aspectul lor informațional se referă la incertitudinea pe care cunoaşterea modificării respective o înlătură. Centrul de comandă a mecanismelor de reglare este programat pentru a face față acestor variații. Pentru a corecta sau a preveni aceste variații, trebuie să fie informat când s-au produs şi care este mărimea lor. În felul acesta, informația înlătură incertitudinea centrelor de comandă. Deci, informația pe care o aduce un eveniment este egală cu noutatea pe care o conține sau cu incertitudinea pe care o înlătură; cu cât va fi mai probabil, cu atât el va aduce o informație mai mică şi cu cât va fi mai puțin probabil, cu atât va aduce o informație mai mare. Dacă evenimentele sunt echiprobabile, atunci noutatea pe care o aduce un eveniment va depinde de mărimea câmpului de probabilitate din care poate apare evenimentul respectiv. În 1948, **Claude Elwood Shannon** (1916 – 2001) a arătat că informația H pe care o poate aduce un mesaj, adică o succesiune de semnale sau de evenimente, se va determina cu expresia:

$$H(X) = -\sum_{i=1}^{n} p(x_i) \log_2 p(x_i),$$

Această formulă este asemănătoare cu formula de calcul a entropiei a lui Ludwig Eduard Boltzmann (1844 –1906) întrucât informația este, ca şi entropia, expresia ordinii sau mai bine zis a noutății pe care o dezordine o poate aduce.

De exemplu, presupunem evenimentul aruncării unui zar cu 6 fețe. Valorile variabilei **X** sunt **{1,2,3,4,5,6}** iar probabilitățile obținerii oricărei valori sunt egale. Informația este:

$$H(X) = -\sum_{i=1}^{6} (1/6)\log_2(1/6) = -6 * (1/6)\log_2(1/6) = -log_2(1/6) = 2.58$$

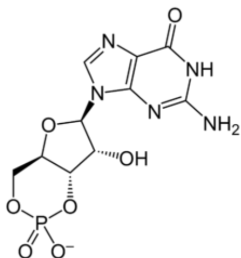
.

Pentru o populație discretă cu valorile **{1,2,3,4,5,6}** cu probabilitățile respectiv **{3%,16%,31%,31%,16%,3%}** (aproximativ o distribuție binomială cu p = 50%) informația calculată este: $H(X) = -2.2$. Incertitudinea s-a diminuat față de exemplul precedent.

Fiind forma cea mai comunicabilă a realității, informația poate trece foarte uşor de pe un substrat pe altul, putând ajunge la un subsistem la altul sau de la o sursă de emisie la receptor. Sursa de emisie este formată dintr-o mulțime de elemente $x_1,x_2,\ldots,x_n$, care se pot afla în mai multe stări posibile. Modificarea stării elementelor va duce la emiterea unei anumite cantități de substanță sau de energie; aceste cantități, de obicei foarte mici, reprezintă semnalele care transportă informația corespunzătoare reorganizării sursei respective.

Informația ca forma cea mai comunicabilă a realității, îşi are originea în cele din urmă, în unda pe fiecare corpuscul o poate emite, după cum arăta în 1924 Louis de Broglie, (1892–1987). Prin intermediul acestei unde asociate fiecărui corpuscul, sistemele din jur pot fi înştiințate de prezența lui. Şi astfel, informația poate trece de la sursă în mediul înconjurător; dacă o porțiune din aceasta va putea fi influențată în mod specific de substanța sau energia emisă de sursă, atunci acea porțiune de mediu va deveni canal de comunicație. Şi astfel informația trece de pe elementele sursei pe elementele canalului, care o vor lăsa să treacă sau o vor transporta din aproape în aproape, până când va întâlni un sistem capabil să-şi reorganizeze în mod activ elementele sale $y_1,y_2,\ldots,y_m$, la recunoaşterea informației respective. Apare un sistem de comunicație format dintr-o sursă de emisie, dintr-un canal de comunicație şi dintr-un destinatar capabil să se reorganizeze în mod specific la primirea semnalelor respective.

Spre deosebire de elementele canalului, care suferă modificări pasive, sub influența substanței şi energiei emise de sursă, elementele destinatarului se modifică activ, folosind propria lor energie. Toate sistemele care recepționează şi prelucrează informații, atât cele biologice, cât şi cele tehnice, trebuie să aibă o altă sursă de energie decât infama cantitate pe care o aduc semnalele primite. Pe de altă parte, pentru a putea reorganiza activ, sub influența semnalelor primite, elementele destinatarului trebuie să poată exista în mai multe feluri. Ele trebuie să fie chiar instabile sau, mai bine zis, excitabile sau uşor modificabile, pentru a putea trece foarte uşor dintr-o stare în alta, sub influența cantităților extrem de mici de substanță şi energie aduse de semnalele emise de sursă.

Elementele sistemelor biologice sunt instabile, trecând foarte uşor dintr-o stare în alta. Astfel, energia adusă de un foton reuşeşte să transforme molecula de rodospină în rodospină excitată, care va activa translucina, care va activa fosfodiesteraza, care va transforma, la rândul ei, guanozina în guanozin monofosfat ciclic. În felul acesta, plecând de la infima cantitate de energie adusă de un foton, folosind propria lui substanță de energie, ochiul reuşeşte să sintetizeze un milion de molecule de GMPc (guanosín monofosfato cíclico), care vor modifica permiabilitatea neuronilor, făcând posibilă transmiterea semnalelor nervoase prin intrarea sodiului în celulă, adică prin depolarizarea celulei.

Tocmai pentru a menține elementele sistemului într-o stare de excitabilitate, care să facă posibilă recepționarea semnalelor emise de sursă, sistemele de comunicație trebuie să consume o mare cantitate de energie. Şi

trebuie remarcat că nu recepționarea semnalelor (depolarizarea celulei), ci repolarizarea ei, adică reducerea ei în stare de excitabilitate necesită un anumit consum de energie, depolarizarea producându-se pe seama celui de-al doilea principiu al termodinamicii, care tinde spre echilibrul termodinamic, adică spre egalizarea concentrațiilor sodiului şi potasiului de o parte şi de alta a membranei celulare. Repolarizarea celulei necesită, însă, intrarea în funcțiune a unor pompe ionice, care să scoată sodiul, să introducă potasiul şi să reducă celula în stare de excitabilitate.

Pentru a putea ajunge de la sursă la destinatar, informația trebuie să treacă de multe ori de pe un substrat pe altul. Substratul care transportă informația de la sursă la destinatar se numeşte semnal. Semnalul, format de obicei din cantități foarte mici de substanță şi de energie, nu se reprezintă pe sine, ci starea sursei care l-a emis, Pentru acest motiv semnalul nu trebuie confundat cu stimulul sau cu excitația, în care predomină aspectul energetic.

Deşi cele trei aspecte ale fenomenelor sunt indisolubil legate între ele, aspectul informațional este relativ independent de aspectul substanțial-energetic. Acest lucru poate fi demonstrat prin faptul că, pentru a stabili legătura informațională dintre sursă şi receptor, nu este necesară o anumită substanță şi energie, ci este suficientă modularea într-un fel sau altul a diferitelor substanțe sau energii, care se aleg în funcție de particularitățile sistemului prin care trebuie transmisă informația respectivă, întrucât printr-un sistem nu se poate transmite orice fel de substanță sau energie. Prin căile nervoase nu se pot transmite semnale mecanice, optice sau acustice. Sistemul nervos trece sau traduce toate semnalele ajunse la nivelul receptorilor periferici în stimuli nervoşi, receptorii periferici mai numindu-se şi traductori.

O **succesiune de semnale se numeşte mesaj**. Mesajul nu este, de obicei, format dintr-o succesiune întâmplătoare de semnale, ci dimpotrivă, este format, de cele mai multe ori, de succesiuni bine stabilite de semnale. Informația pe care o aduce un semnal în cadrul mesajului este mai mică decât informația pe care ar aduce-o acelaşi semnal în afara mesajului respectiv. Semnalele care, datorită determinării din mesaj, pot dinainte prevăzute nu mai aduc nici o informație, devenind redundante. Redundanța depinde de diferența dintre entropia maximă $\mathbf{H_0}$, în care semnalele ar fi absolut întâmplătoare şi entropia concretă $\mathbf{H_1}$, în care ele au o anumită determinare. Cu cât semnalele sunt mai bine determinate, cu atât această diferență este mai mare şi semnalele sunt mai redundante. Deşi nu aduc nici o informație, sunt şi ele necesare, întrucât fără ele nu pot fi interpretate semnalele mai puțin cunoscute, care aduc o cantitate mare de informație. Mesajele care sunt lipsite de redundanță, aşa cum se întâmplă în cazul artei abstracte, sunt foarte greu de interpretat.

În timpul transmiterii de-a lungul canalului de comunicație şi prin trecerea de pe un substrat pe altul, informația poate suferi anumite perturbații, datorită cărora informația primită de destinatar nu mai este identică cu informația emisă de sursă.

Chiar dacă semnalele nu ar fi perturbate pe parcurs, receptorul tot nu ar putea primi o informație identică cu cea emisă de sursă, pentru că sursa este formată din **x** elemente, care se pot afla în **n** stări, ceea ce

înseamnă că ea poate emite o informaţie $H_s = -\sum_{x=1}^{n} px \log x$,iar receptorul care este format din **y** elemente, care se pot afla în **u** stări, poate recepţiona o informaţie egală cu $H_r = -\sum_{y=1}^{u} py \log y$. Informaţia primită de receptor va depinde deci nu numai de proprietăţile sursei, ci şi de proprietăţile şi posibilităţile destinatarului. Cu cât destinatarul va avea mai multe elemente, care se vor putea afla în mai multe stări posibile, cu atât el va putea primi o cantitate mai mare de informaţie. În cazul unui destinatar cu memorie, informaţia pe care o primeşte depinde şi de probabilităţile pe care el le acordă semnelor emise de sursă, ceea ce face ca informaţia pe care o primeşte să fie egală cu $H = -\sum_{x=1}^{n} px \log wx$, unde **w** reprezintă probabilităţile pe care le acordă destinatarul.

Ca şi substanţa şi energia, informaţia poate avea şi ea mai multe aspecte. Ea are mai întâi un aspect privind noutatea obiectivă care depinde de organizare şi de reorganizare a sursei. Apoi are un aspect care priveşte structura şi modularea semnelor, prin intermediul cărora se transmite până la destinatar, un aspect care priveşte incertitudinea pe care o înlătură în destinatar şi, în sfârşit, un aspect care priveşte valoarea şi semnificaţia pe care o are pentru destinatarul respectiv.

Pentru receptarea, prelucrarea şi înmagazinarea informaţiei în organismul uman, apa are un rol decisiv.

Organismul uman este construit din apă în proporţie de peste 70 la sută per total, dar multe dintre organele noastre, precum este creierul, au o componenţă numita "apă" în proporţie de 90 la sută.

Apa este una din cele mai misterioase substanţe, întrucât este un compus format din două gaze şi este totuşi în stare lichidă la temperaturi şi presiuni normale.

Puterea cuvântului şi a apei. "Existenţa este vibraţie", spune cercetătorul japonez Dr. Masaru Emoto autorul unei descoperiri senzaţionale. Fiecare lucru, fiinţă, tot ce există în Univers are propria sa frecvenţă care este unică, astfel că putem spune că întreg Universul este în stare vibratorie. Datorită fizicii cuantice acest lucru a putut fi dovedit ştiinţific. Muzica, cuvintele, în general toate undele sonore sunt vibraţii.

În Evanghelia după Ioan este scris: "La început a fost cuvântul". Această afirmaţie are sensul că Cuvântul a creat viaţa, fiinţa omenească care trăind în mijlocul naturii şi experimentând de la primele încercări de exprimare verbală a ideilor a început să-şi dezvolte puţin câte puţin un limbaj care să exprime cât mai mult posibil ideile, gândurile. Puterea gândului se poate transmite şi cuvintelor. Gândurile însoţite de emoţii şi sentimente pozitive sau negative pot da naştere la cuvinte, respectiv un limbaj pozitiv sau negativ care să aibă repercursiuni asupra vieţii oamenilor, a celorlalte fiinţe sau lucruri care ne înconjoară. Toate obiectele, lucrurile din jurul nostru pot fi impregnate cu ajutorul cuvintelor dându-le astfel nişte calităţi în plus. Apa de exemplu este cea mai sensibilă la frecvenţa diverselor

vibrații, preluând în modul cel mai fidel informațiile transmise în mod vibratoriu. Şi întrucât ea se găseşte în procent foarte mare atât pe Terra cât şi în corpul oamenilor, animalelor şi plantelor ea joacă un rol foarte important: de oglindă a lumii care ne înconjoară.

Savantul japonez Dr. Masaru Emoto a descoperit că apa e vie, are memorie, inteligență. El a constatat că şi cuvintele scrise emit vibrații pe care apa le poate percepe. Astfel introducând în apa naturală o hârtie (sau chiar aşezând un pahar de apă pe o hârtie) pe care s-au scris anumite mesaje apa a preluat aceste informații sub formă de vibrații şi în procesul de înghețare a cristalizat în forme specifice după natura mesajului (vezi figurile de mai jos). De altfel şi medicul neurolog Dumitru Constantin Dulcan atinge şi dezbate această idee de "inteligență a materiei" în cartea cu acelaşi nume (Inteligența materiei) dar având alte baze de pornire, fiind un subtil observator al naturii. Chiar şi cuvintele scrise cu intenție pe hârtie prin intermediul mediului înconjurător (aerul de exemplu) comunică cu universul.

În afară de calitățile fizice şi chimice ale apei pe care le ştim cu toții aflăm deci, că apa este o excelentă purtătoare şi transmițătoare în acelaşi timp de informații. Astfel cunoscând calitățile apei s-a observat că aceasta cristalizează diferit: apele din lacurile montane nepoluate, apele de izvor şi în general apele naturale, curate, pure cristalizează asemănător fulgilor de zăpadă, cu forme hexagonale, cristalele având figuri de o geometrie perfectă spre deosebire de apele poluate sau cele tratate care produc cristale deformate, asimetrice, amorfe. S-a mai observat, de exemplu, că în momentul în care apa naturală îngheață ea va cristaliza în forme hexagonale perfecte, însă dacă se intervine în timpul procesului cu informații care sunt contra naturii se vor forma cristale asimetrice. Astfel informațiile prin cuvinte rostite (sau incantații) sau scrise şi introduse în apă:

În concordanță cu natura (iubire, dragoste, recunoştință, mulțumire, binecuvântare) vor da apei (forme hexagonale, armonioase, geometrice a cristalelor) calitățile dorite generând energii pozitive;

În disonanță cu natura (ură, mânie – folosind termeni insultători, jignitori, supărători) vor da apei (forme amorfe, ciudate, dizarmonioase ale cristalelor) calități nedorite generând energii negative.

Puterea cuvintelor noastre este dată de energia pe care o punem în ele, de încărcătura lor emoțională cu ajutorul sunetelor care sunt chei ale energiilor universului, ale ființei noastre, cu care putem să impresionăm tot ce este în jurul nostru. Apa ca şi aerul care ne înconjoară este un foarte bun vehicul de informații, astfel după binecuvântarea apei de exemplu, ea devine

apă informatizată deoarece a înregistrat emoțiile, sentimentele, trăirea efectivă transmisă de noi cuvintelor. În creştinism apa este simbolul material al Luminii, deoarece prin vibrațiile sale poate influența natura omului. În religia creştină sfințirea apei şi botezul oglindesc acest lucru. Scăldatul în apă simbolizează la propriu şi la figurat spălarea sau înlăturarea tuturor necurățeniilor şi obținerea unei stări de bine. Puterea gândului, a cuvântului, rugăciunilor şi calitățile apei descrise mai sus sunt folosite la binecuvântarea şi sfințirea apei pentru obținerea Aghiazmei mari (care îşi păstrează proprietățile timp foarte îndelungat) din 6 Ianuarie - Boboteaza, sărbătoare creştină foarte mare.

Dacă un simplu “mulțumesc” schimbă molecula de apă din noi, imaginați-vă cum este când spunem o rugăciune, cuvinte de dragoste, prietenie, înțelegere… Dacă se întâmplă în afara corpului, se întâmplă la fel şi în interior!

Totuşi, să nu uităm că se întâmplă şi invers - când spunem vorbe grele sau nutrim sentimente de ură, invidie, răzbunare… Acesta este modul în care omul se îmbolnăveşte cu apa încărcată de energie negativă şi destructivă. Multe necazuri pornesc din noi înşine!

Dacă apa murdară ne afectează sănătatea, gândurile şi cuvintele murdare o fac în egală măsură!

V. UNIVERSUL PSIHIC INDIVIDUAL & REALITATEA CUANTICĂ

1. Psihologia între Paradigma newtoniană şi Paradigma cuantică

Înțelegerea fenomenelor psihologice (Procese psihice, Activități psihice, Însuşiri psihice) în condițiile noi, ale ştiinței moderne, impune prezentarea unor precizări privind deosebirile fundamentale dintre paradigma fizică newtoniană şi paradigma fizicii cuantice.

Teoria cuantică explică de ce atomii sunt stabili şi nu se dezagregă instantaneu, multe dintre proprietățile materiei şi radiație conducând la concluzii diferite decât cele stabilite anterior în paradigma newtoniană. Teoria cuantică impune un alt mod de gândire şi interpretare a fenomenelor fizice şi psihice sesizate în mediul material şi social care ne înconjoară.

De la început trebuie precizată existența a două moduri fundamentale în care pot diferi teoriile respective. Primul este răspunsul la întrebarea: **ce sunt spațiul şi timpul**? Teoria fizicii clasice s-a bazat pe un răspuns la această întrebare, iar relativitatea generală pe un altul. Al doilea mod în care pot diferi teoriile este relația dintre observator şi sistemul observat. Trebuie să existe o relație, altfel observatorul nu ar fi conştient nici măcar de existența sistemului. **Teoria cuantică face presupuneri radical diferite de cele ale lui Newton în această privință**.

Teoria cuantică schimbă radical relația dintre observator şi sistem, acceptă fără modificări vechiul răspuns al lui Newton la întrebarea despre spațiu şi timp. Exact invers se întâmplă cu teoria relativității a lui Einstein, în care conceptele de spațiu şi timp au fost radical schimbate, în timp ce vederile lui Newton asupra relației dintre observator şi sistemul observat au fost menținute.

Relativitatea şi teoria cuantică sunt, prin urmare, într-o revoluție care acum, după un secol, nu s-a încheiat.

În privința spațiului, disputa dintre relativitate şi teoria cuantică este generată de faptul că fiecare pleacă de la alte premise inițiale. **Teoria cuantică standard este o teorie a atomilor şi moleculelor**. **Teoria cuantică s-a clădit pe interpretarea naturii ca având la bază particule, iar teoria relativității generale este o teorie a câmpurilor**. Începând cu partea doua a secolului al XIX-lea s-a constatat că lumea nu se compune doar din particule, lumea este formată de asemenea din câmpuri. **Câmpurile sunt entități ce variază continuu în spațiu, precum câmpurile electric şi magnetic**.

Câmpul electric este adesea reprezentat ca o rețea de linii de forță ce înconjoară obiectul care generează câmpul. Ceea ce îl face să fie un câmp este faptul că există o linie de forță ce trece prin fiecare punct. Dacă aşeza o particulă încărcată în orice punct al câmpului, ea ar resimți o forță ce o împinge de-a lungul liniilor câmpului care trec prin acel punct.

Teoria relativității generale este o teorie a câmpurilor iar câmpul implicat se numeşte câmp gravitațional. Este mult mai complicat decât

câmpul electric şi este reprezentat printr-un set mult mai complicat de linii de câmp.

În ce priveşte timpul, aceeaşi lecție rămâne valabilă. În teoria lui Newton se presupune că timpul are o semnificație absolută. El curge de la trecutul infinit către viitorul infinit, acelaşi în tot universul, fără vreo legătură cu ceea ce se petrece de fapt. Schimbările se măsoară în unități de timp, dar timpul se presupune a avea o semnificație şi o existență care transcend orice proces particular de schimbare de univers.

În paradigma cuantică această perspectivă asupra timpului este la fel de incorectă precum imaginea lui Newton asupra spațiului absolut. **În noua paradigmă, timpul nu are o semnificație absolută. Nu există timp în afara schimbării**. Nu există un astfel de obiect precum un ceas aflat în afara rețelei de relații în schimbare. **Timpul este descris numai în termenii modificărilor în rețeaua de relații care descrie spațiul**. Aceasta înseamnă că în relativitatea generală e absurd să vorbim despre un univers în care nu se întâmplă nimic. **Timpul nu este altceva decât o măsură a schimbării – nu are alt înțeles**. Nici spațiul, nici timpul nu are vreo existență în afara sistemului de relații în evoluția care cuprinde universul. Fizicienii numesc această trăsătură a relativității generale **independență de fundal**. Altfel spus, nu există fundal fixat, o scenă care să rămână fixată pentru tot timpul.

Problema elaborării unei descrieri cuantice a lumii, în care spațiul şi timpul să nu fie altceva decât rețele de relații, a fost rezolvată spre sfârşitul secolului trecut. Teoria care a rezultat este cunoscută sub numele teoria cuantică cu bucle.

Dacă omul şi-a pus întrebări şi şi-a dat un răspuns, a căutat în continuare să aprecieze calitatea răspunsului. În primul rând, pentru aprecierea calității răspunsului, a căutat răspuns privind calitatea raționamentului şi a inventat ceea ce se numeşte logică.

Încă din perioada lui Aristotel, matematicienii şi filosofii au întreprins cercetări în domeniul logicii. Scopul lor era de a stabili legile după care raționăm. Şi, încă de la începuturi, logica a presupus că orice propoziție este fie adevărată, fie falsă. Odată acceptată presupunerea aceasta, au stabilit că este posibil să deduci propoziții adevărate din alte propoziții adevărate. Din păcate, acest gen de logică este complet inaplicabil atunci când avem de făcut deducții asupra întregului Univers.

Logica clasică pretinde că orice propoziție să fie ori adevărată, ori falsă. Logica clasică nu este deci o descriere a felului în care judecăm. Logica clasică ar putea fi aplicată doar de cineva din afara sistemului (universului), de cineva care ar fi în stare să vadă întreg sistemul. Dar, dacă rămânem fideli principiului că observatorul este în sistem, avem nevoie de o formă diferită de logică – una care să nu presupună că orice propoziție este fie adevărată, fie falsă. În acest tip de logică, afirmațiile pe care le poate face un observator se împart cel puțin în trei grupe: cele care pot fi judecate drept adevărate, cele care pot fi considerate false şi cele despre al căror adevăr nu putem decide în momentul actual. Capacitatea noastră de a decide dacă o afirmație este adevărată sau falsă depinde într-o anumită măsură de relația dintre observator şi subiectul afirmației.

În lumea reală, mai ales în sfera medicală, raționăm aproape întotdeauna pornind de la informații incomplete. Foarte des întâlnim afirmații al căror adevăr sau falsitate nu poate fi decisă pe baza a ceea ce ştim. Iar în ceea ce priveşte starea de sănătate recunoaştem, adesea explicit, că „observatori” diferiți au acces la informații diferite.

Pentru a judeca raționalitatea deciziilor noastre este suficient să cerem ca observatori diferiți să raporteze corect ceea ce văd. Aplicând această regulă descoperim că, atunci când noi şi altă persoană avem destule informații pentru a decide dacă ceva este adevărat sau fals, vom lua întotdeauna aceiaşi decizie. E suficient să avem un principiu etic conform căruia observatorii trebuie să comunice corect ceea ce văd. Dacă acceptăm principiul, atunci faptul că vor exista întotdeauna întrebări la care nu putem răspunde nu trebuie să ne împiedice să ajungem la un acord asupra felului în care putem înțelege acele aspecte ale lumii pe care o împărtăşim.

2. Paradigma cuantică şi Universul psihic individual uman

Apariția mecanicii cuantice în câmpul ştiințific a debutat printr-o întâmplare oarecum curioasă.

La începutul anilor 1920, fizicianul francez Louis de Broglie (1892-1987), reflectând asupra fenomenului de dualitate a luminii, a avut o idee genială; el şi-a spus că dacă lumina apare sub două aspecte, corpuscular şi ondulatoriu, de ce nu la fel întreaga materie ? Să încercăm: un corpuscul material cu masa de repaus $\mathbf{m_0}$ are, după teoria relativității, o energie intrinsecă $\mathbf{E_0 = m_0.c^2}$ ($\mathbf{\omega = 2.\pi.f}$ este pulsația, iar **f** este frecvența, **c** fiind viteza luminii). El a conceput această undă asociată unui corpuscul de materie ca o ***„undă staționară”***, adică un fenomen periodic întins în spațiu, înconjurând corpusculul şi având în fiecare punct al spațiului aceeaşi fază. Lungimea de undă ataşată corpusculului va fi:($\lambda = h / m.v$**)** în care, λ este lungimea de undă ataşată corpusculului; **h** – constanta lui Planck; **m** – masa corpusculului; **v** – viteza corpusculului. Întrucât **m** este la numitor, cu cât creşte masa corpusculului, cu atât scade lungimea de undă. Ca atare, în microfizică corpusculii au lungime de undă mare, iar în macrofizică au lungime de undă mică.

Primele publicații ale lui Louis de Broglie asupra naturii ondulatorii a materiei datează din 1923. El a dat o prezentare de ansamblu asupra lor în teza sa de doctorat susținută în 1924.

După primul război mondial era obiceiul că, pentru a te afirma în domeniul fizicii, trebuie să faci proba unui stagiu de specializare şi schimb de experiență la unul din marile centre mondiale ale cercetărilor în domeniul fizic: Götingen sau Oxford. În grupul de la Oxford se găseau, în 1926, Debye Peter Joseph (1884-1966), chimist şi fizician olandez, laureat al Premiului Nobel pentru chimie în 1936, cu rol coordonator al colectivului de cercetători şi Erwin Schrödinger, fizician austriac, laureat al Premiului Nobel pentru fizică în 1933. Conform obiceiului, Debye îl roagă pe Erwin Schrödinger să prezinte o informare despre teoria lui de Broglie spre a lua cunoştință şi a o discuta în colectiv. La început, acesta din urmă, refuză pe motiv că nu-l interesează

problema respectivă. La insistenţele lui Debye, Erwin Schrödinger acceptă cu condiţia de a o prezenta în sinteză pe baza unui instrument matematic adecvat. I se acceptă condiţia şi astfel a apărut celebra ecuaţie a lui Erwin Schrödinger, care a însemnat şi apariţia unui nou domeniu ştiinţific: *mecanica ondulatorie*.

De ce aceste consideraţiuni ? Întrucât organismul uman este constituit din aceeaşi corpusculi din natură la care se referă mecanica ondulatorie fondată de Louis de Broglie (1892-1987), Erwin Schrödinger (1887-1961), Werner Heisenberg (1901-1976) etc. Existenţa acestei mişcări ondulatorii, a fiecărui corpuscul (atom, moleculă, agregat de molecule etc.) conduc la obţinerea unui anumit tip vibrator individual, evident, propriu fiecărui organism (în cazul organismelor), între anumite limite specifice organismelor umane. Interacţiunea câmpului vibrator propriu cu un alt câmp vibrator, indiferent de natura acestuia, poate provoca anumite perturbaţii, plăcute sau neplăcute, în organismul uman. Pe baza relaţiei lui de Broglie se poate scrie:

$$f = \frac{v}{\lambda} = \frac{m.v^2}{h}$$

în care **f** este frecvenţa vibraţiilor.

S-a stabilit că vibraţiile propagate în mediul elastic cu frecvenţă între circa 16 şi 20.000 Hz influenţează simţul audibilităţii umane, unul din simţurile care contribuie la percepţia de către om a mediului înconjurător.

Spectrul vibraţiilor sonore este generat de variate surse din natură: sunetele vorbirii şi muzicii, foşnetul frunzelor şi şuieratul vântului, bubuitul tunetului, glasul păsărilor şi strigătele animalelor, bătăile ploii şi ale valurilor mării, zgomotele motoarelor, vehiculelor, căderii pietrelor şi ruperii lemnelor, huruitul stâncilor prăbuşite, sunetele cornului de vânătoare sau al tam-tamului ca mijloc de comunicaţie şi multe altele.

Raportat la scara speciei, individul este o microparticulă îndeplinind, astfel, condiţiile unei realităţi cuantice. De asemenea, observaţiile fizicienilor potrivit cărora în lumea sub-cuantică particulele se comportă după legi mai apropiate de legile gândului decât de legile mecanicii clasice, ne îndreptăţesc să abordăm sistemul psihic uman ca pe un sistem cu proprietăţi cuantice.

Deocamdată, singurele metode şi tehnici capabile să surprindă şi să măsoare această stare sunt cele izvorâte din teoriile morfologice (teoria haosului şi formele sale particulare: teoria catastrofelor, teoria fractalilor, efectul fluturelui etc.), teorii construite pentru a surprinde o dinamică a calitativ-cantitativului şi, în profunzime, a timpului - spaţiului cuantic.

Ştiinţele morfogenetice au făcut paşi deosebit de importanţi în înţelegerea şi explicarea vieţii, producând teorii superioare ideilor, principiilor şi legilor de cunoaştere a realităţii, propuse de ştiinţele pozitiviste şi deterministe.

Incertitudinea reclamată tot mai acut de universul psihic uman impune să fie admisă existenţa unui suport spaţio-temporal cu proprietăţi cuantice, pe fundalul căruia se manifestă incertitudinea. Premisa de referinţă pentru acest tip de suport este universul interior al individului înţeles ca un sistem intro-deschis, un sistem care se supune, cel puţin printr-una din

dimensiunile sale, legilor fundamentale presupuse de o teorie cuantică generalizată. De ce cuantic?

1. Discutând punctiform, în primul rând pentru că el reprezintă o realitate de stări suprapuse. O realitate de tip ŞI-ŞI, supusă logicii terțiului inclus a lui Ştefan Lupaşcu. Acesta este modul de coexistență al stărilor. Normalitatea şi nebunia, sănătatea şi boala, viața şi moartea! Toate aceste perechi au şanse egale de manifestare, iar în această şansă egală constă incertitudinea ființei umane. Din suprapunerea vieții cu moartea rezultă inegalitățile şansei la viață. De aceea este posibil ca un individ să trăiască în acord cu speranța de viață absolută a speciei (120 de ani), dar şi să moară încă de la naştere, ori la orice vârstă. De aceea este posibil ca individul să înnebunească în orice clipă din motive de multe ori de neînțeles. Aceasta înseamnă că orice formă de viață şi de manifestare a individului, orice acțiune umană, trebuie înțeleasă prin ambele sale aspecte, prin identitatea complementară de a fi şi a nu fi în acelaşi timp.

În realitatea exterioară, o realitate suficient de bine explicată de legile mecanice ori de filozofia carteziană, un individ este perceput, de exemplu, ca fiind viu, sănătos şi cu înclinație spre a fi onest. Dar în această realitate exterioară individul se expune prin universul său interior, un univers cuantic, de stări suprapuse, ceea ce înseamnă că, dincolo de modul în care noi îl percepem, se ascunde incertitudinea de a fi viu, sănătos, onest. Privindu-l ca pe un univers cuantic, noi îl vom înțelege ca fiind în acelaşi timp viu şi mort (poate să moară în orice clipă dintr-un motiv imprevizibil), îl vom percepe în mod simultan prin starea sa de sănătate şi de boală, ca şi prin calitatea sa de a fi in acelaşi timp onest şi neonest.

Individul se manifestă în lumea exterioară, o lume supusă legii terțiului exclus, doar prin una din cele două stări fundamentale. Dar orice sistem cuantic nu este privit exclusiv prin prisma a ceea ce este, ci şi prin atributele potențialului său. Ori potențialul individului, un potențial cuantic tocmai datorită caracterului sistemului psihic de a fi o realitate de stări suprapuse, creează incertitudinea. O astfel de înțelegere, de abordare, ne conduce dincolo de aparențe, în lumea esenței umane. Individul care se manifestă, individul actual, nu trebuie privit niciodată ca o certitudine. El trebuie evaluat, de exemplu, ca probabil onest, posibil neonest. Acest lucru modifică radical perspectiva prezentă a măsurării sale, ca şi a interpretării rezultatelor obținute la test, conferind alte valențe teoriei probabilității.

2. În al doilea rând pentru că în interiorul universului său psihic individul trăieşte în lumi paralele. El trăieşte, în acelaşi timp, în realitatea reală şi în realitatea imaginară. Între cele două realități există o relație de interşanjabilitate. De multe ori omul, din nevoia de a găsi un punct de sprijin pentru universul său interior, trece din lumea reală în lumea virtuală şi invers. Este, pană la urmă, lumea materiei şi anti-materiei sale. Două lumi care, în cazul omului, ajung uneori să se intersecteze, să se ciocnească, distrugându-i starea de linişte, echilibrul interior. Din interiorul lumilor sale paralele omul aduce la suprafață o mască, dincolo de care se găsesc tocmai aceste lumi paralele întruchipate de două, zece sau poate sute de măşti.

3. În al treilea rând realitatea interioară reprezintă un univers infinit, in care nu se poate descoperi o realitate ultimă. Un univers infinit care,

deîndată ce a murit într-un individ, renaşte în altul, momentul de discontinuitate fiind doar aparent, dar necesar pentru a înțelege viața ca eternă şi efemeră în acelaşi timp.

Una dintre descoperirile mecanicii cuantice, care a avut ca rezultat formularea de către Werner Heisenberg a principiului indeterminării**,** se referă la efectele procesului de măsurare asupra realității. În urma măsurătorii, observatorul, adică individul care efectuează măsurătoarea, modifică (transformă) realitatea respectivă.

Cu metodele morfologice măsurarea se face prin interpretarea formei în funcție de forma propriu-zisă, de poziția formei într-un referențial dat şi de gradul de structurare al acesteia. Gradul de structurare reflectă proprietățile de certitudine sau, dimpotrivă, calitățile de nedeterminare ale răspunsului. Compararea structurilor, a formelor şi a pozițiilor formelor permite observarea unor linii de evoluție, cu proprietăți liniare sau neliniare, cu puncte catastrofice ori fractale etc.

La acestea vom adăuga metoda rețelelor, fără scalare, o metodă care îşi revendică originea din sistemul conceptual al psihologiei cibernetice. ***Nu celulele îmbătrânesc, ci relațiile dintre ele***. ***Nu oamenii se schimba, ci relațiile dintre oameni*** (**Prigogine**). Tocmai de aceea omul trebuie cunoscut ca o intra-relație şi în inter-relație. Este necesară, aşadar, abordarea sa ca rețea. Înțelegerea omului prin metoda hub-urilor, precum o rețea de inteligențe artificiale, dar în condițiile specifice psihicului uman, ne permite sa măsurăm structura de rezistență interioara a individului, gradul de organizare al acestei structuri. Este spiritul în care sunt construite şi metodele Psihologiei Ordinii – Psihologiei Cuantice.

Psihologia Ordinii – Psihologia Cuantică este o ramură a psihologiei care studiază, în scopul explicării, înțelegerii, măsurării si optimizării sale, psihicul uman (spirit şi suflet), conceput ca un sistem de stări suprapuse de tipul ŞI - ŞI, generator de incertitudine, aflat într-o perpetuă mişcare în conformitate cu paradigma holonului care nu admite existența unei realități ultime şi dezvoltând o arhitectură de universuri paralele (conştient – inconştient, real – imaginar) în care individul se manifestă ca EGO – ALTER-EGO, asemănător, dar în condiții specifice realității psihice, cu modelul fizic materie – antimaterie.

Universul psihic interior al omului pare o enigmă continuă, un mister etern nedezlegat. Cuvintele cu înțeles atât de limpede pe care le auzim ca produs al universului nostru interior, ascund, dincolo de forma lor clară şi convențională, un univers straniu, presupunând un destin incert, un destin cuantic.

3. Echilibrul biostructural sau armonia biostructurală

În paradigma newtoniană, omul privit în ansamblu este privit din punct de vedere fizic.

În paradigma cuantică, omul este privit din punct de vedere holistic şi cuprinde trei mari laturi, componente: **1. Omul fizic 2. Omul psihologic, emoțional 3. Omul spiritual.**

Omul fizic reprezintă partea fizică a organismului, tot ce ține de corpul fizic, de materia din care suntem creați.

Omul psihologic, emoțional reprezintă partea organismului care ține de modul nostru de a gândi, de sentimentele pe care le nutrim, de emoțiile pe care le trăim.

Omul spiritual reprezintă partea aceea a ființei umane care priveşte relația noastră cu divinitatea, oricare ar fi aceasta.

Pentru a exemplifica, iată, mai jos, şi o schema simplificată a biostrucuturii omului, reprezentată prin trei cercuri concentrice care se întrepătrund.

Atenție mare, aceste componente ale ființei umane NU se compensează una pe cealaltă. Adică nu putem spune "*lasă că pot să mănânc ce vreau şi cât vreau, nu e obligatoriu să am grijă la partea fizică, pentru că voi avea mai multă grijă la modul de a gândi, şi astfel voi compensa cu partea fizică de care nu am grijă*". **Armonia biostructurală** se instalează atunci când toate cele trei componente sunt egale. În oricare altă situație ne găsim în dezechilibru.

În ceea ce priveşte partea fizică, trebuie să avem grijă la alimentație, să asiguram corpului o dietă echilibrată care să conțină toate elementele de care are el nevoie. Mesele trebuie să fie regulate pe cât posibil, şi să nu mâncăm după ora 18 sau 19.

Extrem de important, zilnic trebuie făcută mişcare, exerciții fizice. Totodată, zilnic trebuie exersată respirația conştientă, măcar de câteva ori pe zi. A se evita pe cât posibil curenții de aer şi aerul condiționat, care pot produce blocaje energetice severe.

In ceea ce priveşte partea psihologica, emoțională, aici trebuie să ne cultivăm un anume mod de gândire şi de relaționare cu cei din jur. O

alimentație adecvată şi mişcarea zilnică ajută extrem de mult în cultivarea unui mod de a gândi pozitiv. Frica, gândurile negative, ura, invidia, orgoliul, şi alte emoții de acest fel sunt ucigătoare pentru organism. Gândirea pozitivă se obține automat printr-o relație bună cu divinitatea, printr-o relație bună cu semenii, prin muncă în satisfacție, printr-o alimentație echilibrată, prin mişcare. Dacă persistă sentimentele negative, înseamnă că ceva este greşit, ceva s-a neglijat dintre cele enumerate anterior.

In ceea ce priveşte relația cu divinitatea, trebuie spus de la început că nu este importantă religia de care aparținem. Nu contează dacă numeşti divinitatea Dumnezeu, Allah, Budhha, Forța Naturii, etc. **Importante sunt sentimentele noastre față de divinitate**. Fiecare se va raporta la divinitate în funcție de religia sau credința pe care a ales-o, pe care a simțit-o mai aproape de sufletul său. Din păcate aici mulți oameni se raportează greşit, şi cred că dacă aprind o lumânare la biserică sau spun o rugăciune, sunt cei mai buni credincioşi. Sau merg la biserică, se roagă, fac semnul crucii din obligație sau din obişnuință. A avea o relație bună cu divinitatea, înseamnă a trai în inimă, în sufletul tău această relație. Contează ceea ce este în sufletul tău, nu ceea ce faci doar ca să te vadă alții sau ceea ce faci din instinct (de exemplu mulți fac semnul crucii când trec pe lângă o biserică, însă e un gest mecanic, gândul lor este la cu totul altceva). Relația cu divinitatea se trăieşte în inima şi sufletul tău.

Imaginați-vă starea dvs. de sănătate ca un drum asfaltat prin viață. Imaginați-vă boala ca o groapă în asfalt. Ce facem când vedem că suntem bolnavi? Fugim repede la medic să ne dea medicamente sau produse naturiste. Cu alte cuvinte, luăm o lopată de asfalt şi astupăm groapa. Toate bune şi frumoase, am refăcut drumul nostru asfaltat prin viață. Însă cât va ține acesta fără gropi? Imaginați-vă că prin modul nostru dezastruos de alimentare, prin lipsa de exerciții fizice, şi mai ales prin sentimente negative (gen ură, mânie, furie, egoism, mândrie, orgoliu prea ridicat, răutate, judecata altor oameni, bârfa, frica, gelozia, tristețea, etc.) şi prin lipsa unei bune relații cu divinitatea, noi aruncăm mereu pe propriul nostru drum asfaltat al vieții grenade sau bombe care produc găuri în asfalt, adică boli. Ce facem atunci? Iar fugim la medic şi iar plombăm asfaltul? Din păcate, cei mai mulți oameni asta fac, toată viața merg la medic şi toată viața iau o tonă de medicamente, şi tot nu scapă de boală. De ce? Pentru că ei nu văd cauza bolii. **Asta înseamnă armonia biostructurală**, starea când ne autoanalizam viața, modul de alimentație, modul de gândire, sentimentele şi relația cu divinitatea, şi începem să nu mai aruncăm bombe şi grenade. Când veți reuşi să nu vă mai bombardați singuri drumul vieții, atunci veți fi în armonie biostructurală şi într-o stare de sănătate aşa cum ați dorit.

A fi în armonie biostructurală înseamnă a avea un echilibru între fizic, emoțional, şi spiritual. Atunci când în una din aceste părți se instalează un dezechilibru, acest dezechilibru se va manifesta mai întâi în planul energetic, iar dacă nu este rezolvat, inevitabil se va manifesta în planul fizic, instalându-se boala.

Lumea noastră nu poate fi înțeleasă ca o colecție de entități independente trăind într-un fundal fixat, static al spațiului şi timpului. Dimpotrivă, este o rețea de relații, proprietățile fiecărei părți fiind determinate

de relațiile cu celelalte părți. Relațiile ce formează lumea noastră sunt relații cauzale. Aceasta înseamnă că lumea nu este alcătuită din obiecte, ci din procese prin care lucrurile se întâmplă. Particulele elementare nu sunt obiecte statice care doar se află acolo, ci procese ce transportă câțiva biți de informație între evenimentele prin care ele interacționează, dând naştere unor noi procese.

4. Radiațiile electromagnetice și organismul uman

Este un adevăr incontestabil că suntem înconjurați de radiații provenite de la tot felul de surse emitente. Studii efectuate în ultimii ani au pus în evidență numeroase efecte nedorite ale radiațiilor asupra organismului uman. În practică se vorbeşte de: radiații electronice hertziene, termice: infraroşii, vizibile şi ultraviolete; radiațiile anodice, catodice şi canal; radiațiile nucleare de frânare sau X; radiațiile nucleare radioactive α, β şi γ.

Ce sunt radiațiile electromagnetice ? Radiațiile electromagnetice reprezintă emisia şi propagarea în spațiu a unor particule, radiație corpusculară şi unde, radiație ondulatorie, acestea fiind însoțite de un transport de energie.

Energia unei particule în mişcare este egala cu **E = h.v**.

Orice particula în mişcare este însoțită de o undă.

Lungimea de undă a unei particule în mişcare este **λ = c/v**, unde **c** este viteza de propagare a particulei egală cu viteza luminii $2{,}9987 \cdot 10^{8}$ m/s si **v** frecvența de propagare a particulei.

Radiațiile electromagnetice se împart în patru categorii:

1 - *radiații care apar datorită absorbției şi emisiei de energie care are loc la nivelul învelişului electronic al atomului:*

- **radiații hertziene**
- **radiații termice**, care se împart în:
  - **radiații infraroşii**
  - **radiații vizibile**
  - **radiații ultraviolete.**

Acesta radiații sunt alcătuite din fotoni electronici.

2 - *radiații care apar, în urma unor procese de descompunere a atomului în părțile sale componente prin descărcări electrice în gaze:*

- **radiații anodice**
- **radiații catodice**
- **radiații canal.**

Radiațiile anodice sunt alcătuite din sarcini electrice pozitive, ioni pozitivi şi protoni.

Radiațiile catodice sunt alcătuite din sarcini electrice negative, electroni şi ioni negativi.

Radiațiile canal sunt alcătuite din sarcini electrice pozitive, protoni si ioni pozitivi.

3 - *radiații care apar datorită absorbției de electroni de către atomii unui solid şi frânați în interiorul acestuia şi emisia de energie care are loc la nivelul nucleului atomic:*

- **radiații X** (sau Rontgen)

Radiațiile X sau Rontgen sunt alcătuite din fotoni nucleari care formează radiația moale şi dură nucleară.

4 - *radiații care apar prin dezintegrare nucleară radioactivă*:

- radiații nucleare radioactive beta (β), alfa (α) si gama (γ).

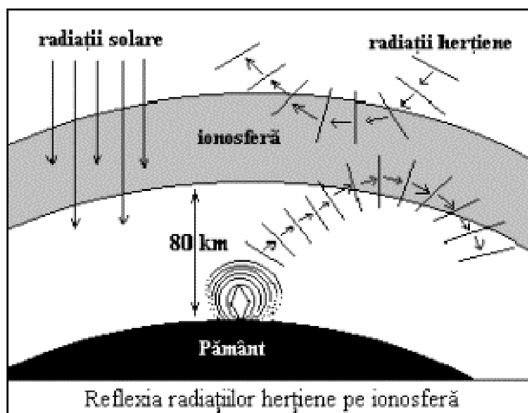
Radiațiile **β** sunt alcătuite din electroni care au sarcina electrică negativă.

Radiațiile **α** sunt formate din pozitroni care au sarcina electrică pozitivă.

Radiațiile **γ** sunt compuse din neutrini, forța moale şi fotoni nucleari, forța dură,

De unde a pornit totul? În 1819, fizicianul danez Hans Christian Oersted (1777-1851) a descoperit că un ac magnetic (similar cu cel al busolei) poate fi deviat cu ajutorul unui conductor conectat la o sursă de tensiune electrică. Acesta a observat astfel că orice corp parcurs de un curent electric generează câmp magnetic şi de aici a rezultat că orice câmp electric generează un câmp magnetic.

Mai târziu, în 1831, fizicianul englez Michael Faraday (1791–1867) a obținut un nou rezultat: un câmp magnetic variabil (şi nu constant, de aceea lui Faraday i-a luat 11 ani pentru a obține acest rezultat, cu ajutorul căruia astăzi este creat curentul electric) generează un câmp electric, fenomen cunoscut azi sub numele de inducție electromagnetică. Acesta a observat că un curent electric poate fi indus într-o sârmă, fără ca aceasta să fie conectată la o sursă de tensiune electrică.

Reflexia radiaților herțiene pe ionosferă

Fizicianul scoțian James Maxwell (1831–1879) este cel care, cu ajutorul unui set de ecuații, a demonstrat existența undelor electromagnetice în 1861, fiind influențat de rezultatele lui Michael Faraday. Un rezultat obținut prin studiul acestor ecuații a fost unda electromagnetică – procesul de propagare (cu viteza luminii) a câmpului electromagnetic.

Fizicianul german Heinrich Hertz (1857–1894) a reuşit să producă unde electromagnetice în 1888, construind un oscilator cu putere de transmitere a undelor radio. Hertz a demonstrat că undele au capacitatea nu numai de a fi transmise în spațiu, ci şi de a fi recepționate, el detectând undele cu un arc metalic (antena hertz). Hertz nu a continuat însă transmisiunile, deoarece dorea să demonstreze teoria electromagnetismului, nu să dezvolte o cale de comunicare.

Radiațiile hertziene cunoscute şi sub denumirea de unde radio, se propagă în linie dreaptă şi cu viteză finită, având proprietatea de a se reflecta atunci când întâlnesc obiecte sau obstacole în calea lor.

Datorită acestei proprietăţii, undele radio sunt utilizate în detectarea şi determinarea poziţiei unui obiect sau avion aflat în zbor, prin emisia unor unde radio, reflectarea lor de către obiect şi recepţionarea lor de la obiectul detectat.

Undele hertziene sunt unde artificiale (unde fabricate de om). Mărimea caracteristică a undelor este frecvenţa. Când ascultăm un post de radio ştim că acesta emite pe o anumită frecvenţă, în funcţie de oraş. Există însă o limită pe scara frecvenţelor pentru aceste unde hertziene.

Radiaţiile hertziene se produc prin saltul electronilor pe orbite mai apropiate între ele, cele care au un nivel energetic foarte scăzut.

Radiaţiile hertziene sunt absorbite de către pământ, cele care au lungimi de undă cuprinse intre 1 centimetru si 30 metri, trec prin atmosfera Pământului numită fereastră radio.

Radiaţiile hertziene care au lungimea de undă mai mare de 30 metri, suferă reflexia pe ionosferă.

Datorita reflexiei acestor radiaţii emise din spaţiul cosmic, acestea nu pot fi în întregime studiate de la suprafaţa Pământului.

În ultima perioadă de timp se folosesc sateliţi specializaţi care ne ajută să obţinem informaţii cu ajutorul undelor radio din spaţiul cosmic.

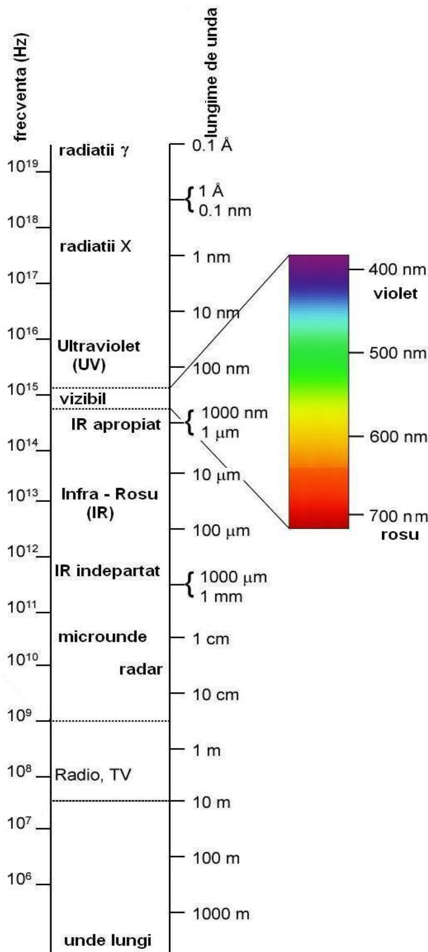
Activitatea vitală a tuturor sistemelor biologice se desfăşoară sub acţiunea acestei variate game de radiaţii, dintre care cele accesibile simţurilor noastre ocupă o plajă spectrală foarte îngustă.

În funcţie de natura şi intensitatea lor, radiaţiile sunt benefice pentru existenţa vieţii pe pământ. Fără radiaţii solare nu poate exista viaţă. Cercetările efectuate au evidenţiat faptul că procesele activităţilor solare determină producerea unei radiaţii cu dublă natură, electromagnetică şi corpusculară. Radiaţia solară de natură electromagnetică cuprinde componente nepenetrante (93%) formate din radiaţii radiometrice (**λ=3÷10^{3}m**), IR (**λ=3÷10^{3}m**) şi luminoase (**λ=4.10^{-7}÷10^{-7}m**) şi componente penetrante (7%) formate din radiaţii UV (**λ=1000÷4000Å**), roentgen (**λ=0,01÷1000Å**) şi gamma (**λ=0,001÷1Å**).

Concomitent cu radiaţia solară, organismele biologice sunt supuse şi acţiunii radiaţiei cosmice intergalactice, având o componentă electromagnetică şi una corpusculară (protoni 90%, nuclee de He 9%, nuclee de elemente uşoare 0,78%, nuclee de elemente grele 0,22%) cu un spectru energetic cuprins între 10^8 şi 10^{22} eV. Accelerată în spaţiile intergalactice de către câmpurile electromagnetice turbionare cosmice printr-un efect de sincrotron, componenta de joasă energie a acestor particule (10^8÷10^{10}eV) este deviată de vântul solar. Ca urmare, în timpul activităţii solare maxime fluxul lor scade, iar în perioada de activitate solară minimă, creşte. Particulele de energii înalte (>10^{10}eV) nu sunt influenţate în drumul lor de către vântul solar. În schimb, densitatea lor este extrem de mică, fiind aproximativ de câteva particule/minut sub 10^{15}eV pe mp de suprafaţă terestră.

În condițiile dezvoltării tehnice a civilizației, o parte din radiațiile electromagnetice cu care organismele vin în contact, are o origine terestră ca rezultat al unor creații tehnice umane. Totodată, organismele biologice dispun de sisteme de emisiune în care radiațiile electromagnetice jocă un rol de purtător al informației biologice, aşa cum este cazul radiațiilor UV luminoase sau celei în regim de radiofrecvență.

Organismele vii sunt sediul unor procese biologice însoțite de producerea de fenomene electrice. Circulația biocurenților în interiorul unor organisme sau sisteme este însoțită de apariția unor fenomene de câmp care pot fi înregistrate.

Punerea în evidență a câmpurilor electromagnetice în organismele umane a înregistrat, spre exemplu, activitatea cardiacă care produce câmpuri magnetice cu o valoare de **~10^{-6}**Oe; valoarea câmpului magnetic cerebral este egală cu **10^{-15}** Gauss, cu dezvoltarea unei energii electromagnetice de **$6,5.10^{-14}$**ergi. Captarea acestor radiații stă la baza funcționării unui întreg şir de aparate medicale.

Pentru măsurarea cantității de radiație emisă sau absorbită au fost stabilite unități de măsură adecvate. Astfel, sistemul roentgenologic are ca unitate de măsură rontgenul (**r**) fiind folosit pentru măsurarea radiațiilor **X** şi gamma, până la nivelul energiei de 3 MeV. Un **r** are valoarea unei cantități de ioni produşi de o unitate electrostatică, ca urmare a acțiunii radiației **X** sau gamma într-un cm^3 de aer uscat la **$t^0=0^0C$** şi presiunea de 760 mm Hg, adică **$2,01.10^{10}$**perechi de ioni.

Cantitatea de energie absorbită de țesuturi se măsoară în rep (roentgen equivalent pshysical) **1 rep=90 ergi/g**. În sistemul radiobiologic, unitatea de măsură a dozei absorbite este rad-ul: **1 rad = 100 ergi/g**.

Efectele biologice ale radiațiilor sunt evaluate în cadrul acestui sistem prin determinarea activității biologice relative a radiației (**η**) a cărei unitate de măsură este **rem-ul (roentgen equivalent man)**. Un rem reprezintă doza biologică rezultată din absorbția de către 1 g de țesut iradiat, prin intermediul particulelor ionizate, a energiei de 100/η ergi. Ca urmare,

$$1rem = \frac{1}{\eta} rad = \frac{100}{\eta} erg / g$$

Valoarea iradierii maxime admisibile pentru un om, fără ca acesta să sufere vreun efect biologic, este de 0,3 remi pe săptămână. Radiațiile electromagnetice acționează asupra organismelor vii pe multiple planuri, de la nivelul de organizare atomo-molecular până la funcționalitatea organelor în sistemele organismelor superioare. Mai mult, acționează pe toate planurile integrării biologice: organisme solitare – colectivități sociale – ecosisteme.

Activitatea globală a organismelor biologice, ca o rezultantă a proceselor fiziologice sau fiziopatologice proprii, se manifestă în cel puțin cinci domenii spectrale şi anume: radiații gamma, radiații UV, radiații în spectrul vizibil, radiații IR, radiații în spectrul de radiofrecvență.

Ştiința secolului XX ne obligă la o reconsiderare a naturii. Metodologia ştiințifică actuală nu este neutră față de obiectul de cercetat, acesta fiind implicat în metoda de cercetare. Cuantica presupune angajarea şi a subiectului în analiza obiectului de cercetat.

Erwin Schrödinger spune: *„Dacă se poate vorbi de o imagine a naturii conformă cu ştiințele exacte ale naturii din vremea noastră, atunci trebuie să înțelegem prin ea nu atât imaginea naturii, cât imaginea raporturilor noastre cu natura* (înțelegând aceste raporturi, prin perspectiva paradigmei complexității, ca raporturi intra si inter-sistemice om-natură). *Vechea împărțire a lumii într-o existență care se desfăşoară obiectiv în spațiu şi timp, pe de o parte, şi un spirit în care se reflectă această dezvoltare, pe de altă parte, este pusă, din ce în ce mai mult, sub semnul întrebării. Aşadar, împărțirea lui Descartes în res cogitans si res extensa nu mai corespunde, ca punct de plecare, în înțelegerea ştiințelor moderne ale naturii. În concepția acestei ştiințe se află mai presus de toate rețeaua relațiilor omului cu natura... Încetând de a mai fi un spectator al naturii, ştiința se recunoaşte şi ea drept parte a acțiunilor reciproce dintre om si natură".*

Noua paradigmă impusă de teoria cuantică străpunge barierele unui raționalism unilateral, forțând schimbarea atitudinii şi în metafizică. Faptul că ştiința îşi recunoaşte limitele epistemologice, impunând în acelaşi timp un demers menit să apropie, prudent şi foarte bine argumentat, cunoaşterea rațională de trăirea mistică, face ca lumea să fie abordata într-o nouă perspectivă culturală care depăşeşte separarea dintre spiritual şi material.

Dacă mentalitatea modernă a acreditat ideea că obiectivizarea ştiinței presupune o excludere a spiritului, a conştiinței umane, lucrurile se schimbă în fizica cuantică. În această teorie se afirmă legătura implicită între subiectul cunoscător şi fenomenul cercetat. Erwin Schrödinger preciza că şi în fața descoperirilor fizicii cuantice inerția vechii concepții moderne era greu de înlăturat. Mărturisea: *"Atitudinea ştiințifică va trebui restructurată, ştiința va trebui făcută într-un chip nou. Este nevoie de multă băgare de seamă.*

Suntem acum în fața unei situații ieşite din comun. Deşi materialul din care este construită imaginea noastră despre lume provine exclusiv din organele de simț ca organe ale spiritului, astfel încât imaginea fiecărui individ despre lume este şi rămâne un construct al spiritului său, neputându-se dovedi că posedă un alt fel de existență, spiritul conştient rămâne un străin în acest construct... De obicei nu ne dăm seama de acest fapt pentru ca ne-am obişnuit să gândim personalitatea omului ca fiind situată în interiorul corpului său. Suntem atât de uimiți când aflăm că de fapt ea nu poate fi găsită acolo, încât întâmpinăm asemenea afirmații cu ezitare şi îndoială şi nu ne face plăcere sa le admitem".

Ştiința de astăzi nu mai poate face abstracție de conştiința umană. Legătura intrinsecă dintre subiectul cercetător şi obiectul de cercetat face ca în cercetările ştiințifice conştiința umană să fie implicată efectiv. Erwin Schrödinger spune: *"Ştiința trebuie să explice tot ceea ce există în univers şi ea a ajuns în stadiul în care nu mai poate face abstracție de existența conştiinței. Teoriile fizice cele mai profunde, care nu lasă nici o posibilitate pentru explicarea fenomenelor mentale şi ale conştiinței, oricât de frumoase şi impresionante, nu pot fi privite decât cu mare suspiciune... A sosit poate momentul ca ştiința, în întregime, să pună în centrul ei omul. Totul trebuie să devină convergent spre explicarea şi înțelegerea lui. Omul parcă nici nu aparține numai universului nostru fizic şi poate că, în unitatea lui, el este înrădăcinat şi în cosmosul profund, cel din care se nasc universuri, spații şi timpi. Totul poate fi regândit despre om şi lume".*

Teoria cuantică este una din marile provocări ale epistemologiei secolului XX. Perspectiva deschisă de rezultatele ştiinței cuantice va depăşi separarea subiect-obiect în actul cercetării, existența în paradigma mecanicistă dominată de filosofia carteziană. Totodată se va afirma ordinea interioară a universului existentă la nivelul microfizicii.

Ordinea nu mai este înțeleasă ca un aranjament exterior sau o dispunere regulată a evenimentelor, ci există o ordine totală implicată în fiecare realitate spațio-temporală. Se trece de la o ordine explicită la o ordine implicită. Un exemplu de ordine explicită îl constituie sistemul de coordonate carteziene, dar în noua paradigmă ordinea explicită devine secundară. Legile fizicii nu vor mai fi descrise într-un sistem cartezian, ci vor fi evidențiate prin intermediul holomişcării care este o totalitate nedivizată, indefinibilă şi incomensurabilă.

Holograma (înregistrarea fotografică a figurii de interferență a undelor de lumină care provin de la un obiect) redă corespunzător caracteristicile holomişcarii şi a ordinii implicite. Caracteristica fundamentală a hologramei este că o parte conține informație despre întregul obiect, adică forma şi structura întregului obiect sunt înfăşurate în interiorul fiecărei regiuni din înregistrarea fotografică. Când fiecare regiune este iluminată cu ajutorul laserului forma şi structura sunt desfăşurate pentru a da o reprezentare recognoscibilă şi integrală a obiectului.

Ordinea implicită dă o reprezentare mai coerentă a proprietăților cuantice ale materiei decât ordinea explicită ce rămâne specifică concepției mecaniciste. În paradigma holistă ordinea implicită este fundamentală şi prioritară. Legile fizice se sustrag pornind de la ordinea implicită care se desfăşoară în ordine explicită, pe când reprezentarea mecanicistă porneşte

la elaborarea unor legi bazându-se pe ordinea explicită, şi rămânând oarecum exterioară fenomenului studiat.

Ontologia cuantică este reprezentată sugestiv de Werner Heisenberg. Ea are un element care explică aspectul ondulatoriu al naturii şi altul ce evidențiază caracterul corpuscular al naturii. Aspectul ondulatoriu e interpretat în ontologia lui Werner Heisenberg nu ca o probabilitate definită subiectiv ci ca o tendință obiectivă pentru ca un eveniment actual să apară. Evenimentul actual exprimă realitatea obiectivă şi corespunde aspectului corpuscular al naturii.

Ontologia lui Werner Heisenberg permite înserarea conştiinței în descrierea naturii făcute de un fizician. Reprezentarea ontologică depăşeşte viziunea epistemologică dualistă ce separă obiectul de subiect, făcând posibilă o reprezentare coerentă a lumii, corelativă conexiunii minte-creier. Astfel, procesul creierului la un nivel superior este actualizarea unei secvențe de simboluri şi el este strâns relaționat cu evenimentul psihologic ca atare.

Electromagnetismul este un subiect încă puțin cunoscut ştiinței. Se cunosc efectele şi modul de manipulare, dar o înțelegere fundamentală a motivului pentru care există este încă departe. Ştiința cunoaşte că un curent electric în mişcare radiază un câmp de forță, aceasta purtând numele de radiație electromagnetică (REM), deoarece are un sens centrifug. Acest câmp de radiație neionizantă este în acelaşi timp atât unul, cât şi două câmpuri: unul este electric, celălalt este magnetic, şi în acelaşi timp cele două reprezintă un fenomen electromagnetic interconectat.

Orice echipament electric, de la firele din pereții caselor, până la echipamentul industrial de înaltă tehnologie, emite radiații neionizante. Aerul din jurul nostru este plin de energiile nevăzute ale radioului, televiziunii şi microundelor. Efectul imediat al acestei băi zilnice de poluare electromagnetică este de obicei imperceptibil, dar consecințele pe termen lung pot fi distructive. De exemplu, acest pericol poate fi observat prin creşterea incidenței cancerului şi leucemiei la oamenii care trăiesc lângă linii de înaltă tensiune.

Câmpurile electromagnetice oscilează. Oscilațiile se măsoară în numărul lor pe secundă (la care se face referire ca „cicluri pe secundă"). Unitatea de măsură a frecvenței (cicluri pe secundă) este Hertz-ul, numită după numele fizicianului german Heinrich Rudolf Hertz (1857 – 1894). Un Hertz este egal cu un ciclu pe secundă. O mie de cicluri pe secundă reprezintă un kiloHertz (1 KHz), un milion de cicluri pe secundă reprezintă un megaHertz (1 MHz), iar un miliard de cicluri pe secundă reprezintă un gigaHertz (1 GHz).

Spectrul radiațiilor neionizante merge de la zero Hertzi, unde nu există nici o oscilație, până la lumina vizibilă, unde apar trilioane de oscilații pe secundă. Spectrul electromagnetic include şi radiația ionizantă aflată deasupra frecvenței luminii vizibile: lumina ultravioletă raze gamma şi x etc.

Câteva mențiuni despre frecvențele aflate sub cele ale spectrului vizibil; ele sunt numite în mod colectiv frecvențe radio (RF) şi variază de la jumătate de milion de cicluri pe secundă (500 KHz sau 0,5 MHz), până la 500 de milioane de cicluri pe secundă (500 MHz sau 0,5 GHz), incluzând toată gama de transmisii radio şi gama transmisiilor televizate (frecvențe

foarte înalte – VHF şi frecvenţe ultraînalte – UHF), chiar şi gama în care funcţionează cuptorul cu microunde, care are în jur de 500 milioane de cicluri pe secundă (0,5 GHz). Instalaţia americană din Alaska, HAARP, este un transmiţător de înaltă frecvenţă (HF) care emite în limite de 2,8 până la 10 MHz (2,8 până la zece milioane de cicluri pe secundă). Aceste valori se află la limita inferioară a spectrului frecvenţei radio (RF), în ceea ce operatorii radio numesc banda de „unde scurte". „**Corpul este afectat de frecvenţe. Toate frecvenţele poartă informaţii, conform nivelului minţii care transmite gândul. Orice boală din corp este un rezultat al unor gânduri şi al emoţiilor asociate cu acele gânduri**"[1].

Radiaţiile electromagnetice sunt considerate cel mai nociv poluant din societatea umană. Există nenumărate dovezi că undele electromagnetice determină diverse boli, inclusiv cancer. Se ştie că undele electromagnetice sunt utilizate pe scară largă la transmiterea informaţiei. Cu cât frecvenţa undei purtătoare este mai mare, creşte şi capacitatea ei de a transmite informaţie. De aceea, de-a lungul timpului, s-au căutat soluţii tehnologice pentru a utiliza în telecomunicaţii, frecvenţe din ce în ce mai mari. Totuşi, în ultima perioadă de timp, un număr restrâns de specialişti s-au ocupat intens de studiul undelor electromegnetice din extrema cealaltă a spectrului, undele electromagnetice de ultra joasă frecvenţă.

Conform Administraţiei Naţionale de Telecomunicaţii şi Informare a Statelor Unite ale Americii, undele electro-magnetice ale căror frecvenţe sunt mai mici decât 30 kHz sunt denumite unde electromagnetice de foarte joasă frecvenţă (very low frequency), iar cele ale căror frecvenţă este mai mică decât 3kHz nici nu sunt atribuite vreunei activităţi civile.

Terminologia utilizată în lucrările ştiinţifice ce se referă la undele electromagnetice de joasă frecvenţă le clasifică în modul următor:

- unde electromagnetice de foarte joasă frecvenţă (very low frequency sau pe scurt, **VLF**) cu frecvenţe cuprinse între 30kHz şi 3kHz
- unde electromagnetice de ultra joasă frecvenţă (ultra low frequency sau **ULF**) cu frecvenţe cuprinse între 3kHz şi 300Hz
- unde electromagnetice de super joasă frecvenţă (super low frequency sau **SLF**) cu frecvenţe cuprinse între 300Hz şi 30Hz
- unde electromagnetice de extrem de joasă frecvenţa (extreme low frequency sau **ELF**) ale căror frecvenţe au valori sub 30Hz.

Importanţa studierii undelor electromagnetice de joasă frecvenţă. După cum se ştie, materialele conductoare sunt opace pentru undele electromagnetice şi din acest motiv, comunicarea între două puncte aflate în medii conductoare (de exemplu apa sărată din mări şi oceane sau subsolul Pământului) nu se poate realiza cu echipamentele uzuale şi folosind metodele clasice de comunicare radio.

Acest fenomen de "ecranare" împiedică asigurarea unei comunicări radio clasice între o bază terestră şi submarinele aflate în submersie. În această situaţie, doar undele electromagnetice din gama SLF pot asigura legătura radio.

---

[1] Greg Simmons, Toate acestea le vei face şi tu…şi chiar mai multe. Fizica schimbării, Bucureşti, Editura Prestige, 2010, p.238.

În cazul unor accidente miniere, când echipamentele de telecomunicații prin cablu sunt distruse, apare necesitatea asigurării unei căi de comunicație “fără fir” între minerii blocați în subteran şi echipele de salvare aflate la suprafață sau tot în subteran. Undele electromagnetice din gama ULF pot penetra prin sol la adâncimi de ordinul zecilor sau chiar sutelor de metri.

Un alt domeniu în care studiul acestei categorii de unde are aplicabilitate directă este seismologia. Apariția unor unde electromagnetice de joasă frecvență (**ULF** sau **ELF**) poate anunța un cutremur iminent, cu câteva zeci de minute înaintea unor mişcări telurice de suprafață.

Orice explozie nucleară care are loc în spațiul atmosferic sau extraatmosferic apropiat, este însoțită de o puternică emisie de unde **VLF, ULF, SLF** şi **ELF**. Supravegherea şi analiza atentă a acestui domeniu spectral duce la punerea în evidență şi localizarea oricărui eveniment de acest fel.

Furtunile tropicale (care sunt caracterizate prin descărcări electrice intense şi frecvente) generează unde electromagnetice cu spectru foarte larg, iar cele de foarte joasă frecvență se propagă prin ghidul de undă format între suprafața Pământului şi ionosferă pe distanțe foarte mari, ajungând uneori chiar să înconjoare Pământul. Analizarea acestor unde este importantă în climatologie deoarece se poate obține o imagine la nivel global a fenomenelor meteorologice locale. Frecventele descărcări electrice ce apar în timpul unor furtuni puternice, creează unde electromagnetice din domeniul **ULF** şi **ELF** care, în cavitatea rezonantă formată (la nivel global) între Pământ şi ionosferă, pot produce o rezonanță electromagnetică ce poate fi pusă în evidență în mod experimental. Acest fenomen este cunoscut în literatură sub denumirea de “Rezonanță Schumann”.

De asemenea aşa-zisele “fenomene meteorologice din spațiul extraatmosferic” cum sunt exploziile solare, ploile de meteoriți, fluxurile importante de particule elementare sau radiațiile generate de surse extraterestre sau chiar extragalactice, generează unde electromagnetice din domeniile **ULF, SLF** sau **ELF**. Acestea pot produce furtuni electromagnetice, perturbări ale comunicațiilor radio sau chiar scoaterea din funcțiune a unor sateliți artificiali ai Pământului sau a unor echipamente de radiocomunicații aflate pe sol.

În cadrul unor studii interdisciplinare, a fost pusă în evidență o legătură indubitabilă între apariția unor unde **ELF** cu câteva zeci de minute înaintea unor cutremure de pământ majore. Astfel, atât cutremurul de la Loma Prieta din zona faliei San Andreas cât şi cutremurul din 6 aprilie 2009 din localitatea Aquila din Italia au fost asociate cu emisii evidente de unde electromagnetice **ELF**, precursoare producerii acelor cutremure.

Undele radio de joasă frecvență (**ELF**) modulate acționează la nivel celular. Cancerul şi malformațiile congenitale au crescut ca număr după 1950 (odată cu extinderea televiziunii).

In 1992, Bruce Taino de le universitatea de Stat din Cheny, Washington a construit primul aparat din lume ce măsoară şi monitorizează frecvența vibrațională a corpului uman. Prin acest aparat s-a stabilit că frecvența medie a unui organism sănătos este undeva între 62 – 68 Hz. Când aceasta frecvență vibrațională scade, sistemul imunitar este afectat în

aşa fel încât sub 58 Hz apar primele simptome de răceală şi gripă, sub 55 Hz boli precum Candida, sub 42 Hz – cancerul, etc.

Aparatul Taino, denumit astfel după numele celui care l-a construit este certificat cu 100% acuratețe dar este folosit doar în domeniul agriculturii. Un studiu al spectrului de frecvență al alimentelor folosite ca hrană de către populația Terrei făcut cu ajutorul acestui aparat, a demonstrat că toate alimentele prelucrate au o frecvență ce tinde spre zero şi implicit duc şi la reducerea frecventei organismului uman. Totodată s-a stabilit că toate alimentele proaspete au o frecvență ce depăşeşte 15 Hz (cele uscate între 12 – 22 Hz iar cele proaspete între 20 – 27 Hz).

Creşterea frecvenței de vibrație a ființei umane este una din metodele cele mai bune de profilaxie, de prevenire şi de terapie a tuturor bolilor, pentru a depăşi limita la care rezistă viruşii, bacteriile, fungii, paraziții sau entitățile negative. De asemeni în cazul în care stăpânim bine terapia mentală mai putem anihila sau transforma câmpurile vitale a acestora.

Pentru ridicarea frecvenței vibraționale s-a demonstrat şi faptul că banalele uleiuri esențiale folosite în aromoterapie au o frecvență ce începe de la 52 Hz şi ajunge chiar şi la 320 Hz (ex. uleiul de trandafir). Frecvențele mari create de aceste uleiuri pot crea un mediu în care orice urmă de bacterii, viruşi, ciuperci, etc., nu pot exista.

În istoria muzicii sunt menționate 6 note muzicale originale "Solfeggio". Actualmente există 7 note în octava centrală, note care cu timpul au fost modificate. În trecut aceste 6 note de baza (cu frecvența specifică pentru fiecare sunet) se foloseau în cântecele Gregoriene, un gen muzical liturgic utilizat în cultul creştin catolic, în special într-un imn închinat Sfântului Ioan Botezătorul.

Studii muzical-psihologice adecvate, menționează detaliat despre descoperirea şi puterea acestor frecvențe sacre. Astfel, notele originale Solfeggio sunt: 1. Ut - queant laxis; 2. Re - sonare fibris; 3. Mi - ra gestorum; 4. Fa - muli tuorum; 5. Sol - ve polluti; 6. La - 0 biireatum.

Notele de azi, modificate: 1. Do - queant laxis; 2. Re - sonare fibris; 3. Mi - ra gestorum; 4. Fa - muli tuorum; 5. Sol - ve polluti; 6. La – biireatum; 7. SI - Sancto Iohannes.

Frecventele pentru fiecare nota sunt: 1. Ut = 396 = 9 (Eliberează frica şi vina); 2. Re = 417 = 3 (Dezleagă situații şi aduce schimbări în bine); 3. Mi = 528 = 6 (Transformă şi aduce miracole, repară ADN-ul); 4. Fa = 639 = 9 (Ajută în relațiile dintre oameni); 5. Sol = 741 = 3 (Trezeşte, amplifică intuiția); 6. La = 852 = 6 (Restaurează ordinea spirituală).

De observat înşiruirea numerelor “magice” 3, 6, 9 numere pe care întreaga muncă a lui Nicola Tesla se bazează. Verificați. Aceste numere se bazează pe matematica "pierduta” al lui Pitagora, care spunea că există doar 9 cifre in univers. 1 începutul - 9 finalul. 10 este doar 1 şi 0 care ține locul decimal. Deci ar veni 10=1+0=1, 11=1+1=2 etc.

Ideea de baza este, ca notele muzicale de azi sunt un pic diferite, nu sunt în armonie. Azi muzica pe care o auzim e bazată pe frecvența A440 Hz, schimbată în jurul anilor 1917 de la 417 Hz. Frecvențele originale au fiecare un corespondent în culori/centre energetice din organism. Prin intonarea unor cântece bazate pe aceste frecvențe (în trecut psalmurile,

imnurile, rugăciunile) spiritul omului se apropie mai mult de Dumnezeu. Frecvența A440 Hz stimulează mintea, intelectul (degradează, creează anxietate) şi rupe legătura cu inima/intuiția/spiritul care rezonează la o frecvența de 528 Hz. Încercați muzica clasică a lui Beethoven, Haydn, Mozart si veți fi surprinşi cât de relaxantă şi revigorantă este.

In prezent toată cunoaşterea acestor frecvențe este folosită împotriva noastră, pentru a ne face mai docili, robotici, rupți de spiritual. Atât muzica (frecvențe), cât şi alfabetul nostru este exact inversul alfabetelor sacre (ebraica, sanscrita) după cum rezultă din unele calcule simple bazate pe coduri alfanumerice. Sunetele - limba vorbită - dacă este în forma ei sacră, dată de Dumnezeu, gen ebraica, are putere creatoare. Inversata, distruge.

Analog activității bioenergetice din corpul nostru trebuie să ştim că şi pământul, fiind un organism de dimensiuni cosmice, prezintă şi el aceeaşi activitate bioelectrică. Să ne gândim numai la fulgerele care se manifestă în atmosfera terestră. Pe plan global, la orice moment de timp dat se manifestă circa 1000 de fulgere care reprezintă descărcări uriaşe de energie privite din punctul nostru de vedere dar la scara pământului ele pot fi asimilate impulsurilor care circulă prin nervii corpului nostru. Aceste fulgere constituie viața bioenergetică a pământului care este alimentată din profunzimile ascunse ale acestuia. In mod natural câmpul bioenergetic al pământului trebuie sa aibă şi o frecvență de vibrație corespunzătoare.

Winfried Otto Schumann (1888–1974) a fost primul om de ştiință care a prezis existența acestui câmp bioenergetic al pământului şi a calculat frecvența sa de vibrație între anii 1952 - 1957 înainte de a putea fi măsurată efectiv.

Studiul practic a arătat că câmpul electromagnetic al pământului vibrează pe mai multe frecvențe de vibrație care sunt aproximativ armonici ale acestei frecvențe fundamentale. Valorile acestor armonici se află situate intre 6 şi 50 de Hz. Toate aceste unde au fost denumite rezonanțe Schumann după savantul care le-a prezis şi calculat pentru prima dată.

Indiferent cum variază acest spectru de frecvențe, 7,83 Hz este frecvența fundamentală, deci are ponderea cea mai mare. Cea de-a doua armonică are valoarea maximă undeva în jurul a 15 Hz (+/- 0,5 Hz), armonicele a treia, a patra şi a cincia se situează undeva în jurul valorilor 20, 26 şi 33 Hz iar intensitățile acestora sunt variabile în funcție de factorii susmenționați. Armonicele a şasea şi a şaptea a căror intensitate este suficientă pentru a fi luate în considerare sunt 39 şi 45 Hz, acest spectru de vibrații ilustrează viața energetică a pământului. Cum poate fi acest lucru util pentru ființele umane?

Prin acordarea undelor cerebrale cu fundamentala frecventelor Schuman (7,83 Hz), fapt care se realizează prin intermediul aparatelor de stimulare cerebrală de tip brain machine putem beneficia prin intermediul fenomenului de rezonanță de un aport energetic uriaş din propriul câmp energetic al pământului. Practic, în cazul stabilirii acestei rezonanțe, proporțional cu gradul nostru de trezire a percepțiilor, conştiința noastră se expansionează la nivelul întregului pământ şi toți centrii noştri energetici sunt revitalizați şi alimentați din focarele energetice imense ale pământului. Frecvența 7,83 se încadrează în gama undelor alfa, specifice meditației şi astfel starea care se instalează va permite o comuniune mai uşoară cu ființa pământului.

Aceste cunoştinţe suplimentare au permis cercetătorilor să afle motivul eficienţei unor anumite dansuri exorcizante din tradiţiile unor triburi africane. Prin introducerea cu bună ştiinţă în aceste dansuri a unor ritmuri corelate cu frecvenţele Schumann, dansatorii puteau trezi energiile pure ale pământului pe care apoi le canalizau după dorinţă.

Beneficiile rezultate de pe urma acordării creierului nostru pe această frecvenţă de vibraţie a pământului sunt în primul rând această reîncărcare a bateriilor organismului nostru. Se observă dispariţia grijilor şi anxietăţilor inutile, amplificarea vitalităţii, o stare pregnantă de bună dispoziţie, blândeţe şi putem percepe cum conştiinţa noastră este branşată la o sursă imensă de energie.

De asemenea, acordarea pe această frecvenţă de vibraţie elimină efectele perturbatoare ale câmpurilor electromagnetice cu care interferăm în viaţa de zi cu zi. Mai ales cei care lucrează în medii puternic poluate electromagnetic au mare necesitate de "reîmpământare" prin acordarea pe aceasta frecvenţă de vibraţie. Din punct de vedere energetic, cam am pierdut contactul cu această inimă pulsatorie a pământului datorită nenumăratelor câmpuri electromagnetice poluante dintre care cel mai important este cel generat de reţeaua de alimentare a consumatorilor casnici.

Arhimede a spus: "Daţi-mi un punct de sprijin şi voi putea apoi răsturna pământul". In cazul organismului nostru, punctul de sprijin pentru întreaga structură fizică, emoţională şi mentală este pământul şi aici nu trebuie să privim pământul ca un imens bulgare solid care rătăceşte prin spaţiu ci ca o fiinţă vie din care provine tot ceea ce este materie în noi înşine, nu numai materia fizică, palpabilă ci întreaga materie subtilă care este substratul trăirilor noastre emoţionale şi mentale. Atunci când acest punct de sprijin va fi ferm în noi, vom dispune de energia necesară pentru a ne vindeca şi a ţine la distanţă toate bolile, de a ne păzi de influenţe mentale şi emoţionale negative (cum sunt de exemplu cele care se manifestă în cazul magiei negre), de a fi un nesecat izvor de vioiciune şi confort pentru ceilalţi. În mitologia greacă există mitul gigantului Anteu, fiu al zeiţei Geea (Pământul). Era invincibil în lupte întrucât ori de câte ori era în dificultate atingea pământul, trupul matern, căpătând forţe noi. Ştiind aceasta, Herakles l-a ucis în luptă ţinându-l în timpul confruntării suspendat în aer.

Mai mult decât atât, această revenire în sânul pământului va atrage după sine o stare mult lărgită de conştiinţa în care vom putea percepe intuitiv unitatea vieţii a tot ceea ce există pe planeta noastră.

5. Energii şi radiaţii malefice. Atacuri energetice

Atacul energetic este o temă dezbătută din cele mai vechi timpuri şi îmbracă foarte multe forme depinzând de perioada istorică, zona geografică şi religia predominantă. La început se vorbea de magii, ulterior s-a trecut la vrăjitoare ca să ajungem în zilele noastre la parapsihologie.

Dacă vom privi atacul energetic strict ştiinţific am putea conchide că de fapt totul este foarte simplu: dacă eşti atacat energetic înseamnă că spre tine pleacă o energie de tip negativ şi răspunzând tot cu o energie de tip

negativ ele se vor respinge şi tu vei recepţiona o energie negativă, iar dacă eşti atacat cu o energie negativă şi tu ripostezi cu o energie pozitivă (întorci celalalt obraz) energia negativă se va anihila în contact cu energia pozitivă. Concluzia ? **Fa bine şi vei primi bine** - **Iartă greşelile greşiţilor tăi** etc.

Acest subiect poate fi discutat din punct de vedere parapsihologic la infinit şi putem vorbi de “flacăra violet” care anihilează atacurile energetice, despre atacuri venite din “astralul inferior” spre “astralul superior” de “vibraţia undelor subtil pozitive” şi alte moduri de manifestare. .

Fapt este că tot Universul este ţesut din particule energetice şi orice corp şi obiect are propriul câmp energetic. Câmpul acesta conţine mii de parametri.

Fizicienii din toată lumea cercetează câmpul energetic uman cu metodele cele mai moderne. Câmpul energetic sau aura noastră se poate fotografia, măsura şi poate fi văzută în infraroşu. Pentru a avea o anumită imagine a valorilor pe care câmpul energetic le are, vom face apel la etaloanele de măsuri cunoscute, neexistând încă un sistem specializat de măsurători

Corpul uman este înconjurat de particule energetice, numite leptoni. La omul obişnuit, volumul leptonilor este între 3,5-4 mc de aer, la cei cu capacităţi aşa-zise *paranormale* sunt 4,5-5,5 mc. Câmpul energetic conţine, de asemenea, spectrul de lumină cu o anumita frecvenţă. La omul obişnuit frecvenţa constă în 70% unde milimetrice, 15% centimetrice şi 15% decimetrice, cel cu capacităţi paranormale are cca. 85-95% unde milimetrice, 8-3% centimetrice şi 7-2% decimetrice.

Puterea energiei corpului depinde şi de polaritate. Corpul energetic reţine particule pozitive, negative şi neutre şi multe altele, cărora noi încă nu le cunoaştem denumirea. Cu cât volumul leptonic, procentul undelor milimetrice şi polaritatea pozitivă este mai mare, cu atât puterea de vindecare a bioterapeutului este mai mare.

Toate particulele se găsesc în permanentă mişcare. După legile fizicii ştim că ele vibrează, se atrag, se resping, se transformă în diferite tipuri de energie. Psihoparticulele sunt responsabile pentru planul psihoemoţional. Toate particulele penetrează corpul energetic şi fizic. Cel mai repede pătrund particulele informaţionale aducându-ne informaţia despre tot ce ne înconjoară aici şi în depărtare. Totodată ele duc informaţia despre om în Univers, pătrund în corpul nostru alte particule. Corpul nostru fizic captează toate particulele prin suprafaţa pielii, prin puncte bioactive, care sunt cunoscute în acupunctură, prin creştet, prin mâini, prin picioare, prin respiraţie şi alimentaţie.

Creierul, ca o antena mare, concentrează toată informaţia şi cu ajutorul unor mecanisme şi a sistemului endocrin transformă structura parametrilor corpului energetic spre echilibrare normală a lor si corpul fizic devine sănătos. În cazul dezechilibrului scade funcţia unor sisteme, organe, celule. Apar diferite afecţiuni.

Toate particulele energetice vibrează, transmit informaţia de la una la alta. Aşa cum toate câmpurile umane se întrepătrund şi se intersectează, informaţia se transmite de la un corp energetic la altul, dar creierul

prelucrând informația formează imagini despre tot ce ne înconjoară în natură şi ce reprezentăm noi ca ființe umane.

Întotdeauna câmpul energetic lasă o urmă pe tot ce am atins cândva, cui i-am strâns mâna, pe cine am alintat sau l-am lovit, pe toate obiectele care ne-au fost dragi, ne menține legătura între noi şi cei ce ne sunt apropiați. Fiecare fotografie este o urmă energetică. Fiecare casă sau apartament au impregnat toată informația despre cei ce au locuit sau locuiesc în casă, dar şi despre bucuria sau necazurile, certurile acelora care au trăit aici. De aceea, la mutarea în casă nouă, se impune refacerea zugrăveli şi o sfeştanie casei.

Deseori se simte că unele obiecte sau lucruri fac bine, bucură, altele aduc ghinion. Unii oameni atrag, alții resping, etc. Toate lucrurile acestea se petrec la nivel energetic, adică al subconştientului.

Se ştie ca unii oameni au un instinct foarte dezvoltat şi presimt unele lucruri dinainte. Asta înseamnă că subconştientul lor este puternic şi dacă îl ascultă se vor descurca mai bine în viață. Informația se transmite de la om la om, de la om la obiecte şi invers. Aşa stau lucrurile pe planeta noastră şi în tot Universul.

Energiile cosmice influențează tot ce se găseşte în Univers şi pe Terra. Toate câmpurile ființelor vii şi ale naturii se influențează reciproc. Pentru păstrarea armoniei câmpului bioenergetic ajutorul vine de la psihoparticulele care se transformă prin epifiză şi echilibrează planul psihoemoțional. Când funcția epifizei este scăzută şi câmpul energetic este dezechilibrat, apar diferite afecțiuni ale sistemului nervos central şi vegetativ.

Epilepsia şi alte boli ale sistemului nervos sunt provocate de un dezechilibru energetic foarte profund. Există rezolvate foarte multe cazuri de epilepsie şi comportament neadecvat, prin echilibrarea câmpului energetic.

Puterea psihoenergiei depinde de gândirea omului. În ultimii 50 de ani s-a uitat de puterea gândirii care poate fi pozitivă, adică constructivă, sau negativă, adică distructivă. Fiecare gând, pune în mişcare particule din biocâmpul uman. Le concentrează, le ține în câmp sau le trimite în afara lui. De aceea este foarte important ce gândim. Fiecare gând încă neformat, nepronunțat, deja a şi ajuns la destinație. Fiecare gând formează în câmpul eteric o formă energetică (formă-gând) de sine stătătoare.

Gândurile de aceeaşi polaritate şi frecvență (fie pozitivă, fie negativă) se adună, se măresc în volum.

Gândurile pozitive de pace, dragoste, bucurie, calmează, echilibrează fizic şi psihic, ajută să se comunice mai bine, să se reuşească în rezolvarea problemelor, să fie văzut viitorul cu optimism, chiar şi având unele greutăți în viață. Ajută la a menține structura câmpului energetic, primită prin naştere, într-un echilibru armonios, la păstrarea sănătății corpului fizic şi la trecerea mai uşoară prin toate încercările vieții. Gândurile pozitive vibrează la un nivel înalt şi ridică în plan spiritual. Ajută la realizarea ca om şi în toate celelalte planuri: fizic, psihic, material şi psiho-emoțional.

Gândurile negative de invidie, gelozie, ură, mânie, bârfele, blestemele, farmecele, toate nemulțumirile au vibrații de frecvență joasă. Acest câmp concentrează mai multă energie negativă din mediul înconjurător şi iradiază toate particulele negative, încărcând negativ pe toți şi

tot ce îl înconjoară. Ori de cate ori ne dorim un lucru foarte mult, noi îl construim pe plan mental. Orice gând distrugător, adică negativ, începe să existe la acel nivel de vibrații joase.

Toți suntem legați prin câmpuri energetice şi gândurile noastre. Lumea în care trăim nu poate fi înțeleasă ca o colecție de entități independente trăind într-un fundal fixat static al spațiului şi timpului. Dimpotrivă, este o rețea de relații, proprietățile fiecărei entități fiind determinate de relațiile cu celelalte entități. Relațiile ce se formează în lumea noastră sunt relații cauzale. Aceasta înseamnă că lumea nu este alcătuită din obiecte, ci din procese prin care lucrurile se întâmplă. Particulele elementare nu sunt obiecte statice care doar se află acolo, ci procese ce transportă câțiva biți de informație între evenimentele prin care ele interacționează, dând naştere unor procese. Aceasta explică faptul că agresiunile psihice deseori sunt făcute inconştient. Oamenii încă nu şi-au dat seama de puterea gândirii. Ei nu ştiu, dar creează ceva ce are o viață proprie în natură. Ceva ce nu se distruge, rămâne aici lângă noi şi influențează toate planurile vieții noastre. Nu e bine să emitem gânduri negative, căci ele se vor întoarce într-un fel sau altul de unde au plecat şi mult amplificate în puterea lor negativă, fiindcă în călătoria sa gândul negativ a mai captat şi alte gânduri negative de vibrație joasă.

Ştim proverbul „Tot ce se aseamănă se adună". Cu cât se strânge mai multă energie negativă în câmpul energetic, cu atât mai mult se va crea dezechilibru energetic, fizic, psihic si spiritual. Formele-gând, plutind prin spațiu, influențează alte ființe vii, le poate afecta sau îngreuna starea celor ce ne înconjoară acasă, la serviciu, în mijloacele de transport şi oriunde ne aflăm noi.

Din punct de vedere spiritual, răul este o energie întunecată, care, provenind din anumite surse, are posibilitatea de a se răspândi rapid în atmosfera psihică, infestând-o. După cum aerul este indispensabil plămânilor, atmosfera psiho-mentală hrăneşte mintea cu idei, emoții, intenții. Poluarea gândurilor, a sentimentelor, este un fenomen la fel de real şi grav ca şi poluarea aerului. Agresorul psihic preia din spațiu o mare cantitate de energie malefică, pe care o dirijează asupra victimei. Acest flux energetic otrăvitor invadează organismul ființei agresate, tulburându-i funcțiile vitale, psihice, mentale.

La baza atacurilor psihice pot sta motive diverse, unele de-a dreptul naive, altele îngrijorător de grave. Printre acestea se află: lipsa de loialitate între concurenți; setea de parvenire prin distrugerea celor competenți; dorința de a ieşi în evidență cu orice preț, complexul culpabilității persistând ca o obsesie periculoasă în mintea celui ce atacă; răutatea specific femeiască, manifestată atunci când apar rivale atrăgătoare; lupta bărbaților pentru a li se recunoaşte inteligența şi farmecul viril; tendința de eliminare a adversarilor politici; răzbunarea unor conducători pe supuşii recalcitranți; practica anihilării celor considerați duşmani, pe fronturile vizibile şi invizibile ale veşnicelor războaie; lupta dintre diversele doctrine politice, filozofice, religioase, etnice; neobosita concurență între agenții secreți; setea de câştiguri băneşti a specialiştilor în magie neagră; boala psihică, cu dorințe ucigaşe, unde aş pune pe primul plan paranoia.

Atacul energetic se manifestă asupra corpului nostru energetic şi are în vedere crearea unor blocaje energetice, pierderea de energie vitală sau chiar decesul celui în cauză. Acesta poate fi făcut conştient şi din răutate, sau inconştient (vampirismul energetic), poate fi direct sau indirect, se poate petrece ziua sau noaptea (când omul este mai deschis energetic şi nu se poate proteja conştient) şi poate fi provocat de una sau mai multe persoane şi îndreptat, de asemenea, asupra unei persoane, a unei colectivităţi sau a unei comunităţi.

Corpul nostru fizic este înconjurat sau aflat în imersiune în fluidul unui câmp de forţă energetic, ce urmăreşte conturul corpului şi care, deşi ar putea fi asemănat cu o umbră, este, mai degrabă, ca un „frate geamăn". Acest corp geamăn, deşi invizibil, poate fi perceput de cineva care este sensibil şi a cărui capacitate de percepţie vizuală depăşeşte plaja de vibraţii a vederii normale, cu ajutorul ochilor, ca fiind o luminiscenţă albăstruie, pe care unele persoane cu capacităţi de extrasenzoriale o numesc „eterică". Este „Corpul energetic", el dă energie şi „modelează" corpul fizic, are aproximativ aceeaşi formă cu acesta, fiind nu numai o extensia lui, ci şi o „formă", deoarece el dă posibilitatea corpului fizic să îşi menţină caracteristicile şi forma. El dă energie corpului fizic distribuindu-i putere vitalizatoare care îl încarcă cu dinamism.

Corpul energetic poate fi privit ca un corp de natură electromagnetică. Aflat între realitatea fizică şi cea non-fizică el transformă cele mai delicate şi eterice energii non-fizice, decodifică şi transmite informaţii corpului fizic. Dar, din păcate, vibraţiile energiilor decodificate nu sunt tot timpul pozitive, ci şi negative, iar acestea vor duce la intruziuni, lipsă de armonie, blocaje (în chakre) sau defecţiuni care se vor manifesta mai devreme sau mai târziu asupra părţii corespunzătoare din corpul fizic, sau chiar a întregului.

Printre informaţiile decodificate în câmpul energetic sunt şi cele furnizate de gândurile celor din jur, mai ales atunci când sunt programate şi direcţionate către noi. Gândurile pozitive au, în general, un efect benefic, deoarece menţin starea de armonie în interiorul corpului energetic, pe câtă vreme gândurile negative provoacă acorduri dizarmonice în undele de energie şi, odată decriptate, oferă individului direcţia de acţiune dorită de emitent sau contribuie la apariţia unei afecţiuni sau boli.

Gândul este o forţă, o energie, dar este de asemenea o materie foarte subtilă care lucrează într-o regiune foarte îndepărtată de planul fizic. În stare abia creată, gândurile pe care le formăm nu ating, încă, materia densă, vizibilă; ele nu ating şi nu fac să vibreze decât ceea ce se apropie cel mai mult de natura lor, adică elementele cele mai subtile care există în noi sau în alţii. „**Gândirea este un limbaj interior, deci tăcut, care consumă procesul de încercare-eroare-reuşită pe plan mintal**"[2]. Gândirea, ca proces de gândire, este, în esenţă, răspunsul activ al memoriei în orice fază a vieţii. Includem în gândire răspunsurile intelectuale, emoţionale, senzoriale, musculare şi fizice ale memoriei. Toate acestea sunt

---

[2] Nicolae Mărgineanu, Psihologie şi literatură, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2002, p.167.

aspecte ale unui proces indisolubil. A le trata separat ar înlesni fragmentarea şi confuzia. Toate acestea sunt un proces de răspuns al memoriei la fiecare situaţie efectivă, răspuns care, la rândul său, conduce la o contribuţie suplimentară la memorie, condiţionând astfel gândirea viitoare.

Una dintre cele mai timpurii şi mai primitive forme de gândire este, de exemplu, chiar amintirea plăcerii sau durerii, în asociere cu o imagine vizuală, auditivă sau olfactivă, ce poate fi evocată de un obiect sau o situaţie. În cultura noastră se obişnuieşte să se privească amintirile ce implică un conţinut imagistic ca separate de cele ce se referă la simţăminte. Este clar totuşi că întregul înţeles al unei astfel de memorii este doar asocierea imaginii cu simţământul produs de ea, care, împreună cu conţinutul intelectual şi reacţia fizică, constituie totalitatea unei judecăţi de tipul dacă ceea ce este reamintit este bun ori rău, dezirabil sau nu etc.

Este clar că gândirea, considerată ca un răspuns al memoriei, este în mod fundamental mecanică în ordinea sa de operare. Fie este o repetiţie a unei structuri anterior existente, extrasă din memorie, fie este un anume aranjament şi o anumită organizare a combinaţiilor acestor amintiri în structuri mai avansate de idei şi concepte, categorii etc. Aceste combinaţii pot dobândi un anume tip de noutate, rezultând din interacţiunea întâmplătoare a elementelor de memorie, dar, evident, o asemenea noutate este încă în mod esenţial mecanică (ca noile combinaţii ce apar într-un caleidoscop). Nu există, în procesul mecanic, nici un motiv inerent pentru care gândurile care apar ar trebui să fie relevante ori să se potrivească cu situaţia reală care le evocă. Percepţia dacă unele gânduri particulare sunt relevante sau potrivite pretinde întrebuinţarea unei energii care nu e mecanică, o energie numită inteligenţă. Aceasta din urmă poate percepe o nouă ordine sau o nouă structură, care nu reprezintă doar o modificare a ceea ce este deja cunoscut sau prezent în memorie. De exemplu, se poate lucra asupra unei probleme încurcate o bună bucată de timp. Deodată, printr-o iluminare, se poate vedea irelevanţa unui întreg mod de gândire al problemei, o dată cu o abordare diferită, în care toate elementele se potrivesc într-o ordine nouă şi într-o structură nouă. În mod clar, o astfel de străfulgerare este esenţialmente un act de percepţie mai degrabă decât un proces de gândire, deşi mai târziu el poate fi exprimat în gândire. În acest act este implicată tocmai percepţia prin intermediul minţii a ordinilor abstracte şi a relaţiilor, cum ar fi identitatea şi diferenţa, separaţia şi legătura, necesitatea şi contingenţa, cauza şi efectul etc.

Gândirea, ca energie, ca vibraţie şi forţă este percepută de anumiţi centri care sunt dotaţi cu antene: aceste antene, situate în creier sau chiar mai sus, în planul eteric, se pun în vibraţie şi trimit mesaje altor aparate; în acest moment, în tot corpul se produc înregistrări, cuplări, circulaţii de forţe, de energii. Imediat ce se stabileşte comunicarea, energiile circulă şi pot produce efecte în materie. În acel moment gândul este puternic, se manifestă în plenitudine: trece prin ziduri şi obiecte, se poate realiza, acţionează asupra materiei. **Fiecare gând se materializează: fiecare gând, dorinţă, intenţie, fiecare idee are formă, culoare, dimensiune, iar pentru a le vedea este suficient să privim în jur**. Dar aceste efecte nu sunt imediate. Gândirea este capabilă să atingă materia, dar ca să poată acţiona

asupra obiectelor sau ființelor, gândul trebuie condensat: lucrând mult timp asupra unor creații mentale, adăugându-le chiar particule din propria lor materie, oamenii ajung să îmbrace aceste forme gânduri de materie psihică. Anumiți indivizi o pot face rapid, pentru că ei cunosc tehnicile ce permit materializarea unei forme gând, pentru ca ea să devină vizibilă şi tangibilă.

Atâta timp cât oamenii au gânduri şi dorințe divine, totul este armonie, dar când oamenii sunt răi, răzbunători, cruzi, gândurile şi dorințele lor pot chiar să ucidă.

Dar să nu uităm că suntem şi emitenți de gânduri şi implicit, putem fi şi cei care atacă energetic pe cei din jur.

Câmpul fiecărui om conține câte un set de programe care determină interrelațiile sale cu lumea şi cu oamenii. Sentimentele de dragoste, ură, supărare pe care le nutresc cei din jur față de om corespund cu strictețe de ceea ce este sădit în karma acestuia. De aceea există oameni care sunt în permanență jigniți, care suferă traumatisme, care sunt invidiați etc. În câmpul omului sunt conținute programe informaționale ale atitudinilor față de el însuşi şi programe ale atitudinii acestuia față de alți oameni. Când împotriva noastră se întreprinde ceva neplăcut, nu e bine să răspundem în acelaşi fel. Ne putem opune doar la nivel fizic, însă la nivelul câmpului şi la nivelul spiritual trebuie să ne păstrăm întotdeauna o atitudine de smerenie, de blândețe, să manifestăm iubire față de oameni şi să ținem minte că orice neplăcere este cauzată de imperfecțiunea noastră. Acest lucru ne curăță karma, ne fereşte de boli, ne ameliorează destinul şi sănătatea copiilor. Irascibilitatea în raporturile cu oamenii, răutatea constituie o tentativă de atac bioenergetic nu numai asupra unui individ ci şi asupra Universului, provocând deformări ale structurii câmpului.

Cum se petrece atacul psihic? Conştient din partea unor oameni, inconştient şi răutate din partea altora. Poate fi direct sau indirect. Poate fi ziua sau noaptea, când omul este mai deschis energetic şi nu se poate proteja conştient. Poate fi provocat de una sau mai multe persoane. Trimis de rude, vecini, duşmani sau de oameni străini (vrăjitori). Poate fi îndreptat asupra unei persoane, a unei colectivități sau a unei comunități.

Agresiunea info-energetică se realizează şi prin intermediul emisiilor de fascicule de unde, de anumite frecvențe, care afectează organele şi organismul uman, care fac obiect de studiu al noii discipline de biofizică cunoscută sub denumirea de psihotronică. **Psihotronica este definită ca fiind disciplina biofizică ce studiază interacțiunile psihice la distanță. Obiectul de studiu al psihotronicii în constituie fenomenele parasenzoriale (paranormale) care sunt denumite şi fenomenele PSI**.

Cercetările biofizice asupra organelor şi organismelor sistemelor biologice au stabilit că energetica acestora se manifestă sub forma unor câmpuri electromagnetice cu o anumită frecvență a vibrațiilor, dependentă de starea de repaus sau mai mult, ori mai puțin, excitată a lor. Putem face o simplă analogie. Ascultăm un post de radio sau vizionăm un post de televiziune. Dacă se intervine cu un alt emițător pe frecvențele de emisie ale acestora se perturbă acuratețea mesajelor respective. Putem altera hotărâtor emisia lor. Aşa se întâmplă şi cu efectul acelor emisii suprapuse peste frecvențele organelor sau organismele sistemelor biologice. Aceste emițătoare

sunt foarte variate fiind cunoscute sub denumirea de arme psihotronice. Dar, aşa cum este cunoscut, suntem înconjuraţi continuu de instalaţii, maşini şi dispozitive de tot felul, de la uzine, reţele electrice de înaltă sau joasă tensiune, la diverse aparate casnice de bucătărie, aparate radio, televizoare, telefoane mobile etcetera, toate emiţătoare primare sau secundare de unde care ne afectează sănătatea. Dacă unele dintre acestea sunt dăunătoare ca efect secundar, sunt emiţătoare realizate special pentru efect direct distructiv asupra organismelor vii.

Cum se simte atacul psihic? Atacul psihic provoacă dezechilibru pe toate planurile, acutizează afecţiunile cronice, pot sa apară afecţiuni noi, schimbă comportamentul, duce la disconfort total. Dacă omul nu iese repede de sub atacul energetic, starea lui se agravează mai profund, chiar poate duce la dezvoltarea tumorilor şi la moarte.

Cum ne apărăm? Metodele de apărare sunt vechi de când lumea şi sunt aceleaşi, diferă doar modul în care sunt spuse şi povestea în care sunt integrate. Exemplele la îndemână le avem din totdeauna: Biblia care ne învaţă să întoarcem celalalt obraz, budismul care ne învaţă că la rău să răspundem cu bine şi nu în ultimul rând fizica care ne învaţă că o energie de sarcină negativă se atrage doar cu una de sarcina pozitivă. Credinţa este un mijloc eficient de combatere a atacului energetic prin energia pozitivă produsă prin însăşi actul de credinţă, de rugăciunea însoţitoare a acestuia adresată marelui anonim cum spune Lucian Blaga.

Un atac energetic va fi anihilat printr-o emanaţie de energie pozitivă. Şi atunci ? Cum ne apărăm de un atac energetic ? Simplu, trebuie să fim buni, să gândim bine la adresa semenilor şi să nu facem rău. În linii mari, parapsihologia ne învaţă , la fel ca toate religiile să fim oameni şi să nu facem rău, numai că parapsihologia complică atât de mult povestea încât omul obişnuit nu mai înţelege pilda care trebuie trasă.

Un atac energetic poate fi suprimat printr-un act emanat de la un proces de educaţie corespunzător unor gânduri pozitive însuşite în familie, şcoală sau societate.

„**Familia e o comunitate de dragoste, iar societatea – oraşul, întreprinderea, precum şi satul – una de dreptate. Dragostea e dăruire, deci pornire centrifugală, în care fiecare vrea să facă totul pentru celălalt. În schimb, justiţia socială e dreapta balanţă, care frânează egoismele, stabilind limita unui, în graniţa celorlalte. Cumpănă justă intervine în dragoste, deoarece fiecare vrea să dăruiască. Dar drumul ei, fireşte, este mult mai generos şi prin aceasta mai frumos.**

Şcoala face trecerea de la comunitatea de dragoste a familiei la cea de dreptate a societăţii. Precum tot ea aduce şi programarea sistematică şi regulată a muncii. Ea pregăteşte, astfel, atât cetăţenii, cât şi profesioniştii. În şcoala generală, care e baza întregului învăţământ, pregătirea e teoretică şi cetăţenească. În cea profesională, inferioară, medie şi superioară, accentul a trecut pe meserie şi disciplinele teoretice, pe care profesiunea se bazează”[3].

---

[3]Nicolae Mărgineanu, Psihologie şi literatură, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2002, p.200

„**Rugați-vă pentru cei ce vă blestemă şi binecuvântați-i pe cei care vă urăsc**!”. Aceasta este cea mai puternică apărare împotriva nenorocirilor, bolilor şi a aceea ce numim "deochi".

Câteva cuvinte de înțelepciune:

„**Ferice de omul care nu se duce la sfatul celor răi, nu se opreşte pe calea celor păcătoşi şi nu se aşează pe scaunul celor batjocoritori”.** (Ps.1,1).

„**Fereşte-ți limba de rău şi buzele de cuvinte înşelătoare**” (Ps.34,13)

„**Nu te mânia pe cei răi şi nu te uita cu invidie la cei care fac răul, căci sunt cosiți ca iarba şi se veştejesc ca verdeața**” (Ps.37,1-2)

„**Nimeni nu este mai sclav decât acela care crede că este liber**”. (Goethe).

„**Iubire şi credință eterne să aveți mereu în suflet**” (Vers final la Bărbierul din Sevilla)

„**Creştinul bun trebuie să se ferească de matematicieni şi de toți cei ce perorează preziceri deşarte. Există deja pericolul ca matematicienii să fi făcut un pact cu diavolul pentru a întuneca spiritul şi a pune omul în cătuşele iadului**” (Fericitul Augustin)

„**Matematica este mijlocul prin care putem înțelege Universul**”, Pytagora

„**În fiecare ştiință este numai atâta ştiință adevărată, câtă matematică conține**”. (Immanuel Kant)

“Legile naturii sunt scrise în limbajul matematicii”. (Galileo Galilei)

„Nu poți să înveți ceva pe cineva. Poți doar să-l ajuți să găsească răspunsul în el însuşi”. (Galileo Galilei)

„Nu am întâlnit niciodată un om atât de ignorant încât să nu am ce să învăț de la el”. (Galileo Galilei)

“Scopul final al medicinei nu este numai să vindece sau să prevină bolile, ci chiar să perfecționeze pe oameni şi să-i facă mai fericiți, făcându-i mai buni”. (HIPPOCRATES)

„Răutatea întunecă spiritul întocmai ca norii lumina”. (Vasile Conta)

VI. CONTROLUL ŞI MANIPULAREA MINȚILOR UMANE

1. Controlul minții umane: tehnologii folosite pentru subjugarea maselor

Ideea manipulării minții umane a fost de secole o temă care a preocupat instituțiile puterii. Dar acum, cu metodele ştiințifice existente care se dezvoltă rapid, precum şi, odată cu convergența mai multor tehnologii, controlul minții şi al emoțiilor a devenit deja posibil. În prezent, cel mai semnificativ aspect este importanța acestei probleme din punct de vedere socio-uman. Au voie oamenii să interfereze cu gândurile şi emoțiile semenilor lor? Are cineva voie să controleze liberul arbitru al altcuiva? Fiecare dintre noi trebuie să răspundă la aceste întrebări, mai ales generația actuală care este cea mai în măsură a decide dacă aceste tehnologii ne vor înrobi sau ne vor elibera, propulsându-ne către cele mai înalte culmi ale potențialului uman.

Informațiile vehiculate în mass-media au făcut cunoscută publicului o nouă generație de arme, care interacționează cu sistemul nostru energetic viu, ce este responsabil de susținerea vieții şi a proceselor mentale. Aceste arme noi nu au mai fost niciodată întâlnite în istoria omenirii[1].

De zeci de ani, Statele Unite, fosta U.R.S.S., precum şi alte state importante au fost implicate în dezvoltarea unor sisteme noi, sofisticate, care să influențeze sănătatea mentală şi fizică a oamenilor. Se dorea – şi cercetările s-au focalizat pe aceasta – descoperirea unor modalități de manipulare a comportamentului uman, care să vină în întâmpinarea intereselor politice, în contextul apărării naționale şi al războiului. Interesantă în toate acestea este complexitatea dispozitivelor exterioare create, care pot altera chiar esența stării de umanitate.

Ideea care stă la baza acestor arme "care nu ucid" este de a determina ca inamicul sa-şi piardă capacitatea de a raționa fără a-l ucide, pentru a-i lua ostateci, pentru a zadarnici orice formă de rezistență fără a-i răni (fizic), de preferat chiar fără să-şi dea seama. Toate tehnologiile de modificare a stărilor mentale pe cale electromagnetică sunt toate în această categorie, dar din moment ce nu sunt recunoscute oficial ele pot fi folosite oriunde şi oricând, după bunul plac al celor care hotărăsc acest lucru.

Legea universală are o forță extraordinară şi anume că fiecare lucru din univers, cunoscut sau necunoscut îşi are originea într-o idee. Ideile creează realitatea. Ceea ce gândim, simțim se materializează sub formă subtilă numită formă-gând. Universul este plin de forme-gând care în totalitatea lor formează ceea ce se cheamă Univers informațional, un fel de depozit al gândirii universale. Se spune că aceste forme gând nu mai pot fi distruse ci doar ecranate, modificate sau redirecționate. Acest univers informațional este atemporal şi aspațial şi informațiile pot fi accesate

---

[1] Jerry E. Smith, HAARP Arma supremă a conspirației, Bucureşti, Editura DAKSHA, 2010.

instantaneu aşa cum şi transmiterea gândurilor este instantanee. Omul îşi creează mediul ambiant cu ajutorul gândurilor, de aceea trebuie acordată o mare atenție curățeniei gândurilor pentru a avea parte de acțiuni curate şi demne. Fiecare gând are o anumită formă şi vibrație de o anumită frecvență şi odată emis se propagă în univers pentru a ne aduce înapoi ceea ce am emis mai devreme sau mai târziu. De aceea este foarte important ce gândim, trăim, simțim deoarece numai astfel putem ridica frecvența vibrației gândurilor noastre, aceasta însemnând conform legii rezonanței să avem acces la mai multă informație din conştiința universală şi astfel să începem procesul desăvârşirii noastre. Printr-un stil de viață adecvat şi autocontrol al gândurilor, energiile care circulă prin noi vor fi tot mai pure, astfel că vom emite în jurul nostru energii pure care vor atrage spre noi evenimente, experiențe de viață pure şi perfecte. Astfel ne putem controla destinul.

Cercetările din ştiința neuronală contemporană sugerează existența unor algoritmi fundamentali prin care toate semnalele senzoriale sunt traduse într-un fel de cod specific creierului. Stimularea (sinteza) directă a acestor coduri în lobii temporali sau corticali, prin aplicarea modelelor electromagnetice, necesită nivele energetice care sunt deja prezente în mediul înconjurător: activitatea geomagnetică naturală a planetei şi rețelele de comunicație contemporană (radio, televiziune, telefonie mobilă, etc.). Astfel s-a evidențiat posibilitatea accesului direct la creierul fiecărui om prin inducția electromagnetică a algoritmilor biologici fundamentali.

Controlul mintii este un concept ce a evoluat în ultimii 100 de ani, prin studii secrete întreprinse în psihologie, parapsihologie, sociologie, antropologie, religie, economie, electronică, cibernetică - a devenit un concept complex iar metodele actuale de control sunt extrem de evoluate şi eficiente.

Împotriva atâtor studii şi cercetări ştiințifice, totuşi controlul minții are şi elemente deficitare, uneori multe din planurile oculte de control au eşuat în mod lamentabil. Se pare că până acum mintea umană nu a fost înțeleasă în totalitatea ei. Controlul mental poate fi focalizat pe o singură țintă şi este un atac complex, extrem de bine organizat şi planificat sau focalizat pe un grup de oameni sau o națiune întreagă (unde sunt utilizate metode cu efect în timp, utilizând foarte mult mass-media). **Metodele de control**:

Utilizarea religiilor, curentelor spiritualiste, misticismului. Iar printre tendințe şi ideile promovate: mesianismul, ideile apocaliptice despre sfârşitul lumii, martirismul, etc. este un domeniu extrem de sensibil, întrucât atacă partea cea mai ancestrală a subconştientului, utilizând credința ca suport de manipulare. Aceste metode de control sunt extrem de puternice. Putem aminti aici cazul sectelor religioase, unde anumiți lideri religioşi au putut „îndruma” adepții la sinucideri colective. Recent s-a aflat că multe din sectele religioase americane au fost subiecte de experiment, în cadrul programului MKULTRA, închis oficial în 1972, însă a continuat neoficial de atunci sub numele de MK Search. Aici CIA experimenta efectele controlului asupra minții umane utilizând o metodă complexă, având la bază: hipnoza, LSD-ul şi cadrul religios. Mulți din liderii religioşi au fost „creați” în laborator şi plantați în secte religioase. Aceşti lideri jucau rolul de sleeper (agent adormit sau potențial). Ei erau activați prin parolele de activare (cuvintele-cheie) "trigger" (trăgaci). Suicidul colectiv între 23 şi 25 martie 1997, 39 de membri

ai unui grup de cult apocaliptic/OZN, numit Poarta Raiului, sau sinucis cu fenobarbital şi votcă, în Rancho Santa Fe, o suburbie a oraşului San Diego[2].

În 1966, sub umbrela CIA-eului, Anton Szandor LaVey (1930 - 1997), de origine maghiară, fost angajat în Departamentul de Poliție din San Francisco, a fondat Biserica Satanică în Comunitatea maghiară din San Francisco. El a scris şi aşa zisa biblie satanică, întorcând pe dos cele 10 porunci din Biblia Creştină[3].

Utilizarea hipnozei. Este o metodă de control mental individual. Utilizează tehnicile hipnotice de programare a unui subiect. Se poate face în contact cu victima sau de la distanță, fiind intitulată telehipnoză.

Utilizarea substanțelor halucinogene (a drogurilor). O metodă experimentată extrem de mult de CIA, în cadrul proiectului MKULTRA (MK Search). LSD-ul a fost cel mai experimentat drog folosit în experimentele de programare şi control mental. Drogurile ajuta la slăbirea conştientului victimei, rupându-l pe acesta de realitate. Drogurile creează un univers iluzoriu, pe care controlatorul îl poate construi în aşa măsură ca să îi servească scopurilor sale.

Iradierea mentală cu ajutorul unor mecanisme psihotronice, este poate cea mai secretă metodă de control mental. Se poate utiliza direcțional pe o singură țintă sau colectiv, pe un grup întreg. Utilizează tehnologii psihotronice acustice (care emit sunete pe ultra-frecvențe, sunete ce afectează activitatea normală a creierului, ducând la modificări comportamentale), altele bazate pe unde electromagnetice pe frecvențe compatibile cu frecvențele biocurenților creierului uman. Tehnologiile acestea au cunoscut o dezvoltare fantastică în timpul Războiului Rece. Actual sunt utilizați anumiți sateliți pentru realizarea unei iradieri mentale de mare acoperire, care susțin anumite idei „spiritualiste”.

Implanturi neuronale electronice. Supercomputerele de la National Security Agency (NSA) pot „vedea si auzi” ceea ce soldații trăiesc pe câmpul de luptă cu ajutorul unui sistem special de recepție (remote monitoring system - RMS). În timpul războiului din Vietnam, au fost injectate soldaților implante care determinau modificarea cantității de adrenalină în sânge. Astronauții americani au fost implantați cu microcipuri înainte de a fi trimişi în spațiu, astfel încât gândurile şi emoțiile lor să poată fi urmărite şi înregistrate.

Un microcip de 5 micromilimetri (diametru unui fir de par este de 50 micromilimetri) plasat în nervul optic al unei persoane, „suge” impulsurile nervoase din acea zona a creierului responsabilă pentru miros, văz şi auz şi le trimite spre înregistrare unui computer. Odată recepționate şi înregistrate, aceste impulsuri nervoase pot fi trimise înapoi spre creierul persoanei în cauză, via microcipul implantat. Cu ajutorul unui RMS pot transmite mesaje electromagnetice (codate ca semnale) asupra sistemului nervos, cu consecința influențării acestuia. Cu astfel de dispozitive RMS, persoanelor li se pot induce halucinații vizuale/auditive. Fiecare gând, reacție, percepție auditivă ori vizuală creează un potențial neurologic în creier, iar câmpurile electromagnetice pot fi decodificate în gânduri, imagini, sunete. Stimularea

[2] Jim Keith, Controlul maselor. Ingineria conştiinței umane, Piteşti, Editura infinit, 2011, p.116.
[3] Jim Keith, Ibidem,p.118.

electromagnetică externă poate, aşadar, modifică lungimile de undă ale biocurenţilor emişi de creier, ori poate cauza crampe musculare extrem de dureroase în scop de tortură. Sistemul electronic al NSA este capabil să urmărească şi să prelucreze simultan milioane de date provenite de la astfel de oameni. Creierul fiecăruia dintre noi are o frecvenţă de rezonanţă bioelectrică unică, exact cum fiecare dintre noi are amprente digitale unice. Odată detectată această frecvenţă, creierul poate fi în întregime „programat" cu ajutorul undelor de frecvenţă electromagnetică (EMF) transmise din afară, prin trimiterea unor semnale electromagnetice care sunt „traduse" ca imagini sau/şi sunete. Acesta este unul din principiile războiului psihotronic.

Spălarea creierului şi implantarea unui nou sistem de gândire. Este poate cea mai vasta acţiune de control mental, utilizând mijloace vaste, de la televiziune, radio, ziare, până la internet, literatură şi răspândirea de zvonuri. Spălarea creierului implică „ştergerea" modului de gândire vechi şi impunerea unui nou sistem de valori. Este o acţiune de durată, planificată pe perioade mari de timp, în care modificările sunt extrem de mici, însă se fac în timp. Aceste tehnici utilizează învăţăturile psihologului rus Pavlov, învăţături devenite celebre legate de metodele de condiţionare ale minţii umane.

Utilizarea miturilor - mitizarea o metoda de manipulare colectiva, utilizând mai degrabă metode de dezinformare, intoxicare şi propagandă. Este o formă „curată" de manipulare. Un exemplu: mitul „Mesia". Este un mit cu tentă religioasă. Controlul mental utilizând un mit se bazează pe profunditatea cu care acest mit este înrădăcinat în mintea victimei. Plecat de la mitul „Mesia" putem „îndruma supranatural" victima să săvârşească lucruri pe care în mod normal nu le-ar face. În cadrul acestui exemplu, această măsură de control foloseşte ca acţiuni complementare: utilizarea vocilor sau viziuni „supranaturale".

Atacul prin jocul hazardului (se utilizează întâmplări şi evenimente „create", aparent întâmplător, fără nici o legătură, pentru a se sugera conexiuni ilogice, cu scop de înnebunire). Este o măsură de joc psihologic, caracteristică serviciilor secrete de spionaj. Este o acţiune complexă, deoarece necesită regizarea mai multor acţiuni/evenimente aparent întâmplătoare, în cursul cărora se doreşte sugerarea unei conexiuni ilogice, de ordin supranatural. Un simplu exemplu, de manipulare semantică utilizat în lume este legat de evenimentele teroriste: 11 septembrie (New York), 11 martie (Madrid), 11 iulie (Bombay). Iată aşadar cum cineva se joacă cu acest număr 11. Iată aşadar cum se încearcă a introduce în subconştientul colectiv uman a unor astfel de sensuri semantice oculte. Astfel de jocuri ale hazardului introduc conexiunile ilogice în subconştient, nu în conştient, asigurând un bagaj informaţional uşor de manipulat apoi prin hipnoză, iradiere mentală sau psihotronică.

Controlul minţii este strâns legat de partea afectiv-emoţională a individului. Sensibilitatea acestuia asigură succesul majorităţii metodelor de control.

Înainte de a prezenta câteva din măsurile de contraatac la metodele de control, consider că este important să specific ceva: „Mintea e strâns legată de trup. Sănătatea psihică e influenţată de sănătatea fizică şi invers: sănătatea trupului alimentaţia, sportul şi lipsa oricărei boli, asigură un trup

puternic şi sănătos. Un trup sănătos, înseamnă şi o minte sănătoasă; întărirea personalității prin eliminarea defectelor şi complexelor; multe din manipulări utilizează ca suport defectele umane şi complexele”. Sfatul este eliminarea acestora: lipsa consumului de alcool, droguri; lipsa exacerbării tendințelor sexuale; un sistem de concepții realist. Ancorarea în realitate este foarte importanta. 90% din metodele de control şi manipulare mentală utilizează deconectarea subiectului de la realitate, prin crearea unui univers iluzoriu favorabil manipulatorului.

Gândirea este unul dintre cele mai puternice şi mai complexe arme spirituale. Îngrijirea ei este esențială unei personalități puternice. Eliminarea unor sisteme închise de gândire sau dogmatice (de regulă sisteme filosofico-religioase). O atitudine activă este mult mai eficientă decât o atitudine meditativă. Atitudinea sănătoasă, rezervată, curioasă în întâlnirea unor evenimente paranormale. Acestea au tendința de a „şoca” subiectul şi astfel să îl influențeze extrem de uşor. Construirea unei atitudini constructive, ştiințifice în a privi aceste fenomene ajută mult în contracararea metodelor de control. Eliminarea fricii. Este o măsură extrem de importantă, deoarece prin aceasta se introduc multe mesaje subliminale în subconştientul uman. Mintea umană are sisteme de apărare. O structură mentală extrem de eficientă. Si totuşi metodele perverse utilizate sunt extrem de penetrante. Afectarea stabilității mentale, căci de asta este vorba, întrucât controlul minții necesită implicit o instabilitate mentală, se face prin ruperea legăturii dintre creier şi realitate. În mod spectacular, mintea umană are un simț al realității. Introducerea unor scheme de gândire iluzorii, virtuale, false privind realitate poate provoca daune puternice în stabilitatea mintală.

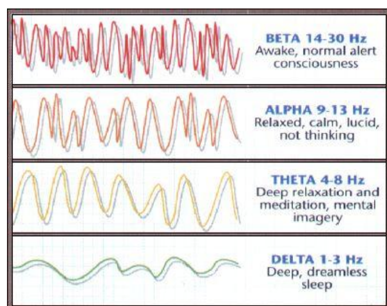
Undele cerebrale. Manifestările electrice ale activității creierului sunt undele cerebrale. Acestea sunt particularizate în funcție de amplitudinea undei, frecvența, pattern-ul specific. Aparatul care măsoară şi înregistrează aceste unde cerebrale este electroencefalograful. Acesta are 16 electrozi de contact (care iau contact direct cu pielea capului) şi sunt sensibili la curenții bioelectricici ai creierului. Aceşti electrozi sunt amplasați în toate părțile craniului, pentru a înregistra modificările din toți lobii creierului (frontal, central, parietal, occipital, temporal).

Undele DELTA - (0,1 - 3,9 Hz): au cea mai mică frecvență dintre toate tiparele (beta, alfa, theta), dar cea mai mare amplitudine; unii au postulat că în starea în care predomină undele delta se poate “accesa” acel ,,inconştient colectiv” al lui Jung care e acelaşi la toți oamenii (de exemplu frica e adânc înrădăcinată în inconştient şi e prezentă la toți oamenii); undele delta caracterizează o stare de profundă uniune, pe de altă parte se poate păstra o anumita vigilență atâta timp cât mai persistă şi celelalte tipare; caracterizează somnul profund fără vise în care organismul se reface, au loc eliberări de neuro-transmițători care accelerează sau inhibă anumite procese din organism; caracterizează o stare de meditație foarte adâncă în care după mult antrenament se poate păstra vigilența şi nu neapărat să fie prezent somnul adânc fără vise.

Undele THETA – (4 - 7,9 Hz): acesta este tiparul caracteristic somnului REM, stării hipnagogice; predominantă; undele lor theta sunt asociate cu o creativitate crescută, memorie, vindecare, experiențe

integrative în care punem împreună piesele puzzle-lui informațional care duce la experiențe tip “A-h” sau înțelegere “instant”; studii făcute pe meditatori Zen au arătat predominanța undelor theta în timpul meditației lor obişnuite; mulți psihologi cred că starea caracterizată de ritmul theta este poarta către mintea inconştientă.

Undele ALFA – (8 - 12,9 Hz): caracterizează o stare de uşoară relaxare care se poate obține închizând ochii şi relaxându-ne; undele alfa sunt asociate cu introspecția; când undele cerebrale alfa sunt predominante, creierul produce o serie de substanțe chimice benefice, cu efect de calmare; capătul de sus al domeniului (12,9 Hz) descrie o stare “super-învățare”, atunci când suntem foarte absorbiți de citirea unei cărți, de exemplu, e foarte probabil să predomine undele cerebrale alfa; capătul de jos al domeniului (8 Hz) este caracteristic unor stări precum cea de dinainte de somn – pre-somn – sau cea pe care o avem la trezire – pre-waking- drowsiness; undele alfa de jos mai sunt asociate cu o stare de pace şi mulțumire şi este tiparul predominant al stării de meditație obişnuite; dacă undele beta caracterizează răspunsul “luptă sau fugi”, undele alfa creează; răspunsul la relaxare, în care, în loc să reacționăm exterior la un pericol, suntem “întorşi” către noi înşine, spre introspecție, învățare, relaxare, reînnoire.

Undele BETA – **(13 - 100 Hz)**: caracterizează starea de veghe; au amplitudinea cea mai mică şi frecvența cea mai mare dintre toate celelalte tipare de unde cerebrale; deşi coexistă toate cele patru ritmuri cerebrale, în starea de veghe undele beta sunt predominante; undele beta sunt asociate cu aşa-numitul răspuns “luptă sau fugi” care apare în cazul unui pericol; undele beta “de sus” caracterizează stări de anxietate, nevroză, puternic simțământ de separație etc.

2. Undele de foarte joasă frecvență folosite în tehnologia de control mental

Telefonia mobilă. În categoria armelor cu microunde folosite pe scara largă asupra maselor de oameni, se încadrează şi rețeaua de telefonie mobilă de tip GSM 900 şi GSM 1800 (ca cele folosite de operatorii Orange, Connex, Zapp, etc.) cu efect de pericol major pentru sănătate. Agențiile şi Serviciile de Inteligență şi Apărare din toate țările dispun de documente despre efectele biologice cauzate de radiațiile electromagnetice de radiofrecvență şi microunde în care se arată că frecvențele de tipul microundelor folosite în telefonia mobilă GSM produc o mulțime de probleme de sănătate în următoarele domenii: sistemul cardiovascular, sistemul nervos central, sistemul digestiv, compoziția sângelui, funcționarea celulelor, metabolismul, reproducerea, sistemul vizual şi auditiv.

Echipamentele folosite la testarea telefoanelor mobile arată că frecvenţa şi intensitatea microundelor produse de acestea sunt similare cu cele din cuptoarele cu microunde. De exemplu, două telefoane mobile testate (un model mai vechi şi un altul de ultimă generaţie) arată un nivel de 100 mW/cm^2 şi respectiv 50 mW/cm^2. Nivelul maxim admis pentru cuptoarele cu microunde este de numai 5 mW/cm^2 iar cercetătorii ruşi care se ocupă cu arme de distrugere folosesc un nivel de numai 10 mW/cm^2. Un simplu calcul aritmetic ne arată că telefonia mobilă este de cel puţin 10 ori mai periculoasă decât orice cuptor cu microunde sau orice armă super-sofisticată de ultima generaţie!

Cercetătorii australieni au descoperit că reţeaua de telefonie mobilă (de tip GSM) este responsabilă pentru producerea cancerului la şoareci (în laborator). Documentele respective arată că microundele trec prin piele şi ajung în corp unde afectează negativ glandele interne şi creierul.

Cercetările realizate de serviciile secrete din anii 1975-1976 arată că pericolele generate de folosirea microundelor erau cunoscute încă de acum 30 de ani. Spionii sovietici foloseau arme cu microunde de 1800 MHz si 900 MHz. Una din regulile serviciilor secrete este de a ascunde anumite adevăruri.

Serviciile secrete şi controlul mental cu microunde. Armele cu microunde, similare cu cele din cuptoarele cu microunde, sunt folosite încă din 1980 asupra cetăţenilor. Aceste arme transmit semnale de foarte joasa frecvenţă care sunt identice cu cele din creier (aşa-numitele unde cerebrale). Se cunoaşte deja ca frecvenţa şi forma acestor unde cerebrale determină comportamentul uman. Astfel, la simpla apăsare a unui buton, cei care se găsesc în raza de mişcare a acestor transmiţătoare devin adevărate fiinţe umane docile şi ascultătoare, stresate, obosite, apatice şi care vor să lenevească întreaga zi fără să facă nimic. La ora actuală, aceste transmiţătoare montate pe cele mai înalte clădiri din oraşe pot fi văzute de oricine; mai mult, cu ajutorul detectoarelor special construite, ele pot fi găsite imediat. Astfel, controlul mental al maselor de oameni este demonstrat, pentru că semnalele de foarte joasă frecvenţă sunt în mod oficial folosite numai pentru comunicarea pe submarinele nucleare. Aceste semnale sunt transmise cu ajutorul staţiilor de radio şi televiziune, al reţelelor de telefonie mobilă şi al radarelor aeriene prezente pe tot cuprinsul ţării.

Creşterea masivă a numărului de abonaţi la reţelele de telefonie mobilă a permis serviciilor secrete să folosească aceste transmiţătoare pentru a direcţiona semnale de control mental către zone întinse, aceasta se poate observa pe orice hartă ce arată aria de acoperire a reţelelor de telefonie mobilă (Connex, Orange, Zapp, etc).

Telefoanele mobile folosesc microunde modulate pulsatoriu astfel încât aceste semnale trec dincolo de craniu şi ajung la creier unde schimbă comportamentul uman datorită semnalelor de foarte joasă frecvenţă pe care le conţin. Astfel, transmiţătoarele de microunde folosite în telefonia mobilă sunt folosite din plin pentru a controla mental întreaga populaţie. Cercetătorii sunt de opinie că evenimentele din decembrie 1989 care au dus la căderea regimurilor comuniste (şi care au fost spontane - necontrolate de oligarhie) au determinat punerea în practică a planului de control total al

populației, plan realizat cu ajutorul marilor companii de telefonie mobilă şi al celor de radio-televiziune. De altfel, asta este motivul pentru care astfel de companii sunt încurajate să se dezvolte, deşi toate oferă aceleaşi servicii.

Cercetările privind armele cu microunde şi folosirea lor pentru controlul mental au început în anii 1950 la Institutul Tavistock din Marea Britanie. Institutul caută modalități tehnologice de a controla populația fără ca aceasta să-şi dea seama. S-au găsit astfel forme de unde cerebrale care corespundeau comportamentului docil, ascultător. Aceste forme de unde au fost folosite ulterior ca model pentru toate semnalele emise de toate transmițătoarele cu microunde. Marea Britanie a fost prima descoperitoare a tehnologiilor cu microunde, folosite atunci (1940) pentru radar, şi a avut un rol de conducere în acest domeniu.

În 1997, cercetătorii australieni au demonstrat că semnale mult mai mici decât cele folosite de telefoanele mobile au produs cancer la şoarecii de laborator. Primul eveniment public cunoscut în care forțele de ordine britanice au folosit microunde asupra populației a fost protestul Greenham Common. Cu aceasta ocazie, forțele de securitate britanice au folosit doze mortale de microunde asupra protestatarilor; unii dintre ei au şi murit de cancer.

Cercetările făcute la Institutul Tavistock au permis guvernului britanic să folosească pe scară largă tehnologia de control mental cu semnale de foarte joasă frecvență emise de rețelele de radio şi televiziune, de telefonie mobilă şi de radar pentru ca întreaga populație urbană să poată fi controlată. Reamintim că aceste semnale de foarte joasa frecvență nu se folosesc oficial decât în comunicațiile pe submarine nucleare. Prezența acestor unde în mediul acoperit de rețelele de telefonie mobilă demonstrează că armele de control mental sunt folosite din plin asupra publicului.

Cercetările ruseşti şi americane demonstrează că o astfel de armă, care foloseşte microunde ce modulează un semnal similar undelor cerebrale din creier, poate schimba comportamentul victimei instantaneu. Concret, sunt folosite frecvențe de 91, 147, 153, 197, 447, 456, 853, 912, 1830 MHz, etc. Se recunoaşte aici atât spectrul folosit în radio şi televiziune cât şi pe cel din telefonia mobilă. Simptomele pot fi: depresie, gândire înceată, confuzie mentală, pierderi de memorie, stres, probleme de adaptare, comportament maniac, schizofrenie, crize nervoase, colaps fizic, distrugeri la nivelul creierului şi al sistemului nervos, dureri de inimă, infarct, cancer, moarte.

Serviciile de securitate folosesc spectrul de 750 - 1000 MHz pentru a induce colaps nervos şi fizic - frecvența semnalului dintr-un cuptor cu microunde este de 1000 MHz. Un cercetător a descoperit emisii pe aceasta temă la televiziune, într-o emisiune înregistrată. În zilele precedente înregistrării, prezentatorul şi cercetătorii implicați în emisiune s-au plâns de puternice dureri de cap. Ulterior acest cercetător a fost arestat iar detectorul i-a fost confiscat, deşi nu încălcase legea. Apartamentul acestuia este "bombardat" continuu cu microunde de 900 MHz pentru a determina colaps neurologic şi tumori canceroase.

Chiar şi telefoanele obişnuite de ultimă generație au în componența lor sisteme pentru re-transmisia undelor de foarte joasa frecvență prin receptor. Toate telefoanele digitale de ultimă generație (mobile sau fixe) sunt astfel folosite pentru control mental. De exemplu, un telefon mobil promovat

pe scară largă de majoritatea firmelor de telefonie mobilă emite un semnal de 847 MHz cu o putere de 100 mW/cm^2 ceea ce este echivalent cu aprinderea a patru becuri de 100 W în corpul uman. Aceasta înseamnă că telefonul mobil poate fi folosit pentru a reduce la tăcere sau a ucide o persoană care pune probleme oligarhiei conducătoare. Cercetări în domeniul militar arată că la un nivel de microunde de numai 1 mW/cm^2 celulele nervoase sunt arse total. Este deci evident că se folosesc radiații de tip radio, televiziune şi telefonie mobilă (microunde) pentru a ține sub control populația, pentru a o face mai docilă, ascultătoare, într-o stare mentală pasivă şi a o transformă într-o turmă de vite umane. Iar cei care îndrăznesc să-şi pună întrebări sau să facă cercetări sunt iradiați cu microunde pentru a deveni schizofrenici sau pentru a-i ucide. Pe 4 iulie 1976, şapte transmițători uriaşi din Ucraina, alimentați de centrala nucleara de la Cernobâl, au emis un semnal de 100 megawatt pe frecvență radio înspre Europa de vest, care conținea un semnal de foarte joasă frecvență de 10 Hz folosit în tehnologia de control mental. Specialişti în domeniul microundelor au arătat că transmisiile sovietice erau o armă. **O frecvență de 6,54 Hz determină depresie iar 11 Hz conduce la comportament maniac**. Radiațiile penetrau în creierul uman şi induceau modificări de comportament, astfel că oamenii pot fi controlați în masă folosind semnale de foarte joasa frecvență; în plus, s-a descoperit că aceste semnale pot induce cancer prin modificarea funcționarii acidului ribonucleic (ARN) din celule, astfel încât secvențele genetice sunt dezorganizate şi făcute să producă proteine toxice cancerigene.

3. Manipulare prin control mintal. Controlul minții cu sunete tăcute şi supercalculatoare

Mecanismul de modificare a minții umane se bazează pe tehnologia purtătorului subliminal: Spectrul de Difuzare a Sunetelor Tăcute (SDST) - în engleză SSSS, uneori numit S-quad sau Squad. El a fost dezvoltat de Dr. Oliver Lowery din Norcross, Georgia (SUA) şi este descris în **Patentul SUA nr. 5159703**, numit "**Sistem de Prezentare Subliminală Tăcută**", **din 27 octombrie 1992**.

În introducerea scrisă pentru acest patent, găsim: "Un sistem de comunicare silențios în care purtători non-aurali (care nu se pot auzi), din spectrul foarte jos sau foarte înalt al frecvențelor audio sau din spectrul ultrasonor adiacent (ultrasunete) sunt modulați în amplitudine sau în frecvență cu informațiile dorite şi propagați acustic sau vibratoriu, pentru a ajunge la creier, în mod tradițional prin folosirea difuzoarelor, căştilor audio sau traductorilor piezoelectrici. Purtătorii modulați pot fi transmişi direct, în timp real, sau pot fi înregistrați şi depozitați pe suporturi mecanice, magnetice sau optice pentru transmisii programate şi repetate către ascultător."

Conform celor susținute de Silent Sounds Inc., acum este posibil, folosind supercalculatoare, să se analizeze modelul emoțional regăsit în electroencefalograma umană (EEG) şi să se replice (să se "cloneze") aceste modele, adevărate "semnături emoționale", pe alt calculator, şi, la voință, "să se

inducă sau să se modifice starea emoțională a ființei umane, în mod silențios". Compania Silent Sounds Inc. declară că este interesată numai în emoții pozitive, dar cartelul militar american nu este atât de limitat în scopuri. Este deci evident că acesta este un proiect al Departamentului Apărării al SUA.

Edward Tilton, preşedintele companiei Silent Sounds, declară chiar el aceste lucruri despre S-quad într-o scrisoare din 13 decembrie 1996: "Toate semnăturile şi schemele (referitoare la stările emoționale) au fost declarate secrete de stat de către Guvernul SUA şi nu avem permisiunea de a revela detaliile exacte... Facem casete înregistrate şi CD-uri pentru Guvernul German şi chiar pentru țările fostei Uniuni Sovietice. Totul se face, evident, cu permisiunea Departamentului de Stat al SUA... Sistemul a fost folosit pe tot parcursul operațiunii Furtună în Deşert (Iraq) cu un deplin succes."

Ilustrația grafică ce apare în patent, numită "Evoluția semnăturii emoționale prin inducerea undelor alfa - theta" este identificată cu AB 116-394-95 UNCLASSIFIED şi este obținută de la "cel mai sensibil şi versatil electroencefalograf din lume". Are un raport de amplificare de 200000, față de celelalte EEG-uri obişnuite care au numai 50000. Este controlat prin program de "cele mai rapide calculatoare" folosind o tehnologie de anulare a zgomotului similară celei folosite de submarinele nucleare la detecția obiectelor foarte mici din apă, la distanțe foarte mari. Scopul acestei întregi "creme" de tehnologii avansate este obținerea unei "hărți" a semnăturilor emoționale umane şi modificarea lor prin semnale către creier. Ilustrația arată ecranul EEG-ului de la un subiect uman, atât emisfera stângă cât şi cea dreaptă, simultan.

Clonarea emoțiilor. Folosind aceste EEG-uri asistate de calculator, oamenii de ştiință pot identifica şi izola "semnăturile emoționale" electrice de foarte mică amplitudine ale creierului, le pot sintetiza şi stoca pe alt calculator. Cu alte cuvinte, studiind modelele subtile ale undelor cerebrale care apar atunci când un subiect uman experimentează o anumita emoție, oamenii de ştiință au identificat aceste modele ale undelor cerebrale şi acum le pot duplica, oricând, la voință. "Aceste semnături sunt apoi transmise folosind frecvențe purtătoare de tip Silent Sound şi ele vor determina exact acelaşi tip de emoție în orice alt subiect uman care le primeşte!"

Sistemul şi aplicațiile. Aici este vorba de mai mult decât un simplu sistem de control prin semnale subliminale. Există extrem de multe tehnologii patentate care se pot adăuga în acest sistem de frecvențe purtătoare, în scopul de a obține toate tipurile de efecte. Există două metode de transmisie cu acest sistem. Una este inducția directă de microunde în creierul subiectului, fiind limitată la operațiuni în imediata apropiere. Cealaltă, aşa cum a fost descrisă mai sus, foloseşte frecvențele purtătoare ale radioului şi televiziunii, care sunt prezente peste tot. Nu credem că sistemul este folosit pentru a controla o singură persoană, însa el poate avea numeroase aplicații pozitive. Totuşi, faptul că informațiile sunt transmise subliminal, le face virtual imposibil de detectat şi, deci, periculoase pentru public. Într-o utilizare convențională, S-quad poate folosi comenzi vocale, ca ajutor în sistemele de siguranță. Dar, în spatele plăcutei melodii pe care o auziți în magazine şi în supermarket-uri poate fi un mesaj secret, absolut nedetectabil în mod obişnuit, care vă interzice să furați de pe rafturi, sau vă îndeamnă să

cumpăraţi cât mai multă marfă. Şi chiar dacă simpla comandă vocală este destul de eficientă, atunci când sistemul de prezentare subliminal transmite semnături emoţionale, rezultatul este cu mult mai puternic.

Pe piaţa liberă se foloseşte această tehnologie pentru casetele audio de auto-educare prin afirmaţii pozitive, relaxare şi meditaţie, precum şi metode de creştere a disponibilităţilor de învăţare (mai ales pentru studenţi şi elevi). În context medical, aceste sisteme pot fi folosite pentru a rezolva multe probleme grave de natură psihiatrică şi psihosomatică. Se spune că este cel mai eficient mod de a trata surzenia. Dar acestea sunt numai promisiuni, pentru că surzii rămân tot surzi deşi metoda se foloseşte de 30 ani. În schimb, cartelul militar şi elita mondială au acum o armă pe care o folosesc împotriva omului obişnuit care aude normal.

Oficialii nu recunosc nimic. De fapt, Guvernul SUA nu recunoaşte nimic şi a refuzat să comenteze pe marginea existenţei armelor de control mental, de ani de zile. Nu de mult, revista US News & World Report a publicat un articol intitulat "Arme miraculoase", care este doar o simplă trecere în revistă a aşa-numitelor arme "care nu ucid". Nici-un cuvânt însă despre S-quad, deşi tehnologia era folosită de şase ani. Extrase din articol: "Charles Bernard, fost director de proiecte pentru cercetarea armelor din Marina americană: Nu am văzut încă o astfel de armă care să şi funcţioneze." "DARPA (Agenţia pentru Proiecte de Cercetare Avansată pentru Apărare) a venit la noi anual pentru a vedea dacă sunt căi de a suspenda funcţionarea sistemului nervos central de la distanţă, spune Dr F. Terry Hambrecht, şeful Programului de Proteze Neurale, dar nu a apărut nimic până acum. Totul pare prea Science-Fiction."

Poate părea că este de domeniu SF, dar nu este deloc aşa. Oricum, asta nu este decât ceea ce ei vor să credem, ca să-i lăsăm în pace să-şi urmeze planul... Ideea care stă la baza acestor arme "care nu ucid" este de a determina ca inamicul să-şi piardă capacitatea de a raţiona fără a-l ucide, pentru a-i lua ostateci, pentru a zădărnici orice formă de rezistenţă fără a-i răni (fizic), de preferat chiar fără să-şi dea seama. Toate tehnologiile de modificare a stărilor mentale pe cale electromagnetică sunt toate în această categorie, dar din moment ce nu sunt recunoscute oficial ele pot fi folosite oriunde şi oricând, după bunul plac al celor care hotărăsc acest lucru. Şi de ce anumite companii din industria divertismentului au recunoscut că au acces la aceste tehnologii când chiar existenţa acestora este negată faţă de marele public? În februarie 1998, abordarea de tip "monolit" în negarea existenţei acestor tehnologii şi totala tăcere în ce priveşte acest subiect s-a menţinut chiar şi în faţa comitetelor Congresului american, Comitetul Economic Unit, condus de Jim Saxton, s-a reunit pe 25 februarie pe tema "Audierea despre Armele de Radio Frecvenţă şi proliferarea lor: impactul asupra economiei". Ca martori au fost invitaţi numeroase personalităţi militare: Dr Alan Kehs, de la Laboratoarele Militare SUA, a vorbit despre ameninţarea Radio-Frecvenţelor, în general. James O'Bryon, director de Testări Operaţionale şi director de Testări Incendii de la Biroul Secretarului Apărării la Pentagon, a discutat rolul testelor la incendiu şi implicaţiile acestor teste în cazul armelor de radio-frecvenţă. David Schriner, inginer principal la Studii de Energie Direcţională al

companiei Electronic Warfare Associates ca inginer pentru testarea armelor navale, a vorbit despre dificultatea construirii armelor de radio-frecvență şi despre amenințarea teroristă. Dr Ira Meritt, şeful Diviziei de Identificarea Conceptelor şi Analiză a Aplicațiilor, al Directoratului de Tehnologie Avansată, de la Centrul de Rachete Defensive şi Tehnologie Spațială din Huntsville, Alabama (SUA), a vorbit despre proliferarea armelor de radio-frecvență venind mai ales dinspre fosta Uniune Sovietică. Deşi aceste informații de interes tehnic sunt importante, mult mai importantă este lipsa oricăror informații despre existența armelor de radio-frecvență care afectează în mod direct creierul şi sistemul nervos uman.

Psihotronica. Aceste tehnologii nu au apărut peste noapte. Există o lungă istorie de dezvoltare şi ascundere a acestora de către Guvernul SUA şi probabil că încă jumătate din celelalte guverne ale lumii.

Se ştie că fosta Uniune Sovietică era activ angajată în acest tip de cercetări. În timpul anilor 1970 KGB-ul sovietic a dezvoltat un Sistem de Influență Psihotronic care era folosit pentru a transforma soldații în adevărați "roboți umani" programabili. Sistemul se baza pe o combinație de hipnoză şi radio-frecvență. Proiectul a fost început ca răspuns la o schemă de antrenament similară lansata în SUA de preşedintele Jimmy Carter, a afirmat Iuri Malin, fost consilier de securitate al fostului preşedinte al URSS, MIhail Gorbaciov. Într-o carte, "Istoria Armelor Electromagnetice" s-a arătat că timp de peste 60 ani s-au realizat numeroase cercetări în acest domeniu, iar într-un articolul despre telepatia sintetică s-a arătat că primele cercetări în cadrul programului "vocea din creier" s-au realizat în 1961, folosind referințe din literatura ştiințifică publică.

4. Controlul mintal şi cultura POP

Comemorarea globalistă a decesului lui Michael Jackson nu este decât ultima formă de manifestare a “culturii pop”. De la “beatlesmania” la “jacksonmania”, cultura pop (denumita inițial “hippie”) a marcat câteva generații. Cu toate acestea, cultura pop nu este “o revoltă spontană a tinerilor” contra establishmentului, a vechiului sistem de valori tradiționale, ci o operațiune de “inginerie sociala” şi “control mental”, dirijate de psihologi şi sociologi de la două instituții globaliste: “Tavistock Institute for Human Relations” şi “Stanford Research Centre”. De la “Bluebird”si “Artichoke” la “Proiectul Aquarius”.

Raportul 21050, din 4 aprilie 1974, “The Changing Images of the Man” (“Imaginea schimbătoare a omului”) – întocmit la “Stanford Research Center”, sub coordonarea directorului instituției, Willis Harmon – oferă detalii interesante asupra acestui experiment social de „mind control” („control mental”), care a condus, în numai câțiva ani, la o adevărată cultură paralelă, la scară mondială, în rândul tinerilor.

Grupul-țintă ales de psihologii si sociologii americani, la începutul anilor ’60, a fost tineretul. „Vehiculul” ales pentru a produce schimbarea socială artificială – aşadar manipularea grupului uman – a fost drogul, ale cărui efecte în materie de manipulare umană fuseseră testate de CIA la începutul anilor ’50, succesiv, în trei proiecte ultrasecrete: „Bluebird”

(„Pasarea albastra”), „Artichoke” („Anghinarea”) şi MKULTRA. Ultimul permitea experților CIA să pună la punct un program special prin care se puteau forma aşa-numiții „candidați manciurieni” (politicieni, oameni de afaceri, spioni ori asasini profesionişti controlați mental) şi disemina, ulterior, în societate ca nişte adevărate “cârtițe în adormire”. Până în momentul “reactivării” fiecăruia pentru o misiune anume*. De data aceasta, prin “Aquarius”, din anii ’60, se urmăreau obiective mult mai ambițioase: impunerea, prin manipulare socială, a unei noi culturi unui grup social distinct; constituirea unor modele de comportament şi gândire noi, complet diferite de cele tradiționale; utilizarea unui nou limbaj, axat pe cuvinte-cheie, cu sens deturnat.***

Vehiculul drogurilor. Deoarece drogul făcea parte dintre elementele interzise prin lege de sistem, psihologii şi sociologii de la “Tavistock Institute” şi “Stanford Research Center” şi-au îndreptat atenția asupra unui “vehicul” prin care acesta – ca element manipulant – să fie diseminat, rapid şi discret, în cadrul grupului țintă a experimentului “Aquarius”: muzica pop, care aduna la concerte grupuri mari de tineri, încă “neomogenizați” din punct de vedere mental si comportamental.

O obscură formație pop din Liverpool, care începea să aibă ceva succes în rândul tinerilor britanici – “The Beatles” -, a fost prima dintre cele alese pentru a fi propulsate pe plan mondial, prin intermediul mass-media, spre a promova noile valori şi comportamente sociale.

Beatlesmania. “Beatles” şi “beatlesmania” – apoi alte formații pop-rock – au fost impuse pe plan mondial, promovând un limbaj ale cărui cuvinte şi fraze ascundeau tâlcuri noi, cunoscute doar comunităților de tineri “hippie”, consumatoare de droguri. Ruperea de restul societății şi constituirea unor comunități specifice – “hippie” – cu valori, limbaj şi mentalitate radical opuse celor tradiționale a debutat în SUA, mai exact in California, pentru a se răspândi apoi, ca un virus de tip social, pe întregul mapamond. Inclusiv, în ciuda barierelor de cenzură, în statele comuniste, unde muzica pop (“Beatles”, “Rolling Stone”, “Animals” etc.) a reuşit performanța, uluitoare, de a trece Zidul Berlinului ridicat de Războiul Rece şi de a se impune, clandestin, în rândul tineretului. Până astăzi, se poate spune, experimentul “Aquarius” continuă să rămână unul dintre cele mai bine păstrate secrete ale SUA: “Beatles”, “beatlesmania”, “hippie” au constituit, conspirativ, un amplu experiment de “inginerie socială” şi încă unul reuşit prin care un grup social distinct (tineretul) a putut fi manipulat în cel mai subtil şi “natural” mod, dându-i-se impresia “libertății totale”, când, în realitate, el făcea obiectul unei manipulări totale.

Mulți dintre tinerii care în anii ’60 şi la începutul anilor ’70 au trecut prin experiența “hippie” nu îşi mai pot înțelege, astăzi, propriul comportament de atunci. Cât despre muzica “pop”, ea s-a transformat, treptat, într-o veritabilă industrie, un comerț extrem de profitabil, cu zeci si sute de milioane de dolari in joc.

“Comitetul 300″ şi proiectul “Aquarius”. Promovarea unei “noi culturi” sau a unei “culturi paralele”, care să aibă dimensiuni globaliste şi drept grupă-țintă tineretul, a fost un proiect al “Comitetului celor 300″, grup care se revendică din descendența “Lojei Iluminaților”, creată inițial, în Bavaria, de Adam Weishaupt, în 1776. Considerată dispărută încă din

secolul trecut, loja se pare că, în realitate, s-a restructurat în mai multe rânduri, reuşind să pătrundă până în structurile organizaţiilor globaliste binecunoscute ale secolului XX.

In ceea ce priveşte "Comitetul celor 300″, cea mai bună introducere în domeniu o constituie cartea dr. John Coleman, apărută la începutul anilor '80 şi ale cărei "profeţii" s-au adeverit în anii '90. Legăturile "Comitetului celor 300″ cu "Tavistock Institute" au avut drept punct comun, pe de o parte, preocupările Comitetului de a crea o "cultură globală" în cadrul "noii ordini mondiale", pe de altă parte interesul faţă de "ingineria socială" manifestat de "Tavistock Institute" în direcţia manipulării grupurilor sociale, în sensul unei schimbări sociale.

În acest context, "Beatles" şi "beatlesmania" au constituit acei curenţi subversivi prin care "Tavistock Institute", ulterior şi "Stanford Research Institute", au introdus noi standarde de gândire şi comportament tineretului.

Fenomenul "Beatles" nu a fost spontan, ci unul minuţios regizat de psihologi şi sociologi străluciţi, grupaţi la "Tavistock Institute", inspiraţi de textele şi filosofia lui Theodor Adorno, fenomen amplificat apoi prin mass-media de Ed Sullivan. Formaţia "Beatles", un grup modest din Liverpool, a căpătat astfel anvergura şi strălucirea cunoscute abia după ce formaţia a fost adusă în Statele Unite, iar experţii "ingineriei sociale" de la Tavistock şi Stanford au transformat-o în "Cobaiul" proiectului "Aquarius". Sistemul muzical al formaţiei "The Beatles" nici măcar nu le aparţinea. Sistemul atonal de 12 note, cu sunete grele şi repetitive, fusese descoperit de Adorno în cadrul ceremoniilor cultului zeului Dyonisos la greci şi în încantaţiile călugărilor din insula Baal, Indonezia.

Deturnarea cuvintelor. Sistemul a fost, ulterior, prelucrat de "Beatles" care, sub influenţa lui Adorno şi a "Tavistock Institute", şi-au îndreptat atenţia şi spre valorile şi practicile, ca şi spre muzica şi instrumentele budiste, fiind instruiţi câteva săptămâni în India. Textele compoziţiilor "Beatles" au inclus cuvinte şi fraze noi, cu sens deturnat şi codificat, cunoscut doar tinerilor "hippie". De pildă, cuvintele "teenagers", în sensul de adolescenţi iubitori de muzica pop-rock şi consumatori de drog ("junkies"), nu însemnau mare lucru în Statele Unite înainte de declanşarea "beatlesmaniei", care le-a impus fulgerator, cu sensul deturnat expus mai sus. Alţi termeni, frecvent utilizaţi de "Beatles", apoi şi de alte grupuri pop – ca, de pildă, "cool" (pentru a semnifica stările provocate de droguri) ori "discovered" (semnifică visele colorate, compensatorii, ale tinerilor "junkies"), au fost "fabricaţi" de "Tavistock Institute" şi "Stanford Center". Ca şi altele: "beatnik", "hippies", "flower children", care au intrat aproape instantaneu în vocabularul Americii, marcând un nou tip de limbaj şi un nou tip de subcultură, opusă violent celei tradiţionale, a "establishmentului".

Revoluţia tinerilor – numită şi "revoluţia hippie" – a fost concepută şi pusă în scenă de cele două instituţii de tendinţă globalistă prin intermediul muzicii atonale a grupului "Beatles", cu texte pline de cuvinte şi fraze codificate ori deturnate de la sensul lor. Comportamentul şi, mai ales, "vestimentaţia hippie" au desăvârşit constituirea unor grupuri distincte.

La fel de prompt ca şi muzica atonala "Beatles", moda blugilor ("jeans") rupţi şi murdari ("dirty jeans"), moda "pletelor lungi şi soioase", moda

rochiilor tip “gitan”, ample şi înflorate, moda “coronițelor” prinse în păr, moda marilor concerte şi reuniuni pop (tip “Woodstock”) au cucerit tineretul american. Apoi şi pe cel vest-european, inclusiv tineretul din spațiul comunist, de dincolo de Zidul Berlinului şi Cortina de Fier, dovedind astfel experților de la Tavistock şi “Stanford Center” că forța de penetrare – şi de manipulare – a unor mari grupuri de tineri, prin muzica “Beatles” şi consumul de droguri se poate extinde la scară planetară. Acoperirea mediatică a fenomenului (în fapt, experimentului) a avut un caracter decisiv.

“**Neadaptarea fragmentală**” Asemenea unor roboți, cei patru “Beatles”, veritabili “cobai” ai “Institutului Tavistock” au lansat hit după hit – transformate toate în “evenimente universale” de media electronică – utilizând texte cu acele cuvinte codificate pentru stimularea utilizării drogurilor şi a stărilor “cool”. Întregul proces a fost definit de Willis Harman – directorul proiectului “Aquarius” – drept o forma de “neadaptare fragmentală”.

Experimentarea “insecurității” şi crearea “turbulenței” – în scop de manipulare psihologică de masă – s-a materializat atât în muzica “beat”, cât şi în fenomenul generat de aceasta: “bandele de Hippie” care îşi răspândeau imaginea şi valorile în cercurile lungilor “caravane” de motociclete care strabateau America de la o coasta la alta. Ori în “taberele hippie”, mari surse de atracție şi curiozitate pentru ceilalți tineri.

Pliculețele cu droguri, care se strecurau cu iuțeală şi discreție la marile reuniuni pop, puteau fi apoi cu promptitudine diseminate de caravanele moto şi “consumate” în taberele hippie, atrăgându-i şi pe alții. Dr. John Coleman remarca, în acest context, semnificația schimbată a cuvântului “lover” (iubit, amant), de la sensul clasic din dicționar la cel codificat, în sensul homosexualității.

La mijlocul anilor ’60, mişcarea “hippie” – nonviolentă – lansată de “Tavistock Institute” şi “Stanford Research Center” prin intermediul muzicii “beat” şi cu ajutorul drogurilor, intră în faza a doua, comisionată tot de “Comitetul celor 300″. Este faza “schimbărilor sociale” în America, o faza marcată de violență şi anarhism al grupurilor de tineri “revoltați” şi în care cuvântul cheie, “revoluție”, este insinuat sau sugerat cu abilitate.

5. Manipulare prin mass-media

Unele precizări şi definiții: Manipularea - acțiunea prin care un actor social (persoană, grup, colectivitate) este determinat să gândească şi/sau să acționeze într-un mod compatibil cu interesele inițiatorului, şi nu cu interesele sale; **Persuasiunea -** acțiunea, darul sau puterea de a convinge pe cineva să creadă, să gândească sau să facă un anumit lucru, prin utilizarea unor tehnici de persuasiune şi distorsionând intenționat adevărul, lăsând însă impresia libertății de gândire şi de decizie. **Diferența dintre manipulare şi persuasiune constă în faptul că actorul social persuadat cunoaşte intenția celui care foloseşte această tehnică pentru convingere, pe când în manipulare cel manipulat nu este conştient de intenția celui care se foloseşte de acest proces de convingere**. Manipularea constă în a intra prin efracție în mintea cuiva pentru a-i forma o opinie sau a-i provoca un comportament, fără ca el să ştie că efracția s-a produs. Spre deosebire de

violența fizică, instituind o interacțiune explicită, violența psihologică sau cognitivă pe care manipularea o implică îşi datorează întreaga eficacitate disimulării sale. Şi mecanismele tehnice de construcție a mesajului manipulator relevă o dublă preocupare: cea de a identifica rezistența care le-ar putea fi opusă şi de a masca demersul în sine. O acțiune este manipulatoare când: conține intenția de a schimba opinii; nu are la bază utilizarea forței; lasă impresia libertății acțiunii celui care este manipulat; influențează opiniile sau comportamentele celui manipulat. **Propagandă –** *acțiune* de răspândire a unor idei care prezintă şi susțin o teorie, o concepție, un partid politic etc., cu scopul de a convinge şi de a câştiga adepți. Ca tactici ale propagandei, menționăm: tactica „oameni simpli; recomandarea; vagonul muzicanților; mormanul de argumente; transferul; generalitățile epatante; supranumirea.

Manipularea opiniei publice se face prin controlul conținutului, modului de formulare şi prezentare a informațiilor. În general, manipularea are la bază principiul transmiterii opiniei publice informații despre fenomenele pe care le doreşte cunoscute, în interpretarea manipulatorului, ceea ce înseamnă pur şi simplu managementul informației. Această tehnică constă în ascunderea informației, răspândirea de informații false (dezinformarea) sau direcționarea greşită astfel încât realitatea cu care avem de-a face şi forțele care ne modelează viața să nu poată fi înțelese pe deplin. Aceste perspective înşelătoare sunt proiectate asupra populației prin diverse mijloace de comunicare, dar în primul rând prin televiziune, radio, filme artistice, ziare, reviste şi internet.

Lingvistul nord-american Noam Chomsky a stabilit existența a ''Zece strategii de Manipulare” prin mediile de informare în masa.

Strategia diversiunii consistă în deturnarea atenției publicului de la problemele importante şi de la schimbările hotărâte de elitele politice şi economice, printr-un potop continuu de distracții şi de informații neînsemnate. Chomsky analizează diferitele tehnici de spălare a creierului.

1. A distrage în permanență atenția publicului, departe de adevăratele probleme sociale, captivată de subiecte fără importanță adevărată. A ține mereu publicul ocupat, ocupat, ocupat, fără nici-un timp pentru gândire” scrie Chomsky.

2. A cauza probleme şi apoi, a oferi soluții. Aceasta metodă se mai numeşte şi „problemă – reacție – soluție”. La început, se creează problema, sau „situația”, prevăzută pentru a suscita o anume reacție a publicului, pentru ca tocmai acesta să ceară masurile mai dinainte stabilite pentru a fi acceptate. De exemplu: dezvoltarea intenționată a violenței urbane sau organizarea de atentate sângeroase, pentru ca publicul să ceară legi represive, în detrimentul libertății.

3. Strategia „în degradeu”. Pentru ca publicul să accepte o măsură inacceptabilă, este de ajuns să fie aplicată în mod progresiv, în „degradeu”, pe o durată de zece ani. În acest fel, au fost impuse condiții sociale şi economice absolut noi au fost impuse din 1980 până în 1990. Şomaj masiv, imigrație – invazie, precaritate, flexibilitate, delocalizări, salarii care nu mai asigură un venit decent, iată schimbările care ar fi provocat o revoluție dacă ar fi fost aplicate în mod brutal.

4. Strategia acțiunii cu date diferite. O altă manieră de a obliga publicul să accepte o hotărâre nepopulară este de a o prezenta ca „dureroasă, dar necesara'', obținând acordul publicului în prezent, pentru aplicarea în viitor. Este mult mai uşoară acceptarea unui sacrificiu viitor decât al unuia apropiat. În primul rând, pentru că efortul nu trebuie făcut imediat, apoi, pentru că publicul are mereu tendința de a nădăjdui „totul va merge mai bine mâine" şi că sacrificiul cerut va putea fi evitat. În fine, această manieră lasă publicului timp pentru a se obişnui cu ideea schimbării, pe care o va accepta cu resemnare la momentul venit.

5. A se adresa publicului ca unor copii mici. Cea mai mare parte a publicității destinată marelui public foloseşte discursuri, argumente, personaje şi un ton absolut copilăresc, aproape debil, ca şi cum spectatorul ar fi un copil mic sau un handicapat mental. De ce oare ? „Dacă ne adresam unei persoane ca şi cum ar avea 12 ani, atunci aceasta, prin sugestibilitate şi cu o oarecare probabilitate, va avea un răspuns sau o reacție tot atât de lipsită de simț critic ca al unui copil de 12 ani" analizează Chomsky.

6. A face apel mai mult la partea emoțională decât la gândire. Este o tehnică clasică pentru a opri analiza rațională şi, deci, simțul critic al oamenilor. În plus, folosirea emoționalului deschide accesul la subconştient, pentru implantarea unor anumite idei, dorințe, spaime, pulsiuni sau comportamente.

7. Menținerea poporului în neştiință şi prostie. A face în aşa fel ca poporul să nu înțeleagă tehnologiile şi metodele folosite pentru controlarea şi robirea lui. Calitatea educației data claselor inferioare trebuie sa fie cât mai slabă, încât prăpastia de neştiință, care separa clasele de jos de cele de sus sa fie şi să rămână de neînțeles de cele dintâi.

8. A încuraja publicul să se complacă în mediocritate. A încuraja publicul sa creadă ca e „bine" să fii prost, vulgar şi incult. A-l îndopa cu seriale americane şi emisiuni de tele-realitate, nişte dobitocenii monstruoase.

9. A înlocui revolta cu învinovățirea. A face omul sa creadă că numai el singur este vinovat de propria-i nenorocire, din cauza unei inteligențe insuficiente, sau a capacităților şi eforturilor necorespunzătoare. Astfel, în loc să se ridice împotriva sistemului, individul se sub-estimează şi se învinovățeşte, ceea ce creează o stare depresivă, având ca efect abținerea de la acțiune.

10. A cunoaşte oamenii mai bine decât se cunosc ei înşişi. În ultimii 50 de ani, progresele fulgerătoare ale ştiinței au săpat o prăpastie crescânda între cunoştințele publicului şi acelea deținute şi folosite de elitele conducătoare. Mulțumită biologiei, neurobiologiei şi psihologiei aplicate, „sistemul" a ajuns la cunoaşterea avansată a făpturii omeneşti, fizic şi psihic. Sistemul cunoaşte individul mediu mai bine decât el însuşi. Această înseamnă că, în majoritatea cazurilor, sistemul deține un control mai mare şi o putere mai importantă asupra oamenilor decât ei înşişi.

Factorul hotărâtor care permite controlul eficient al mass-media şi folosirea ei drept instrument de propagandă este dreptul de proprietate de tip monopol al mijloacelor tehnice şi umane, precum şi al autorizațiilor de care dispun un număr redus de instituții specializate în acest domeniu. „**Un număr de 1700 de ziare cotidiene din SUA sunt deținute de mai puțin de 15 corporații,**

iar Time Inc. are aproximativ 40% din încasări. Cele trei mari rețele de televiziune ABC, CBS şi NBC încă dețin majoritatea audienței”[4].

Acțiunea monopolului este consolidată prin mijloace de control adiționale şi sisteme de siguranță. „Conform dosarelor CIA, agenția de ştiri a rețelei de televiziune ABC a fost folosită ca acoperire de către agenții CIA încă din anii 1960”[5]. Prin anii 1990 a funcționat şi la Bucureşti un post de televiziune din rețeaua ABC. „Încă din anii ´50, mass-media americană era legată direct de CIA, agenția furnizând informații ziariştilor, în schimbul propriilor lor informații procurate la nivel intern sau în afara țării. Reporterii erau angajați de către CIA pentru a livra instrucțiuni şi bani contactelor şi pentru a urma linia trasată de agenție în comunicatele lor. CIA a creat un program pentru agenți ce urmărea dezvoltarea abilităților de reporter”[6].

„Natura” manipulării.

a. Manipularea psihologică este considerată acel tip de manipulare care afectează cunoaşterea alternativelor şi consecințelor lor, a motivelor şi abilității de a raționa, de a alege şi implementa alegerile.

b. Manipularea informațională are loc atunci când **Y** acționează astfel încât să-i afecteze lui **X** cunoaşterea alternativelor, alterându-i înțelegerea situației.

Ziarele au fost primul mijloc de informare de mare audiență şi, evident, de manipulare a informațiilor destinate publicului. Acestea au apărut în secolul al XVII-lea, iar în secolul al XIX-lea cele mai respectate exercitau o influență puternică asupra clasei mijlocii educate care forma “opinia publică”. Puterea enormă a mass-mediei, de influențare a opiniei publice, provine din rolul pe care îl îndeplineşte - acela de a formula şi difuza pentru societate informațiile, de a uşura, dar şi de a orienta percepția socială a diverselor fenomene.

Războiul informațional a intrat într-o etapă nouă odată cu apariția mijloacelor tehnice moderne de difuzare informațiilor, radio şi televiziune. Au fost lansate programe speciale de „război psihologic” axate pe mistificarea informațională a transmisiilor şi subordonarea mesajelor acestora unor ținte ideologice şi sociale precise.

Extinderea pe orizontală şi pe verticală a surselor de informare mass-media a făcut ca ştirile să se transmită ca un fel de publicitate. De asemenea, s-au rafinat metodele şi tehnicile de manipulare a consumatorilor de informații existând o serie de tehnici utilizate de către jurnaliştii-comentatori ai ştirilor în scopul formării opiniei necesare în rândurile publicului:

Pătrunderea în subconştient – jurnalistul redă părerea unor persoane, treptat transformând-o în părerea întregii societăți. Cu ajutorul unui astfel de „reportaj” el exteriorizează anumite preferințe politice.

Omiterea informației – permite selectarea informației în aşa fel, încât datele care nu sunt pe placul „unor persoane” să nu fie redate populației. În astfel de cazuri jurnalistul prezintă materialul asupra unor

---

[4] Jim Keith, Controlul maselor. Ingineria conştiinței umane, Piteşti, Editura infinit, 2011, p.31-32.
[5] Jim Keith, Ibidem, p.35.
[6] Jim Keith, Ibidem, p.34.

dezbateri lăsând în umbră poziția uneia dintre părți. Atunci el transmite doar mesajul unui oponent, în special prin atitudini, emoții şi limbaj.

Ultima replică – această tehnică are la bază comentariul final al jurnalistului. După ce jurnalistul anunță problema propusă oponenţilor în cadrul dezbaterilor, el finisează mesajul cu citatul uneia dintre părți, fie în formularea lui inițială, fie modificat neesențial. În asemenea cazuri, punctul de vedere al părții oponente este totalmente ignorat.

Atac indirect – reporterul atacă nu o persoană concretă, ci doar adepții lui sau mediul în care activează etc.

Complimentul fals – jurnalistul face un compliment voalat despre abilităţile psihice sau intelectuale ale unei persoane politice, apoi începe să complimenteze activ pe adversarul său. Aceasta tehnică serveşte drept fundament, pe care se bazează „lauda” ulterioară a oponentului.

Critica falsă – presupune modelul inversat al tehnicii „complimentului fals”. Jurnalistul creează o serie aparent logică de diverse critici, alese după anumite criterii, spre exemplu critica a trei candidați electorali sau partide politice. Mai întâi el enumeră greşelile primului candidat, apoi numeşte defectele celuilalt candidat. Iar în final, când trebuie criticat cel de-al treilea candidat, jurnalistul intenţionat trece la alt subiect de discuţie.

Prototipul fals – jurnalistul prezintă viziunea unei persoane concrete, afirmând că această persoană vorbeşte în numele unui grup politic numeros. Astfel reporterul permite „prototipului fals” de a afirma în numele unei categorii considerabile a societății.

Sandwich-ul otrăvit – jurnalistul ascunde informația oportună pentru candidat între introducerea şi încheierea negativă. Acest mod de prezentare a informației neutralizează părerea pozitivă, pentru a o face cât mai puțin sesizabilă.

Sandwich-ul dulce – modelul invers de prezentare a informației negative, care este plasată între introducere şi încheiere cu scopul de a crea imaginea favorabilă candidatului şi/sau grupului politic.

Exagerarea unui detaliu – jurnalistul intenționat exagerează un detaliu negativ.

Lupta psihologică în mass-media nu este o simplă propagandă între oponenți, ci un adevărat război informațional. Odată cu marginalizarea societății creşte posibilitatea ca aceasta să fie manipulată. Modelele de manipulare pot deveni tot mai primitive, deoarece interesul electoratului față de politică descreşte. Efectul este obținut doar prin „semnale” de propagandă. Motivația ? Oamenii mereu rămân interesați de trei lucruri: bani străini, pat străin şi moarte străină !

Vânătoarea surselor mass-media. Doar în unele cazuri presei îi este interzis publicarea unor materiale, care pot dezavantaja anumite persoane sau grupuri. În situaţia în care apariția acestor materiale a fost stimulată de către concurenți, există posibilitatea de a afla despre existența lor de la reporterii prieteni. Apoi, de a elabora materiale de compromis sau de a încerca tărăgănarea publicării sau emiterea în direct a informaţiilor prin intermediul redactorilor simpatizanţi.

Dar nu în toate cazurile apariția unor astfel de materiale este stimulată de către concurenți. Având anumite posibilități operative este

posibil în orice moment de a controla apariția compromisurilor direcționate nu doar contra oponenților, dar şi împotriva partidului pe care îl reprezinţi. Care este scopul? În afară de faptul că publicul adoră conflictele, jurnaliştii care au publicat informații neverificate şi sunt identificaţi ca fiind vinovaţi, devin mai dispuşi spre o colaborare remunerată.

Toate sursele mass-media sunt supravegheate. Banii sunt un mijloc ce permit realizarea unei colaborări cu jurnaliştii sau redactorii. De aceea, în campaniile electorale se apelează la serviciile unor persoane – specialişti în relații publice, care au drept scop stabilirea unor relaţii de prietenie cu jurnaliştii. În ajunul alegerilor toți candidații electorali au câte un jurnalist prietenos. Este nevoie doar de un singur reprezentant al unui ziar, post de televiziune sau radio pentru ca unele partide să primească informația necesară despre oponent înainte ca aceasta să fie publicată sau difuzată publicului pentru ca persoanele sus-numite să dispună de timp pentru a crea o strategie în caz de contraatac.

Nu există putere care să nu încerce să influențeze toate mijloacele de informare: radioul, televiziunea, presa. Aceste încercări se fac nu doar prin forță politică, dar şi prin mijloace de manipulare economică. Există cazuri, când un astfel de joc inconştient se soldează cu eşec. Unele surse mass-media sau chiar un media holding iese din jocul început şi intră în conflict direct cu autoritățile. Momentul schimbării poate fi fatal pentru autorități. Deoarece conflictul începe să evolueze fără implicarea surselor financiare, acestor surse mass-media le rămâne doar două posibilități de acțiune: emigrarea sau atacul mediatic.

Jim Keith[7] arată că în SUA există o conlucrare obişnuită între mijloacele mass-media şi CIA. Se menționează că multe agenții de ştiri furnizează acoperire agenților CIA: New York Herald-Tribune, Saturday Evening Post, ziarele Scripps-Howard şi Hearst, Associated Press, United Press International, Sistemul de Difuzare Mutuală, Reuters şi Miami Herald. O altă modalitate de control a CIA se realizează prin deținerea directă a unor mijloace mass-media menționându-se că CIA deținea în 1997 peste 50 de stații de radio, agenții de ştiri, reviste şi ziare, majoritatea aflându-se peste hotare. Multe agenții de ştiri erau infiltrate de agenți CIA, şi peste o mie de cărți sponsorizate sau produse nemijlocit de CIA, au fost publicate de editorii americani.

O metodă directă de dirijare a informației mass-media se referă direct la ziarişti. Aceştia sunt constrânşi să formuleze ştirile după cum sunt interesele companiei de presă la care lucrează. Nu există o libertate a convingerilor ziariştilor. Iată o declarație a unui ziarist făcută la o întâlnire a acestora, menționată de Jim Keith: „În momentul de față al istoriei americane nu există o presă independentă în SUA. Şi voi şi eu, cu toții ştim asta. Nici unul dintre voi nu ar îndrăzni să-şi scrie propriile opinii sincere, căci dacă vreunul dintre noi ar avea curajul să facă aceasta se ştie de dinainte că asemenea cuvinte nu ar vedea lumina tiparului. Eu sunt plătit săptămânal pentru a nu-mi exprima opinia sinceră în ziarul la care lucrez. Şi majoritatea dintre voi sunteți plătiți similar pentru acelaşi lucru, iar dacă vreunul dintre voi ar fi suficient de nebun să-şi scrie părerea sinceră, acesta ar ajunge pe străzi căutându-şi un alt loc de muncă. Dacă mi-aş permite să public vreo opinie sinceră şi adevărată la ziarul la care lucrez, în mai puțin de 24 de ore aş rămâne fără

---

[7] Jim Keith, Ibidem, p.37.

slujbă. Treaba jurnaliştilor este să distrugă adevărul, să mintă deschis, să pervertească, să defăimeze, să-l mulţumească pe mamona, şi să-şi vândă ţara şi poporul pentru a-şi câştiga pâinea de zi cu zi. Şi ei şi voi, ştim cu toţii aceste lucruri, deci ce este cu această nebunie: să toastăm pentru o presă independentă?!.

Noi suntem instrumentele oamenilor bogaţi din spatele scenei. Noi suntem hopa Mitică, ei sunt cei care trag sforile iar noi dansăm. Talentele, potenţialul şi vieţile noastre sunt toate proprietatea altora. Suntem cu toţii nişte prostituate intelectuale”[8].

6. Creierul şi conştiinţa

Aristotel, în tratatul său de metafizică, a scris despre o anumită “**stare divină**”, stare definită de el ca fiind “**gândirea care gândeşte gândirea**”, şi pe care, spunea filosoful grec, “**şi omul o poate atinge din când în când**”. Mult mai des decât credea Aristotel, oamenii de ştiinţă cugetă şi analizează mecanismele şi substraturile gândirii umane. Neurofiziologii au descoperit că encefalul conţine centri senzitivi (centrul vederii, al auzului, al mirosului ş.a.), centrii motorii pentru comanda musculaturii şi intervine în homeostazia organismului (adică reglează respiraţia, tensiunea arterială, temperatura, compoziţia chimică a sângelui etc.).

Multă vreme a prevalat concepţia evoluţionistă după care conştiinţa este o funcţie de achiziţie filogenetică recentă, altfel spus conştiinţa a apărut în urma unui proces evolutiv, fiind, de fapt, o culme a evoluţiei. Raţionamentul gânditorilor evoluţionişti ducea la concluzia că activitatea conştientă trebuie să fie dependentă, în virtutea respectării modelului evoluţionist, numai de formaţiunile relativ de curând apărute în evoluţia creierului. Observaţiile neurochirurgului canadian Wilder Graves Penfield (1891 – 1976), obţinute în timpul intervenţiilor chirurgicale, contrazic această teză. Conştiinţa nu este nici pe departe o funcţie dependentă doar de anumite formaţiuni cerebrale, formaţiuni considerate ca fiind apărute târziu pe scara evoluţiei!

Înţelegerea mecanismelor cerebrale şi a conştiinţei se pare că va fi marea provocare a secolului XXI! În prezent nimeni nu poate da o definiţie satisfăcătoare a ceea ce este conştiinţa sau gândirea! Deşi par a fi noţiuni cotidiene, banale chiar, înţelegerea lor şi a mecanismelor care stau în spatele acestor procese este încă o mare enigmă! În scopul descifrării tainelor gândirii umane, fizicianul Roger Penrose a propus construirea unei noi fizici! Celebrul fizician britanic pretinde că este necesară această nouă fizică pentru a înţelege cu adevărat ce este spiritul. Noua fizică ar urma să integreze într-un sistem coerent, noţiuni de fizică cuantică, biologie celulară şi logică matematică. După părerea lui Roger Penrose[9] inteligenţa artificială este doar o figură de stil. “**În principiu**, declară el, **computerul nu poate da naştere unei conştiinţe. Acesta este un adevăr matematic! Conştiinţa este consecinţa unui fenomen care nu poate fi «înţeles» de ordinator**”. Mai pe scurt, fenomenul pe care noi îl denumim «conştiinţă» este un fenomen «non-calculabil».

O altă problemă, subliniată foarte clar de Penrose, este aceea că, spre deosebire de un computer, creierul uman este mult mai mult decât un simplu

---

[8] Jim Keith, p.38.

[9] Roger Penrose, Mintea noastră cea de toate zilele. Despre gândire, fizică şi calculatoare, Bucureşti, Editura Tehnică, 2006.

sistem binar. Este adevărat că în ceea ce priveşte efectuarea calculelor numerice, omul este neperformant comparativ cu realizările unui calculator. Dar, creierul uman este capabil, la rândul lui, de activități în care calculatoarele se comportă, cel puțin actualmente, lamentabil. De pildă, omul poate lua decizii în condiții de incertitudine, este capabil de ceea ce noi obişnuim să numim «intuiție». Deşi capacitatea noastră de memorizare este mult mai mică decât cea a calculatoarelor, totuşi mecanismele de asociere şi corespondență, legăturile între diverse noțiuni abstracte, toate acestea fac din memoria umană o culme greu de atins din punct de vedere calitativ de către computerele moderne! Se pare că, deşi mult mai limitați fizic decât maşinile aşa-zis «inteligente», suntem posesorii unui organ cerebral extraordinar de bine organizat, ale cărui structuri profunde ne sunt încă necunoscute.

Penrose consideră că "**există în mintea noastră (sau mai curând în conştiința noastră) ceva nematerial**..." şi "**ceea ce se petrece în creierul uman este calitativ diferit de modul de funcționare a calculatoarelor existente sau imaginabile**". Calculatoarele actuale, chiar şi aşa numitele «rețele neuronale», sunt departe de performanțele gândirii, învățarea fiind slabă iar conştiința de sine total absentă! Nimeni nu poate descrie exact care sunt procesele biofizice şi ce fel de reacții chimice însoțesc gândirea umană! Foarte mulți cercetători neurofiziologi, neurologi, psihologi au un punct de vedere extrem de pesimist în ceea ce priveşte viitorul propriilor lor cercetări. Ei nu cred că progresele, oricât de mari, pe care am reuşit să le realizăm în aceste discipline ne vor permite vreodată să pătrundem în esența fenomenului.

Fără îndoială că unul dintre cei mai de seamă neurofiziologi contemporani este savantul australian John Carew Eccles (1903 –1997), laureat al Premiului Nobel pentru medicină în anul 1963. Într-o carte celebră, "Eul şi creierul său[10]" (apărută în 1977, în colaborare cu Karl Popper) **John Carew Eccles,** (1903 –1997) declară: "**N-au putut fi aduse nici un fel de dovezi că experiențele autoconştiente sunt identice cu evenimentele neurale ale cortexului, a cărui activitate este pusă în legătură cu trăirile conştiente**". El îşi precizează concepția extrem de interesantă pentru atmosfera ştiințifică a secolului XX, la care a ajuns în urma unor cercetări îndelungate: **"mintea conştientă de sine" este o entitate distinctă de creier; "mintea conştientă de sine" «baleiază» suprafața creierului, în care citeşte diverse date. Creierul,** după părerea lui Eccles**, este un organ de legătură între "mintea conştientă de sine" şi corpul fizic**. Cercetările l-au condus la concluzia că la moartea creierului, când toată activitatea cerebrală încetează complet, "**mintea conştientă de sine**" nu mai recepționează nici un fel de mesaje de la creierul pe care l-a cercetat şi l-a controlat aşa de eficace o viață întreagă. Dar, deşi creierul a murit, "**mintea conştientă de sine**" continuă să existe! "**Astfel**, scrie Eccles, **poate exista un nucleu, un eu ascuns, care supraviețuieşte morții creierului pentru a dobândi o altă existență care trece în întregime dincolo de orice ne putem imagina**!". Să recunoaştem, afirmațiile lui John Eccles sunt uimitoare! În mod sigur că dacă aceste afirmații nu ar fi venit de la o autoritate în materie de neurofiziologie lumea ştiințifică le-ar fi tratat cu zâmbete şi ironii...

[10]Karl Popper, John C. Eccles *The Self and Its Brain: An Argument for Interactionism*, Quickwork Consultants 1977, ISBN 0-415-05898-8

În final, Eccles arată că el a avut în vedere tot timpul un «spirit» de aceeaşi natură cu cel despre care vorbeşte religia, iar la pagina 560 a cărţii citată mai sus, întâlnim poate una dintre cele mai tulburătoare propoziţii scrisă vreodată de un savant, laureat al Premiului Nobel: "**Mintea conştientă de sine are o origine supranaturală**!"

Dar şi alte cercetări de prestigiu în domeniu converg spre aceleaşi concluzii exprimate de John Eccles. Se afirmă că: „**Biologia este un proces cuantic. Toate procesele din corp, inclusiv comunicarea celulară, sunt declanşate de fluctuaţii cuantice, şi toate funcţiile cerebrale superioare, cum ar fi conştiinţa, par să funcţioneze tot la nivel cuantic… Ceea ce noi considerăm memorie este doar o emisie coerentă de semnale din Câmpul Punctului Zero şi că amintirile de lungă durată sunt doar grupări structurate ale acestor informaţii sub formă de unde… Dacă autorii teoriei au dreptate, creierul nostru nu este un mediu de stocare, ci un mecanism de receptare în toate sensurile, iar memoria este pur şi simplu un văr mai depărtat al percepţiei obişnuite. Creierul regăseşte informaţiile «vechi» la fel cum prelucrează informaţiile «noi» - prin transformarea holografică a tiparelor interferenţei undelor… Unii oameni de ştiinţă au mers atât de departe încât au sugerat că toate procesele noastre cognitive superioare ar rezulta din interacţiunea cu Câmpul Punctului Zero"**[11].

Desigur, cercetarea fenomenelor ce emană de la creier constituie preocuparea multor oameni de ştiinţă de diverse specialităţi, el constituind „centrul de comandă" al activităţii umane şi „**Pentru a avea o viaţă împlinită, nimic nu este mai important decât funcţionarea optimă a creierului… Pe măsură ce, în societatea informaţiei din secolul XXI-lea, puterea cerebrală înlocuieşte forţa musculară, interesul pentru găsirea modalităţilor ştiinţifice de optimizare a funcţionării creierului creşte**"[12].

Folosindu-ne conştiinţa, procesul gândirii şi trecând la acţiune vom putea antrena în vieţile noastre situaţii, evenimente şi oameni construindu-ne activ propria noastră realitate. Având deci liber arbitru şi folosind circumstanţele pe care noi şi societatea în care trăim ni le creăm, evoluăm, ne maturizăm şi ca oameni şi ca suflete. Noi împreună cu ceilalţi oameni ne construim lumea care la rândul ei reflectă conştiinţa, credinţa, concepţiile, dorinţele şi temerile oamenilor.

7. Minuni şi miracole

În Evanghelia după Luca (**Lc.8.43-48**) se spune: **Şi o femeie, care de doisprezece ani avea hemoragie şi care cheltuise cu doctorii tot ce avea, neputând fi vindecată de nici unul, venind pe dinapoi, a atins marginea hainei Lui; şi îndată s-a oprit hemoragia ei. Şi Isus a spus: „Cine M-a atins"?. Şi, toţi tăgăduind, Petru şi cei *care erau* cu El au spus: „Stăpâne, mulţimile Te împresoară şi Te îmbulzesc, şi zici: «Cine M-a atins?»". Şi Isus**

---

[11] Lynne McTaggart, Câmpul. Căutarea forţei secrete a universului, Braşov, Editura Adevăr Divin, 2009, p.170-171.

[12] Jean Carper, Cum să-ţi păstrezi sănătatea creierului, Bucureşti, Editura Cartea Veche, 2007,p.9-10.

a spus: „M-a atins cineva, pentru că Eu am cunoscut că a ieşit putere din Mine”. Şi femeia, văzând că nu a rămas ascunsă, a venit tremurând şi, căzând înaintea Lui, a spusa înaintea întregului popor din ce cauză Îl atinsese şi cum fusese vindecată îndată. Şi El i-a spus: „Îndrăzneşte, fiică, credința ta te-a vindecat; du-te în pace”.

Din punctul de vedere al disciplinei noastre şi al „înțelegerii” minunii lui Iisus ne referim la remarca Lui: **„M-a atins cineva, pentru că Eu am cunoscut că a ieşit putere din Mine”**; aceasta înseamnă o trecere de energie din corpul Lui Iisus Hristos în cel al femeii, soldându-se cu vindecarea acesteia. Remarca respectivă este în concordanță cu comentariile privind natura originii Câmpului Punctului Zero. Ori. cei care s-au ocupat de studierea lui, la întrebarea: Ce reprezintă Câmpul Punctului Zero ? au răspuns: Câmpul Punctului Zero putem spune că reprezintă Energia Primară din care a fost creat Universul, este însăşi Divinitatea.

Dar iată câteva „minuni” sau „miracole” povestite de martori oculari. „Unul dintre fenomenele de tip spiritualist care pledează pentru susținerea ideii de supraviețuire după pragul morții a structurii conştiente a eului nostru îl reprezintă fenomenul «drop in» (cădere în). Acesta se întâmplă în timpul şedințelor spiritiste şi constă în prezentarea unei entități total necunoscute pentru participanți, care furnizează informații complet neştiute de către cei de față, dar care se dovedesc a fi foarte exacte atunci când sunt supuse unor riguroase verificări”[13].

„Se ştie despre englezoaica Rosemary Brown, cunoscut medium, personaj lipsit de cultură, că, fiind în transă mediumistică, avea capacitatea de a scrie bucăți muzicale. Caracteristica acestor piese este dată de faptul că ele sunt scrise în stilul particular al unor mari compozitori ca Liszt, Chopin, Schubert, Beethoven, Bach, Mozart, Berlioz, Debussy. Întreaga sa «operă» consemnează peste 600 de astfel de piese, ale căror caracteristici de autenticitate au fost recunoscute de muzicologi şi experți. Casa de discuri «Philips» a scos un disc cuprinzând reunirea unor bucăți în stilul şapte dintre aceşti mari compozitori”[14].

„Un alt medium celebru a fost Arthur Ford, care a fost supus investigației ştiințifice timp de peste 40 de ani. În ultima perioadă, în anii ´60, el a fost investigat utilizându-se aparatura folosită în antrenamentul cosmonauților. Participant la cel de al doilea război mondial, Ford a devenit celebru prin listele cu numele soldaților căzuți pe front pe care le dicta în stare de transă. „Ghidul” său, numit „Fletcher”, îi furniza informații extrem de exacte. Fletcher a dat detalii deosebite despre sine, inclusiv despre unitatea militară, în care a luptat în timpul primului război mondial, menționând şi fapte concrete legate de moartea sa pe front, fapte verificate şi confirmate”[15].

Precogniția. Americanul William Cox, în anul 1950, a prezis cu o precizie înspăimântătoare zece accidente de tren, a dat indicii exacte despre nume de gări, chiar şi numele supraviețuitorilor. În 1898, mediumul Morgan Robertson publica nuvela Futility, în care descrie un monstru metalic al

---

[13] Eugen Celan, Viața după pragul morții, Bucureşti, Editura Teora, 1992, p.50.
[14] Eugen Celan, Ibidem, p.52.
[15] Eugen Celan, Ibidem, p.50.

apelor denumit Titan, cel mai mare construit de oameni. A fost descris ca având nouăsprezece compartimente şi că va fi distrus de un iceberg la prima sa traversare a Atlanticului. Ceea ce s-a întâmplat 14 ani mai tarziu.

Mandy. Englezoaica Gillian divorţase în urma unei puternice traume morale. Cea de-a doua fiică a sa, Mandy, murise imediat după naştere din pricina unei grave deficiențe cardiace. Sfătuită de toți, Gillian a făcut efortul de a-şi uita complet trecutul: s-a mutat în altă localitate şi s-a recăsătorit în curând cu un anume George Seabrook. Au avut patru copii: Wendy, Sean, John şi o fetiță, născută în 1972, pe care au botezat-o Mandy (fiindcă semăna mult cu prima Mandy). Câțiva ani mai târziu, familia Seabrook face o excursie la țară, trecând întâmplător prin localitatea Hunslet, acolo unde se afla mormântul lui Mandy I. Din acest moment începe straniul: "Priveşte, mami!", strigă Mandy arătând cimitirul cu degetul. *"Acolo m-ai îngropat şi era să cazi leşinată pe sicriul meu!"* Părinții n-au reuşit să scoată nici-un cuvânt. Muți, se priveau amândoi cu groază. "*Fraza lui Mandy m-a cutremurat până în măduva oaselor*", îşi aminteşte Gillian, în timp ce George mărturisea că se simțea ca pe scaunul electric. Bineînțeles, nimeni nu-i povestise micuței Mandy nimic despre prima întâmplare, despre cimitir sau despre ceva în legătură cu aceasta. Dar ea a dat şi alte amănunte, unele mai curioase decât altele: a pomenit o mică brățară de argint cu brelocuri şi o inscripție, care îi fusese pusă în sicriu.

Într-adevăr, Mandy I fusese îngropată cu brățara sa, cadoul de la unul din unchi, un anume Patrick, pe care Mandy II nu-l văzuse niciodată. De altminteri, ea şi-a amintit inscripția: "Pentru scumpa mea Mandy, unchiul Patrick." Această fetiță va relata şi alte detalii de la înmormântare, câteva necunoscute mamei, dar adeverite după investigații. Ea semăna ca două picături de apă cu prima Mandy şi era convinsă că s-a reîncarnat. La 12 ani făcea următoarea declarație: "Îmi amintesc că am mai fost o dată Mandy. Fiindcă toată lumea era atunci destul de tristă din pricina bolii mele, am revenit, ca prietenii mei să nu mai plângă." Totuşi, Mandy II dovedea şi certe capacități de clarviziune. Astfel, ea l-a interpelat într-o zi pe tatăl său în legătură cu un anume Stevie, care era fericit acum pentru că putea să meargă. Or, George Seabrook avusese un băiat, dintr-o căsnicie anterioară, numit Stephen şi alintat Stevie. Acesta fusese handicapat, cu ambele picioare paralizate şi murise de mult. El era un subiect tabu: George n-a pomenit nimănui din noua sa familie despre acest copil. Darul clarviziunii, foarte manifestat la Mandy II, este esențial şi în el se poate găsi explicația uluitoarei ei aptitudini.

Nina Kulagina (1926 – 1990)**, î**nzestrată cu deosebite valori telekinetice, a fost supusă la numeroase teste specifice printre care şi deplasarea unor obiecte cu puterea gândului. Înainte de a încerca astfel de exerciții, Kulagina solicita un răstimp în care să-şi limpezească mintea. Ştia că a ajuns la gradul necesar de concentrare atunci când i se tulbura privirea şi simțea o durere acută în coloana vertebrală. Ritmul cardiac devenea neregulat, nivelul zahărului din sânge creştea, iar sistemul endocrin dădea semne de perturbare – reacții asociate cu un nivel ridicat de stres. Îşi pierdea simțul gustului, suferea de dureri la nivelul membrelor, se simțea amețită şi îşi pierdea capacitatea de coordonare. De regulă, după şedințele de

telekinezie, se simțea extenuată. Odată testele au arătat că pulsul era aproape inexistent şi că pierduse aproape 1,8 kg într-o jumătate de oră. Aceasta, s-a întâmplat, se crede, pentru că exercițiile ei mentale necesitau transformarea materiei organice în energie.

Explicația unor asemenea fenomene se poate găsi în ceea ce numim terapia mentală. În baza acestea se consideră că dizarmonia corpului şi a minții este răspunzătoare de durerea fizică şi psihică (boala). Majoritatea bolilor au ca punct de pornire dezechilibre emoționale, psihice, sau fizice şi anume: dezechilibrul care produce boală poate lua naştere în conştiință sub forma unei stări negative care apoi se manifestă psihic (unde este rădăcina bolii) şi în profunzimile subconştientului sub forma mâniei, fricii, lăcomiei, urii, posesivității, anxietății etc. Aceste emoții şi stări negative se vor manifesta prin intermediul psihicului în corpul fizic şi vor afecta rezistența naturală a organismului, a sistemului imunitar.

E bine ca toate emoțiile şi stările negative să fie observate cu detaşare adică conştientizate şi apoi lăsate să dispară de la sine. Emoțiile trebuie lăsate să curgă liber, acceptate, nu negate iar abordarea lor să fie într-o manieră pozitivă. Reprimările emoțiilor nu sunt bune deoarece ele produc tulburări în plan psihic şi fizic. Ne vom elibera de emoțiile negative stocate în memoria celulară a organelor corpului şi prin tehnică de vizualizare creativă sub formă de meditație pozitivă şi printr-o rugăciune personală (după intuiția fiecăruia) înainte de culcare în care cerem ca în timpului somnului corpul nostru fizic şi emoțional să fie curățat şi eliberat de toate tiparele negative care au produs blocaje. Trebuie să gândim şi să fim siguri că rugăciunea noastră va fi ascultată, nu trebuie să ne îndoim nici o clipă de acest lucru.

VII. EUGENIA GLOBALĂ – FOLOSIREA MEDICINEI PENTRU A UCIDE

1.Eugenia şi politica demografică a comunităţii umane

Cu circa 7000 de ani în urmă specia umană a devenit din culegători şi vânători în cultivatori şi crescători de animale domestice. Desigur, a avut şi preocuparea de a cultiva şi a creşte animale domestice dintre cele care le considerau cele mai bune, cele mai productive pentru munca întreprinsă. De aici şi până la aplica, cât de cât, aceste principii şi la specia umană nu a fost decât un pas. Aceste principii s-au bazat, desigur, pe constatarea că caracteristicile de calitate se reproduc pe cale ereditară. Aceste considerente calitative se pare că au fost observate de multă vreme. Astfel, Pindar (c.518-c.438 î.H.) în una din odele sale „triumfale" scria:

„…firea din naştere nu poate
Să şi-o schimbe nici roşcata vulpe
Nici leul cu răget puternic"
(Olimpica, XI)

Ca urmare acestor corelaţii făcute de marii oameni de ştiinţă din trecut între ereditatea biologică şi calitatea de încorporare şi prelucrare a informaţiilor externe de către individul uman, au fost făcute diferite recomandări privind direcţiile de dirijare artificială a înmulţirii speciei umane. Astfel, în ***Legea lui Manu***[1], a cărei vechime este apreciată între secolele al XIII-lea şi al VI-lea înaintea erei creştine, se opreşte căsătoria care ar primejdui însuşirile biologice ale urmaşilor: ***„Bărbatul va lua în căsătorie o femeie din aceeaşi castă şi care prezintă caracterele perfecţiunii, va evita familiile care n-au descendenţi de sex masculin cum şi pe acelea a căror membri au corpul acoperit cu păr des sau care prezintă tendinţe de vre-o boală: de piele, stomac, umflarea picioarelor etc. Fecioara pe care şi-a ales-o să aibă ţinută demnă. Bărbaţii din clasele superioare care se însoară cu femei din clasele inferioare vor avea descendenţi degeneraţi"***.

---

[1] Cartea Legii lui Manu, Editura Aldo Press, 2001. Legea lui Manu, într-o prezentare de 349 pagini, cuprinde principii de teologie, de metafizică şi cosmogonie, precepte de morală, de pedagogie, de economie domestică şi rurală, de comerţ etc; reguli pentru îndeplinirea actelor cultului, a datoriilor conjugale şi către rude, prieteni şi streini: datoriile castelor principale şi ale celor secundare, atât unele faţă de altele, cât şi ale membrilor castei între ei; noţiuni de politică internă şi externă, de strategie şi tactică; sfaturi pentru încheieri de alianţe politice şi militare, apoi amănunţite legi agrare, civile, penale, comerciale, sistemul măsurilor şi greutăţilor etc., etc. Legea lui Manu, în sanscrită Manava-Dharma-Sastra, constituie cel mai important cod de legi al Indiei antice, atribuit de tradiţia hinduistă lui Manu, adică primul om. Sastra înseamnă carte şi ştiinţă. Dharma înseamnă lege şi Manava (Manu) este numele autorului. Manu nu este un nume individualizat şi nici în sens adamic, ci în sensul de primul om, cel mai înţelept din colectivitate. În cronologia Brahmanică, Manu, autorul codului de legi, cunoscut sub numele de Legea lui Manu, este al şaptelea Manu.

Platon, în *Republica* şi *Legile*, întrezărind legile fundamentale ale eredităţii, formulează propuneri precise: ***„Scopul suprem al statului este formarea de cetăţeni perfecţi. Statul trebuie să îngrijească ca bărbaţii cei mai virili să se unească cu femeile cele mai perfecte. Femeile din clasele superioare trebuie să fie îndemnate a avea o procreaţie cât mai intensă. Cei buni, frumoşi, excelenţi la trup şi la suflet să aibă cât mai mulţi copii pe care îi va creşte Statul; cei inferiori, cât mai puţini. Descendenţii informi, defectuoşi, taraţi, trebuie să fie exilaţi, într-un loc misterios şi necunoscut. Celibatarii vor plăti o taxă anuală. Numărul copiilor va fi în aşa fel stabilit, ca populaţia să se menţină la un nivel favorabil”***.

De la Platon, problema înnobilării rasei omeneşti nu a mai fost pusă atât de limpede şi pe baze precis ştiinţifice decât de Francis Galton (1822-1919); Karl Pearson (1857-1936) şi Ronald Aylmer Fischer (1890-1962).

Francis Galton era văr cu Charles Darwin (1809-1882) şi avea 37 de ani la apariţia *Originii speciilor*, pe care a primit-o ca fiind *„aproape o revelaţie”*; el a tras concluzia că *„o continuare a evoluţiei umane în direcţiile dezirabile”* reprezenta o necesitate precumpănitoare şi că un asemenea program este posibil, deoarece atât calităţile fizice, cât şi cele mintale sunt transmisibile. Galton era deja un matematician cunoscut şi consilier în problemele utilizării statisticii în biologie. Propunerile lui Galton erau bazate pe o caracteristică numită *valoare civică* (*înclinaţie naturală*). Deşi această caracteristică nu a fost niciodată măsurată, ea era considerată, din punct de vedere a posibilităţilor de notare, ca având o situaţie similară staturii sau greutăţii corporale. În sistemul lui Galton, cel mai amplu grup era cel al respectabilei clase muncitoare, a cărei valoare civică era situată în apropierea mediei caracteristice întregii populaţii. Deasupra acestei categorii se situau muncitorii calificaţi, mai puţini la număr, micii comercianţi şi persoanele similare, iar mai de sus erau funcţionarii superiori şi specialiştii aparţinând diferitelor profesiuni, mult mai puţin numeroşi. Pe o poziţie inferioară grupei de mijloc se situau săracii şi cei cu salarii mici, iar mai jos decât aceştia criminalii şi pauperii (foarte puţini). Ceea ce s-a prezentat până acum constituie o grupare numerică a diferitelor tipuri de indivizi clasificaţi conform ocupaţiei, dar Galton presupunea că ***variaţia valorii civice este determinată genetic***. În vremea lui existau încă indivizi înzestraţi, capabili de a susţine în mod serios că, atât criminalitatea, cât şi sărăcia sunt caractere moştenite şi că venitul constituie o măsură precisă a valorii individului pentru comunitate.

Ca urmare, *Galton a cerut impunerea unor măsuri stricte, care să împiedice reproducerea nebunilor, a debililor mintali, a criminalilor cu antecedente şi a celor pauperi*. Măsurile destinate a fi în folosul săracilor, ca de exemplu învăţământul de stat gratuit, pensiile de bătrâneţe şi cantinele fără plată din şcoli erau considerate ca instrumente de încurajare a claselor inferioare, lipsite de simţul prevederii în ceea ce priveşte viitorul, astfel încât acestea să se reproducă mai intens, dând naştere unui exces de indivizi de valoare genetică inferioară.

În anul 1880 ia fiinţă la Londra Societatea pentru Educaţie Eugenică (devenită mai târziu, Societatea pentru Eugenie), Galton devenind primul ei preşedinte (cuvântul ***eugenie*** vine de la ***eu = bun*** şi ***genie = neam, rasă, etnie, popor***, de aici **eugenie = ştiinţa îmbunătăţirii rasei, poporului, prin controlul** ***reproducerii***).

La începutul secolului al XX-lea, în anul 1904, au fost înfiinţate, la Colegiul Universităţii din Londra, catedrele de Eugenie şi Eugenie în Societate. În anul 1907 a fost fondat Laboratorul Galton pentru studiul naţional al eugeniei. În anul 1905, în SUA, Familiile Rockfeller şi Carnegie au înfiinţat Oficiul Înregistrărilor Eugenetice la Cold Springs Harbor, New York. În Germania, promotorul ştiinţei eugeniei a fost Ernst Haeckel (1834-1919). În 1905 ia fiinţă Societatea pentru Igiena Rasială, iar un an mai târziu ia fiinţă Liga monistă. Într-un rezumat redactat de Haeckel asupra programului membrilor din Liga monistă se spune: ***„Teoria selecţiei ne învaţă că în viaţa omului, ca şi în viaţa animalelor şi a plantelor… numai o minoritate redusă şi aleasă poate exista şi înflori. Lupta crudă şi nemiloasă pentru existenţă care se dezlănţuie în natura vie – iar în întrecerea din natură trebuie să te dezlănţui… - este un fapt incontestabil… Acest principiu al selecţiei este foarte departe de a fi democratic; dimpotrivă, el este aristocrat, în cel mai strict sens al cuvântului***”.

În anul 1912 s-a desfăşurat primul Congres Internaţional de Eugenie la Universitatea din Londra, prezidat de rectorul universităţii care „întâmplător” era fiul lui Charles Darwin. Vicepreşedinţi ai congresului erau: Primul lord al amiralităţii, Winston Churchill (care a fost şi director organizator al congresului), M. von Gruber – profesor de igienă la Universitatea din Munchen, Dr. Alfred Poetz – preşedinte al Societăţii internaţionale pentru igiena rasială, Charles W. Eliot – preşedinte onorific al Universităţii Harvard şi Alexander Graham Bell – inventatorul telefonului.

Al doilea Congres Internaţional de Eugenie s-a desfăşurat în 1921, sponsorizat de secretarul american pentru comerţ, Herbert Hoover şi de rectorul Universităţii Clark, al Colegiului Smith şi al Institutului Carnigie.

În 1932, când congresul s-a reunit la New York, linia navală Hamburg – America, controlată de asociaţii lui Hariman, George Walker şi Prescott Bush, a adus la congres personalităţi germane influente. Una dintre acestea a fost doctorul Ernst Rudin, reprezentantul Institutului berlinez de Genealogie şi Demografie „Kaiser Wilhelm”. El a fost ales în unanimitate preşedinte al Federaţiei Internaţionale a Societăţilor de Eugenie, ca răsplată pentru contribuţia la fondarea Societăţii Germane pentru Igiena Rasială. Unul dintre angajaţii lui Rudin a fost Josef Mengele fost comandant medical la Auschwitz.

În 1936, a apărut programul care a precedat faimoasa operaţiune CIA de control a minţii MKULTRA, lansat de către Institutul de Psihiatrie din statul New York, fondat de Consiliul Suprem al Masoneriei de Rit Scoţian.

În 1943, Winfred Overhulser, un important francmason a devenit preşedintele comitetului OSS pentru „Serul adevărului”, unul dintre primele programe pentru controlul minţii instituit de către agenţiile americane de informaţii.

Programele de eugenie nu au fost niciodată anulate, programele de sterilizare fără consimţământ fiind aplicate şi în prezent în multe ţări. Programele de sterilizare a celor consideraţi necorespunzători din punct de vedere genetic sau comportamental au continuat să existe în Scandinavia şi în Franţa până în anii 1970. În acelaşi timp, în ţările lumii a treia au continuat

să fie implementate programe masive de sterilizare fără consimțământ. Din 1907 până în 1960, mai mult de 100.000 persoane au fost sterilizate eugenetic în peste 30 de state din SUA.

În 1974, un judecător al Curții Federale din SUA, a estimat că „în decursul ultimilor ani”, între 100.000 şi 150.000 de persoane cu venituri scăzute au fost sterilizate în cadrul unor programe cu finanțare federală în SUA.

„**Studiile eugenetice germane au fost organizate şi finanțate bancar de către Fundația Rockfeller şi partenerii lor din medicină, industrie şi politică**… **Finanțarea cercetărilor din domeniul eugeniei a fost continuată de către Rockfeller în Germania, de-a lungul celui de-al doilea război mondial, fiind invocat argumentul că războiul nu ar trebui să fie un impediment pentru cercetarea ştiințifică**”[2].

După cum se poate observa simplu – termenul de eugenie presupune folosirea medicinei pentru a ucide. Eugenia presupune exterminarea exemplarelor umane de rasă inferioară pe criterii genetice ori căile de reducere adoptate sunt ceva mai cuprinzătoare întrucât cifrele vehiculate pentru reducerea numerică a populației lumii sunt estimate astfel încât populația lumii să fie redusă cel puțin la jumătate din numărul actual. Se vehiculează şi numărul de 500 de milioane de locuitori întrucât reducerea şi menținerea omenirii la valoarea de 500 de milioane de locuitori, ar conduce la existența trofică "**în echilibru perpetuu cu natura**", sugerând că la stadiul actual nu suntem altceva decât un cancer planetar.

2. Criza alimentară – problemă fundamentală şi globală a omenirii

În 1974, la Conferința Mondială a Alimentației care a avut loc la Roma, secretarul de stat al SUA de atunci Henry Kissinger declara: ***„În anul 1984, nici un bărbat, femeie sau copil nu se va mai duce flămând la culcare”***. Participanții la conferință, între care numeroşi lideri politici şi miniştri ai agriculturii, au plecat de la consfătuire însuflețiți de acest gând măreț: de a pune capăt foametei. Obiectivul atât de îndrăzneț declarat de către Henry Kissinger a creat impresia că există un plan de eradicare a foametei. De fapt, n-a existat nici un plan. Nici Henry Kissinger însuşi n-a înțeles prea bine dificultatea măsurilor necesare pentru atingerea acestui țel. Din păcate, acelaşi lucru se poate spune despre cei mai mulți conducători politici de astăzi.

În 1996, reprezentanții guvernelor s-au întâlnit din nou la Roma, într-o conferință de vârf privind alimentația mondială, pentru a trece în revistă perspectivele acesteia. De data aceasta, delegațiile celor 186 de țări participante au stabilit drept obiectiv reducerea la jumătate până în 2015, a numărului celor afectați de foamete. Dar la fel cum nici în 1974 n-a existat un plan pentru atingerea acestui obiectiv, nici de data asta delegații nu au dovedit că au înțeles amploarea eforturilor necesare în acest scop. Într-un comunicat al FAO din 1999, după doar trei ani de la stabilirea acestui modest țel, se preciza că obiectivele pentru 2015 nu pot fi atinse pentru că

---

[2] Jim Keith, Controlul maselor. Ingineria Conştiinței Umane, Piteşti, Editura Infinit, 2011, p.12.

„***dezvoltarea e prea înceată, progresul prea inegal***”. Asigurarea permanentă a hranei populației umane este însă condiția esențială pentru conservarea vieții pe Terra. Dar, omenirea se confruntă actualmente cu o criză alimentară fără precedent în istorie.

Dar care este originea foametei ? Se pare că există un consens al specialiştilor FAO că, printre altele, „***foametea este rezultatul deciziilor omului – mai ales decizii referitoare la modul de organizare a societății***”. Amartia Sen, laureat al Premiului Nobel, motivează convingător că ***„sărăcia – şi nu lipsa hranei – este adesea cauza care dă naştere la foamete. Într-adevăr, aproape 80% dintre toți copiii malnutriți din țările în curs de dezvoltare de la începutul anilor ’90 trăiau în țări cu mari surplusuri alimentare”***.

În Statele Unite, companiile alimentare cheltuiesc pe publicitate mai mult decât oricare alte industrii – circa 30 de miliarde de dolari anual. Reclamele pentru alimente sunt, de asemenea, categoria publicitară de vârf şi în Austria, Belgia şi Franța. Cheltuielile cu publicitatea pentru alimente în țările în curs de dezvoltare sunt mai mici, dar cresc rapid pe măsură ce veniturile se măresc şi ele. În Asia de Sud-Est, de exemplu, cheltuielile cu reclama alimentară s-au triplat între 1984 şi 2010, de la 2 miliarde la peste 6 miliarde de dolari.

Însă, trebuie avut în vedere că deciziile umane eronate pot agrava flagelul foametei. La aceste decizii, se adaugă şi fenomene reale ale crizei alimentare determinată de „explozia demografică”, degradarea solurilor agricole, reducerea productivității relative a solurilor agricole şi reducerea suprafeței agricole pe cap de locuitor al Terrei. Cu circa patru milenii şi jumătate în urmă, oraşele state ale Sumerului antic, Irakul de astăzi, au fost confruntate cu o problemă tulburătoare – criza alimentară. Terenurile lor agricole acumulau, constant în timp, sare, produs derivat din evaporarea apei pentru irigații. Sarea distrugea fertilitatea solului şi, după un timp, recoltele se reduceau până când multe parcele au devenit în întregime neroditoare. Deşertul care se acumula, pe zi ce trecea, atunci, se observă astăzi în întinderea dintre Tigru şi Eufrat, leagănul culturii şi civilizației umane.

O perioadă, sumerienii au ripostat la degradarea solului şi micşorarea recoltelor cultivând alte terenuri noi. Dar, la un moment dat, s-a ajuns la limita expansiunii în zona respectivă. În următoarele trei secole, acumulările de sare au dus la scăderea recoltelor cu mai mult de 40%. Producția agricolă diminuată continuu, însoțită de creşterea tot mai accentuată a populației, au dus la scăderea rezervelor alimentare şi, mai departe, la reducerea capacității de întreținere a vieții în zona Mesopotamiei, înfloritoare în perioada precedentă. Până la 1800 î.H., agricultura sumeriană a intrat efectiv în colaps, iar această civilizație, odinioară glorioasă, a căzut în obscuritate. Astăzi numai arheologii scormonesc zona pentru a evidenția o cultură şi civilizație apuse[3].

Declinul Sumerului antic este o lecție îngrijorătoare pentru viitorul culturilor şi civilizațiilor actuale, cu atât mai mult, cu cât în vremurile antice populațiile puteau migra în zone neepuizate de capacitate de întreținere a vieții, pe când astăzi este afectată global, întreaga noastră planetă de dezastrul epuizării capacității de hrană a populației lumii.

---

[3] Constantin Daniel, *Pe urmele vechilor civilizații*, Ed. Sport-Turism, Bucureşti, 1987

Tendințe actuale: de la risipă la lipsuri. Polarizarea tot mai accentuată a siguranței alimentare pentru populația lumii se concretizează în existența la unul din polii sociali, a supraconsumului, iar la celălalt pol existența foametei distrugătoare de vieți omenești.

Aşa cum arată Alan Durning, ***bogații reprezintă circa 20% din populația lumii*** care-şi organizează viețile în jurul automobilelor, regimurilor alimentare bazate pe carne şi produse preambalate şi de unică folosință, ***producând circa 80% din daunele ecologice ale planetei***. În acelaşi timp, alți ***circa 30% din locuitorii planetei trăiesc într-o sărăcie absolută***. Merită însă subliniată o idee importantă desprinsă din prezentarea lui Alan Durning şi anume că circa 50% din populația lumii îşi satisfac, actualmente, majoritatea nevoilor lor fundamentale pe căi relativ viabile. Ei se deplasează cu bicicleta şi cu mijloacele de transport în comun de suprafață, se alimentează cu regimuri sănătoase de cereale, legume şi ceva carne, cumpără puține mărfuri preambalate şi reciclează majoritatea reziduurilor lor. Dar, tendința este de creştere continuă a procentului celei dea a treia stări sociale, a celor săraci.

Situația actuală a producției alimentare. Desigur, izvorul principal al produselor alimentare îl constituie agricultura. După 1950, producția agricolă, baza producției alimentare, a crescut până în 1990. Doi factori esențiali au determinat creşterea producției agricole după 1950 şi anume: irigațiile şi utilizarea pe scară largă şi intensivă a fertilizatorilor.

Descoperirea, din 1847, făcută de chimistul german Baron von Liebig Justus (1803-1873), fost profesor de chimie organică la Universitatea din Giessen între 1852 şi 1856, că toate substanțele nutritive pe care le extrag plantele din sol pot fi refăcute artificial prin sinteză chimică, în formă minerală, a pus bazele industriei moderne a fertilizatorilor pentru creşterea producției agricole. Dar, folosirea intensivă a acestor fertilizatori s-a făcut după 100 de ani de la descoperirea lor, după 1950.

Posibilitatea de utilizare a fertilizatorilor este dependentă de umiditatea solului. Nu contează dacă umiditatea provine din ploi abundente sau irigații. Ca urmare, creşterea intensității de utilizare a fertilizatorilor între 1950 şi 1990, a fost influențată direct şi de către creşterea suprafețelor irigate. Tendința de limită asimptotică a rezervelor de produse alimentare, prin limita asimptotică a producției agricole globale şi reducerea celei specifice (pe locuitor) pune sub semnul întrebării securitatea alimentară a populației umane.

După 1989, utilizarea fertilizatorilor a început să scadă, ca urmare sesizării faptului că în tendința de adaptare la aceste substanțe, plantele au început să absoarbă din ce în ce mai multe substanțe nutritive şi să fie influențată calitatea alimentară a cerealelor de către fertilizatorii utilizați.

Căutarea unor alternative este determinată de actualele tendințe de creştere continuă a cererii de produse alimentare, ca urmare a creşterii populației, a puterii de cumpărare a unei părți a acesteia şi limitele cu care se confruntă comunitatea umană în ce priveşte capacitatea creşterii producției alimentare prin măsurile tradiționale.

Securitatea alimentară depinde, îndeosebi, de tendințele manifestate, din acest punct de vedere, în cele două mari puteri mondiale, producătoare şi consumatoare de produse agricole: SUA şi China. Pentru SUA, creşteri mari ale

productivităţii pământului s-au obţinut în anii ’50 şi ’60, când productivitatea a crescut, în medie, cu 3,7% anual. Apoi, în perioada anilor ’70, ea a scăzut până la 1,9% anual, adică la circa jumătate. În anii ’80, scăderea productivităţii pământului a ajuns la circa 1% anual.

În China, din 1950 până în 1977, productivitatea pământului a crescut cu 2,7% anual, în special datorită extinderii irigaţiilor. După 1977, datorită reformelor economice din 1978, productivitatea pământului a explodat pur şi simplu, astfel că recolta de cereale la hectar a crescut de la 2,11 tone în 1977, la 3,41 tone în 1984, o creştere de 7% anual. Aceasta a făcut ca producţia de cereale a Chinei să o depăşească pe cea a SUA, permiţând Chinei să-şi dezvolte şi şeptelul, în special al porcinelor. Creşterea productivităţii s-a datorat creşterii, pe baza irigaţiilor, a consumului de fertilizatori, în aceşti şapte ani, de peste trei ori.

Dar, pentru a se vorbi de siguranţa hranei este necesar să se prezinte şi date privind evoluţia consumului de produse agricole. Ori, dacă se manifestă o tendinţă de creştere a producţiei în Asia, consumul evoluează în aceeaşi direcţie. Asia are însă, între Pakistanul de Est şi Japonia o populaţie de circa 3,1 miliarde de locuitori, aproape jumătate din populaţia lumii. Excluzând Japonia, în această regiune, economia a crescut cu circa 8% anual din 1991 până în 2000. Nu există precedent în istorie în care atât de mulţi oameni să contribuie la un ritm atât de ridicat al producţiei şi care să ridice şi pretenţii similare în ceea ce priveşte consumul, mai ales din punct de vedere alimentar.

Astfel, China este ţara care înregistrează cea mai mare creştere economică din zonă, economia ei crescând cu două treimi între anii 1990 şi 1995. Dat fiind o creştere a populaţiei cu puţin peste 1% anual, aceasta înseamnă că venitul mediu anual a 1,2 miliarde de oameni a crescut cu 60% în numai cinci ani. O mare parte din acest venit suplimentar se transpune în pretenţii pentru mai multe produse alimentare. În această perioadă de cinci ani, consumul de produse alimentare a crescut în China cu 40 milioane de tone. Din acest total, 33 milioane de tone au fost consumate sub formă de nutreţ pentru animale, iar 7 milioane tone direct sub formă de hrană umană. Tendinţe asemănătoare se manifestă şi în alte ţări din zonă. Astfel, în India industria cărnii se dezvoltă cu 15% anual, dublându-se la fiecare cinci ani. Industria cărnii în Indonezia, ţară cu 200 milioane de locuitori, creşte cu o rată comparabilă cu cea a Chinei. Consumul de nutreţ creşte acum în toată Asia: în China, India, Indonezia, Malayezia, Pakistan, Filipine, Coreea de Sud, Thailanda şi Vietnam.

Această creştere record a bunăstării pentru un segment atât de mare a populaţiei globului explică de ce surplusurile mondiale s-au transformat în lipsuri. Importul de cereale în Asia a crescut de la 6 milioane tone în 1950 la peste 90 milioane tone în 1995. Câteva ţări asiatice, inclusiv Japonia, Coreea de Sud şi Taiwan, importă acum mai mult de 70% din cerealele pe care le consumă. Asia devine din ce în ce mai mult o regiune puternică industrial, dar vulnerabilă agricol.

Creşterea consumului şi a capacităţii de achiziţie a produselor agricole în această zonă asiatică a globului, suprapopulată, a determinat o accentuare a foametei în alte zone ale globului, mai ales cea africană. Accentuarea foametei este determinată şi de faptul că anual populaţia

globului creşte cu circa 90 milioane de locuitori a cărei hrănire depinde acum aproape în întregime de creşterea productivităţii pământului.

Dar câţi oameni poate hrăni Pământul ? La această întrebare a căutat să dea răspuns, în septembrie 1994, cele 179 delegaţii întrunite la Cairo în cadrul Conferinţei Internaţionale pentru Populaţie şi Dezvoltare. Nici aici nu i s-a găsit un răspuns acceptat de participanţi, făcându-se numai anumite aprecieri privind creşterea populaţiei globului şi măsurile ce trebuiesc luate pentru stabilizarea ei. În ce priveşte răspunsul concret la întrebarea câţi oameni poate hrăni Pământul ?, se avansează cifre foarte variate şi uneori de mărimi inimaginabile. Într-o carte publicată în 1978, Silviu Neguţ[4] avansează nişte cifre incredibile, că într-un timp scurt circa 30 de miliarde, iar pe timp lung circa 120 miliarde de oameni.

Răspunsul, totuşi, nu este aşa de complicat, dacă se face referiri la date exacte înregistrate de diverse statistici economico-sociale. Astfel, în 1993 s-au obţinut 1892 milioane tone de produse agricole pe glob. Se estimează de specialişti că cifra maximă poate fi de 2000 de milioane de tone de cereale. Americanul consumă, în medie, 800 kilograme de cereale anual, în marea lor majoritate indirect, sub formă de carne, lapte, ouă, brânză, iaurt şi îngheţată. În India, consumul mediu pe persoană este de 200 kilograme cereale anual, majoritatea consumate direct. Însă, ştiinţific, alimentaţia nu este raţională nici cea americană şi nici cea indiană. Se consideră drept raţională aşa-numita alimentaţie de "tip mediteranian", specifică în Italia. Consumul mediu al unui italian este de aproximativ 400 kilograme cereale anual.

Dacă producţia anuală s-ar "stabiliza" la cele două miliarde de tone anual, atunci, această producţie ar putea asigura normal hrană, în varianta americană la 2,5 miliarde locuitori ai pământului, iar în varianta italiană (raţională) la 5 miliarde de locuitori ai pământului. Actualmente populaţie globului a trecut de 7 miliarde de locuitori. Dar, există o degradare permanentă a fertilităţii terenurilor agricole cu consecinţa reducerii continue a productivităţii acestora.

În general, factorul principal al degradării îl constituie eroziunea, ponderea ei fiind de 84% din cauze. Al doilea factor îl constituie defrişarea pădurilor tropicale. Un al treilea factor îl constituie salinizarea terenurilor agricole irigate, circa 20% din suprafaţa mondială irigată fiind afectată de acest fenomen. Un al patrulea factor îl constituie scoaterea din circuitul agricol a unor întinse suprafeţe din cauza urbanizării şi industrializării.

Ca urmare acestor situaţii, după unele date furnizate mass-media mondială, declanşarea crizei mondiale în toamna lui 2008 a avut drept cauză şi criza alimentară mondială. După unele date, 22 septembrie 2008 este o zi istorică întrucât în ziua respectivă, pentru prima dată în istorie, cerere de produse alimentare pe piaţa mondială a depăşit oferta acestora.

Rezultă deci că reducerea numerică a populaţiei mondiale este o problemă globală şi urgentă. Se pare că factorii de decizie la nivel mondial s-au hotărât, după unele menţiuni pe internet, să reducă populaţia mondială la

---

[4] Silviu Neguţ, Un singur Pământ. Omul şi mediul înconjurător, Editura Albatros, Bucureşti, 1978.

jumătate. În această activitate este luată în considerare folosirea şi a medicinii în acest scop.

Am prezentat câteva consideraţii asupra acestui subiect având în vedere presiunea psihică deosebită pe lumea medicală menită, de la Hipocrat încoace, să se îngrijească de sănătatea publică, acum să contribuie la reducerea populaţiei prin „stimularea” deceselor.

3. Genocidul selectiv. Armele chimice şi biologice. Războiul genetic etno-biologic

Reducerea pe cale brutală a populaţiei de pe Terra, cu contribuţia sistemului medical, constituie un obiectiv important al conducerii umane de către cei din spatele cortinei.

În primul rând se evidenţiază preocuparea evidentă de producere pe cale de sinteză a diverse maladii pe care să le disipeze în mediul uman şi, de asemenea, disiparea acestora în mediul uman.

Dacă privim cu multă atenţie şi luciditate la tot ceea ce se petrece actualmente pe această planetă, descoperim că lumea în care trăim devine pe zi ce trece din ce în ce mai periculoasă pentru fiecare dintre noi. Se dezvăluie astfel adevărul zguduitor despre fenomenul aşa-numitelor **„dâre ale morţii“ (chemtrails-uri)**, pe care mass-media îl trece cu obstinaţie sub tăcere, iar în SUA efectiv li se închide gura tuturor acelora care cer în mod insistent explicaţii, ei fiind acuzaţi nici mai mult, nici mai puţin decât de... propagandă teroristă antiguvernamentală.

Dârele morţii (chemtrails-uri), ce constau atât din felurite substanţe chimice extrem de nocive pentru sănătate, cât şi din mai mulţi viruşi mortali ce au fost creaţi în anumite laboratoare secrete prin manipulări genetice, sunt pulverizate în atmosferă cu ajutorul avioanelor şi constituie unul dintre mijloacele prin care aşa-zişii „iluminaţi“ din spatele cortinei profită de apatia, de inconştienţă şi de ignoranţă a marilor mase de oameni, pe care se străduiesc să le manipuleze şi să le împuţineze prin anumite căi. Ei încearcă la ora actuală să-şi ducă la îndeplinire planul criminal de reducere drastică a populaţiei globului până la 1 miliard de fiinţe umane.

În urma analizelor independente la care au fost deja supuse substanţele chimice din care sunt formate aceste dâre chimice ale morţii (chemtrails-uri), există la ora actuală anumite dovezi incontestabile că multe dintre noile maladii şi epidemii ce au apărut în ultima vreme şi pentru care lumea medicală nu a oferit deocamdată explicaţii oficiale, au drept cauză aceste dâre suspecte pe care le lasă în zbor în urma lor avioanele. Efectele dăunătoare ce sunt generate de aceste „dâre ale morţii“ sunt multiple, iar unele dintre ele sunt extrem de alarmante. În urma analizei realizate în laborator a unor astfel de substanţe ce provin din chemtrails-uri, au fost descoperite în ele germeni patogeni extrem de toxici. Ceea ce este însă foarte semnificativ şi totodată uluitor este faptul că aceşti germeni patogeni au fost descoperiţi la aproximativ 45% dintre foştii soldaţi care acum suferă de misterioasa şi vlăguitoarea maladie ce este denumită Sindromul Războiului din Golf. În plus, la ora actuală se ştie că printre simptomele ce sunt întâlnite în zonele în care au fost răspândite o anumită perioadă de timp

aceste chemtrails-uri, apar deficiențe respiratorii şi unele simptome stranii, asemănătoare cu cele de răceală, iar uneori ființele umane mărturisesc despre o stare ciudată de confuzie mentală şi împrăştiere cu care se confruntă după aceea.

O ştire şocantă ce dovedeşte şi totodată confirmă că informațiile şi probele din ce în ce mai numeroase despre realitatea înfricoşătoare a chemtrails-urilor se adevereşte!!! Un avion din SUA ce realiza o misiune secretă care fusese plănuită de CIA, în timp ce se afla pe teritoriul Chinei, a fost împiedicat să decoleze. S-a efectuat analiza de laborator a substanței ce se afla în recipientele metalice ale acestuia. Analiza de laborator a evidențiat faptul că era vorba despre o soluție contaminată cu virusul modificat al gripei porcine. Aceste rezultate, care au fost constatate în urma unor cercetări riguroase ce s-au realizat în mai multe laboratoare de pe glob, confirmă într-un mod indubitabil că deja chemtrails-urile conțin nu numai substanțe chimice care sunt extrem de toxice pentru ființele umane, ci şi unele bacterii exotice, precum şi unii viruşi foarte periculoşi, cum ar fi virusul gripei aviare (H1N1), precum şi virusul gripei porcine. De curând, unii cercetători au semnalat că aceste chemtrails-uri conțin şi anumite microcipuri sub formă de „praf", iar unele cercetări extrem de recente au evidențiat că chemtrails-urile răspândesc, totodată, particule extrem de nocive pentru sănătatea ființelor umane şi care sunt rezultatul a ceea ce se numeşte la ora actuală nanotehnologie. Toate aceste aspecte sunt extraordinar de grave şi ele confirmă că asistăm la declanşarea unui genocid planetar ce este programat să apară pe întreaga suprafață a globului.

La data de 26 iunie 2009, două avioane Antonov 124 ucrainiene, ce erau însă pilotate de către militari americani, au pulverizat substanțe chimice toxice deasupra teritoriilor Nigerului şi Indiei. Avioanele respective au fost interceptate în timp ce îşi schimbau semnalul de pe modul civil pe cel militar. Forțele armate aeriene nigeriene şi respectiv forțele armate aeriene indiene au forțat fiecare, la rândul lor, avioanele respective să aterizeze, iar autoritățile nigeriene i-au luat chiar prizonieri pe piloții avionului respectiv şi au reținut, în baza lor aeriană, avionul ce era într-un mod atât de neobişnuit echipat cu recipiente metalice în care se aflau atât substanțe nocive pentru sănătatea ființelor umane, cât şi viruşi ai gripei aviare H1N1 şi viruşi ai gripei porcine. Câteva ore mai târziu, un comando aflat sub conducerea Pentagonului a bombardat o conductă Shell care traversa teritoriul Nigerului.

După ce li s-au adus la cunoştință aceste evenimente, fiind îngrijorate de operațiunile americane de răspândire în atmosferă a unor agenți biologici, ce sunt de natură să declanşeze epidemii de gripă aviară şi gripă porcină, autoritățile chineze au solicitat Serviciilor secrete indiene şi nigeriene informații cât mai precise despre acțiunea care a avut loc. În conformitate cu rapoartele secrete ce le-au fost puse la dispoziție atât de către serviciile secrete ale Indiei, cât şi de către serviciile secrete ale Nigerului, s-a aflat că cele două avioane transportau: „**sisteme speciale de evacuare ce erau capabile să pulverizeze până la 45 de tone de substanțe toxice, ce ar fi declanşat o «ceață» aeriană prin intermediul unei rețele de țevi foarte subțiri ce erau amplasate de-a lungul aripilor celor două avioane. Cele 45 de tone de agent biologic activ, ce s-au**

vădit ulterior ca fiind o extrem de periculoasă armă biologică, se aflau în containere metalice, care erau montate în interiorul ambelor avioane“. De curând, serviciile secrete chineze au declarat că au ajuns la culmea saturației şi că deja sunt exasperate de atacurile biologice repetate pe care Statele Unite ale Americii le realizează deasupra teritoriului Chinei şi au dezvăluit că unele avioane americane realizează atacuri biologice şi cu acea ocazie pulverizează bacterii şi viruşi extrem de periculoşi, care sunt de natură să declanşeze epidemii de gripă aviară (H1N1) şi gripă porcină.

La ora actuală, se ştie deja că mai multe guverne, printre care guvernul Rusiei, guvernul Chinei, guvernul Indiei, guvernul Nigerului şi guvernul Israelului sunt în mod serios preocupate şi deja sunt conştiente de faptul că substanțele care sunt în felul acesta răspândite în atmosferă cu ajutorul anumitor avioane americane constituie de fapt un adevărat război biologic.

Abuzul asupra ştiinței continuă iar în laboratoare dotate cu tehnologii de ultimă oră, geneticieni de renume au reuşit deja descoperirea a noi modalități de creştere a factorului mortalității antraxului sau variolei prin modificarea structurii lor genetice. Prin combinarea cu succes a unor gene, savanții pot crea un virus care poate declanşa concomitent două sau mai multe boli în momentul infestării. La începutul anilor ’90, armata rusă dezvoltase deja Proiectul Chimera, reuşind combinarea variolei cu ebola într-un singur super-virus. O altă direcție macabră a dezvoltării virusurilor himere este cea dată de crearea unui virus care în combinație cu antidotul său să creeze o altă formă de virus, ducând în final la moartea oricărui om infestat căruia i se administrează antidotul. Un astfel de produs a fost deja realizat în cazul toxinei botulinice. În situația noii super-toxine, administrarea antidotului constând în toxina anti-botulinică duce la apariția unei noi toxine cu un potențial mortal mai mare decât al toxinei inițiale.

Toxinele sunt produse ale plantelor sau microorganismelor, incluzând, printre altele, ricinul şi *botulinum*-ul, care pot fi produse şi prin sinteză chimică. Biotehnologia poate fi folosită pentru realizarea pe scară largă a acestor agenți biologici, iar ingineria genetică poate să le sporească rezistența la vaccinurile şi tratamentele medicale actuale.

Agenții biologici, ca şi cei chimici, au un anumit potențial de pericol, sunt relativ ieftini, uşor de procurat şi, deşi au o dublă întrebuințare (civilă şi militara), sunt uşor de mascat. Amenințarea chimică este percepută ca fiind mai puțin periculoasă decât cea biologică. Şi asta pentru că arma chimică este receptată ca un mijloc tehnic, care poate fi contracarat tot cu ajutorul unor mijloace tehnice, pe când arma biologică are o „rezonanță" uşor dezagreabila (viruşi, microbi, boli).

Armele chimice şi biologice sunt chintesența armelor de răspândire a terorii. În prezent, asocierea care se face între armele chimice, cele biologice şi terorism a devenit o obişnuință, ceea ce le întăreşte efectele de natură psihologică, inducând sentimente de teamă, panică şi nesiguranță.

Efectele psihologice ale armelor chimice şi biologice pot fi analizate pe doua direcții: amenințarea cu recurgerea la folosirea lor şi utilizarea lor propriu-zisă.

Amenințarea creează o paletă variată de reacții: nelinişte, panică, suspiciune generalizată în rândul populației. Un rol important în acest sens îl au

mass-media care, prin mediatizarea exagerată, stimulează această reacție de răspuns care duce, în perioadele critice, la o avalanşă de „alarme false".

Progresul ştiinţific este totdeauna folosit şi în scop distructiv, de exterminare a semenilor umani. Un exemplu diabolic, în acest sens, îl constituie descoperirile din biologie îndeosebi descoperirea ADN-ului şi a Genomului uman. Pe baza lor, în prezent se pregăteşte aşa-numita "bombă etno" - o bombă biologică, care va avea ea însăşi "inteligența" de a face diferența între diferite grupuri etnice.

Conform unor deconspirări, statul israelian lucrează asiduu la o nouă armă biologică, pe care israeliții speră că o vor putea folosi pentru a câştiga războiul pe care îl duc cu arabii. Această armă biologică este concepută pentru a omorî doar persoanele de o anumită etnie şi care au un anumit tip specific de gene, chiar dacă între cele două etnii (arabi şi evrei) sunt puține diferențe din punct de vedere genetic, ambele având origini semite.

Conceptul de "bombă etno" a fost inițiat prin cercetările de pe vremea apartheid-ului fiind făcute de către savanții din Republica Africa de Sud şi au fost dezvăluite recent în timpul audierilor dinaintea Comisiei pentru Adevăr şi Reconciliere care a studiat amănunțit crimele comise de funcționarii oficiali împotriva umanității.

În 1980, o echipă specială pentru cercetarea armelor biologice şi chimice din Africa de Sud, condusă de dr. Dan Goosen, a recunoscut faptul că a primit ordin să inventeze o "armă a pigmentului" care să îi omoare doar pe negri - o armă inteligentă care să îşi decidă victimele în funcție de culoarea pielii. Din acest punct de vedere cercetările făcute de israeliți sunt la fel de rasiste şi se bazează pe capacitatea de a omorî victima în conformitate cu ADN-ul inclus în programul armei biologice. Dr. Goosen a mai spus: "**Răspândirea acestei boli create artificial se preconizează a fi realizată prin bere, porumb sau chiar vaccinuri**". El mai pretindea că nu a reuşit să oprească acest proiect. Recent, un document "top secret" al Pentagonului avertiza că "**agenții biologici pot fi modificați (programați) genetic să devină arme genetice mortale**".

Gheorghe COMAN

CURRICULUM VITAE

M-am născut la 20 martie 1933, în Comuna Scorțaru Nou, Județul Brăila, într-o familie de țărani.

În 1960 am absolvit Facultatea de Mecanică din Institutul Politehnic "Gheorghe Asachi" Iaşi şi datorită situației şcolare foarte bune am fost încadrat în învățământ la Catedra de Tehnologia Metalelor din Facultatea de Mecanică, Institutul Politehnic "Gheorghe Asachi" Iaşi.

În perioada 1 octombrie 1961 – 1 octombrie 1964 am fost încadrat asistent la Catedra de Tehnologia Metalelor cu sarcini didactice la disciplinele: ***Tehnologie mecanică; Tehnologia materialelor; Studiul metalelor; Tehnologia construcției de maşini; Tehnologia fabricației maşinilor termice; Bazele tehnologiei construcției de maşini; Tehnologia matrițării şi ştanțării la rece; Atelier mecanic***.

În perioada 1 octombrie 1964 – 1 octombrie 1969 am fost încadrat asistent cu delegație de predare la Catedra de Tehnologia construcției de maşini şi Mecanică agricolă, cu sarcini didactice la disciplinele: ***Tehnologia construcției maşinilor-unelte; tehnologia construcției de maşini; Tehnologia matrițării şi ştanțării la rece***.

În perioada 1 octombrie 1969 – 9 februarie 1977 am fost încadrat şef de lucrări, prin concurs, la Catedra de Tehnologia construcției de maşini şi Mecanică agricolă, cu sarcini didactice la disciplinele: ***Tehnologia construcției maşinilor-unelte; Tehnologia construcției de maşini; Tehnologia reparării utilajului agricol; Procese tehnologice speciale; Tehnologia fabricării maşinilor***.

La 9 februarie 1977 am fost încadrat conferențiar, prin concurs, la Catedra de Tehnologia construcției de maşini şi mecanică agricolă cu sarcini didactice la disciplinele: ***Tehnologia construcției maşinilor-unelte; Tehnologii neconvenționale; Bazele cercetării experimentale***.

La 15 septembrie 1978 am fost încadrat conferențiar şef de catedră la Catedra de Tehnologia metalelor cu sarcini didactice la disciplinele: ***Tehnologia construcției maşinilor-unelte; Tehnologia materialelor; Studiul metalelor; Metalurgia pulberilor; Tehnologia fabricării şi reparării utilajului tehnologic***.

În 1982 am fost ales şef de catedră, iar în 1986 şi ianuarie 1990 am fost reales şef de catedră la Catedra de Tehnologia Metalelor, fiind în această funcție până la 1 octombrie 1990.

La disciplinele menționate am ținut prelegeri, am condus proiecte de an şi diplomă, am efectuat lucrări practice şi am condus cercuri ştiințifice studențeşti. Între 1977 şi 1980 am fost, în fiecare sesiune, membru în Comisia de Examen de Stat, iar între 1980 şi 1990 am fost, în fiecare sesiune, preşedinte de Comisie de Examen de Stat.

La disciplinele la care am avut sarcini didactice m-am preocupat permanent de îmbunătățirea continuă a prelegerilor prin introducerea noutăților ştiințifice, fiind permanent la curent cu noile descoperiri ştiințifice în domeniile respective pe plan mondial, introducerea unor lucrări de laborator cu un conținut ştiințifico-didactic cât mai complex, îmbunătățirea continuă a conținutului proiectelor

de an şi diplomă, pe baza rezolvării unor teme ce interesau practica productivă din întreprinderile constructoare de maşini din țara noastră, precum şi prin efectuarea unor lucrări cu caracter teoretico-experimental în cadrul cercurilor ştiințifice studențeşti, preocupări puse în evidență de conținutul manualelor şi îndrumarelor elaborate pentru studenți, inclusiv cel de față.

Între 1990 - 1992 am colaborat la Universitatea Ecologică "Dimitrie Cantemir" în calitate de profesor asociat la disciplinele: ***Economia cercetării şi modernizării produselor industriale; Analiza valorii*** şi ***Statistica***.

Între 1992-1995 am fost membru fondator la organizarea Universității "George Bacovia" Bacău fiind profesor asociat la disciplinele: ***Ecologie globală (Economia mediului), Analiza valorii*** şi ***Statistica***. Am îndeplinit şi funcția de Rector la autorizarea ei.

Între 1995-2005 am fost profesor asociat la Universitatea Ecologică "Dimitrie Cantemir" Iaşi la disciplinele: ***Economia mediului; Analiza valorii; Ecologie spirituală*** şi ***Statistica***.

Între 2003-2008 am fost profesor asociat la Universitatea „Ştefan Lupaşcu" Iaşi la disciplinele: **Ecologie spirituală; Economia mediului; Statistica; Econometrie**.

La toate aceste discipline am manuale elaborate. Aceasta cred că este o obligație morală a oricărui cadru didactic, de a pune la dispoziția studenților propriul manual, conform cerinței elementare că nu este moral a fi exigent cu alții dacă nu eşti exigent cu tine însuți.

La 15 martie 1975 am susținut teza de doctorat cu tema ***"Contribuții privind transferul erorii de bazare pe suprafața prelucrată la rectificarea fără centre cu bazarea semifabricatelor pe reazeme fixe"***, conducător ştiințific prof. univ. dr. ing. Constantin Picoş.

Până în prezent activitatea mea ştiințifică este concretizată în următoarele realizări:

- peste 70 de cărți publicate: manuale, îndrumare, tratate, monografii (34 în edituri de interes național şi peste 35 de interes local, destinate activității didactice cu studenții);
- 60 de articole în reviste de specialitate din țară şi străinătate;
- 84 de lucrări comunicate la diferite sesiuni ştiințifice tematice şi publicate în volume editate cu aceste ocazii;
- 3 recenzii;
- 4 descrieri de invenții.

Începând cu anul 1969, toată activitatea mea ştiințifică s-a desfăşurat pe bază de contracte de cercetare încheiate cu diferite întreprinderi constructoare de maşini din țară. Am fost titular la circa 30 de contracte de cercetare ştiințifică, cu o valoare de peste 10 milioane de lei (prețuri înainte de 1989).

Menționez următoarele cărți publicate în edituri de nivel național:

1. ***Probleme actuale ale finisării şi suprafinisării suprafețelor pieselor de maşini. Finisarea pieselor de maşini*, Bucureşti, INID, 1973, vol.1, 124 p.**
2. ***Probleme actuale ale finisării şi suprafinisării suprafețelor pieselor de maşini. Suprafinisarea suprafețelor pieselor de maşini*, Bucureşti, INID, 1973, vol.2, 104 p.**
3. ***Calculul adausurilor de prelucrare şi al regimurilor de aşchiere*, Bucureşti, Editura Tehnică, 1974, 603 p.**
4. ***Tehnologia construcției de maşini. Probleme*, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1976, 400 p.**
5. ***Normarea tehnică pentru prelucrări prin aşchiere*, Bucureşti, Editura Tehnică, vol.1, 1979, 336 p.**
6. ***Prelucrabilitatea prin aşchiere a aliajelor feroase*, Bucureşti, Editura Tehnică, 1981, 242 p.**
7. ***Normarea tehnică pentru prelucrări prin aşchiere*, Bucureşti, Editura Tehnică, vol.2, 1982, 208 p.**

8. ***Rulmenţi. Proiectare şi tehnologie*, Bucureşti, Editura tehnică, 1985, 391 p.**
9. ***Proiectarea tehnologiilor de prelucrare mecanică prin aşchiere. Manual de proiectare*, Vol.1, Chişinău, Editura Universitas, 1992, 640 p., ISBN 5-362-00970-2.**
10. ***Proiectarea tehnologiilor de prelucrare mecanică prin aşchiere. Manual de proiectare*, Vol.2, Chişinău, Editura Universitas, 1992, 408 p., ISBN 5-362-00971-0.**
11. ***Economia mediului*, Iaşi, Editura Moldoviţa, 1996, 348 p., ISBN 973-95206-2-8.**
12. ***Tehnologia proceselor productive*, Iaşi, Editura Moldoviţa, 1996, 200 p., ISBN 973-95206-3-8.**
13. ***Tehnologia fabricaţiei produselor industriale*, Târgu Mureş, Editura "Dimitrie Cantemir", 1999, 214 p., ISBN 973-8042-03-8.**
14. ***Analiza valorii*, Târgu Mureş, Editura "Dimitrie Cantemir", 2000, 340 p., ISBN 973 – 8042 – 09 – 7.**
15. ***Economia mediului*, Târgu Mureş, Editura "Dimitrie Cantemir", 2000, 290 p., ISBN 973- 99596 – 6 – 0.**
16. ***Statistică teoretică şi aplicată (pentru ştiinţe tehnice şi economice)*, Partea I-a şi Partea II-a, Editura „Dimitrie Cantemir", Târgu Mureş, 2000, 414 p., ISBN 973-98920-6-x.**
17. ***Managementul cercetării*, Editura „Dimitrie Cantemir", Târgu Mureş, 2000, 288 p. ISBN 973-8042-26-7.**
18. ***Tehnologia fabricaţiei produselor industriale*, Târgu Mureş, Editura "Dimitrie Cantemir", 2001, 233 p., ISBN 973-8042-27-5.**
19. ***Economia mediului*, Târgu Mureş, Editura "Dimitrie Cantemir", 2001, 290 p., ISBN 973- 99596 – 6 – 0.**
20. ***Analiza valorii*, Târgu Mureş, Editura "Dimitrie Cantemir", 2001, 363 p., ISBN 973 – 8042 – 09 – 7.**
21. ***Analiza valorii*, Iaşi, Casa de Editură Venus, 2001, 295 p., ISBN 973 – 8174 – 38 – 4.** (www.cartiaz.ro)
22. ***Ecologie spirituală*, Iaşi, Casa de Editură Venus, 2002, 297 p., ISBN 973 – 8174 – 46 – 5.**
23. ***Statistica (probleme)*, Iaşi, Casa de Editură Venus, 2002, 144 p., ISBN 973 – 8174 – 49 – X.**
24. ***Statistica*, Iaşi, Casa de Editură Venus, 2002, 307 p., ISBN 973-8174-66-X.**
25. ***Statistica*, Iaşi, Casa de Editură Venus, 2003, 371 p., ISBN 973-8174-85-6.**
26. ***Ecologie spirituală*, Iaşi, Editura PIM, 2003, 307 p., ISBN 973-7967-36-4.**
27. ***Statistica*, Iaşi, Editura PIM, 2003, 384 p., ISBN 973 7967-39-9.**
28. ***Statistica (probleme),* Iaşi, Editura PIM, 2003, 210 p., ISBN 973-7967-50-2.**
29. ***Economia mediului,* Iaşi, Editura PIM, 2004, 316 p., ISBN 973-7967-74-7.** (www.cartiaz.ro)
30. ***Ecologie spirituală*, Iaşi, Editura PIM, 2004, 315 p., ISBN 973-716-036-3.** (www.cartiaz.ro)
31. ***Econometrie,* Iaşi, Editura PIM, 2007, 294 p., ISBN 978-973 – 716 – 603 – 6.** (www.cartiaz.ro)
32. ***Statistica* (teorie şi aplicaţii), Iaşi, Editura PIM, 2007, 378 p., ISBN 978-973 – 716 – 729 – 3.** (www.cartiaz.ro)
33. ***Statistică şi econometrie* (aplicaţii), Iaşi, Editura PIM, 2008, 388 p., ISBN 978-973 – 716 – 991 – 4.** (www.cartiaz.ro)
34. ***Managementul cercetării,* Iaşi, Editura PIM, 2009, 308 p., ISBN 978 – 606 – 520 – 317 – 4.** (www.cartiaz.ro)

Pentru calitatea activităţii didactice desfăşurată, prin ordinul ministrului nr. 7626 din 15 iunie 1987, mi s-a conferit titlul de "CONFERENŢIAR UNIVERSITAR EVIDENŢIAT".

În 1987 am primit Premiul "Aurel Vlaicu", acordat de Academia Română pentru lucrarea "***Rulmenți. Proiectare şi tehnologie***", cu Diploma nr. 67 din 4 decembrie 1987.

De-a lungul timpului am avut diferite activități cu caracter obştesc de interes general pentru colectivitățile umane din care am făcut parte.

Între 1961-1964 am fost preşedintele Consiliului Uniunii Asociațiilor Studenților din Institutul Politehnic Iaşi.

Între 1969 şi 1976 am făcut parte din Consiliul tehnico-economic al Întreprinderii de Rulmenți Bârlad. Între 1977-1979 am făcut parte din Consiliul oamenilor muncii al Întreprinderii de Utilaje şi Piese de Schimb Botoşani, iar între 1979-1987 am făcut parte din Consiliul Oamenilor Muncii de la Întreprinderea Metalurgică Iaşi. În aceste calități am făcut parte din comisiile de prognoză şi cercetare ştiințifică a unităților economice respective, contribuind la stabilirea priorităților privind asimilarea progresului tehnic pentru produsele realizate sau/şi procesele tehnologice utilizate în unitățile economice menționate.

Am participat, temporar, în diferite comisii tehnico-economice având ca scop dezvoltarea tehnico-economică la diverse unități economice cum ar fi: Întreprinderea de Utilaj Greu (CUG) Iaşi, Întreprinderea Mecanică "Nicolina" Iaşi, Întreprinderea de Material Rulant Paşcani şi altele.

Aşa cum am mai menționat, între 15 septembrie 1978 - 1 octombrie 1990 am fost şeful Catedrei de Tehnologia Metalelor de la Institutul Politehnic Iaşi având în răspundere organizatorică şi îndrumare ştiințifico-didactică profilul metalurgic înființat atunci la Facultatea de Mecanică, cu patru specializări: ***Tehnologia turnării; Tehnologia deformării plastice la cald şi tratamente termice; Utilaj tehnologic pentru turnarea metalelor; Utilaj tehnologic pentru deformare plastică şi tratament termic*** (învățământ de zi şi seral), cu circa 1500 de studenți.

Între 1987 şi 2004 am fost membru în Comisia Ştiința Materialelor a Academiei Române şi Preşedinte al Subcomisiei Ştiința Materialelor de la Academia Română - Filiala Iaşi.

Am fost organizator al diferitelor sesiuni ştiințifice pentru cadre didactice şi cercetători din unități de cercetare şi producție. Am făcut parte din diferite jurii naționale ale Conferințelor sau Simpozioanelor Naționale ale Cercurilor Ştiințifice Studențeşti şi membru ale unor Comisii ale M.E.I. de analiză a învățământului universitar în profil mecanic şi metalurgic. Am făcut parte, mai mulți ani, din comisia de admitere a Institutului Politehnic "Gheorghe Asachi" Iaşi şi de la Facultatea de Mecanică. Am fost membru în comisii de elaborare de subiecte pentru examenul de admitere în facultate.

Am făcut parte din diferite comisii ale M.E.I. pentru elaborarea sau îmbunătățirea de planuri de învățământ, programe analitice cadru, programe de perspectivă pentru dezvoltarea învățământului în România.

Din 1987 sunt expert tehnic pe lângă Tribunalul Iaşi.

Sunt coautor la următoarele invenții:

Certificat de Inventator nr.86.463 din 15.01.1985 pentru: "***Dispozitiv de superfinisare***".

Certificat de Inventator nr.92.850 din 27.05.1987 pentru: ***"Aparat pentru determinarea gradului de texturare a tabelelor***".

Certificat de Inventator nr.95.467 din 18.03.1988 pentru: ***"Procedeu de obținere a fontelor cu proprietăți fizico-mecanice superioare"***.

Certificat de Inventator nr.96.3312.11.1986 pentru: ***"Cap de forjare orbitală"***.

Posed Atestat editorial nr. 543 din 18.VI.1992, eliberat de Ministerul Culturii.

Ca urmare afirmării pe linie ştiințifică sunt menționat în:

Dictionary of Interantonal Biography, volume XVIII, publication October 1983, Cambridge, England.

International Who's in Who in Engineering, 1982/1983, Cambridge, England.

5.000 Personalities of the World, Edition Two, 1987, Published by the American Biographical Institute.

The International Directory of Distinguished Leadership, American Biographical Institute, Inc., Millenium Edition, 2000.

Dicționarul specialiştilor. Un "WHO'S WHO" în ştiința şi tehnica românească. Vol.1, Bucureşti, Editura Tehnică, 1995.

Ianuarie 2012

„Îmi pare aşa ciudat,
C-avem atâta vreme pentru ură,
Când viața nu-i decât o picătură,
Între acest moment şi celălalt.
Şi mai îmi pare ne-nțeles de trist,
Că nu privim la cer mai des,
Că nu culegem flori,
Că nu iubim,
Noi, care-atât de repede murim…".
(Radu Gyr).

Să privim înapoi cu iertare,
Înainte cu speranță,
În jos cu înțelegere,
În sus cu recunoştință !

G L O S A R

Activitate - desemnează, la om, modul în care este organizat comportamentul şi sunt integrate faptele psihocomportamentale. **A**. include ierarhic mai multe acțiuni, care sunt *învățate* în cursul vieții, sunt *determinate socio-cultural*, au o *complexitate variabilă*, implică existența unui *motiv,* a unui *scop* şi a unei *structuri operaționale.*

Afectivitatea - este o componentă fundamentală a psihicului uman, prezentă în comportamentul şi activitatea noastră cotidiană.

Aptitudinile - reprezintă însuşirile psihice şi fizice relativ stabile care-i permit omului să efectueze cu succes anumite activități.

Atenția - se defineşte ca funcție sau mecanism de orientare, focalizare şi fixare a conştiinței asupra unui obiect, sarcini, întrebări, probleme, etc.

Atenția - se referă la concentrarea şi focalizarea efortului mintal, focalizare care este însă selectivă, dirijabilă şi distributivă**.**

Atitudinea - este o modalitate de raportare față de anumite aspecte ale realității ce implică reacții afective, cognitive şi comportamentale.

Atitudinea - o organizare relativ durabilă de credințe, sentimente şi tendințe comportamentale față de persoane, grupuri, obiecte şi evenimente semnificative din punct de vedere social.

Auto-dezvăluirea - este procesul prin care individul comunică altora informații mai mult sau mai puțin intime despre el.

Auto-prezentare - se referă la strategiile pe care le foloseşte individul pentru a modela impresiile celorlalți despre el.

Auzul - ne informează despre obiectele din jur prin intermediul unor forme de energie numite unde sonore.

Caracteristica statistică - reprezintă însuşirea comună unităților unei populații, reținută în tematica investigației statistice şi care capătă accepții sau valori diferite de la o unitate la alta sau de la un grup de unități la altul.

Caracterul - desemnează ansamblul însuşirilor psihice care privesc relațiile unei persoane cu semenii săi şi valorile după care se conduce.

Chestionarul - metodă sau o tehnică folosită adesea în cercetări descriptive sau în diagnosticul psihologic. Prin intermediul lui, un grup selectat de persoane (numit eşantion) îşi exprimă opiniile, atitudinile sau părerile despre comportamentele din anumite circumstanțe.

Clarviziunea - desemnează o formă de percepție extrasenzorială care se referă la abilitatea de a obține cunoştințe despre evenimente care nu sunt detectabile prin intermediul simțurilor uzuale.

Coeziunea - este rezultanta tuturor forțelor care îi determină pe indivizi sa rămână în grup.

Comportament - ansamblul reacțiilor adaptive, obiectiv - observabile, pe care un organism, prevăzut cu sistem nervos, le execută ca răspuns la stimulii din mediu (ambianță), care sunt, de asemenea, obiectiv - observabili. Echivalent (engl.) al termenului *behaviour*. În sens larg, *reacție globală a unui organism, prin care el răspunde la o situație trăită, în funcție de stimulările mediului şi de tensiunile sale interne* si ale cărui mişcări succesive sunt orientate într-o direcție semnificativă; este modul de a fi al animalelor şi

omului; manifestări obiective ale activităților lor globale.
Conceptele - sunt condensări informaționale, generalizări despre obiecte, ființe şi fenomene ce au caracteristici similare. Noi realizăm generalizări pornind de la similaritățile existente între instanțele (sau exemplarele) diferitelor obiecte şi ignorând diferențele.
Conceptul de sine - reprezintă totalitatea percepțiilor şi cunoştințelor pe care oamenii le au despre calitățile şi caracteristicile lor. Componenta evaluativa a eu-lui, care se referă la auto-evaluările pozitive sau negative ale persoanei, se numeşte **stima de sine.**
Conduită - semnifică activitatea sau acțiunea sub toate formele lor intern-subiective si extern-motorii, aspect prin care se evidențiază *unitatea dintre psihic şi faptele de comportament*.
Conformismul - este o schimbare în comportament sau în atitudini către poziția grupului (a majorității membrilor grupului), ca rezultat al presiunii implicite a grupului.
Confuzia - reprezintă incapacitatea de a gândi limpede; subiectul în general este dezorientat în spațiu şi timp.
Constanta perceptuală - se referă la perceperea obiectelor ca având forma şi mărime constante indiferent de unghiul din care sunt privite.
Conştienţa - desemnează o stare corticală particulară, caracterizată printr-o sensibilitate specială, individuală, la stimuli interni sau externi, marcând o conştientizare a persoanei proprii şi a mediului ambiant.
Conştiența - are semnificația de *experimentare conştientă a vieții*, capacitatea de a reflecta asupra lumii şi asupra sinelui şi de a acționa în conformitate cu propria voință, ceea ce ne deosebeşte de maşini.
Conştiinţa - este un sentiment pe care omul îl are asupra moralităţii acţiunilor sale.
Conştiința - expresie a activității ansamblului de funcții, stări şi procese psihice senzoriale, intelective şi reglatorii în unitatea lor funcțională.
Conştiința - o sinteza integratoare de fenomene psihice ce permit subiectului (individul uman) să fie capabil să aibă percepția imediată şi continuă a existenței sale, a actelor sale comportamentale şi a consecințelor lor în lumea exterioară. Prin **c**. datele şi informațiile din simțuri şi memorie sunt organizate astfel încât ne autopercepem ca situare în spațiu şi timp, să avem cunoştință de starea prezentă şi să ne raportăm la lumea percepută, direct şi imediat. **C**. este fără interioritate şi exterioritate, pentru că ea se raportează la lumea percepută şi nu există decât „acum şi aici"; este condiționată decisiv de *starea specifică de conştiență* (vigilență si atenție), opusă celei de somn şi inconştientului.
Creativitatea - este un proces mental și social care implică generarea unor idei sau concepte noi, sau noi asocieri ale minții creative între idei sau concepte existente.
Cunoaşterea - este unul din procesele definitorii, fundamentale ale spiritului uman. Poate fi considerat procesul prim prin care conştiința de realitate şi de sine apare în subiect raportându-l la sine şi la lumea sa. Esența cunoaşterii constă în reproducerea în interiorul subiectivității a unei alte subiectivități, prin conştientizare de sine şi cuplarea subiectivității conştientizate cu o realitate în care poate acționa, experimenta, evalua şi conclude asupra

consecințelor.
Educația - se defineşte ca fiind activitatea specializată, specific umană, care mijloceşte şi susține, în mod conştient, dezvoltarea.
Emoţia - este definită ca o reacţie afectivă de intensitate mijlocie şi de durată relativ scurtă, însoţită adesea de modificări în activităţile organismului, oglindind atitudinea individului faţă de realitate.
Emoțiile - sunt trăiri afective de scurtă durată, de intensitate variabilă, care exprimă reacțiile noastre la situațiile, evenimentele cu care ne confruntăm.
Empatia - capacitatea de a sesiza trăirile altuia, de a ne identifica emoțional şi cognitiv cu o altă persoană.
Ereditatea - este însuşirea fundamentală a materiei vii de a transmite, de la o generație la alta, mesajele de specificitate, sub forma codului genetic**.**
Eşantion statistic - reprezintă submulțimea sau partea dintr-o populație statistică, constituită după anumite criterii, pentru a servi la determinarea caracteristicilor populației.
Euristica - se referă la regulile mentale care pot conduce la o soluție.
Euristica disponibilității - este tendința de a presupune că un eveniment sau un lucru este cu atât mai frecvent cu cât îl putem evoca mai uşor din memorie.
Euristica reprezentativității - este tendința de a presupune că, dacă ceva seamănă cu un membru al unei anumite categorii, acel ceva face parte din categoria respectivă, indiferent de datele statistice aflate la îndemână.
Experimentul - provocarea unui experiment psihic, în condiții bine determinate, cu scopul verificării unei ipoteze, a unei relații cauzale.
Fenomenul - exprimă trăsăturile individuale, exterioare, întâmplătoare şi vremelnice ale obiectelor, trăsături prin care domeniile realității se manifestă nemijlocit şi multiplu.
Gândirea - manipularea reprezentărilor mentale ale informațiilor**.**
Gândirea – procesele mintale de rezolvare, într-o manieră tipic omenească, ca şi de elaborare a unor decizii responsabile ori de creare a unor produse intelectuale inedite.
Identitatea psihosocială - este rezultatul intersecției socialului (reprezentat de grupuri, instituții, colectivități) cu individualul, reunind reprezentarea de sine şi de alții.
Informația - categorie de maximă generalitate ce semnifică unul din cele trei aspecte ale existenței (substanță/câmp, energie, informație) şi *desemnează un tip de relație (informațională) ce face posibilă comunicarea între două sau mai multe entități (sisteme*), din care cel puțin unul este capabil de *codificare/ decodare şi semnalizare a proprietăților "celorlalte"; orice relație informațională este mijlocită prin purtători materiali* (semne si semnale) şi modificări energetice, dar nu depinde cu necesitate de natura suportului substanțial-energetic, acelaşi mesaj putând fi transmis pe variate căi şi stocat prin diverse mijloace.
Inteligenţa - este facultatea de a descoperi proprietăţile obiectelor şi fenomenelor înconjurătoare, cât şi a relaţiilor dintre acestea, dublată de posibilitatea de a rezolva probleme noi.

Legea dinamică - descrie comportamentul riguros al sistemelor sumative şi închise a căror evoluție poate fi determinată.
Legea numerelor mari - teoremă a statisticii matematice potrivit căreia frecvența unui eveniment converge în probabilitate către probabilitatea acelui eveniment.
Legea statistică - este una din formele de manifestare a conexiunii universale a fenomenelor din natură si societate.
Mediul - este constituit din totalitatea elementelor cu care individul interacționează, direct sau indirect, în procesul deveniri sale.
Memoria - este procesul psihic care asigură întipărirea, stocarea şi reactualizarea experienței anterioare.
Memoria - este un proces psihic care constă în întipărirea, recunoaşterea şi reproducerea senzaţiilor, sentimentelor, mişcărilor, cunoştinţelor etc. din trecut. Memoria defineşte dimensiunea temporală a organizării noastre psihice, integrarea ei pe cele trei segmente ale orizontului temporal – trecut, prezent, viitor.
Metoda - (din grecescul methodos – drum, cale de urmat) desemnează o serie de demersuri sau reguli pe care le adoptam în vederea atingeri unui scop.
Modelul - reprezintă transcrierea matematică a unor ipoteze simplificate despre starea sau evoluția unui fenomen sub influența anumitor variabile.
Modelul determinist - este modelul care nu conține variabile aleatoare şi care determină cert starea sau evoluția fenomenului.
Modelul statistic (stohastic) - este modelul în care intervin, pe lângă variabilele măsurabile sau observabile, una sau mai multe variabile aleatoare.
Motivația - reprezintă ansamblul factorilor care declanşează activitatea individului, o orientează către anumite scopuri şi o susține energetic.
Motivul - este un impuls, un imbold care declanşează, susține energetic şi orientează acțiunea.
Nivelul de aspirație - este definit drept standardul pe care o persoana se aşteaptă şi speră să-l atingă într-o sarcină dată.
Normele - sunt convenții care reglează viața socială şi care previn conflictele. Ele au un caracter imperativ, iar nerespectarea lor atrage sancțiuni.
Observarea – culegerea informației despre procesul sau obiectul luat în studiu.
Observație - studierea sistematică şi intenționată a comportamentului în condiții naturale, în absența intervenției observatorului (psihologului) şi în scopul unei descrieri detaliate. Introspecția (numită şi autoobservație) este o formă a observației care are ca obiect propriul comportament, propriile gânduri şi trăiri afective.
Operația - este un mod de acțiune, un instrument de lucru; ca expresie internă, psihologică, aceasta este un mod specific de prelucrare a informațiilor (asociere-disociere, selecție, reunire-separare, seriere, identificare de asemănări şi deosebiri etc.)
Percepția - se refera la interpretarea informației, la modul în care noi îi acordăm un înțeles.

Percepția extrasenzorială - este definită ca fiind abilitatea de a primi informații despre lume prin alte canale decât simțurile normale.
Personalitatea - desemnează omul în totalitatea determinărilor sale bio-psiho-sociale şi spiritual-cosmice; din p.d.v. psihologic **p**. reprezintă ceea ce este stabil, sintetizat, cristalizat în sistemul psihic uman (însuşiri psihice - temperament, caracter, aptitudini, Eu integrator).
Personalitatea - este definită ca elementul stabil al conduitei unei persoane, ceea ce o caracterizează şi o diferențiază de altă persoană**.**
Populație (statistică) - reprezintă o mulțime de elemente care au cel puțin o caracteristică (calitate) comună si care face obiectul cercetării statistice.
Pragul absolut - este cea mai mică intensitate a unui stimul care îl face să fie perceput. Strâns legată de noțiunea de prag absolut este şi acea de sensibilitate, care numeşte capacitatea unei persoane de a sesiza un stimul la o valoare a pragului cât mai mică. Ea este într-o relație invers proporțională cu valoarea pragului absolut.
Pragul diferențial - este cantitatea minima cu care trebuie să se modifice intensitatea unui stimul pentru ca noi să percepem o schimbare. Creşterea sau scăderea sensibilității ca urmare a acțiunii repetate a stimulilor sau a modificării condițiilor de mediu poartă denumirea de **adaptare senzorială.**
Precogniția - constă în abilitatea de a prevedea sau prezice evenimentele viitoare. Ulterior, psihologii au lărgit acest concept, definind **percepția subliminală** drept percepția stimulilor pe care nu-i detectăm în mod conştient într-o anumită ocazie, deşi în alte situații am fi avut posibilitatea conştientizării lor.
Predicția – deducțiile ce se fac pe baza ipotezelor formulate.
Proces psihic (p.p.) - concept care denumeşte o succesiune de faze în funcționarea psihicului; orice p.p. constituie un subsistem de activitate informațională care este dotat cu autoreglaj.
Procese psihice şi mentale - Procesele necesare punerii în joc a percepţiei, gândirii, planificării, dorinţelor şi luării de decizii sunt evenimente conştiente. Acest proces de autoobservaţie este denumit *introspecţie*. Evenimentele trăite se fixează în memorie, de unde pot fi din nou aduse în conştiinţă. Această activitate este denumită retrospecţie. În felul acesta omul are posibilitatea cunoaşterii propriilor sale acte şi poate, nu numai să-şi controleze comportamentul personal, dar să înţeleagă şi comportamentul altora în interacţiunea socială.
Procesele afective - sunt stări sau trăiri subiective care reflecta relațiile omului cu lumea înconjurătoare, măsura în care necesitățile lui interne sunt sau nu satisfăcute.
Programul psihicului - un *ansamblu de structuri invariante* (constante) şi *stocul de informații* aferent de care acesta dispune; ca *sistem cibernetic*, psihicul funcționează în multe din aspectele sale algoritmic, după un program înscris în memoria speciei (instinct, reflex necondiționat etc.), sau „învățat", dobândit (reflex condiționat, deprindere etc.)
Psihic uman (p.u.) - realitate subiectivă de natură informațional-energetică; un sistem de maximă complexitate, dotat cu posibilități perfecționate de autoorganizare, autoreglaj şi autoprogramare prin însăşi funcționarea sa, a cărei finalitate este informarea, comanda şi control interacțiunii dintre om şi

mediul său de existență. Altfel spus, psihicul este instrument al adaptării specific umane; este determinat filogenetic (prin informația ereditară ce determină aspecte majore ale anatomiei şi fiziologiei sistemului neuro-umoral) şi ontogenetic (prin procesarea informației în cursul experienței vieții şi permanenta înregistrare, prin învățare, a noi programe de funcționare).
Psihologia - (din limba greacă: *psyché* = suflet, *logos* = ştiinţă) este ştiinţa care studiază comportamentul uman, inclusiv funcţiile şi procesele mentale ca inteligenţa, memoria, percepţia, precum şi experienţele interioare şi subiective cum sunt sentimentele, speranţele şi motivarea, procese fie conştiente, fie inconştiente.
Psihologia ştiințifică - demers repetabil şi autocorector de înțelegere a fenomenelor psihice pe baza unor observații empirice.
Psihometria - este o disciplină de graniță cu aplicații în: economie, fizică, biologie, medicină, matematică, sociologie, etc.
Psihometria - reprezintă aplicarea ştiințelor pozitive (statistica, matematica, mecanica, termodinamica, ştiința calculatoarelor) în psihologie.
Redarea mintală - se referă la un nivel intelectual situat semnificativ sub medie şi-i însoțit de deficiențe în comportamentele de adaptare la mediu.
Scopul - este anticiparea mintală a r*ezultatulu*i acțiunii sau a efectelor acesteia; unui scop i-se asociază, de regulă, *mijloace* şi *procede*e de acțiune şi un "*scenariu*" de derulare a acțiunii; apariția mintală a scopului asociază şi un „acceptor psihologic" al acțiunii după care se evaluează secvențial şi final rezultatele şi efectele acțiunii.
Senzațiile - definesc captarea şi transformarea energiei din mediu în energie nervoasă, recunoscută ca atare de sistemul nostru nervos.
Sinergie – este conlucrarea elementelor unor structuri foarte complexe producând fenomene noi, care nu puteau fi prezise din însuşirile componentelor (din greceşte: syn – împreună, ergon – lucru, produs)
Situațiile de urgență - sunt situații neobişnuite, care împiedică un pericol pentru o persoană. Ele nu pot fi prevăzute, sunt foarte diferite şi impun acțiuni imediate, cântărirea pe îndelete a alternativelor nefiind posibilă.
Socializarea - este procesul prin care persoana învață modul de viață al societății în care trăieşte şi îşi dezvoltă capacitățile de a funcționa ca un individ şi ca membru al unor grupuri.
Stare psihică - caracteristicile de ansamblu ale vieții psihice într-un moment al existenței, cu sensul de *regim energetic* si *funcțional* în care se află sistemul psihic (concentrare-dispersie, încordare-relaxare, activism-oboseală, echilibru-dezechilibru etc.)
Stima de sine - este rezultatul estimării primei valori. Ea se manifestă ca satisfacție sau insatisfacție pe care omul o asociază imaginii de sine, conştient sau nu.
Structură - concept ce desemnează *modul relativ stabil de organizare a elementelor* unui sistem; în psihologie, termenul se referă la *configurațiile perceptive* (modelul schematic al imaginii), *schemele intelectuale, organizarea emoțională, dispoziția trăsăturilor de caracter* etc. Practic, orice obiect sau fenomen este un sistem ce include o structură, adică un mod de dispunere a elementelor care îl compun.
Supradotarea intelectuală - desemnează un nivel intelectual semnificativ

mai mare decât cel mediu al populației.
Talentul - o combinare specifică a aptitudinilor care asigura posibilitatea realizării creatoare şi originale a unei activități.
Taxonomia – este un concept provenit din psihologia învățării şi este o generalizare a conceptului de sistem de clasificare, impune condiții noi, pretențioase, în sensul că este necesar ca ordinea termenilor folosiți la descrierea diverselor categorii de clasificare să corespundă unei ordini „reale" între fenomenele reprezentate de aceşti termeni.
Temperamentul - este dimensiunea dinamico-energetică a personalității care se exprimă cel mai pregnant în conduită.
Testele - situații standardizate în care răspunsurile oamenilor sunt măsurate folosind etaloane specifice populației din care fac parte.
Transcomunicația – prin termenul de transcomunicație, se înțeleg toate tehnicile vizând comunicarea cu persoane decedate sau cu persoane din alte planuri.
Trauma - reprezintă o leziune fizică sau psihică. Iniţial termenul a fost utilizat de către medici pentru a se desemna leziunea fizică provocată asupra unui pacient de către un factor agresiv extern (de exemplu o lovire cu un obiect contondent, o arsură, etc.). Ulterior termenul s-a extins şi către psihologie.
Trebuința - este expresia psihică a necesităților înnăscute sau dobândite ale omului.
Validarea – este etapa de generalizare şi verificare a predicțiilor formulate prin culegerea de noi rezultate sau efectuarea de experimente.
Variabilă endogenă (variabilă dependentă) - este variabila ale cărei valori sunt deduse din rezolvarea modelului.
Variabilă exogenă (variabilă independentă) - este variabila introdusă din afară, ale cărei valori sunt independente de model.
Văzul - reprezentarea unui sistem vizual în creierul nostru nu are nevoie de nici o asemănare fizică cu ceea ce vedem.
Voinţa - Reprezintă capacitatea de a transforma intenţia în acţiune, chiar dacă se întrevăd dificultăţi în obţinerea lucrului dorit. Este puterea care dă impulsul de a porni la drum şi concentrarea de forţe fizice şi psihice pentru a pune lucrurile în mişcare. Un exemplu de „aplicare" a voinţei este încercarea de a lăsa fumatul sau a scăpa de alte vicii.
Zgomotul - se referă la intensitatea stimulilor din mediu care nu fac obiectul percepției noastre în acel moment.

BIBLIOGRAFIE

1. Amit Goswami, Doctorul cuantic. Ghidul unui fizician pentru sănătate şi vindecare, Bucureşti, Editura Orfeu 2000, 2007.
2. Amit Goswami, Universul conştient de sine. Conştiința creează lumea materială, Bucureşti, Editura Orfeu 2000, 2008.
3. Basarab Nicolescu, Noi, particula şi lumea, Iaşi, Editura Polirom, 2002.
4. Brian M Foss (lucrare colectivă), Orizonturi noi în psihologie, Bucureşti, Editura Enciclopedică Română, 1973.
5. Bruce Rosenblum, Fred Kuttner, Fizica întâlneşte conştiința. Enigma cuantică, Bucureşti, Editura PRESTIGE, 2011.
6. Carl Sagan, Diversitatea experienței ştiințifice, Bucureşti, Editura Curtea Veche, 2009.
7. David Bohm, Plenitudinea lumii şi ordinea ei, Bucureşti, Editura Humanitas, 1995.
8. David Deutsch, Textura realității, Bucureşti, Editura Tehnică, 2006.
9. David Feinstein, Donna Eden, Gary Craig, Psihologie energetică, Iaşi, Editura Polirom, 2011.
10. David Icke, Copiii matricei, Bucureşti, Editura DAKSHA, 2008.
11. David Keiresey, Personalitate şi temperamente, Iaşi, Editura Polirom, 2009.
12. Dean Radin, Minți interconectate. Experiențe extrasenzoriale în realitatea cuantică, Bucureşti, Editura DAKSHA, 2008.
13. Dominique Lecourt, Dicționar de istoria şi filosofia ştiințelor, Iaşi, Editura Polirom, 2009.
14. Enrique De Vicente, Puterile oculte ale minții, Bucureşti, Editura RAO, 2008.
15. Eugen Celan, Biocâmp şi bioradiații, Bucureşti, Editura Teora, 1994.
16. Eugen Celan, Viața după pragul morții, Bucureşti, Editura Teora, 1992.
17. Frank J. Tipler, Fizica nemuririi. Dumnezeu, cosmologie modernă şi învierea morților, Bucureşti, Editura Tehnică, 2008.
18. Fritjof Capra, Conexiuni ascunse. O ştiință pentru susținerea vieții. Integrarea dimensiunilor biologice, cognitive şi sociale într-o ştiință a durabilității, Bucureşti, Editura Tehnică, 2004.
19. Fritjof Capra, Înțelepciune aparte, Bucureşti, Editura Tehnică, 2004.
20. Fritjof Capra, Momentul adevărului. Ştiință, societate şi noua cultură. O viziune fascinantă asupra unei noi realități înconjurătoare. O reconciliere a ştiinței cu spiritul uman, pentru un viitor durabil, Bucureşti, Editura Tehnică, 2004.
21. Fritjof Capra, Taofizica (O paralelă între fizica modernă şi mistica orientală), Bucureşti, Editura Tehnică, 2004.
22. Greg Simmons, Toate acestea le vei face şi tu… şi chiar mai multe. Fizica schimbării, Bucureşti, Editura Prestige, 2010.
23. Grigori Kapița, Şcoala bioenergeticii, Bucureşti, Editura Rovimed Publishers, 2002.
24. Henry P. Stapp, Rațiune, materie şi mecanică cuantică, Bucureşti, Editura Tehnică, 1998.

25. Ilya Prigogine, Isabelle Stengers, Noua alianță. Metamorfoza ştiinței, Bucureşti, Editura Politică,1984.
26. Immanuel Kant, Scrieri moral-politice, Bucureşti, Editura Ştiințifică, 1991.
27. Ioan Petru Culianu, Religie şi Putere, Bucureşti, Editura Nemira, 1996.
28. Ion Mânzat, Psihologia sinergetică. În căutarea umanismului pierdut. Bucureşti, Editura Univers enciclopedic,2010.
29. James T. Cushing, Concepte filosofice în fizică. Relația istorică dintre filozofie şi teoriile ştiințifice, Bucureşti, Editura Tehnică, 2000.
30. Jean Carper, Cum să-ți păstrezi sănătatea creierului, Bucureşti, Editura Curtea Veche, 2007.
31. Jerry E. Smith, HAARP Arma supremă a conspirației, Bucureşti, Editura DAKSHA, 2010.
32. Jim Keith, Controlul maselor. Ingineria conştiinței umane, Piteşti, Editura Infinit, 2011.
33. John D. Barrow, Frank J. Tipler, Principiul antropic cosmologic, Bucureşti, Editura Tehnică, 2001.
34. Karl Popper, John C. Eccles *The Self and Its Brain: An Argument for Interactionism*, Quickwork Consultants 1977, ISBN 0-415-05898-8.
35. Lynne McTaggart, Câmpul. Căutarea forței secrete a universului, Braşov, Editura Adevăr Divin, 2009.
36. Max Born, Fizica în concepția generației mele, Bucureşti, Editura Ştiințifică, 1969.
37. Michael Lockwood, Labirintul timpului. Introducere în ştiința universului, Bucureşti, Editura Tehnică, 2008.
38. Nichifor Crainic, Cursurile de mistică: I.Teologie mistică; II.Mistică germană, Sibiu, Deisis, 2010.
39. Nicolae Mărgineanu, Condiția umană, Bucureşti, Editura Ştiințifică,1973.
40. Nicolae Mărgineanu, Psihologie şi literatură, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2002.
41. Richard Bartlett, Matricea energetică. Ştiința şi arta transformării, Braşov, Editura Adevăr Divin, 2010.
42. Roger Penrose, Mintea noastră …cea de toate zilele. Despre gândire, fizică şi calculatoare, Bucureşti, Editura Tehnică, 2006.
43. Roland Omnes, Interpretarea mecanicii cuantice, Bucureşti, Editura Tehnică, 1999.
44. Solomon Marcus, Paradigme universale, Piteşti, Editura Paralela 45, 2011.
45. Thomas Brody, Fizică şi filozofie, Bucureşti, Editura Tehnică, 1996.
46. Zapan Gheorghe, Cunoaşterea şi aprecierea obiectivă a personalității, Bucureşti, Editura Ştiințifică şi Enciclopedică, 1984.
47. Zlate Mielu, Introducere în psihologie, Bucureşti, Editura Şansa, 1996.

C U P R I N S

Mila renunţării

Tu nu-i urî pe-aceia care trăiesc în ură;
Să nu răspunzi trădării cu-acelaşi aprig rău;
Plăteşte cu iertare pe cei ce mint şi fură,
Şi dăruie iubirea la toţi, în drumul tău.

Ce este egoismul ? O neştiinţă-adâncă;
Amorul e lumina, e viaţa-n Univers:
Numai prin el păcatul obârşiei l-ai şters;
Cei fără de iubire trăiesc pustiu, pe-o stâncă.

Să dai averi, şi suflet, şi-ntreaga ta făptură,
De vrei bogat şi tare de pe Pământ să pleci;
Ca soarele să-mprăştii lumină şi căldură,
Nainte de-a te duce unde te stingi de veci.

Jean Lahor

Tipar digital realizat la:

EDITURA ŞI TIPOGRAFIA PIM
Şoseaua Ştefan cel Mare şi Sfânt nr. 4, Iaşi – 700497
Tel.:0730.086.676; Fax: 0332.440.730
E-mail: editura@pimcopy.ro
www.pimcopy.ro